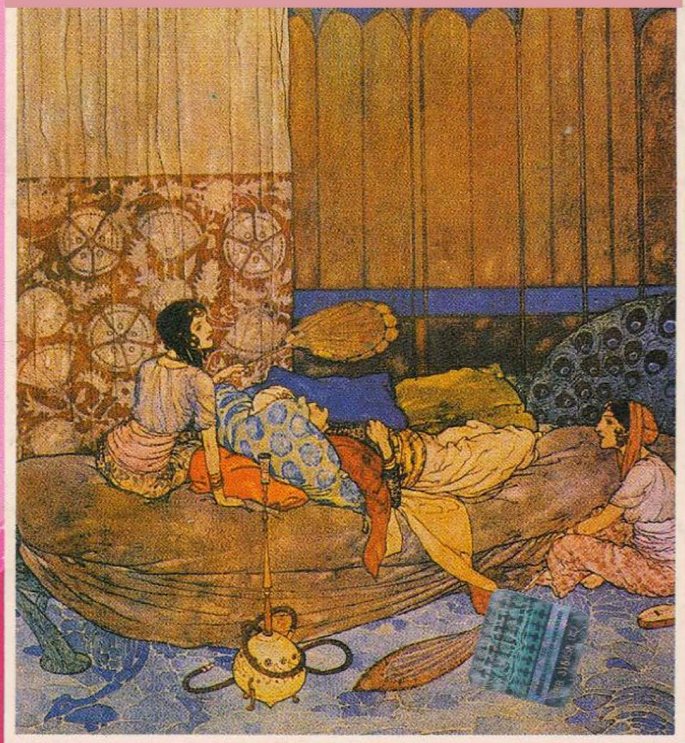
BİNBİR GECE MASALLARI

AFA

AFA - Binbir Gece Masalları: 15
AFA - Yayınları: 238

ISBN 975-414-186-X
Takım: ISBN 975-414-154-1

Temmuz, 1993

Binbir Gece Masalları,
Dr Mardrus'ün Fransızca çevirisinden Türkçeye aktarılmıştır.

© AFA Yayıncılık A.Ş.

Yayına Hazırlayan: **Atilla Birkiye**

Dizgi: AFA Yayıncılık A.Ş.
Baskı: Özener Matbaası
Cilt: Güven Mücellithanesi

AFA Yayıncılık A.Ş., Babıali Cad. Sıhhiye Apt. 19/8 Cağaloğlu - İSTANBUL

☎526 39 80

BİNBİR GECE MASALLARI

Çeviren:

Alim Şerif Onaran

Marcel Schwob'a sunulur.
J.C.M.

ŞEHZADE ELMAS'IN HARİKA ÖYKÜSÜ

Göğün boşluğuna şanlı evinin lambası olarak güneşi, kıyısına güzelliğinin dehlizlerinin meşalesi olarak şafağı yerleştirdiği gibi, yeryüzünde insanların kimilerini yüce niteliklerle donatan; gökleri nemli bir saten mantoyla, yeryüzünü parlak bir yeşillikle örten; bahçeleri ağaçlarıyla, ağaçları yeşil giysileriyle donatan; susayanlara tatlı su kaynaklarını, sarhoşlara bağların gölgesini, kadınlara güzelliği, baharlara güllerini, güllere gülümsemeyi ve gülleri yüceltmek için bülbülün nağmeler koparan gırtlağını veren; kadını erkeğin gözü önüne koyan, taşın ortasına cevahir yerleştirir gibi insanoğlunun yüreğine arzuyu yerleştiren Tanrı'ya pek çok ve seçkin şükürler olsun! Yoksulluk içinde el yordamıyla yol alanlara zekâlarının saraylarını açan kusursuz kişilerden, bilginlerden ve şairlerden söz eden kitaplarda anlatılmıştır ki:

Bir zamanlar, büyük ülkeler arasındaki bir ülkede, attığı her adım bir mutluluk oluşturan; servet ve saadet kapısına köle olmuş; adaletten yana Keyhüsrev Anuşirevan'ı, cömertlikten yana Hatemtay'ı geçen muhteşem bir şah varmış.

Bu temiz alınlı hükümdarın adı Şems Şah'mış ve hoş tavırları ve büyüleyici güzellikleri olan ve güzellikten yana deniz üzerinde parladığı zamanlardaki Süheyl yıldızına[1] benzeyen bir oğlu varmış.

1 *Süheyl yıldızı:* Semanın güney yarım küresinde bulunan Nuh'un Gemisi (Argo) burcundaki parlak ve büyük bir yıldızın adı; Yemen'den daha iyi görüldüğü için buna Süheyl-i Yemani de derler (Tevetoğlu, Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Sözlük, Ç.)

Adı Elmas olan bu genç delikanlı, bir gün babasını görmeye gelmiş ve ona "Babacığım, bugün ruhum kent yaşamından hüzün duymakta; oyalanmak için gidip avlanmak ve dolaşmak arzusundayım. Yoksa, bu sıkıntıyla giysilerimi baştan aşağıya yırtacağım" demiş.

Şems Şah oğlunun bu sözlerini işitince, ona duyduğu büyük sevgi uğruna hemen söz konusu gezintiye hazırlanılması için gerekli buyrukları vermiş. Av yöneticileri ve kuşbazlar şahinleri hazırlamış, ata bakanlar dağa çıkacak atları koşumlandırmışlar. Şehzade Elmas da, yiğit görünümlü gençlerden oluşan parlak bir topluluğun başında yola koyulmuş ve sıkıntısını dağıtmak için onlarla birlikte avlanmak istediği yörelere doğru yönelmiş.

Yiğitçe patırtılar koparıp at sürerek, sonunda, zirvesiyle göğe ulaşan bir dağın eteğine gelmişler. Bu dağın eteğinde büyük bir

ağaç varmış; ve bu ağacın yanıbaşından bir pınar akıyormuş; ve bu pınardan, başı pınara eğilmiş bir alageyik su içiyormuş. Elmas bu görünüme hayran olarak adamlarına atlarını durdurmalarını ve bu avı tek başına izleyip yakalamak için kendisini yalnız bırakmalarını buyurmuş; ve atını güzel yabani hayvanın üzerine hırsla sürerek ileri atılmış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

... Ve atını güzel yabani hayvanın üzerine hırsla sürerek ileri atılmış; hayvan da yaşamının o anda tükeneceğini anlayarak büyük bir sıçrayışla dönmüş; dört bacağının gücüyle ulaşılmaz bir hız kazanarak ve mesafeleri kaçışıyla yok ederek ovada koşmaya başlamış. Elmas da, kendini avın rüzgârına kaptırarak, silahlı topluluğundan uzakta, alageyiği çölde izlemiş. Kumlar ve taşlıklar arasındaki bu izlemeyi, atı köpükler içinde soluksuz kalasıya ve kuru dilini sarkıtasıya, âdemoğlundan ne bir iz, ne bir koku bulunasıya kadar Göze Görünmeyen'in varlığından başka varlığa rastlanmayan bu çölde sürdürmüş.

Tam o sırada, ardında alageyiğin gözden yok olduğu, görüşü engelleyen bir kum tepesine ulaşmış bulunuyormuş. Umutsuz Elmas, bu tepenin üstüne çıkmış ve öteki yamaca ulaşınca, ansızın bakışlarının önünde uzanan değişik bir görünümle karşılaşmış. Çünkü çölün amansız kuraklığı yerine, önünde, arasından derelerin aktığı ve sabahın şafağındaki ve akşamın gurubundaki renklere benzer kızıl ve beyaz çiçeklerle bezenmiş, yeşilliğiyle hayat saçan bir vaha uzanı-

yormuş. Elmas, sanki kanatlı bekçi Rıdvan'ın bahçesine girmiş gibi[1] ruhunun genişlediğini ve yüreğinin ferahladığını duyumsamış.

Şehzade Elmas Yaradan'ın hayranlık uyandıran bu eserini görüp de avuç içine vahanın hoş suyunu doldurarak kendisinin ve atının susuzluğunu giderince, ayağa kalkıp her şeyi ayrıntılarıyla kavramak için bakışlarını yöresinde dolaştırmış ve orada kökleri toprağın derinliklerine uzanan yaşlı bir ağacın gölgesinde tek başına duran bir taht görmüş. Bu tahtın üzerinde başında tacı olup ama ayakları çıplak, yaşlı bir şahın oturmakta ve düşünmekte olduğunu görmüş. Elmas, saygılı bir tavırla selam vererek ona yaklaşmış. Yaşlı şah da onun selamını iade edip kendisine "Ey şahların oğlu, ne türlü bir nedenle, kuşların bile kanat çırpmadığı, avla beslenen hayvanların kanının safraya dönüştüğü bu çölü geçtin?" demiş. Elmas da ona serüvenini anlatmış ve "Ama sen, ey saygın şah, yöresi ıpıssız olan bu yerde bulunuşunun nedenini bana söyler misin? Senin öykün çok garip bir öykü olmalı!" diye eklemiş. Yaşlı şah da "Kuşkusuz, benim öyküm garip ve şaşkınlık uyandırıcıdır! Bu öylesine bir öyküdür ki, sen onu benim ağzımdan işitmesen daha iyi olur. Yoksa, senin göz yaşları dökmene ve kahrolmana neden olur" diye yanıt vermiş. Ama Şehzade Elmas "Konuşabilirsin, ey saygın kişi, çünkü ben helal süt emmiş ve babasının kanına sahip çıkan biriyim" demiş. Ve işitmek istediği öyküyü ona anlattırmak için pek çok ısrar etmiş.

O zaman tahtında oturmakta olan hükümdar, ona "Öyleyse, yüreğimin kabuğundan dökülecek olan sözleri dinle, onları topla ve giysinin eteğine koy!" demiş. Ve bir an için başını eğmiş ve sonra kaldırmış; ve şöyle konuşmuş: "Bil ki, ey delikanlı, çölün ortasındaki bu vahaya gelmeden önce, sarayımın zenginlik ve parlaklığı içinde yaşardım; muhteşem bir orduya sahip olduğum Babil topraklarında hüküm sürüyordum. Yüceler Yücesi Tanrı'ya şükürler olsun ki,

1 Cennete girmiş gibi anlamında (Ç.)

bana, ardılım olarak yaradanlarına hamt eyleyen yedi evlat nasip etti; onlar benim gönlümün şenliği idi; ve saltanat sürdüğüm ülkede herkes, barış ve refah içinde yaşıyordu. Günün birinde büyük oğlum, bir kervancının ağzından, Çin–i Maçin'de, Şah Kâmus ibn–i Temmuz'un Mühre adlı bir kızı bulunduğunu ve bu kızın eşi emsalinin yeryüzünde görülmediğini; güzelliğinin erişilmezliğinin yeni doğan ayın yüzünü kararttığını; ve onun yanında Yusuf ile Züleyha'nın kölelik küpesi takmak için kulakları delinmiş kişilere dönüştüğünü işitmiş. Tek bir sözcükle bu kız, şairin şu dizelerle belirttiği gibiymiş:

Bu, yürekleri çalan, her yanıyla harika bir güzelliktir.
Saçlarının kıvrımı eşsiz bahçelerin Hint Sümbülüdür, yanağı açılmış güller gibidir.
Dudakları aynı zamanda hem yakut hem de nöbet şekeridir;
Şaşkınlık verici kertede arınık olan dişleri hiddet halinde bile ışıldar.
Bu yürekleri çalan, her yanıyla harika bir güzelliktir.

Ve kervancı büyük oğluma, aynı zamanda, Şah Kâmus'un bu güzelim yaratıktan başka çocuğu olmadığını; ve güzellik bahçelerinin bu büyüleyici filizinin henüz baharına yeni ulaşmış bulunduğunu ve arıların her ülkeden gelerek bu çiçek açan gövdenin yöresinde toplanmaya başladığını; yani âdet gereğince bir koca seçilmesi için her ülkeden evlenecek yaştaki şehzadelerin orada toplanmış bulunduğunu da anlatmış. Ama, evlenme koşulu olarak sultanın kızının onlara soracağı bir tek soruya yanıt vermeleri kararlaştırılmış bulunuyormuş; bu soru da şu sözcüklerden oluşuyormuş: 'Çam kozalağı ile servi kozalağı arasında nasıl bir ilişki vardır?' İşte, genç sultan için mehr olarak adaylardan istenen şey sadece buymuş; ama bu soruya yerli yerinde yanıt veremeyenlerin de başları kesilecek ve sarayın en yüksek yerine asılacakmış.

Büyük oğlum, kervancının ağzından bu ayrıntıları işitince, yü-

reği ateş üzerindeki et gibi yanmış; bir fırtına bulutu gibi gözyaşları dökerek ve inleyerek Çin–i Maçin ülkelerinin genç sultanına sahip olmayı denemek üzere ülkeden ayrılmak için yanıma, izin istemeye geldi. Ben de, bu çılgınlık girişiminden son kertede kaygılanarak böylesi bir durum için çare aramaya ve tabiplere danışmaya başladım; ama bu tabiplerin hiçbiri aşk derdinin şiddetine karşı etkili bir çare bulamadı. O zaman oğluma 'Ey gözlerimin nuru, kederden ölmeksizin, Sultan Mühre'nin babası Kâmus bin Temmuz'un saltanat sürdüğü Çin–i Maçin ülkelerine doğru gitmekten kendini alıkoyamıyorsan, sana ordularımın başında bulunarak eşlik edeyim! Ve Sultan Kâmus, senin arzuna uyarak bize kızını iyilikle verirse, ne âlâ; ve ülkesini rüzgârlara savururum. Ve genç kız da böylece senin kölen ve malın olur' dedim. Ama büyük oğlum bu tasarımı kendi kafasına uygun bulmadı ve bana 'Babacığım, bu yolda davranıp koşulları yerine getirme yoluyla bize bağışlanacak olanı zorla almak, saygınlığımıza yaraşmaz. Gerekli yanıtı vermek üzere kendi başıma oraya gitmeliyim; ve şahın kızını bu yoldan kazanmalıyım' diye yanıt verdi.

O zaman hiçbir yaratığın, meleklerin kaleme aldığı bahtlar kitabındaki yazgısını, hatta yazgısındaki sözlerin bir harfini bile silemeyeceğini iyice anladım. Ve çocuğumun bahtının böyle kararlaştırılmış olduğunu görerek, içim ezilerek de olsa ona yola çıkma izni verdim. O da bahtını aramak üzere yola koyuldu. Şah Kâmus'un saltanat sürdüğü uzak ülkelere gitti. Orada Sultan Mühre'nin oturmakta olduğu sarayda bulundu; ve ey yabancı, sana sözünü ettiğim soruyu yanıtlayamadı; ve genç sultan acımaksızın onun başını kestirip sarayın en yüksek yerine astırdı. Ben, bu haberi alınca, baştan aşağı umutsuzluk gözyaşlarına boğuldum. Matem giysileriyle donarak kırk gün bir odaya kapandım. Ve yakınlarım başlarını tozlarla örttüler. Ve sabır giysilerini yırttık; sarayımın her yanı matem haykırışlarıyla ve öldükten sonra dirilme günündekine benzer gürültülerle çınladı.

O zaman ikinci oğlum da kardeşi gibi ölüm şerbetini içerek elleriyle yüreğimde ikinci keder yarasını açtı. Çünkü, ağabeyi gibi o da aynı deneye girişmek istemişti. Sonra geriye kalan beş çocuğum da sıraya girdiler ve aynı tarzda ölüm yoluna koyuldular. Ben de kara bahtın iyileşmez vurgunu olarak ve umutsuz bir acıyla kolum kanadım kırılarak ülkemi ve saltanatımı terk ettim. Ve kendimi bahtın yoluna salıverdim. Tıpkı bir uyurgezer gibi çölleri, ovaları aştım ve gördüğün gibi tacım başımda ama yalınayak, bulunduğum köşede, bu tahtın üzerinde ölümü bekliyorum."

Şehzade Elmas yaşlı şahın anlattığı bu öyküyü işitince, öldürücü duyguların okuyla yaralanmış ve kıvılcımlar saçan aşk iniltileri koparmış. Çünkü şairin dediği gibi olmuş:

> Aşk, varlığını sezdirmeden kulağımdan geçerek içime sızdı;
> Ve bilinmeyen sevgili ile yüreğim arasında ne olup bittiğini anlayamadım.

Ve işte vahadaki tahtında oturmuş eski Babil hükümdarının ve acıklı öyküsünün durumu böyle! Elmas'ın av arkadaşlarının durumuna gelince: Bunlar, şehzadenin ortadan yok oluşundan çok kaygılanmış ve aradan bir süre geçince, onun kendisini izlemelerini yasaklamış olmasına karşın onu aramaya koyulmuşlar ve tam vahadan çıkarken onu bularak arayışlarını bitirmişler. Şehzade başını hüzünle göğsüne eğmiş bulunuyormuş, yüzü de sapsarıymış. Gülün yöresindeki kelebekler gibi onun yöresini almışlar ve ona yürük, meltem gibi yeğni, düşten de ivedi yol alan yeni bir binek sağlamışlar. Elmas da ilk atını maiyetine teslim etmiş ve kendisine sunulan yaldızlı bir eyeri ve incilerle zenginleştirilmiş bir dizgini bulunan ata binmiş. Böylece hep birlikte, kazasız belasız, Elmas'ın babası Şems Şah'ın, sarayına ulaşmışlar. Şah da oğlunu gezinti dönüşünde ışıltılı bir çehreyle ve ferahlamış bir yürekle bulacak yerde, yüzünü tüm olarak değişmiş ve kara kederin okyanusuna dalmış olarak gör-

müş. Çünkü aşk şehzadenin kemiklerine kadar işlemiş bulunuyormuş; yüreğini ve karaciğerini yiyip tüketmekte imiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, günün belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

Çünkü aşk şehzadenin kemiklerine kadar işlemiş bulunuyormuş; yüreğini ve karaciğerini yiyip tüketmekte imiş.

Ve şah, rica ve yalvarmalarla, sonunda, oğlunu acıklı halinin nedenini anlatmaya razı etmiş; ve bu yoldaki örtü kalkıp gizlilik ortaya çıkınca şah oğlunu kucaklayıp onu bağrına basarak "Bu durum seni üzmesin! Gözlerini kurut ve aziz ruhunu yatıştır; çünkü Çin–i Maçin'de saltanat süren Temmuz'un oğlu Şah Kâmus'a, kızı Mühre ile arzuna uygun olarak evlenmen için bir mektupla birlikte elçilerimi yollayacağım. Ve ona, develere yükleyerek, şahlara yaraşır değerli giysilerle yüklü denkler, paha biçilmez mücevherler ve her renkten armağanlar göndereceğim. Mühre'nin babasının bahtında felaket yazılı olup istemimizi geri çevirirse ve böylece bizim için bir alçalma ve keder sermayesi oluşturursa, onun üzerine kahredici bir ordu yollayarak tahtını kana bulayıp çökertecek ve tacını rüzgâra savuracağım. Böylece hoş davranışlı Mühre'yi saygıyla ülkemize getiri[illegible]z!" demiş.

Başlarıyla onun bu şahane sözlerini onaylayan vezirlerin, amirlerin ve ulemanın önünde yaldızlı tahtına oturmuş bulunan Şems Şah, oğlu Elmas ile işte böyle konuşmuş. Ama Şehzade Elmas "Ey herkesin korunağı, bu böyle olmamalı! İyisi mi ben tek başıma gide-

yim! Ve gerekli yanıtı kendim vereyim! Ve kendi yeteneğimle o harika sultanı alıp getireyim!" diye yanıt vermiş.

Şems Şah, oğlunun bu yanıtını işitince acı iniltiler koparmaya başlamış ve "Ey babasının ruhu, gözlerimin parlaklığı ve alnımın tek dayanağı! Bu durumda çaresiz bir ölüme koşmak üzere beni nasıl terk edebilirsin?" demiş. Ve oğlunun yüreğini yumuşatmak için böylece konuşmayı sürdürmüş. Ama gayreti boşuna olmuş ve kederli gözlerinin önünde onun öldüğünü görmektense, kendisinin özgürce ayrılmasına izin vermek zorunda kalmış.

Şehzade Elmas, pericelik bir hayvana benzeyen atına binmiş ve Kâmus'un ülkesine götüren yolu tutmuş. Babasıyla anası ve tüm yakınları umutsuzluktan ellerini ovuşturmuşlar ve büyük bir üzüntünün dipsiz kuyusuna dalmışlar. Şehzade Elmas, merhaleler aşarak ilerlemiş ve yazgısında güvenlik olduğu için, Kâmus'un ülkesinin içerlek yerlerindeki başkentine ulaşmış ve bir dağdan daha yüksek bir sarayın önüne gelmiş. Bu sarayın kapısının yüksek bir yerinde, kimisi taçlarıyla, kimisi çıplak başlı ve saçlı olarak binlerce şehzade ve şahın kellesi asılıymış. Ve meydan yerinde, önlerinde yaldızlı muslinler giyinmiş kapıcı kadınların bekleştiği, altın tellerle dokunmuş kumaşlardan veya Çin ipeğinden çadırlar dikili imiş.

Şehzade bütün bunları gözlemledikten sonra sarayın cümle kapısının üzerinde, üstü tokmağı gibi değerli taşlarla süslü bir davul asılı bulunduğunu görmüş. Bu davulun üzerinde altın harflerle "Şah kanından gelme her kim Sultan Mühre'yi görmek isterse, bu tokmak aracılığıyla şu davulu çalsın!" yazılı imiş. Elmas, kararsızlık göstermeden atından inmiş ve kararlı bir tavırla söz konusu kapıya doğru yönelmiş. Ve değerli taşlarla zenginleşmiş tokmağı eline alarak davula öylesine bir şiddetle vurmuş ki, tüm kenti tir tir titretmiş.

Hemen sarayın adamları ortaya çıkıp şehzadeyi Şah Kâmus'un yanına götürmüşler. Ve şah, onun güzelliğini görünce, içinden ayartıya kapılmış ve onu ölümden kurtarmak istemiş. Bunun üzerine ona "Gençliğine yazık değil mi, oğlum? Kızımın sorularına yanıt ve-

remeyen bütün bu kimseler gibi neden ölmek istersin? Bu girişimden vazgeç, kendine acı ve benim mabeyincim ol. Çünkü, her şeyi bilen Tanrı dışında hiç kimse sırları bilemez ve değişken huylu genç bir kızın fikirlerini açıklayamaz" demiş. Şehzade Elmas, niyetinde

ısrar edince, Şah Kâmus, yine de ona "Dinle oğlum! Senin gibi Doğu ülkelerinin güzel bir çocuğunun kendini bu onursuz ölüme kaptırdığını görmek benim için büyük bir acıdır. Bundan dolayı, bu felaket saçan deneyle karşılaşmadan önce, üç gün düşün, sonra gelip şahane başını bedeninden ayırabilecek konuşmayı talep etmek üzere geri dönersin!" demiş.

Şehzade Elmas da, o gün saraydan ayrılmak zorunda kalmış. Zaman geçirmek üzere çarşılar ve dükkânlar boyunca avare avare dolaşmaya başlamış. Ve Çin–i Maçin denen bu ülkenin insanlarının incelik ve zekâyla donanmış olduğunu görmüş. Ama, mıknatısın iğneyi çektiği gibi, uzak ülkelerden etkilemeyle onu buralara getirmiş olan kızın yaşadığı konuta doğru dayanılmaz şekilde çekildiğini duyumsuyormuş. Sonunda sarayın bahçesinin önüne ulaşmış; bu bahçeye girmeyi başarabilirse, sultanın kızını görebileceğini ve onu görmekle ruhunu doyurabileceğini düşünmüş. Ama kapıyı bekleyenler tarafından durdurulmaksızın nasıl içeri girebileceğini tasarlarken, duvarın altında bulunan ve içinde su aktaran bir kanalın farkına varmış. Aklından, kendini bu suya kaptırarak bahçeye girebileceğini geçirmiş. Bundan dolayı ansızın kanala dalarak, bu yoldan, sıkıntı çekmesizin bahçeye girmiş. Ve giysilerini güneşte kurumaya terk etmek üzere, tenha bir yerde bir süre oturmuş.

Sonra ayağa kalkmış ve ağır ağır yüksek duvarlar boyunca dolaşmaya başlamış. Derelerle sulanan toprağa düğün günündeki bir zengin gibi süslü, beyaz gülün al güle gülümsediği, âşık bülbüllerin sevdiceği güllere döktüğü dilin, incelikli dizeler üzerine bestelenmiş tatlı bir musiki gibi dokunaklı olduğu, çiçek yataklarının birçok güzellik sunduğu, kızıl güller üzerinde şebnem damlalarının ufak bir sitem edilince bile ağlayıveren iffetli bir genç kızın gözyaşlarına benzediği; meyve bahçesinde neşeden sarhoş kuşların gırtlaklarının olanca gücüyle şarkılar söylediği; bu sırada su kenarında dimdik yükselen servilerin dalları arasında boynu itaat gerdanlığıyla süslü kumruların uğuldadığı bu yemyeşil bahçeye hayran olmuş; sonuç olarak her şey o denli kusursuz imiş ki, İrem bahçeleri onunla kıyaslanınca dikenli bir çalılık gibi kalırmış.

Böylece ağır ağır ve çekinerek bahçede dolaşan Şehzade Elmas, birdenbire kendini bir yol dönemecinde bulmuş; karşısında kenarına ipek bir halı serilmiş mermer bir havuz varmış. Halının üzerinde de, kaygısızca, dinlenme halindeki bir pars gibi, güzelliğinin

ışıltısı bahçeyi aydınlatan çok güzel bir kız oturuyormuş. Saç kıvrımlarının kokusu öylesine içe işleyici imiş ki, hurilerin beynini amberle kokulandırmak için göklere yükseliyormuş.

Şehzade Elmas da, çok susuz birinin Fırat'ın suyunu içmeye doyamadığı gibi, bu güzelim görüntüden gözlerini ayıramamış ve böylesine bir güzelliğin ancak binlerce kişinin uğrunda aleve kapılmış kelebekler gibi can verdiği Mühre'ye ait olacağını anlamış. Böylece kendinden geçmiş genç kızı seyrederken, Mühre'nin nedimelerinden biri onun gizlendiği yere yaklaşmış ve dereden elinde tuttuğu bir altın tası doldurmak istemiş. Ama birdenbire bir korku çığlığı koparmış ve elindeki altın tası suya düşürmüş. Titreyerek ve elini yüreğine bastırarak koşup arkadaşlarının yanına dönmüş. Onlar da kendisini, şaşkınlığının ve tası suya düşürmesinin nedenini anlatması için hanımları Mühre'nin yanına götürmüşler. Adı Mercan Dalı olan bu genç kız da yüreğinin çarpmalarını biraz yatıştırarak sultana "Ey başımın tacı, ey hanımım, dereye eğildiğim sırada ansızın suya, bir ecinni oğluna mı, yoksa bir âdemoğluna mı ait olduğunu bilemediğim çok güzel bir delikanlı yüzünün yansıdığını gördüm. Ve heyecana kapılarak altın tası suya düşürdüm...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

"... Suya, bir ecinni oğluna mı, yoksa bir âdemoğluna mı ait olduğunu bilemediğim çok güzel bir delikanlı yüzünün yansıdığını gördüm. Ve heyecana kapılarak altın tası suya düşürdüm" demiş.

Mercan Dalı'nın bu sözlerini duyan Mühre Sultan söyledikleri-

nin gerçek olup olmadığının anlaşılması için ikinci bir nedimesine hemen gidip suya bakmasını buyurmuş. Bu nedime de dereye koşup oraya yansıyan güzel yüzü görünce, inleyerek kaçıp geri dönmüş. Ve hanımına "Mühre Sultan'ım, bilmiyorum ama, sanırım ki,

suya yansıyan suret, herhalde bir meleğin ya da bir ecinni oğlunun sureti olsa gerek! Hatta ayın suya indiği de söylenebilir!" demiş.

Nedimesinin bu sözlerini duyan Mühre Sultan, ruhunda merak ateşinin tutuşarak kıvılcımlar saçtığını duyumsamış. Ve yüreğinde delikanlıyı kendi gözleriyle görme arzusu uyanmış. Güzelim ayakları üzerinde dinelmiş ve bir tavuskuşu kadar gururlu, dereye doğru yollanmış. Ve Elmas'ın sudaki yansımasını görmüş. Sapsarı kesilen Mühre Sultan aşkın kurbanı olmuş; ve sendelemiş, ama nedimeleri

tarafından tutulmuş. Çabucak sütanasını çağırmış ve ona "Git sütana, yüzü suya yansıyan kişiyi bana getir! Yoksa öleceğim!" demiş. Sütana da işitip itaat ettiği yanıtını vermiş ve gidip her yana bakınmış ve kısa bir süre sonra bakışları; hoş bedenli şehzadenin, yıldızların kıskandığı güneş yüzlü delikanlının gizlendiği köşeye düşmüş. Kendi bakımından Şehzade Elmas da, keşfedildiğini anlayınca, yaşamını kurtarmak için, birdenbire, deli taklidi yapma fikrine kapılmış.

Böylece, sütana, bir kelebeğin kanadına dokunulurken gösterilen itinayla elini tutmak için yaklaşıp onu, eşsiz hanımının yanına götürünce, bu güneş yüzlü delikanlı, bu hoş bedenli şehzade de gülerek ona "Ben açlıktan ölüyorum, ama tokum!" demiş; ve de "Sinek öküze dönüştü"; ve yine "Bir pamuk dağı, suyun etkisiyle kile dönüştü!" demiş; sonra da, gözlerinin akını belirterek "Balmumu karın etkilemesiyle eridi; deve kömürü yedi; fare de kediyi!" diye eklemiş. Sonra da "Başkası değil ben, tüm dünyayı bitireceğim!" demiş. Ve soluk almadan sultan onun deliliğine inanıncaya kadar saçma sapan ve anlamsız sözler üretmiş.

O zaman, gencin güzelliğine hayran olacak yeter zaman bulan sultan, yüreğinin titrediğini duyumsamış ve içi kederle dolu, nedimelerine doğru dönerek "Ne yazık ve ne kadar acı!" demiş. Ve bu sözleri söyleyerek sarsılıp boynu yarısına kadar kesilmiş bir piliç gibi titremiş. Çünkü aşk, ilk kez olarak, bağrına girmiş ve her zamanki etkilerini göstermeye başlamış bulunuyormuş.

Böylece, belli bir süre sonra, kendini genç adamı izlemekten kurtararak kadınlara, hüzünle "Bu genç adam ruhuna yerleşen ecinniler yüzünden delirmiş. Ve bilirsiniz ki, Tanrı'nın delileri büyük azizlerdir ve bu azizlere saygıda noksanlık göstermek Tanrı'nın varlığına veya Kuran'ın kutsal kaynağına kuşku duymak kadar ağır bir kusurdur. Bundan dolayı onu burada, kendi başına, özgür bırakarak keyfince yaşamasını ve ne isterse yapmasını sağlamak gerek! Hiç kimse ona karşı çıkmasın ve ne diler ve isterse yerine getirsin!"

demiş. Sonra, ermiş yerine koyduğu delikanlıya doğru dönüp dinsel bir saygıyla elini öperek ona "Ey saygın aziz, bu bahçeyi ve bu bahçede gördüğün köşkü konut seçerek bize lütufta bulun! Burada ihtiyacın olan her şeyi bulacaksın!" demiş. Aslında Elmas'ın ta kendisi olan genç ermiş gözlerini açarak "Gerekli, gerekli, gerekli!" diye yanıt vermiş; sonra da "Gereksiz ama, gereksiz, gereksiz!" diye eklemiş.

O zaman Mühre Sultan, onun önünde son bir kez eğildikten sonra, nedimeleri ve sütanası kendisini izlerken ayakları suya ermiş ve üzgün, oradan ayrılmış. Ve gerçekten genç ermiş, o andan başlayarak her türden saygı ve özenli davranışla sarılmış. Oturması için ona ayrılmış olan köşkte Mühre'nin esirelerinin en dindarları ona hizmet etmiş ve sabahtan akşama kadar oraya her türden yemek ve her türden reçelle dolu tepsiler taşıyıp durmuşlar. Genç adamın ermişliği tüm sarayda oturanlarca kabul edilmiş bulunuyor, üzerinde yürüdüğü bahçe yolları, ardından gayretle süpürülüyor, yemeğinden artanlar veya tırnaklarının kırpıntıları ya da benzeri şeyler, muska yapmak üzere toplanıyormuş.

Günlerden bir gün, adı Mercan Dalı olan Mühre Sultan'ın gözdesi genç kız, yalnız başına oturmakta olan genç ermişin yanına gelmiş ve heyecandan sapsarı titreyerek ona yaklaşmış ve başını ayaklarının ucuna alçakgönüllülükle koymuş ve iç çekmeler ve iniltiler koparark ona "Ey başımın tacı, ey kusursuzluğun efendisi, seni seçkin kılan güzelliğin yaratıcısı Yüceler Yücesi Tanrı, eğer razı olursan, benim aracılığımla sana daha fazla nimetler sağlayacaktır. Senin için titreyen yüreğim kederlidir ve aşkınla mum gibi eriyor; çünkü bakışlarının oku onu delip geçti; ve aşkının mızrağı ona saplandı. Lütfen bana söyle! Kimsin sen ve bu bahçeye nasıl ulaştın? Böylece seni daha iyi tanıyarak, daha da etkili olarak sana hizmet edebileceğim!" demiş. Ama, Mühre Sultan'ın herhangi bir hilebazlığından korkan Elmas, genç kızın yakaran sözlerine ve tutkulu bakışlarına kendini kaptırarak yumuşamamış ve ruhu, gerçekten ecinnilerin gü-

cüne bağlı olanlar gibi davranmayı sürdürmüş. Mercan Dalı da, iç çekip inleyerek genç adamın yöresinde, geceleyin alevin yöresinde dönen pervaneler gibi dolanarak yalvarmalarını sürdürmüş. Ama o, çarpık yanıtlar vererek sürekli yan çizmiş. Kız da sonunda "Tanrı ve Peygamber seninle birlikte ve senin yörende olsun! Bana yüreğinin yelpazelerini aç ve sırrını açıkla! Çünkü senin gizli bir sırrın olduğu besbelli. Benim yüreğim de, kapandıktan sonra anahtarı yok olmuş bir çekmece gibidir. Bu çekmecede senin için duyduğum aşk adına, bana çabucak, söylemen gereken şeyi tam bir güven duyarak söyle!" demiş.

Şehzade Elmas, güzel Mercan Dalı'nın bu sözlerini işitince, onun sözlerinden aşkın kokusunu duyduğuna inanmış ve bu hoş kıza durumunu açıklamayı uygun görmüş. Bir an için kızın yüzüne konuşmaksızın bakmış ve kaçamak bir gülüşle ruhunun yelpazelerini açarak kıza "Ey güzel yaratık, ben buraya binlerce acıya katlandıktan ve büyük tehlikelere göğüs gerdikten sonra ulaştım; ve bu yolculuğu sırf Sultan Mühre'nin 'Çam kozalağı ile servi kozalağı arasında nasıl bir ilişki vardır?' sorusuna yanıt bulmak umuduyla göze aldım. Eğer, ey yüreği merhametli kız, bu karmaşık sorunun gerçek yanıtını biliyorsan, bana söyle de yüreğimin duyarlığı senden yana işlesin...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

"... Yüreğimin duyarlığı senden yana işlesin!" demiş. Sonra da "Bundan da hiç kuşkun olmasın!" diye eklemiş. Mercan Dalı da "Ey

değerli genç, senin yüreğinin alageyiğinin duyarlığından kuşku duymam; ama bu karmaşık sorunun yanıtını benden öğrenmek istiyorsan, inancımızın gerçekliği üstüne bana, benimle evleneceğine ve beni kendi ülkende babanın sarayında tüm kadınların başına geçireceğine yemin et!" diye yanıt vermiş. Şehzade Elmas da, genç kızın elini tutmuş ve ona evlenmeyi ve kendisine istediği mevkii sağlayacağını vaadederek bu eli öpüp yüreğine bastırmış.

Genç Mercan Dalı, Şehzade Elmas'tan bu vaadi ve bu güvenceyi alınca rahatlayıp memnun olarak yerinden kalkmış ve ona "Ey yaşamımın sermayesi, Mühre Sultan'ın fildişi yatağının altında siyah bir zenci vardır. Bu zenci Vâkâk kentindeki ülkesinden kaçtıktan sonra, sultanın kızı hariç, kimse varlığını bilmeksizin orayı mekân tutmuştur. Sultanımıza padişah oğullarına bu karmaşık soruyu sordurtan işte bu Allah'ın belası zencidir. Meselenin gerçek çözümünü öğrenmek istersen, bu zencinin ülkesi olan Vâkâk kentine gitmen gerek. Ancak bu şekilde sırrın örtüleri açılabilir. Çam kozalağı ile servi kozalağı arasında nasıl bir ilişki bulunduğu konusunda benim bütün bildiğim bundan ibarettir! Ama Tanrı en iyisini bilir!" demiş.

Şehzade Elmas, Mercan Dalı'nın ağzından bu sözleri işitince, kendi kendine "Ey yüreğim, esrar perdesinin ardında bize hangi parıltının görüneceğini anlamak için biraz sabırlı olmak gerek! Çünkü, şimdiki halde, ey yüreğim, Vâkâk Kenti denen bu zenciler kentinde, sana ıstırap verecek birçok can sıkıcı şey göreceğin anlaşılıyor!" demiş. Sonra genç kıza dönüp ona "Ey yardımsever kız, kuşkusuz, bir zenci kenti olduğu anlaşılan Vâkâk Kenti'ne gitmedikçe ve söz konusu esrarı çözmedikçe huzur bana haram olsun! Ama Tanrı bana güvenlik sağlar ve dilediğim sonucu elde edersem, senin dileğini yerine getiririm. Yoksa, bas–ü–badel–mevt gününe[1] kadar başım önümde eğik kalsın!" demiş.

1 *Bas–ü–badel–mevt günü:* İslam inancına göre öldükten sonra dirilme günü, Kıyamet Günü (Ç.)

Ve sözünü böylece tamamladıktan sonra, Şehzade Elmas, iç çekmekte, inlemekte, hıçkırmakta olan Mercan Dalı'ndan izin almış ve yüreği kırık, görülmeksizin bahçeden dışarı çıkıp yolculuk eşyalarını bıraktığı hana yönelmiş, orada pericelik bir hayvan gibi güzel atına binip Tanrı'nın yoluna koyulmuş. Ama Vâkâk Kenti'nin hangi yanda bulunduğunu ve oraya ulaşmak için tutacağı yolu ve bu yolun nerelerden geçtiğini bilmediğinden kendisini aydınlatabilecek bir işaret aramak üzere başını yöresinde çevirip durmuş; o sırada yeşil giysilere bürünmüş, ayağında limon sarısı meşinden pabuçlar ve bir elinde baston bulunan bir derviş görmüş. Bu derviş, ışık saçan yüzü ve eşyayı aydınlatan ruhuyla kendisine doğru geliyormuş. Elmas da bu saygın dervişe doğru yönelmiş ve selam vererek atından inip yanına yaklaşmış. Derviş de selamını iade edince, ona "Ey saygın kişi, Vâkâk Kenti nerede kuruludur ve buradan ne kadar mesafede bulunur?" diye sormuş. Derviş de, şehzadenin yüzüne bir saat dikkatle baktıktan sonra, ona "Ey şahların oğlu, kendini çıkmaz ve korkulu bir yola düşmekten koru! Bir çılgınlık tasarısını yerine getirmekten sakın ve kendini başka uğraşlara ver! Çünkü bütün ömrünce buralarda kalıp bu yolu arasan da, izini bulamayacaksın! Fazladan Vâkâk Kenti'ni bulmak isterken varlığını ve değerli yaşamını ölümün rüzgârına kaptıracaksın!" demiş. Ama Şehzade Elmas da ona "Ey saygın ve kutsal şeyh, benim meselem büyük bir meseledir; ve gayem öylesine yüce bir gayedir ki, ondan yüz çevirmektense benimki gibi bir hayatı feda ederim. Böyle olunca, sen eğer bu yol hakkında bir şey biliyorsan, tıpkı tüm yeşilliklerin koruyucusu Hızır gibi benim rehberim ol!" demiş. Derviş, kendisine vermeyi sürdüreceği her türlü öğüde karşın, Elmas'ın hiçbir şekilde fikrinden vazgeçmeyeceğini anlayınca ona "Ey kutsanmış genç adam, Vâkâk Kenti Kaf Dağı'nın orta yerine kurulmuştur; orada kentin içinde de dışında da ecinniler, meretler, ifritler oturur. Ve oraya ulaşmak için üç yol vardır: sağdaki yol, soldaki yol ve ortadaki yol. Ama sağ yolu izlemek gerek, soldakini değil; ortadakini denemeye de gidilmemeli-

dir. Zaten bir gün bir gecelik yol alınca, tam da güneşin doğduğu sırada, üzerine kûfi harflerle yazılar yazılmış mermer bir levha konmuş bir minare göreceksin. İşte bu kitabenin dikkatle okunması gerek! Bu yazılı taşa göre davranışını ayarlarsın!" demiş.

Şehzade Elmas da yaşlı adama teşekkür edip elini öpmüş. Sonra yeniden atına binip onu Vâkâk Kenti'ne götürecek olan sağdaki yolu tutmuş. Bir gün bir gece ilerlemiş ve dervişin tanımladığı minareye ulaşmış; ve bu minarenin mavi göklere kadar yükseldiğini görmüş; üzerinde de gerçekten kûfi harflerle yazılı bir mermer levha yerleşmiş bulunuyormuş. Ve bu harfler şu yazıyı oluşturuyormuş: "Ey yolcu, şurada önünde uzanan üç yolun hepsi seni Vâkâk Kenti'ne götürür. Eğer soldaki yola koyulursan, çok belalara uğrarsın; sağdaki yola koyulursan çok pişmanlık duyarsın. Eğer ortadaki yola koyulursan korkunç şeyler görürsün!"

Bu yazıtı çözünce ve tüm anlamını kavrayınca, Şehzade Elmas, eline bir avuç toprak almış ve bunu giysisinin açık bıraktığı göğsüne fırlatarak "Ya böylece toza dönüşeyim ya da maksadıma ulaşayım!" demiş. Ve yeniden eyere oturarak, kararsızlık göstermeksizin bu yolların en belalısı olan orta yola koyulmuş. Ve kararlı bir şekilde bir gün bir gece gitmiş. Sabahleyin gözlerinin önünde dalları göğe kadar uzanan ağaçlarla örtülü büyük bir alan belirmiş. Bu ağaçlar, yemyeşil bir bahçeyi sert rüzgârlardan korumaya ve ona çit oluşturmaya yarıyor; ve bu bahçenin kapısı büyük bir granit kayayla kapatılmış bulunuyormuş. Orada bu kapıyı ve bu bahçeyi gözetmek üzere kara yüzü tüm bahçeye karamsar bir hava getiren bir zenci varmış. Bu katrandan oluşmuş zenci dev gibiymiş. Üst dudağı patlıcan şeklinde burun deliklerine kadar uzanıyor ve alt dudağı boynuna kadar düşüyormuş. Göğsünde kalkan görevi gören bir değirmen taşı varmış; ve halkalarından her birinde bir savaş filinin rahatça geçebileceği demirden bir zincir olan kemerine Çin çeliğinden bir kılıç takılı imiş. Ve bu zenci o anda hayvan postlarından oluşmuş bir örtü

üstüne boylu boyunca uzanmış, uyuyor ve açık bulunan ağzından gök gürültüsü gibi horultular çıkıyormuş.

Şehzade Elmas da, telaşa düşmeden atının dizginini zencinin başının yakınında bir yere bağlamış; ve granit kapıyı aşarak bahçeye girmiş. Bu bahçenin havası o denli harika imiş ki, ağaçların dalları sanki bundan etkilenerek sarhoşlarda görüldüğü gibi sallanıyormuş. Ve ağaçların altından boyunlarına dibadan yapılma mendiller bağlı, sırtları nakışlı giysilerle örtülü, boynuzlarına değerli taşlarla donanmış altın süsler takılı iri alageyikler geçiyormuş. Ve bütün bu alageyikler ön ve art ayaklarıyla, gözleri ve kaşlarıyla, sanki açıkça Şehzade Elmas'a içeri girmemesi için işarette bulunuyorlarmış. Ama Elmas, onların uyarılarına hiç aldırmamış ve daha çok bu alageyiklerin gözleri, kaşları ve uzuvlarıyla yaptıkları işaretlerle onu kabullenmekle ne denli zevk duyduklarını iyice belirtmek için bu bahçenin geçitlerinde dolanmakta olduklarını düşünmüş.

Ve böylece dolaşarak sonunda Keyhüsrev'in ve Kayzer'in bile eşine sahip olmadıkları bir saraya ulaşmış. Bu sarayın kapısı bir âşığın gözü gibi yarı açıkmış. Bu kapının aralığından yeni ayı kıskançlıktan kıvrandıracak pericelik bir genç kızın güzelim başı görünmüş. Ve gözleri nergisin gözlerini utandıran bu küçük baş, bir yandan öbür yana gülerek bakınmış. Elmas'ı görünce hem şaşırmış hem de kendini onun güzelliğine kaptırmış. Ve birkaç saniye o durumda kalmış; sonra selam verip ona "Kuşların bile kanat çırpmayı göze alamadığı bu bahçeye girmeyi sana sağlayan cesaretle yüklü adam, sen kimsin?" demiş. Adı Latife olan ve gözleri fitne koparacak kadar güzel olan genç kız Elmas'a işte böyle seslenmiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

Adı Latife olan ve gözleri fitne koparacak kadar güzel olan genç kız Elmas'a işte böyle seslenmiş. Elmas da elleri arasından yerlere kadar eğildikten sonra ayağa kalkarak "Ey kusursuzluk bahçesinin sürgün dalı, ey hanımım, en *falan* kişinin oğlu *falanım*; ve burada *şu* ve *şu* maksatla bulunuyorum!" diye yanıt vermiş. Ve ona, başından sonuna kadar tüm öyküsünü, hiçbir ayrıntıyı atlamadan, anlatmış. Ama onu burada tekrarlamanın hiçbir yararı yok.

Latife de, onun öyküsünü işitince, elinden tutmuş ve giriş yerinde tırmanan asmanın altına serilmiş halıda yanı başına oturtmuş. Sonra tatlı sözcükler kullanarak ona "Ey güzellik bahçesinin salınan servisi, gençliğine yazık senin!" demiş; sonra da "Ey üzücü fikir! Ey yerine geçirilmesi güç tasarı! Ey tehlikeler!" demiş. Sonra da "Canına değer veriyorsan, bu fikirden vazgeçmen gerek! Sen iyisi mi burada benimle kal da, kutsanmış elinle arzumun boynuna dokun! Çünkü benimki gibi güzel bir peri suretle birleşmek, bilinmeyeni aramaktan çok daha fazla istenen bir şeydir" diye eklemiş. Ama Elmas "Ben Vâkâk Kenti'ne gitmedikçe ve 'Çam kozalağı ile servi kozalağı arasındaki ilişki nedir?' sorusunun yanıtını öğrenip sorunu çözmedikçe; zevkler ve mutluluklar bana haramdır. Ama, ey güzeller güzeli! Hedefime ulaşır ulaşmaz, seninle evlenerek birleşme gerdanlığını senin arzunun boynuna takacağım" diye yanıt vermiş. Latife de "Ey terk edilmiş yüreğim!" diyerek içini çekmiş. Sonra gül yanaklı sakiyelerin yanaşmaları için işaret vermiş ve görünüşleri ayı ve güneşi şaşırtan ve dalgalı saçları âşıkların yüreğini iradeleri dışında burkutan genç kızlar ortaya çıkmış. Yakışıklı konuğun gelişini kutlamak için musiki ve şarkılar duyulurken, hoş geldin bardakları da elden ele dolaşmış. Ve musikinin baştan çıkaran nağmelerine açıkça

ya da gizlice belirtilen kadın işveleri katılarak yürekleri havalandırmış.

Bardakları boşalınca Şehzade Elmas, genç kızdan izin istemek için ayağa kalkmış. Kendisine iyi dileklerini ve teşekkürlerini sunduktan sonra, ona "Ey evrenin sultanı, şimdi senden izin dilemekteyim; çünkü çıkacağım yolun uzun olduğunu bilirsin; burada bir an daha eyleşirsem, aşkının ateşi yüreğimin ekinini tutuşturacak. Ama, Tanrı dilerse, başarıya ulaştıktan sonra, buraya arzu gülleriyle geri dönüp susayan ruhumun susuzluğunu gidereceğim" demiş.

Genç kız uğrunda yanıp tutuştuğu Şehzade Elmas'ın kendisini terk etmek kararında ısrarlı olduğunu görünce, iki ayağı üzerinde dinelmiş ve yılan şeklinde bir bastonu kavrayarak onun üzerine anlaşılmaz bir dille sözcükler mırıldanmış. Ve onu ansızın savurarak Şehzadenin omzuna öylesine bir şiddetle vurmuş ki, oğlan kendi yöresinde üç kez dönmüş ve hemencecik insan kılığını yitirmiş ve alageyikler arasında bir alageyiğe dönüşmüş.

Ve Latife hemen onun boynuzlarına da öteki alageyiklerin taşıdığı türden süsler bağlamış, boynuna ipek işlemeli mendiller takmış. Ve "Madem ki peri suretli bir güzeli yeğlemedin, öyleyse git, benzerlerin arasına katıl!" diye haykırarak onu bahçeye salmış. Alageyik Elmas da, hayvan şekliyle, ama iç nitelikleri ve duyguları bakımından âdemoğlu kalarak dört ayağı üzerinde koşup gitmiş.

Böylece kendisi gibi şekil değiştirmiş öteki hayvanlara uyarak geçitlerden dört ayağı üzerinde yürüyerek geçerken, alageyik Elmas, dönüştürüldüğü yeni durumunu ve bu büyücünün ellerinden nasıl kurtulacağını ve özgürlüğünü yeniden nasıl kazanacağını düşünmüş. Böylece aylak aylak dolaşarak, bahçe duvarının öte yanlardaki bölümlerinden daha alçak olduğu bir yanına ulaşmış. Ve yüreğini bahtların efendisine doğru yücelterek ve gerilerek, bir sıçrayışta duvarı aşmış. Ama, sanki hiç duvarı aşmamış gibi aynı bahçede bulunduğunun farkına varmakta gecikmemiş; bu deneyi duvardan yedi kez atlayarak tekrarlamış; ama hiçbir sonuç alamamış; çünkü

hep aynı yerde bulunduğunu görmüş; ve o zaman bunun, büyülenme etkisinin bir süreci olduğuna iyice inanmış. Ve şaşkınlığı son sınırına dayanmış ve toynaklarından sabırsızlık terleri süzülmüş. Ve duvar boyunca, kafese konmuş bir arslan gibi, pencere şeklinde duvara oyulmuş, ancak o ana kadar gözüne çarpmamış olan bir açıklık buluncaya kadar dolanıp durmuş. Binbir güçlükle bu açıklıktan kayarak bu kez kendisini bahçenin duvarlarının dışında bulmuş.

Güzel kokusu beynini saran ikinci bir bahçede bulunduğunu görmüş. Bu bahçenin geçitlerinin ucunda beliren bir saray gözüne çarpmış. Ve bu sarayın bir penceresinde genç ve bir lalenin narin rengine ve Çin ceylanlarını kıskandıran gözbebeklerine sahip güzel bir çehre görmüş. Amber rengindeki saçları güneşin tüm ışınlarını içinde toplamış, cildi İran yaseminlerini yansıtır gibiymiş. Kız başını kaldırarak Elmas'a bakıp gülümsemiş.

O sırada alageyik Elmas, pencereye iyice yaklaşmış bulunuyormuş; kız çabucak ayağa kalkıp bahçeye inmiş. Birkaç tutam ot koparmış ve onu kendine alıştırmak ve yaklaşınca kaçmasını önlemek üzere ona uzaktan nezaketle ve dilini şaklatarak bu ot tutamını uzatmış. Alageyik Elmas, bu ikinci olaydan ne çıkabileceğini görmekten başka bir şey dilemediğinden, aç hayvanların belirttiği tarzda koşarak genç kıza yaklaşmış. Ve Latife'nin aynı babadan, ama ayrı anadan doğma, adı da Cemile olan kardeşi de alageyik şehzadenin boynuna asılı bulunan ipek kordonu yakalamış ve onu tasma gibi kullanarak oğlanı sarayının içine sürüklemiş. Ve orada kendisine hemen meyveler ve ferahlatıcı hoş şerbetler sunmuş.

Bunları yiyip içtikten sonra, şehzade, başını eğmiş ve genç kızın omzuna dayanıp ağlamaya başlamış. Cemile de, bu alageyiğin gözlerinden süzülen yaşları görüp çok etkilenerek yumuşacık elleriyle onu okşamış. Üzerinde bu merhamet dokunuşlarını duyan alageyik, başını genç kızın ayakları üzerine yerleştirmiş ve daha da fazla ağlamaya başlamış. Kız da ona "Benim sevgili alageyiğim, neden ağlıyorsun? Ben seni kendimden de çok seviyorum" demiş. Ama o,

gözyaşlarını ve sızlanmalarını iki katına çıkarmış ve başını tatlı ve merhametli Cemile'nin ayaklarına sürtmüş; o da, bu kez, hiç tereddüt etmeden onun, insan şekline dönüştürülmesi için kendisine yalvarmakta olduğunu anlamış.

O zaman, büyük kızkardeşi büyücü Latife'den çok korkmasına karşın, ayağa kalkmış ve duvarın içinde bulunan bir gedikten değerli taşlarla süslenmiş bir kutu çıkarmış; ve oracıkta, merasim abdesti almış, yeni yıkanmış yedi beyaz temiz giysiye bürünmüş ve küçük bir kutuda bulunan macundan biraz almış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Onuncu Gece Olunca

Demiş ki:

... Ve oracıkta, merasim abdesti almış, yeni yıkanmış yedi beyaz temiz giysiye bürünmüş ve küçük bir kutuda bulunan macundan biraz almış; ve yesin diye alageyiğe uzatmış; ve o anda şiddetle boynunda bulunan sihirli kordonu çekmiş. Alageyik hemen silkinerek, hayvan şeklinden sıyrılmış ve yeniden âdemoğlu kılığına dönmüş.

Sonra genç Cemile'nin önünde toprağı öpmüş; ona duyduğu şükranı gösteren hareketler yapmış; ve ona "İşte, ey sultan, beni felaketin pençesinden kurtardın. İnsanoğlu olarak yaşamımı bana iade ettin. Bedenimdeki tüylerin her biri senin iyiliklerini ve zarafetini övüyorsa da, değerine layık olacak şekilde şu dilimle acaba sana nasıl teşekkür etsem, ey mutlu varlık?" demiş. Ama Cemile onu ayağa kaldırmış ve şahane giysilerle donattıktan sonra "Ey güzelliği bahçemizi ve konutumuzu aydınlatan, bedeni bembeyaz şehzade,

senin adın nedir? Hangi nedenle gelip bizi onurlandırdın ve nasıl oldu da kızkardeşim Latife'nin ağına düştün?" demiş.

Şehzade Elmas kurtarıcısına tüm öyküsünü anlatmış; ve sözünü bitirdiği zaman kız ona "Ey Elmas, ey gönlümün gözümün nuru, seni saran tehlikeli ve verimsiz fikri kafandan at ve büyüleyici gençliğini ve değerli yaşamını bilinmez güçlere karşı tehlikeye atma! Çünkü nedensiz yere insanın kendini tehlikeye atması aklın alacağı şey değildir. İyisi mi sen burada kal ve yaşamının bardağını şehvetin şarabıyla doldur. İşte ben arzuna uyarak sana hizmet etmek üzere karşında duruyor ve anasının sözünü dinleyen bir çocuk gibi sana itaat ediyor ve senin mutluluğunu kendi mutluluğuma yeğ tutuyorum" demiş. Elmas da "Ey sultan, sana karşı duyduğum minnet ruhumda öylesine bir ağırlık oluşturuyor ki, hiç gecikmeksizin derimden pabuçlar yaparak onları küçük ayaklarına giydirsem yeridir. Çünkü sen beni, alageyik derimden sıyırarak büyücü kızkardeşinin düzenlerinden kurtarıp insan şekline büründürdün. Ama, bugün için bana hoşgörüde bulunursan, dileğimi gerçekleştirebilmek için gecikmeksizin bana birkaç gün izin vermeni rica edeceğim. Ve Yüceler Yücesi Tanrı'nın sağlayacağını umduğum güvenlikle Vâkâk Kenti'nden döndüğümde yeniden uğurlu ayaklarına kapanacak ve sırf senin arzuların doğrultusunda hareket edeceğim. Ve o zaman, sadece minnet dolu yüreğimin görevlerini yerine getirmiş olacağım" diye yanıt vermiş.

Genç kız, onu düşünmeye zorlamak için ısrar etmeyi sürdürmüşse de; Elmas'ın söylediklerine pek kulak asmadığını ve kendi umutsuz fikrine bağlandığını anlayarak onun gitmesine izin vermekten başka bir şey yapamamış. Bu yüzden, şikâyetler, iç çekmeler ve iniltiler koparark ona "Ey gözümün nuru, madem ki hiç kimse boynuna asılı talihinden kaçamıyor ve senin bahtında da daha ilk karşılaşmamızdan beni terk etmek varmış; girişiminde yardımcı olması, dönüşünü sağlaması ve değerli canını koruması için miras yoluyla benim hisseme düşen üç şeyi sana vermek istiyorum!" demiş. Ve du-

varın bir başka kovuğundan büyük bir kutu çıkarmış ve onu açarak oklarıyla birlikte bir altın yay, Çin çeliğinden yapılmış bir kılıç ve sapı yeşim taşından bir hançer çıkarmış ve "Bu yay ve bu oklar, barış ve dua üzerine olası Peygamber Salih'e aittir. Süleyman'ın akrebi olarak tanınan bu kılıç, öylesine harikadır ki, bir dağa çalınsa, onu sabun gibi ikiye böler. Ve nihayet, eski zamanlarda Temmuz tarafın-

dan imal edilmiş bulunan bu hançer, onu elinde bulunduran için paha biçilmez değerdedir; çünkü ağzında saklı bir erdemle, onu, her türlü saldırıdan korur" diyerek bunları Elmas'a vermiş. Sonra da "Böyle olmakla birlikte, ey Elmas, bizden yedi okyanusla ayrılmış bulunan Vâkâk Kenti'ne amcam El-Simurg'un yardımı olmadan giremezsin. Bundan dolayı kulağını dudaklarıma iyice yaklaştır ve se-

nin uğruna onlardan çıkacak talimatı iyice dinle!" diye eklemiş. Ve bir an sustuktan sonra "Bil ki, gerçekte, ey dostum Elmas, buradan bir günlük uzaklıkta bir çeşme vardır; ve bu çeşmenin hemen yanı başında Tak-Tak adlı bir genç şahın sarayı bulunmaktadır. Ve Tak-Tak'ın bu sarayı dört gözü kanlı Habeşi tarafından korunmaktadır ki bunların her biri yırtıcı beş bin zenciden oluşan birer orduya hükmeder. Bu Tak-Tak sana verdiğim eşyanın hatırına sana iyi davranacaktır; hatta büyük dostluk gösterecektir; oysa kendisi, aslında, yoldan geçenleri yakalatıp ateşte kızartmayı ve sonra da tuz ve baharat serpmeden yemeyi âdet edinmiştir. Ve sen, onun yanında iki gün kalacaksın. Bunu izleyerek o sana, yardımıyla belki Vâkâk Kenti'ne ulaşabileceğin ve çam kozalağı ile servi kozalağı arasındaki ilişki sorununu çözebileceğin amcam El-Simurg'un sarayına giderken eşlik edecektir" demiş. Ve sözüne son vermek üzere "Özellikle, ey Elmas, sana söylediklerimden bir saç teli kadar farkla bile ayrılmamaya çok dikkat et!" demiş. Sonra onu ağlayarak kucaklamış ve kendisine "Sen yokken yaşamak yüreğim için bir felaket olacak; ve dönüşüne kadar gülmek nedir, konuşmak nedir bilmeyeceğim ve artık ruhumu kedere hep açık tutacağım. Sürekli olarak yüreğimden iniltiler kopacak, bedenimden haberim bile olmayacak. Çünkü güçsüz ve içsel destekten yoksun kalınca bedenim ancak ruhumun serabı olacaktır" demiş. Sonra da şu dizeleri okumaya başlamış:

Nergislerin tutkunu olduğu gözlerinden uzağa atma yüreğimi.
Ey çekingen, sarhoşların şikâyetlerini görmezden geleceğin yerde, onları meyhaneye götürmen gerek.
Yüreğim yeniyetme bıyıklarının ordusundan kendini kurtaramayacak ve yaralı bir gül gibi, giysimin yırtık yanı dikiş tutmayacak.
Ey kıyıcı güzellik, ey güzel, esmer ve hoş varlık! İşte yüreğim yasemin ayaklarının önünde yatmakta.
Benim saf genç kız yüreğim, delikanlılığın en tatlı çağında yürekler hırsızının ayaklarına kurban olmuş.

Sonra genç kız, kendisini kutsayarak ve güvenlik dileyerek yüzünü kaplayan gözyaşlarını göstermemek için çabucak sarayına girmiş.

Elmas'a gelince, bir ecinnioğlu kadar yakışıklı, atının üzerinde yola koyulmuş ve Vâkâk Kenti'ni hedef tutarak aşama aşama yol almayı sürdürmüş. Ve böylece at sürerek kazasız belasız çeşmeye ulaşmış. Burası kuşkusuz genç kızın tanımladığı çeşmeymiş; çünkü yanı başında zencilerin şahı müthiş Tak–Tak'ın kasrı yükseliyormuş. Elmas da, bu kasrın yöresinin on arış boyunda korkunç yüzlü Habeşiler tarafından korunmakta olduğunu görmüş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz On Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

... Zencilerin şahı müthiş Tak–Tak'ın kasrı yükseliyormuş. Elmas da, bu kasrın yöresinin on arış boyunda korkunç yüzlü Habeşiler tarafından korunmakta olduğunu görmüş. Ve bağrını korkunun sarmasına izin vermeksizin atını çeşmenin yanındaki ağaca bağlamış ve dinlenmek üzere ağacın gölgesine oturmuş. O sırada zencilerin kendi aralarında "İşte epeyce bir zaman geçtikten sonra, sonunda bize taze et sağlayacak bir insan varlığı çıkageldi. Şahımız Tak–Tak dilini damağını tatlandırsın diye bu fırsattan yararlanalım!" diye konuştuklarını duymuş. Ve bunu izleyerek, içlerinden en belalı on on iki Habeşi, onu yakalayıp, şişe geçirip şahlarına sunmak niyetiyle Elmas'ın yanına yaklaşmışlar.

Elmas gerçekten yaşamının dönemecinde olduğunu anlayınca, kemerinden Süleymani kılıcını çekmiş; ve üzerlerine doğru atılarak

birçoğunu çabucak ölüm vadisine yollamış. Ve cehennemin oğulları, gidecekleri yere ulaşınca, haberleri Şah Tak–Tak'a ulaştırılmış; o da kızıl bir öfkeye kapılarak bu küstahı yakalatmak üzere hemen zenci komutanlarından tanınmış bir belalı olan katran renkli Mak–Mak'ı göndermiş. Mak–Mak da, katran renklilerden oluşan ordusunun başında, bir eşek arısı topluluğunun saldırısına benzer şekilde saldırarak çeşme başına ulaşmış. Kurban arayan gözlerinden kara ölüm fışkırıyormuş. Onu görünce Şehzade Elmas, ayağa kalkmış ve dizlerini germiş. Allah'ın belası Mak–Mak da, boynuzlu bir engerek gibi ıslık çalarak ve geniş burun deliklerinden böğürtüler koparark Elmas'ın tam karşısına çıkmış ve başlar ezen gürzünü savurup onu öylesine çevirmiş ki hava titremiş. Ama aynı anda sevgili Elmas da, Temmuz'un hançeriyle donanmış elini uzatmış ve şimşeksi bir hızla hançeri dev Habeşinin böğrüne saplamış. Ve bu bin boynuzlunun oğluna bir yudumda ölümü içirmiş. Hemen ölüm meleği, son saati çalarak bu lanetliye yaklaşmış.

Mak–Mak'ın maiyeti olan zencilere gelince, komutanlarının eni boyuna katılmış, yere devrildiğini görünce, bacaklarını rüzgâra vererek serçelerin, iri gagaların babasının[1] önünden kaçtıkları gibi kaçıp gitmişler. Elmas da, onları izleyerek öldürebildiği kadarını öldürmüş; kaçabilenler de kaçıp kurtulmuş.

Şah Tak–Tak, Mak–Mak'ın bozguna uğradığını öğrenince, burun deliklerini öfke öylesine şiddetle sarmış ki, artık sağ elini sol elinden ayırt edemez olmuş. Ve budalalığı onu, boğazların vadilerin silahşörü, yiğit dövüşçülerin başının tacı Elmas'a bizzat saldırmaya doğru itmiş. Ama homurdanan yiğidi görünce, iri burunlu utanmaz, kaslarının gevşediğini ve mide torbasının bulandığını ve ölüm rüzgârının tepesinde estiğini duyumsamış. Elmas da onu hedef almış ve ona barış ve dua üzerine olası Salih'in oklarından birini savurarak

1 Alıcı kuşların en yırtıcısı anlamında (Ç.)

topuklarının tozunu yutturmuş; ve ansızın ruhunu, akbabaların süt anasının yüklerini bıraktığı karanlık yörelerde barınmaya yollamış.

Bunu izleyerek ölü şahlarını çevreleyen zencilerin gövdelerini yal[1] haline getirmiş ve ruhsuz gövdelerinin arasından atıyla dosdoğru yol almış. Ve böylece Tak–Tak'ın hüküm sürdüğü sarayın kapısına ulaşmış ve sanki bir efendi kendi evinin kapısını çalarcasına kapıyı çalmış. Kapıyı açmaya gelen bu bahtsız Tak–Tak tarafından tahtı ve mirası yağmalanan birisiymiş. Bu da, ürkmüş ceylanlara benzer; âşıkların yürek yarasına tuz serpercesine etkili olan güzel yüzlü bir genç kızmış. Ve şayet Elmas'ı karşılamak üzere daha fazla yakına gelmemişse, gerçekte, bunun nedeni, narin beline asılı bulunan kalçalarının ağırlığıymış, üstü iki çukurla süslenmiş belirgin ve kutsanmış art yuvarlarını, kendi doğaları bakımından, bedevinin çanağındaki yoğurt ve aselbentle kokulandırılmış tepsi ortasındaki ayva peltesi gibi titrediklerinden dolayı istediği gibi oynatamıyor olmasıymış.

Elmas'ı, esirin kurtarıcısına gösterdiği coşkuyla karşılamış. Ve onu ölen şahın tahtına oturtmak istemiş; ama Elmas bunu reddetmiş; ve kızı elinden tutarak onu Tak–Tak'ın babasından yağmaladığı tahta oturmaya davet etmiş. Ve bunca iyiliğine karşı da ondan hiçbir şey istememiş. O zaman, adı Azize olan kız, bu cömertçe davranışı karşısında, ona "Ey yakışıklı genç, hiçbir karşılık beklemeden iyilik yaptığına göre, sen hangi dine bağlısın?" demiş. Elmas da "Ey sultan, benim dinim, İslam dinidir; ve onun inancı, benim inancımdır!" demiş. Kız ona "Peki efendim, bu din ve inanç neye dayanır?" diye sormuş. O da "Dinimiz sadece, barış ve dua üzerine olası Peygamberimizin bize açıkladığı şekilde Tanrı'nın birliğini dille ikrar etmeye dayanmaktadır" diye yanıt vermiş. Kız "Lütfedip de bana, kendi bakımından, insanları bunca mükemmel kılan bu ikrarın ne olduğunu açıklar mısın?" diye sormuş. Şehzade Elmas da "'Tanrı'dan başka

1 Hayvan mancası (Ç.)

Tanrı yoktur ve Muhammet onun elçisidir' demekten ibarettir" diyerek bunu yanıtlamış; ve "Kim bu sözleri inanarak telaffuz ederse, o anda İslam ile onurlanır. Vaktiyle inançsızların en sonuncusu bile olmuş olsa, artık en soylu Müslümanla bir tutulur" diye eklemiş. Sultan Azize de bu sözleri işitince, yüreğinin gerçek inanca doğru yö-

neldiğini duyumsamış. Ve birdenbire elini kaldırıp işaret parmağını gözünün hizasına kaldırarak şahadet sözcüklerini telaffuz etmiş. Böylece İslam ile onurlanmış...

Anlatısının burasında Şehrazat günün doğmakta olduğunu görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz On İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

Ve birdenbire elini kaldırıp işaret parmağını gözünün hizasına kaldırarak şahadet sözlerini telaffuz etmiş. Böylece İslam ile onurlanmış.

Sonra da dönüp Şehzade Elmas'a "Efendim, şimdi beni sultanlığa getirdiğine ve iman sahibi olduğuma göre; önünde, gözlerimi üzerinden ayırmaksızın, sana hizmet etmeye ve haremindeki kölelerden biri olmaya hazırım; lütfedip de bu ülkenin sultanını eşin yapar ve güzelliğinin halesiyle kuşatarak dilediğin yerde onunla birlikte yaşar mısın?" demiş. Elmas da "Sultanım, sen benim için kendi yaşamım kadar değerlisin. Ama şu anda çok önemli bir sorunu çözmem gerekiyor. Bu sorun o denli önemlidir ki, uğrunda anamı, babamı ve ülkemi terk ettim. Şu anda bile, babam Şems Şah, belki de beni ölmüş bilerek ağlamaktadır. Buna karşın, bahtımın beni beklediği Vâkâk Kenti'ne gitmem gerek! Ama inşallah oradan dönersem, seninle evlenir ve seni ülkeme götürürüm. Ve sonsuza dek güzelliğinin zevkiyle yaşarım. Ama şimdi, eğer biliyorsan, senden Cemile Sultan'ın amcası El-Simurg'un nerede bulunduğunu öğrenmek istiyorum. Çünkü, beni ancak o, Vâkâk Kenti'ne götürebilir; onun nerede oturduğunu ve ne tür biri, bir insan mı, yoksa bir ecinni mi olduğu hakkında herhangi bir şey biliyorsan, çabucak bana açıkla da

gidip onu arayayım! Benim hoşuma gitmeyi arzuladığına göre, şimdilik senden istediğimin hepsi bu kadar!" diye yanıt vermiş.

Azize Sultan, Elmas'ın maksadını öğrenince, yüreğinde büyük bir acı duymuş ve son kertede kahırlanmış. Ama, gözyaşlarının ve sızlanmalarının şehzadeyi kararından döndüremeyeceğini anlayarak tahtından kalkmış ve onu elinden tutarak sarayın dehlizlerinden geçirmiş ve onunla birlikte bahçeye çıkmış. Burası sanki Rıdvan'ın kanatlı gözeticisi olduğu bahçeler gibiymiş ve yollarının kenarı bitip tükenmez güllerle donanmış imiş. Ve sanki rüzgâr onların kokularını yayarak dolaşırmışçasına yürekleri Cennet'e sürüklüyormuş. Kendi kanıyla sarhoş olmuşçasına lale yarı yarıya açılıyor ve servi tüm yaprakları arasından sanki, kendi tarzında, bülbülün ahenkli ötüşünün övgüsünü mırıldanıyormuş. Dereler, goncalarıyla salınarak ona uyan gül fidanlarının arasında, gülen çocuklar gibi çağıldıyormuş.

Azize Sultan, hatırı sayılır bir yüz altında bükülen narin bedenine karşın, ardındaki şahane ağırlığını güçlükle taşıyarak Elmas'ı, öylece, uyuyan bir deve cömert yaprakları gölge oluşturan bir ağacın dibine kadar götürmüş. Dudaklarını şehzadenin kulağının yakınına getirerek yavaşça "Bu, senin aradığın Cemile'nin amcası Uçan Simurg'dur. Uyandığında şansın yardım eder de ilkin sağ gözünü açarsa, yeğeninin yolladığı silahların farkına vararak seni görmekten hoşlanacak ve isteyebileceğin her şeyi yapacaktır. Ama, eğer kötü bahtın yöneltmesiyle sol gözünü ışığa açarsa, yitip gittin demektir; çünkü çok yiğit bir kişi olmana karşın, bir şahinin pençesindeki bir serçe gibi kollarının gücüyle seni havaya kaldırmaktan ve sevgilim, seni, yere çarparak değerli kemiklerini kırmaktan onu hiçbir şey engelleyemez. Ve şimdi tatlım, Tanrı seni korusun ve yokluğunda hıçkırıklarla sarsılarak dönmeni bekleyene kavuştursun!" diye fısıldamış. Sonra onu, gözleri yaşla dolu, yanakları ansızın nar çiçeğine dönmüş olarak çabucak terk etmiş.

Elmas Uçan Simurg'un uyanması için bir saat beklemiş ve için-

den "Bu deve neden acaba Uçan Simurg adını vermişler? Bu denli büyük olan bir dev, kanadı olmadan, yerde bile ancak yürüyebilecekken nasıl havalanabilir?" demiş. Sonunda ucubenin genç fillerden oluşmuş bir sürünün çıkardığı ayak seslerine benzeyen horultusuna dayanamamış ve üzerine eğilerek ayağının tabanını gıdıklamaya başlamış. Dev bu dokunuşla, ansızın seğirmiş, ayağıyla havayı dövüp müthiş bir yellenme koparmış ve aynı anda iki gözünü birden açmış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz On Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

... Bu dokunuşla seğirmiş; ayağıyla havayı dövüp müthiş bir yellenme koparmış. Ve uyanınca iki gözünü birden açmış. Şehzadeyi görüp ayağını gıdıklayarak tedirgin olmasına onun neden olduğunu anlayınca, ayağının birini kaldırmış ve yüzüne karşı bir saat kadar süreyle bir seri yellenme salıvermiş; ve herhalde dört fersahlık bir yöredeki tüm canlı varlıkları zehirlemiş. Gerçekten Elmas da, bu cehennemi fırtınadan sadece taşıdığı silahların erdemiyle kurtulmuş.

Dev El-Simurg birikimini tüketince kıçüstü oturmuş ve şaşırarak şehzadeye bakmış. Ve "O da ne, ey âdemoğlu? Sen benim kıçımın gümbürtüsünden gebermedin mi?" diye haykırmış. Bunu söyledikten sonra gence daha yakından bakmış ve silahlarını görerek çabucak ayağa kalkmış. Ve ona "Benim davranışımı bağışla efendim!" diyerek önünde saygıyla eğilmiş. Ve "Gelişini bana bir köle aracılığıyla bildirseydin bedenimin bütün tüylerini yoluna sererdim. Benim tüm olarak iradem dışında seni bu tarz selamlayışımı unutacağı-

nı umarım. Ve yine seni hangi önemli işin hiçbir insan veya hayvanın ulaşamayacağı buraya gelmeye zorladığını lütfen söyle ki girişiminde başarı sağlamak üzere sana yardımcı olayım!" demiş.

Şehzade Elmas içtenliği hakkında El-Simurg'a güvence verdikten sonra, hiçbir ayrıntıyı atlamadan tüm öyküsünü ona anlatmış. Sonra da "Ey Uçanların Babası, ben buraya yardımını sağlayarak okyanusları aşıp Vâkâk Kenti'ne ulaşmak için geldim!" demiş.

El-Simurg Elmas'ın öyküsünü işitince, elini ilkin yüreğine, sonra da dudaklarına ve alnına götürmüş ve "Başım üzerine, gözüm üzerine!" demiş. Sonra da "Azıklarımızı hazırladıktan sonra, gecikmeksizin Vâkâk Kenti'ne gidelim! Bunun için, buradaki ormanda yaşayan yaban eşeklerini avlamaya çıkacağım ve bunların etlerinden kavurma, derilerinden de tulum yapacağım. Ve ikimiz için gerekli her şeyi sağlayacağım; sen benim sırtıma ata biner gibi bineceksin; seninle birlikte uçacağız. Böylece seni yedi okyanustan geçireceğim. Yorgunluktan gücüm tükenince, Vâkâk Kenti'ne ulaşıncaya kadar bana kavurma ve su vereceksin!" diye eklemiş.

Ve bu konuşmaya uygun olarak hemen ava gitmiş. Ve her biri bir okyanus geçerken yenmek üzere yaban eşeği yakalamış; ve bunlardan söz konusu kavurma ve tulumları hazırlamış. Sonra Elmas'ın yanına geri dönmüş; boynuna astığı bir heybeye yaban eşeği kavurmalarını koyduktan ve yedi tulumu kaynak suyuyla doldurduktan sonra, onları da omzuna yerleştirmiş. Şehzade Elmas, kendini böylece Dev El-Simurg'un omuzlarında tünemiş görünce, kendi kendine "İşte bir filden daha iri bir dev ve kanatları olmadığı halde benimle birlikte uçmaya hazırlanıyor. Vallahi, daha önce hiç görmediğim şaşılacak bir şey bu!" demiş. Böylece düşündüğü sırada, ansızın bir kapının aralığından esen rüzgâr gürültüsüne benzer bir ses işitmiş. Ve devin karnının göze çarpar biçimde şişmeye başladığını ve çabucak bir kubbenin boyutlarına ulaştığını görmüş. Ve bu rüzgâr gürültüsü biraz sonra, devin karnının şiştiği ölçüde bir demirci körüğünün seslerine dönüşmüş. Birdenbire El-Simurg ayağını yere

vurmuş ve bir anda, tüm yüküyle birlikte, bahçenin üzerinde havalanmış. Sonra, suyun içindeki yengeç gibi ayaklarını oynatarak göğe yükselmeyi sürdürmüş. Uygun bir yüksekliğe ulaşınca, Batı doğrultusunda düz bir çizgide yol almaya başlamış. Ve kendine karşın, rüzgârla, istemediği bir yüksekliğe sürüklendiğini duyumsayınca, şiddet ve süre bakımından değişik bir, iki, üç ya da dört yellenme koparark durumu düzeltmiş ve aksine, yitirdiği hava karnını boşaltınca başının açık menfezleriyle, yani ağzı, burnu ve kulaklarının tüm gücüyle içine hava dolduruyormuş. O zaman hemen mavi göğe yükseliyor ve kuş hızıyla doğru çizgide yol alıyormuş.

Böylece, kuşlar gibi, suların üzerinden süzülerek birbiri ardından okyanusları geçmişler ve yedi denizden her birini geçtikçe sağlam toprak üzerine inerek bir süre dinlenmişler ve yaban eşeği kavurması yemişler ve tulumlardan su içmişler. Bu sırada dev, gezi yorgunluğunu üzerinden atmak için birkaç saat uyuyor ve yeniden uçma gücü kazanıyormuş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz On Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Bu sırada dev, gezi yorgunluğunu üzerinden atmak için birkaç saat yatıp uyuyor ve yeniden güç kazanıyormuş. Ve hava aşılarak geçirilen yedi günün sonunda, bahçelerin ortasında uyuklayan bembeyaz bir kentin üstüne ulaşmışlar. Ve Uçan Simurg, Elmas'a "Bundan böyle seni oğlum yerine koyuyorum ve seni buraya kadar taşımak için katlandığım yorgunluktan pişman değilim. Şimdi seni kesinlikle Vâkâk Kenti olan ve aradığın 'Çam kozalağı ile servi kozala-

ğı arasındaki ilişkiler nelerdir?' sorununa kuşkusuz çözüm bulacağın bu kentin en yüksek taraçasına bırakacağım" demiş. Sonra da "Evet, Mühre Sultan'ın fildişi yatağının altında bulunan kara zencinin kenti burasıdır. Ve sen burada bütün bu karmaşık işin yaratıcısı olan zencinin neyi kastettiğini öğrenebilirsin" diye eklemiş. Ve bunları söyleyerek yavaş yavaş içindeki havayı boşaltarak Şehzade Elmas'ı incitmeden söz konusu taraçaya indirmiş. Ve ondan izin alarak kendisine sakalından bir tutam kıl vermiş ve "Sakalımın bu tüylerini üstünde özenle sakla ve onlardan hiç ayrılma! Başına kötü bir iş gelirse ve de bana her ihtiyaç duyduğunda, ister seni o kötülükten kurtarmak için olsun, ister seni bulduğum yere geri götürmek için olsun, bu tüylerden birini yakman yeter; beni gecikmeksizin karşında bulursun" demiş. Ve oracıkta, yeniden şişinmiş ve rahatlık ve ivedilikle konutuna doğru uçarak yol almış.

Elmas da, bu taraçada oturarak ne yapacağını düşünmeye başlamış; kendi kendine evde oturanlara görünmeksizin bu taraçadan nasıl aşağı ineceğini sorarken, merdivenden, kesinlikle bu konutun sahibi olduğu anlaşılan eşsiz güzellikte bir delikanlının çıktığını ve kendisine doğru ilerlediğini fark etmiş. Delikanlı selam vererek onun yanına yaklaşmış ve yüzüne gülerek "Taraçama gelişinle bana ışıklı bir sabah bağışladın, ey insanoğullarının en güzeli!" deyip ona hoş gelişler dilemiş. Elmas da "Ey sevgili genç, ben, senin hoş görünüşünle güne başlamış olmakla mutlu bir âdemoğluyum. Bahtım yönelttiği için burada bulunuyorum. Ve işte kutsanmış konutunun üzerinde bulunuşum hakkında sana söyleyebileceğim bu kadardır" diye yanıt vermiş. Böylece konuşarak delikanlıyı bağrına basmış. Ve ikisi de birbirine dostluk yemini vermiş. Ve birlikte, konut odasına inmişler ve yine birlikte yiyip içmişler. İki güzel varlığı birleştiren ve yolları üzerindeki güçlükleri gideren ve karmaşıklıkları çözen Tanrı'ya övgüler olsun!

Elmas ile Vâkâk Kenti'nin sultanının gözdesi ve adı Ferah olan delikanlı arasındaki dostluk bu yoldan kesinlikle pekişince, Elmas,

ona "Dostum Ferah, sen sultanın gözdesi ve yakın dostu olduğun ve bu durumda da bu ülkenin işleri hakkında hiçbir şey senden gizli kalamayacağına göre, acaba bana, dostluk hatırına, sana bir külfet yüklemeyecek olan bir hizmette bulunur musun?" demiş. Genç Ferah da "Başım üstüne, gözüm üstüne dostum Elmas! Söyle ne istediğini, eğer sana pabuç yapmak için derimi satmam gerekiyorsa, sevinç ve memnunlukla bunu da yaparım!" diye yanıt vermiş. O zaman Elmas da ona "Bana, sadece, çam kozalağı ile servi kozalağı arasındaki ilişkilerin ve aynı münasebetle Çin–i Maçin hükümdarı Şah Kâmus bin Temmuz'un kızı Mühre'nin fildişi yatağının altında yatan zencinin bu konuda üstlendiği rolün ne olduğunu açıklayabilir misin?" demiş.

Elmas'ın bu sorusunu işiten genç Ferah'ın yüzü birdenbire değişmiş; benzi sapsarı olmuş ve bakışı bulanmış. Sanki ölüm meleği Azrail'in karşısında bulunuyormuş gibi titremeye başlamış. Elmas da onu bu durumda görünce ruhunu yatıştırmak ve korkusunu sindirmek için en tatlı sözleri harcamış. Genç Ferah da onu "Ey Elmas, bil ki, şah, tüm kentte oturanlara ve gelip geçen yolculara çam kozalağı ile servi kozalağından söz etmeyi ölüm tehdidiyle yasakladı. Çünkü Servi kesinlikle bizim şahımızın adıdır; Çam Kozalağı da sultan hanımımızın! İşte bu korkunç mesele hakkında bütün bildiğim bu kadardır. Şah Servi ile Sultan Çam Kozalağı arasındaki ilişkiye gelince, bunu bilemem; aynı şekilde bu belalı işte sözü edilen zencinin rolü hakkında da bir şey söyleyemeyeceğim. Seni memnun etmek için bütün söyleyebileceğim, ey Elmas, ancak Şah Servi'nin kendisinin bu sırrı bilebileceğidir. Ben, sana, seni saraya, şahın önüne götürmeyi öneriyorum. Sen, onun teveccühünü kazanmakta noksanlık göstermezsen, belki de o zaman, bu güç sorunu doğrudan doğruya kendin çözüme ulaştırırsın" diyerek sözünü bitirmiş.

Elmas da, bu girişiminden dolayı dostuna teşekkür etmiş ve onunla Şah Servi'yi ziyaret etmek üzere gün saptanmış. Ve beklenilen an gelince, el ele tutuşarak iki melek gibi, birlikte saraya gitmiş-

ler. Şah Servi, Elmas'ın içeri girdiğini görünce içi ferahlamış ve ışımış. Bir saat bir süreyle hayran bakakalmış ve ona yaklaşmasını buyurmuş. Elmas da şahın huzuruna gelmiş ve saygı ve hayırlı dilek sunmalardan sonra Elmas ona, hediye olarak ucunda bir inci asılı sarı amberden bir tespih sunmuş. Servi, bundan çok memnun olmuş ve "Bu hediye yüreğimizi hoşnut etti" diyerek onu kabul etmiş. Sonra "Ey zarafetle donanmış genç, buna karşılık benden ne dilersen dileyebilirsin; dileğin hemen yerine getirilecektir" demiş. Elmas, duymayı ümit ettiği bu sözleri işitince "Ey zamanın şahı, Tanrı beni, senden, kölen olmaktan başka bir lütuf istemekten korusun! Bununla birlikte, eğer bana izin verirsen ve yaşamımı bana bağışlayacaksan, yüreğimde olanı sana söyleyeceğim!" diye yanıt vermiş. Sultan Servi de ona...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz On Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

"...Yüreğimde olanı sana söyleyeceğim!" diye yanıt vermiş. Sultan Servi de ona konuşma izni ve güvence verince, Elmas "Efendim, sağırlar ve körler, bizim gözlerimiz ve kulaklarımızla algıladığımız şeyleri algılayamadıklarından dolayı felaketlere uğramazlar. Çünkü, beni şimdiki hale koyan kulaklarımla işittiğim şeylerdir. Zira, ey evrenin sığınağı, şimdi sana anlatacaklarımı duyduğum o kötü günden beri ne mutluluk ne de uyku yüzü gördüm!" diyerek onu yanıtlamış. Ve kendisine, en küçük ayrıntıları bile atlamadan bütün öyküsünü anlatmış. Ama onu burada tekrarlamanın hiçbir yararı yok. Sonra da "Ve baht, şimdi beni senin ışıklı varlığın karşısına çı-

karmak lütfunu esirgemeyince, ey zamanın şahı; ve sen bana önemli bir vaat olarak istediğimi yerine getireceğini söylediğine göre; senden, şahımız ile hanımınız Sultan Çam Kozalağı arasındaki ilişkinin ne olduğunu ve aynı zamanda Çin–i Maçin hükümdarı Şah Kâmus

bin Temmuz'un kızı Mühre Sultan'ın fildişi yatağı altındaki kara zencinin bu işte ne gibi bir rolü bulunduğunu açıklamanı duymak isterdim!" diye eklemiş.

İşte Elmas, Vâkâk Kenti'nin sultanı Şah Servi'ye bunları söylemiş ve Şah Servi'nin, Elmas konuştukça, göze batar şekilde yüzü kadar tavrı da değişmiş. Elmas konuşmasını tamamlayınca, Servi bir ateşe dönüşmüş; ve gözlerinde alevler tutuşmuş ve içindeki ateş göğsünde ıokurdamaya başlamış; ve her bakımdan mangal üzerindeki öfkeli bir kazan gibiymiş; ve hiçbir ses çıkarmadan bir an öylece kalmış. Ve ansızın "Felaket üzerine olsun ey yabancı! Başım üzerine yemin ederim ki, sana canını bağışlayacağıma söz verdiğimden ötürü benim için kutsal olmasaydın, şu anda başını gövdenden ayırtırdım!" diyerek patlamış. Elmas da, ona "Ey zamanın şahı, münasebetsizliğinden dolayı köleni bağışla! Ben bunu sadece izin verdiğin için söyledim. Şimdiyse, böyle söylesen bile, bana verdiğin sözden dolayı dileğim karşısında boyun eğmekten başka türlü davranamazsın! Çünkü huzurunda bulunurken bir dilekte bulunmamı sen istemiştin; ve bildiğin o şey de, beni ilgilendiren tek şeydir!" demiş.

Şah Servi, Elmas'ın bu sözlerini duyunca, şaşkınlık ve umutsuzluğun sınırına ulaşmış. Ruhu bazen Elmas'ın ölümünü arzulamaya yönelmiş, bazen de verdiği sözü yerine getirmeye! Ama onda ağırlık kazanan, daha çok, ilk düşündüğü olmuş. Bununla birlikte, geçici olarak bu niyetine egemen olmuş ve Elmas'a "Ey Şems Şah'ın oğlu, neden beni boşu boşuna yaşamını rüzgâra kaptırtmaya zorluyorsun? Kafanı işgal eden tehlikeli fikri terk edip ülkemin yarısı da olsa benden başka bir şey istesen daha iyi olmaz mı?" demiş. Ama Elmas "Ey Servi Şah, başka şey dilemek içimden gelmiyor" diyerek ısrar etmiş. O zaman şah, ona "Bunda hiçbir uygunsuzluk yok. Bununla birlikte bil ki, öğrenmek istediğin şeyi sana açıklarsam, çaresiz başını vurduracağım!" demiş. Elmas da ona "Başım üstüne, gözüm üstüne, ey zamanın şahı! Bilmek istediğim şeyi, yani efendimiz Şah Servi ile hanımınız Sultan Çam Kozalağı arasındaki ilişkilerin ve

zenci ile Sultan Mühre işinin ne olduğunu öğrenince, abdestimi alacak ve başı kesilerek öldürülmeye hazırlanacağım!" demiş.

Bunu duyan Servi'nin, içinde saklamayı yeğlediği bir sırrı açıklamak zorunda kalacağından ve Elmas'ın kesin ölümüne de neden olacağından epeyce canı sıkılmış. Bundan dolayı bir saat kadar bir süreyle başı eğik ve burnu uzamış halde kalmış. Bunu izleyerek taht salonunu muhafızlara boşattırmış ve onlara, işaretle bazı buyruklar vermiş. Muhafızlar dışarı çıkmışlar ve biraz sonra bir muhafiz, elinde değerli taşlarla süslenmiş, kızıl meşinden yapılma tasmasından tutarak sığırcık renkli tazı cinsinden güzel bir köpek getirmiş. Sonra da, merasimle, murabba[1] şeklinde büyük bir goblen halıyı yere sermişler. Ve tazı gelip halının köşelerinden birine oturmuş. Bunu izleyerek salona, on iki kanlı Habeşinin dikkatli bakışları altında bulunan, ortalarında, narin bedenli, elleri arkasına bağlanmış, harika bir kadın bulunan esireler girmiş; ve bu esireler kadını, halının karşı köşesine oturtmuşlar ve önüne içinde zenci kellesi bulunan bir tabak koymuşlar. Bu kelle, yeni kesilmiş ve tuz ve hoş kokulu bitkilerle korunmuş gibi görünüyormuş. Sonra şah yeni bir işaret yapmış. Ve hemen sarayın aşçıbaşısı, görünümü ve tadı hoş çeşitli yemek tabakları taşıyan yamakları ardında, çıkagelmiş. Hizmetkârlar bütün bu tabakları bir örtü üstünde tazının önüne koymuşlar. Hayvan bütün bunları yiyip doyunca, geri kalanı kötü nitelikli pis bir tabağa doldurarak elleri bağlı olan güzel kadının önüne koymuşlar. O da ilkin ağlamaya başlamış, sonra gülmüş; ve gözlerinden akan yaşlar incilere ve dudaklarındaki tebessümler güllere dönüşmüş. Habeşiler de bu incileri ve gülleri yavaşça toplayıp şaha sunmuşlar.

Bu iş bitince, Şah Servi Elmas'a "Şimdi sıra, ya palayla ya da iple senin ölümüne geldi!" demiş. Ama Elmas "Evet, kuşkusuz, ey

1 *Murabba*: Eşkenar dikdörtgen (Ç.)

şah! Bununla birlikte, bundan önce, gördüğüm şeyin açıklanmasını isterim senden! Ondan sonra ölürüm!" demiş. Bunun üzerine şah, giysisinin eteğini sol ayağının üzerine kaldırmış ve çenesini sağ elinin avuç içine dayayarak şöyle konuşmuş: "Bil ki, ey Şems Şah'ın oğlu, şurada elleri ardına bağlanmış olarak gördüğün ve gözyaşları ve gülüşü incilere, güllere dönüşen genç kadının adı Çam Kozalağı'dır ve benim eşimdir. Ve ben Şah Servi, Vâkâk Kenti denen bu ülkenin hükümdarıyım...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz On Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

"Bil ki, ey Şems Şah'ın oğlu, şurada elleri ardına bağlanmış olarak gördüğün ve gözyaşları ve gülüşü incilere güllere dönüşen genç kadının adı Çam Kozalağı'dır ve benim eşimdir; ve ben Şah Servi, Vâkâk Kenti denen bu ülkenin hükümdarıyım.

Tanrı'nın günlerinden bir gün, avlanmak üzere kentin dışına çıkmıştım. Orada içimi yakan bir susuzluğa kapıldım. Çölde yitip gidenler gibi su aramak için her yanda dönüp dolandım. Birçok zahmet ve üzüntüden sonra, eski zamanlarda kazılmış karanlık bir sarnıç buldum ve sarnıcı bulmamdan dolayı, artık yerimden kıpırdayacak halim kalmadığı halde, Yüceler Yücesi Tanrı'ya şükürler ettim. Bununla birlikte, Tanrı'nın adını anarak, yıkık ve göçükler dolayısıyla yaklaşım sağlanması güç olduğu halde bu sarnıcın kenarına kadar ulaşmak başarısını sağladım. Sonra, külahımı bir kova gibi kullanarak ve sarığımı bir ip gibi belime bağlayarak sarnıca indim. Külahımın suya çarpmasından duyduğum sesten bile yüreğime ferah-

lık doldu. Ama ne yazık ki, ipi birdenbire çekince elime bir şey geçmedi. Çünkü, külah sanki içine bütün musibetler dolmuşçasına ağırlaşmıştı. Onu yerinden kıpırdatmak için büyük gayret sarf ettim; ama başarı sağlayamadım. Ve umutsuzluğun sınırına ulaşarak ve ağzımı dilimi kurutan susuzluğa da artık dayanamayarak "Tanrı'dan başka başvurulacak güç yoktur! Ey bu sarnıçta konuturiu kurmuş bulunan varlıklar, ister ecinni olun, ister âdemoğlu, Tanrı'nın bir garibine acıyın, bırakın da kovamı yukarı çekeyim. Ey bu kuyunun ünlü sakinleri, nefesim tükendi ve soluğum ağzımdan çıkmaz oldu" diye haykırdım.

Ve böylece çektiğim işkenceyi haykırıp epeyce inildemeye koyuldum; sonunda kuyudan şu sözleri vurgulayan bir ses duydum: "Yaşam ölümden değerlidir. Ey Tanrı'nın kulu, eğer sen bizi bu kuyudan çeker çıkarırsan, seni ödüllendiririz!" Bunun üzerine, bir an için susuzluğumu unutarak gücümden ne kaldıysa toparladım ve çırpınarak ağırlığıyla birlikte kovamı çekip kuyudan çıkardım. Bir de bakıp gördüm ki, bedenleri yay gibi eğrilmiş ve bir çuvaldızın yurdundan geçebilecek kadar zayıf, çok yaşlı iki kör kadın, parmaklarıyla kovama sımsıkı sarılmış duruyorlar. Gözleri göz yuvalarına gömülmüş, çeneleri dişsiz, saçları tarazlanmış pamuk gibi... Merhamet duyarak ve sonunda susuzluğumu unutarak onlara bu eski sarnıçta yaşamalarının nedenini sorunca, bana "Ey yardımsever genç adam, bir zamanlar efendimiz olan Birinci Katmandan Ecinnilerin şahının gazabına uğradık. Bizi gözümüzden etti ve bu kuyuya attı. İşte şimdi biz sana duyduğumuz minnetle ne isteyeceksen yerine getirmeye hazırız. Bununla birlikte, biz ilkin sana bizi körlükten nasıl kurtaracağını anlatacağız. Bir kez iyileşince dile bizden ne dilersen!" dediler. Ve de "Buradan pek uzak olmayan bir yerde, falan mevkide, bir ırmak var; onun kıyılarında falan yerde bir inek her zaman otlamaya gelir. Gidip bu ineğin taze mayısından al getir ve bizim gözlerimize sür. O anda gözlerimiz açılacaktır. Ama bu inek or-

taya çıkınca ondan saklanman gerek. Çünkü seni görürse dışkılamaz" diyerek sözlerini sürdürdüler.

O zaman ben, verilen talimata uyarak, söz konusu edilen ve daha önce dolaştığım sırada hiç görmemiş olduğum bu ırmağın kıyısına doğru yöneldim, tanımlanan yere ulaştım ve sazlıkların arkasına gizlendim. Pek gecikmeden sudan gümüş gibi beyaz bir ineğin çıktığını fark ettim. İnek havayı solur solumaz, bolca dışkıladı; sonra otlamaya başladı. Bunu izleyerek yeniden ırmağa girip gözden kayboldu. Hemen yerimden kalktım ve beyaz ineğin mayısını topladım ve sarnıca döndüm ve bu mayısı yaşlı kadınların gözlerine sürdüm; hemen gözleri açıldı ve dört yana bakmaya başladılar. O zaman ellerimi öptüler ve bana "Efendimiz, servet mi istersin, sağlık mı, yoksa bir parça güzellik mi?" dediler. Ben de hiç kararsızlık duymadan "Halalarım, Cömert Tanrı, bana zenginlik de verdi, sağlık da! Güzelliğe gelince, hiç kimse yüreğimi doyuracak ölçüde ona sahip değildir. Siz bana sözünü ettiğiniz güzelliği verin!" diye yanıt verdim. Bana "Başımız üzerine, gözümüz üzerine! Biz sana onu sağlayacağız. Bu güzel şey bizim şahımızın kızıdır. O tıpkı bahçenin gülen gül yaprağı gibidir, hayır gülün ta kendisidir; bahçede yetişen bir gül ya da yaban gülü! Gözleri bir sarhoşun gözleri gibi baygındır; bir tek öpüşü en karasından bin hüznü yatıştırır. Genel görünümündeki güzelliğe gelince, güneş onun karşısında yenik düşer, ay yanar tutuşur; ve tüm gönüller tükenir. Onu çok seven anası babası da her an kendisini bağırlarına basar ve günlerini onun güzelliğine hayran olarak başlarlar. İşte o, olduğu gibi, tüm gizli güzellikleriyle senin olacak ve onun keyfini süreceksin; o da senden alacağını alacak...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz On Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

"... Onu çok seven anası babası da her an kendisini bağırlarına basar ve günlerine onun güzelliğine hayran olarak başlarlar. İşte o, olduğu gibi, tüm gizli güzellikleriyle senin olacak ve onun keyfini süreceksin. O da senden alacağını alacak. Şimdi seni onun yanına götüreceğiz; ve ikiniz birlikte, ne yapacaksanız yapacaksınız. Ama dikkat et ana babası seni görmesin, özellikle sarmaştığınız zaman; yoksa seni diri diri ateşe atarlar. Ama bu derdin çaresi yok değildir; çünkü seni gözetmek ve seni ölümden kurtarmak üzere orada olacağız. Ve de başına iyilikten başka bir şey gelmeyecek; biz gizlice gelip seni bulacağız ve vücudunu firavun yılanın yağıyla ovuşturacağız; böylece yanan bir odun yığınında ya da fırında bin yıl kalsan da bedenin hiçbir zarar görmeyecek ve ateş senin için İrem bahçesindeki kaynaklar gibi serin olacaktır" dediler.

Ve böylece başıma gelebilecek her şeyi gözönünde tutarak ve daha serüvenin başında yatıştırarak iki yaşlı kadın beni, şaşırtıcı bir hızla, Birinci Katman ecinnilerinin şahının sarayına taşıdı. Ansızın kendimi cennetteyim sandım. Ve içine sokulduğum tenha bir salonda bahtın bana nasip ettiği kendi güzelliğiyle aydınlanmış, başı bir yastığa dayalı, yatağında yatmakta olan genç kızı gördüm. Hiç kuşkusuz! Yanağının parıltısı güneşi bile utandırıyor, ona uzun süre bakmak insana, aklını ve yaşamını yitireceği duygusunu veriyordu. Onun karşısında ağzım apaçık kaldım; babamdan miras kalan yavru da hatırı sayılır kertede harekete geçti ve çıkıp hava almaktan daha iyi bir şey düşünmez oldu.

Bunu gören ay yüzlü genç kız, muziplikle dolu bakışı rızasını bildiriyor olmasa da, bir utanç duygusunun etkisi altındaymış gibi kaşlarını çattı; öfkelenmiş görünümü altında "Ey âdemoğlu, sen nereden geldin, ne tür bir gözüpekliktir, seninki? Yoksa kendi yaşa-

mından ellerini yıkamak mı istiyorsun?" dedi. Ben de, kendimce, onun gerçek duygularını anlayarak "Ey nefis hatun, seni görmekle ruhumun tadını çıkardığı şu andaki yaşamıma hangi yaşam üstün

tutulur ki! Vallahi, sen benim bahtımda yazılısın; ben de buraya bahtıma itaat etmek için geldim. Bundan dolayı senden, elmas göz-

lerinin adına, yararlanılarak kullanılabilecek bir zamanı gereksiz sözlerle yitirmemeni rica ediyorum" diye yanıt verdim.

O zaman genç kız o ilgisiz tavrını terk etti ve dayanılmaz bir arzuyla hareket ediyormuş gibi bana doğru koştu ve beni kollarıyla sardı; ve beni tüm sıcaklığıyla bağrına bastı ve sapsarı kesilerek ve kendinden geçerek kollarıma düştü. Ve kıpırdamaya, solumaya ve kıvranmaya başladı; bunu öylesine ve durmaksızın yaptı ki, çocuk bağırıp acı çekmeden, tıpkı sudaki balık gibi beşiğine girdi. Ve heyecanlanan ruhum, rakiplerin sakıncalarından özgür, saf ve kusursuz bir keyfin tadını çıkarmaktan başka bir şey düşünmedi. Ve bacakların ve böğürlerin birbirine karışıp sürtündüğü ve bunları hareketler ve karşı hareketlerin izlediği bütün bir gün ve geceyi konuşmadan, hiçbir şey yemeden içmeden birlikte geçirdik ve boynuzu güçlü koç, bu savaşçı kuzuya insaf etmedi ve sarsmaları gerçekten kalın boyunlu gerçek bir babanınkiler gibiydi ve sunduğu reçel büyük sinirin reçeli idi. Ve beyazlık babası, akıl almaz bir gereçten daha aşağı düzeyde kalmadı ve tatlı et, tek gözlü saldırganın payı oldu; ve huysuz katır dervişin sopasıyla yola geldi ve dilsiz sığırcık dil döken bülbülle uyum sağladı; ve kulaksız tavşan sesi çıkmayan horozla yanyana yürüdü ve heveskâr kas, sessiz dili oynattı; tek bir sözle kapıp kaçırılacak şey kapıp kaçırıldı, indirgenecek olan indirgendi; ve namaz kılıp hamama gitmek üzre sabahın belirmesine kadar çabalarımızı kesmedik.

Böylece, kimse benim saraydaki varlığımın ve geçirdiğimiz baştan başa sessiz çiftleşmeler ve diğer benzeri şeylerle dolu harika yaşamın farkına varmaksızın bir ay geçirdik. Ve şayet, anası ve babası sırrımızı öğrenecekler diye sevgilim büyük bir korku duyarak boyna üzülmese ve gerçekten yüreğini benimkinden koparacak kadar kahredici olan bu üzüntüyü duymasaydı, neşem tam olacaktı. O kadar korkulan o gün gelmekte gecikmedi. Nitekim bir sabah, genç kızın babası uyanınca kızının odasına gitmiş. Ve o ay gibi güzelliğinin ve tazeliğinin solmuş olduğunu, bir tür derin yorgunluğun çizgileri-

ni değiştirdiğini ve onları solgunlukla örttüğünü görmüş ve o anda kızın anasını çağırtmış ve ona "Kızımızın yüzü neden değişmiş acaba? Uğursuz sonbahar rüzgârlarının yanaklarının güllerini nasıl soldurduğunu görmüyor musun?" demiş. Anası da ona sessizce ve kuşkulu bir tavırla uzun uzadıya bakarak derin uykulara dalmış olan kızına hiçbir söz söylemeksizin yanına yaklaşmış; sonra da sert bir hareketle gömleğinin eteğini kaldırmış ve sol elinin iki parmağıyla kızının alt yanındaki varlığının sevimli kanadını aralamış ve gözleriyle göreceğini görmüş. Ve bu yasemin renkli tavşanın uçurulmuş bekâretinin kesin kanıtını kavramış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz On Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

Göreceğini görmüş ve bu yasemin renkli tavşanın uçurulmuş bekâretinin kesin kanıtını kavramış. Ve bu kavrayışla neredeyse bayılacak gibi olmuş ve "Ey kızımın yağmaya uğramış utancı ve onuru! Ey sefih ve bunca rahat kız! Ey iffetinin giysisi üzerinde bulunan silinmez lekeler!" diye haykırmış. Sonra kudurganlıkla onu sarsmış ve "Eğer gerçeği söylemezsen, ey dişi köpek, sana kızıl ölümü tattıracağım!" diye haykırarak onu uyandırmış.

Genç kız da sıçrayarak uyanınca ve anasının burnu kara öfkeyle dolu kendisine bakmakta olduğunu görünce, olup bitenden kuşkulanmış ve kafası karışarak o ağır anın gelip çattığını anlamış. Böylece, ne inkâr etmeye ne de itiraf edilmez olanı itiraf etmeye çalışmış; sadece başını eğmiş ve gözlerini kapayıp sessiz kalmış. Ve zaman zaman anasının savurduğu fırtınalı sözlerin dalgası altında, bir

an için başını kaldırmakla yetinip ürkmüş gözlerinin üzerine yeniden göz kapaklarını kapatıyor; şu veya bu yoldan yanıt vermeye gelince, bundan kaçınıyormuş. Ve sorular, tehditler ve fırtına gürültüleri sonunda, ana, sesinin kısılmış olduğunu görmüş; boğazı da ses çıkarmayı reddetmiş; kızını orada bırakıp dışarı çıkarken tüm sarayda araştırmalar yapılarak hasar vereni bulmalarını buyurmuş. Ve oldukça kısa bir süre sonra, kendilerininkinden farklı olan insanoğluna has kokumu izleyerek beni bulmakta gecikmediler.

Böylece beni yakaladılar ve haremden ve saraydan çıkardılar ve koca bir odun yığını oluşturarak beni soydular ve bu yığının üzerine atmaya hazırlandılar. Tam o anda, sarnıcın iki yaşlı kadını yanıma yaklaştı ve muhafızlara "Biz bu alçak âdemoğlunun üzerine kolayca tutuşan yağla dolu şu küpün içindekileri boşaltacağız; böylece kızgın yağ tüm uzuvlarını yakar ve felaket saçan varlığından bir an önce kurtuluruz" dediler. Muhafızlar bunda hiçbir uygunsuzluk görmediler, aksine yarar buldular. Bunun üzerine iki yaşlı kadın ellerindeki küpten üzerime bana erdemini anlatmış bulundukları Süleymani yağdan boşalttı ve bedenimde değmedik yer bırakmayarak bütün uzuvlarımı bununla ovdular. Bunu izleyerek muhafızlar beni o koskoca odun yığınının üzerine yerleştirip yığını ateşe verdiler. Çok zaman geçmeden, korkunç alevlerle sarıldım. Ama beni yalayan kızgın diller İrem bahçelerindeki suyun okşayışından tatlı ve daha serindiler. Ben sabahtan akşama kadar bu fırının ortasında, anamın karnından çıktığım günkü gibi dokunulmadık kaldım.

Böylece, boyna ateşi canlandıran ecinniler, orada beni kararmış bir kemik yığınına dönüşmüş bulacaklarını düşündüklerinden, efendilerine, külleri ne yapmaları gerektiğini sordular. Şah da onlara, külleri toplayıp yeniden ateşe atmalarını buyurdu. Sultan da "Ama daha önce üzerine baştan aşağı işeyin!" diye ekledi. Ve, bu emre uygun olarak ecinni hizmetkârlar küllerimi toplamak ve üzerlerine işemek için ateşi söndürdüler. Ama beni, sözünü ettiğim şekilde, gülümser ve dokunulmadık buldular.

Bunu gören Birincil Katmandan Ecinnilerin şahı ve hanım sultanı, benim kudretimden kuşku duymaz oldular. İçlerinden düşünerek böylesine yüce yetenekleri olan bir kişiliğe karşı saygılı davranmaya karar verdiler. Ve kızlarını benimle evlendirmelerinin uygun olacağını düşündüler. Gelip elimden tutarak beni kaldırdılar ve hakkımda reva gördükleri işlemden ötürü benden özür dilediler ve bana karşı büyük bir saygıyla ve içtenlikle davrandılar. Ben de onlara Vâkâk Şahı'nın oğlu olduğumu açıklayınca, kızlarını âdemoğullarının en soylusu ile evlendirmiş bulunduklarından dolayı bahtlarına şükrederek memnunluğun sınırında memnun oldular. Ve bu gül bedenliyle evlenmemi parlak gösterilerle kutladılar. Ben aradan birkaç gün geçtikten sonra ülkeme dönme arzuları duydum ve karımın babası olan amcamdan izin istedim. Bu istemim onları kızlarından ayıracağı için kendilerine acı geldiyse de, benim bu arzuma karşı durmak istemediler. Ve bize, altı çift uçan ecinninin çekeceği bir altın araba hazırladılar ve bana armağan olarak hatırı sayılır miktarda cevahir ve değerli taş verdiler. Vedalaşmalardan ve hayırlı dilekler dilemelerden sonra, göz açıp kapanacak kadar bir sürede, benim kentim olan Vâkâk Kenti'ne geldik.

Ve böylece, bil ki genç adam, önünde, elleri sırtına bağlı olarak gördüğün kadın, Birincil Katmandan ecinnilerin şahı olan amcamın kızıdır. O kesinlikle benim eşim olmuş bulunan kadındır ve adı Çam Kozalağı'dır. Ve bugüne kadar belli davranışlar içinde bulunan ve şimdi sana anlatacağım şeyin nedeni olan da kendisidir. Gerçekten, benim ülkeme dönüşümden bir süre sonra, bir gece, eşim Çam Kozalağı'nın yanında yatmakta idim. Aşırı sıcaktan ötürü, alışkınlığımın tersine, uyuyamamıştım; ve o boğucu gecenin sıcaklığına karşın, Çam Kozalağı'nın elleri ve ayaklarının buz gibi olduğunu fark ettim. Bu garip soğukluğu hissedip karımın kötü bir hastalığa kapılmış olduğuna inanarak onu yavaşça uyandırdım ve kendisine "Güzelim, bedenin buz gibi! Bunun farkında mısın, yoksa hiçbir şey duymuyor musun?" dedim. Kaygısız bir tavırla bana "Bunun önemi

yok. Biraz önce gidip bir hacetimi gördüm; bunu izleyerek aldığım abdestten ötürü ellerim ve ayaklarım böyle soğudu" diye yanıt verdi. Onun bu inandırıcı konuşmasını kabullendim ve hiçbir şey söylemeyerek yeniden yatıp uyudum.

Birkaç gün sonra aynı şey oldu ve karım, kendisine soru yöneltince, bana aynı açıklamayı yaptı. Ama bu kez doyum sağlayamadım ve belli belirsiz kuşkular benliğimi kapladı. O andan başlayarak tedirgin oldum. Bununla birlikte, bu kuşkuları yüreğimin çekmecesinde sakladım ve suskunun kilidini dilimin kapısına taktım...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz On Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

Bununla birlikte, bu kuşkuları yüreğimin çekmecesinde sakladım ve suskunun kilidini dilimin kapısına taktım. Ve tedirginliğimi oyalamak amacıyla güzelim atlarıma bakmak için ahırlarıma yöneldim. Ve gördüm ki, rüzgârı geçen ivmeleri yüzünden benim kişisel kullanımım için saklamakta olduğum atlar öylesine zayıflamış ve bitkin hale gelmişler ki, kemikleri neredeyse derilerini delip dışarı fırlayacak gibiydi ve sırtları birçok yerinden berelenmiş haldeydi. Ben, ne yapacağımı bilemeden, ata bakanları yanıma çağırdım ve onlara "Ey köpoğlular, nedir bu böyle? Ve nasıl oldu, bu?" dedim. Öfkelenmemi görünce önümde yüz üstü yere kapandılar ve içlerinden biri başını kaldırarak titremeler içinde, bana "Efendimiz, bana yaşamımı bağışlarsan, sana gizlice bir şey söylemek istiyorum" dedi. Üstüne güvenlik mendilimi attım ve ona "Bana gerçeği anlat ve hiçbir şeyi gizleme, yoksa kazığı göze al!" dedim. O zaman "Bil ki,

efendim, her gece, bir gün bile sektirmeden, hanım sultanımız, şahane giysileri ve süs ve mücevherleriyle donanmış olarak ve bu süsler içinde Belkıs'a benzer haliyle geliyor ve efendimizin gözde atlarından birini seçiyor ve onun üzerine binerek gezmeye gidiyor. Ve gece biterken geri dönünce at artık hiçbir işe yaramaz halde baygın yere kapaklanıyor. Ve işte çoktan beridir işler böylesine sürüp gidiyor ve bizler gelip efendimiz sultana durumu bildirmeyi göze alamıyoruz" dedi.

Ben, bu garip ayrıntıları öğrenerek yüreğimin bulandığını hissettim ve tedirginliğim dayanılmaz hale geldi; kuşkular beynimin derinlerinde kök saldı. Ve o gün, devlet işlerini görmek için sakin bir an bulmaksızın geçti. Gece olmasını, kendime karşın, bacaklarım ve kollarım sabırsızlıkla gevşeyerek bekledim. Ve geceleyin karımı görme saati gelince, gidip kendisini buldum; onu soyunmuş ve kollarıyla gerinirken buldum. Bana "Çok yorgunum ve hemen yatmak istiyorum. Şimdiden uyku gözlerimi kapatmaya başladı. Haydi uyuyalım!" dedi. Ben de, kendi bakımımdan, içsel kıpırtılarımı yatıştırmayı başardım; ve iyice uyanık olduğum halde, ondan da yorgunmuş gibi görünerek ve meyhanede uyuyanlar gibi horuldayarak uyumaya koyuldum.

O zaman, bu kötü bahtlı kadın küçük bir kedi gibi ayağa kalktı, dudaklarıma bir tas yaklaştırarak içindekini ağzıma akıttı. Ben de hiç belli etmedim; ama biraz duvardan yana dönerek ağzıma döktüğü sıvı haldeki bhank'ı yastığın üzerine tükürdüm. O bhank'ın etkisinden hiç kuşku duymaksızın, odanın içinde rahatça gidip gelmeye başladı, yıkanıp gözlerine sürme çekip saçlarına Hint sümbülü kokusu, kirpiklerine Hint sürmesi ve dişlerine Hint misfağı sürerek ve uçucu gülyağı kokularıyla kokulanıp mücevherlerine bürünerek kendine düzen verdi ve bir sarhoş gibi sendeleyerek yürümeye koyuldu.

Onun dışarı çıktığını işiterek ben de yatağımdan kalktım ve kukuletalı bir abaya bürünerek çıplak ayaklarla gizlice onu izledim.

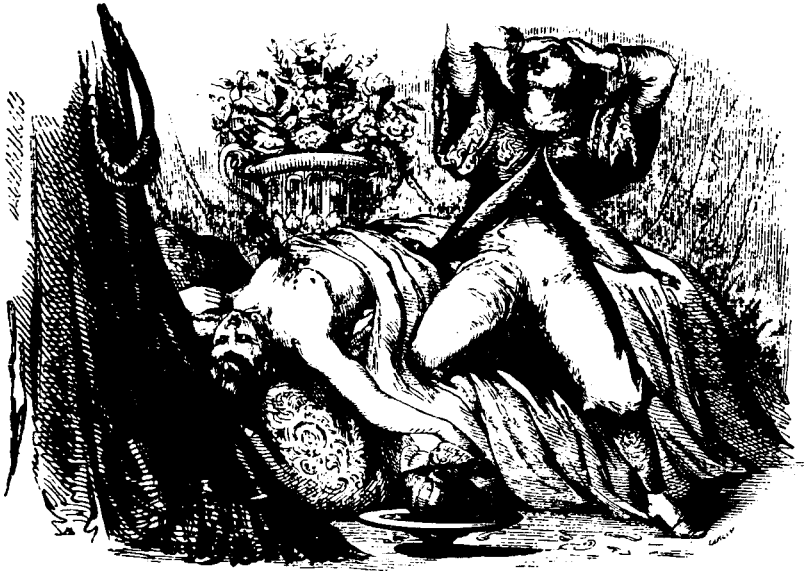
Ve onun ahırlara doğru yöneldiğini ve Şirin'inki kadar yeğni ve güzel bir at seçtiğini gördüm. Ata binip yola çıktı. Ben de bir ata binip onu izlemeyi düşündüm; ama atın toynaklarından çıkacak sesin bu utanmaz kadının kulağına ulaşabileceğini ve kendisinden gizli tutulması gerekeni böylece anlayacağını hesapladım. Bundan dolayı, kemerini belime, seyislerin ve habercilerin yaptığı gibi dolayarak ve karımın sürdüğü atın peşinden bacaklarımı rüzgâra terk ederek, gürültü yapmaksızın koşmaya başladım. Sendelediğim zamanlar toparlanıyor; düşünce, cesaretimi yitirmeden yeniden ayağa kalkıyordum. Böylece, ayaklarımı yoldaki taşların insafsızlığına terk ederek koşmayı sürdürdüm.

Bil ki, ey genç adam, beni izlemesini istemeyi aklımdan geçirmediğim, şurada, boynunda altın tasmasıyla önünde durduğunu gördüğün tazı, beni izlemiş ve kendisini görmeme olanak sağlamaksızın sadakatle ardımdan koşmuş durmuş. Soluk almaksızın birçok saat boyunca süren bir koşuşma sonunda karım çıplak bir ovada tek başına yer alan zencilerin oturmakta olduğu alçak ve çamurdan yapılma bir evin kapısına ulaştı. Burada atından indi ve zencilerin evine girdi. Ben de, onun ardından içeri girmek istedim; ama ben daha eşiğe ulaşmadan kapı kapandı; ben de duvardaki bir gedikten işin ne olduğunu anlayabilmek için bakmakla yetindim.

Yedi kişiden oluşan ve mandalara benzer zencilerin korkunç küfürlerle karımı karşıladıklarını ve onu yakalayıp yere devirdiklerini ve üzerinde sanki kemiklerini kırıp canını çıkarasıya tepindiklerini gördüm. Ama o, bugüne kadar omuzlarında, karnında ve sırtında izlerini taşıdığı bu vahşi davranıştan acı duymaktan uzak, zencilere "Sevgili varlıklar sizlere duyduğum aşk uğruna yemin ederim ki, bu gece şah denen şu uyuz, şu kıçı boklu, her zamanki vaktinden daha sonraya kadar uyanık kaldı da ondan geciktim. Yoksa buraya gelmenin ve birlikte içmenin zevkinden kendimi mahrum eder miydim?" demekle yetiniyordu.

Ben de, bunu görerek, artık ne nerede olduğumu ne de kor-

kunç bir rüyanın pençesinde mi bulunduğumu biliyordum. İçimden "Ya Allah! Ben Çam Kozalağı'na bir gülle bile vurmadım! Nasıl oluyor da, can vermeksizin bunca darbelere katlanıyor?" diyordum. Böyle düşünmekteyken, zencilerin onun şahane giysilerini yırttığını ve karımın özür dilemeleriyle yatışmış olarak ve onu baştan aşağı soyarak süs ve mücevherlerini kopardıklarını ve sanki tek bir kişiymişçesine, ona aynı zamanda saldırmak üzere kendisini her yandan sararak üzerine atıldıklarını gördüm. O da, bu saldırılara, baygın gözlerle soluyarak memnun feryatlarla yanıt veriyordu.

O zaman, ben, artık bu görünüme daha fazla dayanamayarak gedikten odanın ortasına atıldım ve orada bulunan sopalardan birini kaparak aralarına bir ecinni katıldığını sanan zencilerin şaşkınlığından da yararlanarak, üzerlerine atıldım ve kafalarına indirdiğim müthiş darbelerle onları tepeledim. Ve böylece, karıma saldıranlardan beşini öldürdüm ve canlarını doğruca cehenneme yolladım. Bu-

nu gören diğer ikisi kendilerini karımdan koparark selameti kaçmakta buldu. Ama bunlardan birini yakalamayı başardım ve bir vuruşta ayaklarının dibine serdim; ve sadece şaşkınlığa düşmüş olduğundan elime bir ip alıp ayaklarını ve bileklerini bağlamak istedim. Tam eğilip bu işi gördüğüm sırada karım arkamdan yaklaşarak beni öylesine bir şiddetle itti ki yere serildim. Zenci bu durumda ayağa kalkmak için fırsat buldu ve göğsümün üzerine tünedi. Ve bir vuruşta işimi bitirmek üzere sopasını kaldırdığı sırada sadık köpeğim, şu sığırcık rengindeki tazı, gırtlağına atıldı, kendisini devirerek onunla birlikte yerde yuvarlandı. Ben hemen bu uygun durumdan yararlanarak rakibimin üzerine atıldım ve elimin bir hareketiyle kollarını ve bacaklarını sımsıkı bağladım. Sonra sıra Çam Kozalağı'na geldi, tek bir söz söylemeksizin, gözlerim kıvılcımlar saçarken, onu da tutup bağladım.

Bu iş bitince, zenciyi evden dışarı sürükledim ve onu atımın kuyruğuna bağladım. Sonra da karımı alıp bir bohça gibi eyerin önüne yatırdım. Ve hayatımı kurtaran köpeğim beni izlerken, sarayıma döndüm ve orada kendi ellerimle, yol boyunca sürüklenerek sesi soluğu kesilmiş ve bir enkaza dönmüş olan zencinin başını kestim ve yesin diye etini köpeğimin önüne fırlattım. Ve şurada Çam Kozalağı'nın önündeki tepsinin üzerinde gördüğün gibi başını tuzlattım. Ve tüm ceza olarak karım denen bu utanmazın önüne her gün âşığı zencinin bu kesik başını getirmekle yetindim. İşte o ikisini sen burada karşında görüyorsun şimdi! Kaçmayı başarmış olan yedinci zenciye gelince, Kâmus bin Temmuz'un hükmettiği Çin–i Maçin ülkelerine ulaşıncaya kadar koşup kaçmayı kesmemiş ve bir seri zenci hilesiyle Kâmus'un kızı Mühre Sultan'ın fildişi yatağının altına saklanmayı başarmış; ve şimdi de onun candan danışmanı olmuş. Sarayda hiç kimsenin onun sultanın yatağı altında bulunduğundan haberi yok.

Ve işte ey genç adam, Çam Kozalağı ile başımdan geçen tüm öykü bu! Ve şu anda bunca genç şehzadenin kanını döken Çin–i Maçin

şahının kızı Mühre'nin fildişi yatağının altında bulunan kara zencinin oynadığı rol de budur.

İşte Vâkâk kentinin hükümdarı, Şah Servi, genç şehzade Elmas'a bunları söylemiş ve sonra da şunları eklemiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Yirminci Gece Olunca

Demiş ki:

İşte Vâkâk Kenti'nin hükümdarı Şah Servi, genç şehzade Elmas'a bunları söylemiş ve sonra da şunları eklemiş: "Ve şimdi hiçbir insan varlığının bilmediği bu öyküyü öğrendiğine göre, artık sana ait olmayan başını uzat ve yaşamdan ellerini yıka!"

Ama Elmas "Ey zamanın şahı, artık kellemin ellerine teslim edilmiş bulunduğunu ve hiçbir pişmanlık duymadan ondan ayrılmaya hazır olduğumu biliyorum. Bununla birlikte, bugüne kadar, bu öykünün en can alacak noktası, zihnimde açıklık kazanmış değil: Yedinci zenci nasıl oluyor da, yeryüzünde başka bir yere değil de, tam da Sultan Mühre'nin yatağının altına sığınmış bulunuyor? Bu sultan, onun orada barınmasına neden izin veriyor? Sen bunun nasıl mümkün olduğunu bana açıkla; bir kez bunu bilince, abdest alır ve ölüme hazırlanırım" demiş.

Servi Şah, Elmas'ın bu sözlerini işitince çok şaşırmış. Çünkü böyle bir soruyu beklemiyormuş ve Elmas'ın öğrenmek istediği ayrıntıları öğrenmek merakına kendisi hiç kapılmamış bulunuyormuş. Bundan dolayı, böylesine önemli bir soruyu bilmezlikten gelmiş görünmek istemediğinden, genç adama "Ey yolcu, senin bana sorduğun bu soru, Devlet sırları alanına girer ve eğer onu sana açık-

larsam, başımınve ülkemin üzerine en kötü uğursuzlukları çekmiş olurum. Bundan dolayı, senin bu konuyu kurcalamaman için başını kesmekten vazgeçip yaşamını bağışlamayı yeğlerim! Dolayısıyla seni özgür bırakma kararımı yeniden gözden geçirmeden önce saraydan çabucak çık git!" demiş.

Elmas da, bunca ucuz kurtulmayı ummadığından, Servi Şah'ın önünde toprağı öpmüş ve o denli öğrenmeyi istediği bilgiyi edinerek ve Tanrı'ya kendisine güvenlik sağladığı için şükürler ederek saraydan çıkmış. Ve genç dostu güzel delikanlı Ferah'tan, onun ayrılışı dolayısıyla döktüğü gözyaşları pahasına, izin almış. Sonra taraçaya çıkmış ve Simurg'un sakal tellerinden birini yakmış. Ve Uçan Simurg, bir fırtınanın soluğunu kendinden önce duyarak önünde belirmiş. Ve onun arzusunu anlayarak kendisini omuzları üzerine almış, onu yedi okyanustan geçirmiş, içtenlikle iyi dilekler dileyerek evine götürmüş. Kendisi de orada birkaç gün dinlenmiş. Bunu izleyerek onu, tomurcuklarıyla uyum sağladığı güller arasında yaşayan o çok hoş sultan Azize'nin yanına götürmüş. Orada Sultan Azize'yi yokluğundan kahrolarak ağlar ve dönüşünü beklerken, yanakları nar çiçeğine dönüp göğüs geçirdiği sırada bulmuş. Sultan, onun Uçan Simurg ile geri döndüğünü görünce, yüreğinin eridiğini duyumsamış ve ünlenen bir maral gibi titremiş. Uçan Simurg da, onları sıkmamak için salondan çıkıp keyiflerince birbirlerini karşılamaları için orayı terk etmiş. Bir saatlik bir süre geçip de döndüğü zaman, onları hâlâ kucaklaşmış bir halde bulmuş.

Tasarısını gerekleştirmede kararlı Elmas da, El-Simurg'a "Ey bizim için hayırlar düşünen, ey devlerin babası ve de başlarının tacı, şimdi senden, bizi, beni arzunun kızıl aleviyle beklemekte olan güzel yeğenin Cemile'min yanına götür!" demiş.

Ve o yüce Simurg, her birini birer omzuna bindirerek, ikisini de göz açıp kapayasıya kadar geçen bir zamanda Cemile'nin yanına getirmiş, yanına ulaştıklarında, onun varlığından haber alamadığın-

dan hüzünlere gömülmüş, ince ruhlu Cemile'yi şu dizeleri okurken bulmuşlar:

> Nergisin tutkunu olduğu o gözlerden uzağa atma yüreğimi.
> Ey çekingen, sarhoşların şikâyetlerine kulak tıkamamalı, ama onları meyhaneye götürmeli.
> Yüreğim yeni biten bıyıklarının ordusundan yakasını kurtaramaz; ve yaralı gül gibi, giysimin açık yakası yeniden dikilemez.
> Ey kıyıcı güzellik, ey yakışıklı, esmer ve büyüleyici varlık, yüreğim yasemin ayaklarının dibinde barınır.
> Benim saf genç kız yüreğim, delikanlılığın en narin çağında, yürekleri çalanın ayakları dibinde barınır.

Kendisini donattığı büyülü silahların verisini hesaba katmayarak varlığını geyik derisinden çekip çıkaran ve kızkardeşi Latife'nin düzenlerinden kurtaran bu yardımsever Cemile'ye ne gibi minnetler duyduğunu hiç unutmamış olan Elmas da, minnet duygularını olanca sıcaklığıyla ona göstermekten geri kalmamış. Ve onu yeniden bulmanın sevincini aktardıktan sonra, Azize Sultan'a, kendisini tanıklar olmaksızın, bir saat için Cemile ile başbaşa bırakmasını rica etmiş. Azize de bu isteği ve eşit bölüşümü haklı görerek El-Simurg ile birlikte dışarı çıkmış. Bir saatlik zaman geçip de geri döndüğünde, Cemile'yi Elmas'ın kollarında baygın düşmüş halde görmüş.

O zaman her şeyi kendi saatinde yapmayı seven Elmas, iki karısına ve Simurg'a doğru dönerek onlara "Sanırım ki şimdi, ya Cemile, kızkardeşin olan ve ey Uçanların Babası, senin de kardeşinin kızı olan büyücü Latife ile işleri düzene koymak gerek!" demiş. Hepsi birden "Bunda hiçbir uygunsuzluk yok!" diyerek yanıt vermişler. Sonra El-Simurg, Elmas'ın ricası üzerine, yeğeni büyücü Latife'nin yanına uçmuş ve elinin bir hareketiyle onu omzuna atarak Elmas'ın huzuruna getirmiş. Genç şehzade de, bunu görerek "Onu yargıla-

mak için, hepimiz çepeçevre oturalım ve cezasını düşünelim!" demiş. Ve her biri diğerinin karşısında yer alınca, El-Simurg "Hiç kararsızlık göstermeden, insan ırkını bu kötü yaratıktan kurtarmak gerek. Ben o fikirdeyim ki, gecikmeksizin onu başaşağı asmalıyız; sonra da kazığa oturtmalıyız! Ya da asılması gerçekleştikten sonra, gücümüzde olduğuna göre, etini akbabalara ve öteki alıcı kuşlara yedirmeliyiz!" demiş. Elmas da Azize Sultan'a dönmüş ve ona fikrini sormuş. Azize de "Ben onun kocamız Elmas'a karşı işlediği kusurların unutulması ve birleştiğimiz bu kutsal günde onun bağışlanmasının daha doğru olacağı fikrindeyim!" demiş. Kendi sırası gelince Cemile de, kardeşinin suçunun bağışlanması ve bunun karşılığında ondan geyiğe dönüştürmüş bulunduğu bütün delikanlıları yeniden insan şekline sokmasını istemeleri fikrini ileri sürmüş. O zaman Elmas "Şimdi onu benimle bir saatlik bir süre yalnız bırakmalısınız!" demiş. Onlar da hemen bu arzusuna boyun eğmişler. Ve salona geri döndüklerinde Latife'nin bağışlanmış ve delikanlının kollarında mutlu olduğunu görmüşler.

Ve Latife büyü yoluyla geyiğe dönüştürdüğü şehzadelerle öteki kişileri ilk hallerine çevirdikten ve onlara yiyecek ve giyecekler vererek kendilerini başından savdıktan sonra, El-Simurg da Elmas'ı ve üç eşini omzuna almış ve onları kısa bir sürede, Mühre'nin babası Kâmus bin Temmuz'un kentine taşımış. Ve onların yararlanması için kentin dışına çadırlar kurmuş ve orada biraz dinlenmelerini sağlamış; kendisi de Elmas'ın ricası üzerine cariye Mercan Dalı'nın bulunduğu hareme girmiş ve genç kıza, iç çekmeler ve yürek acılarıyla beklediği Elmas'ın geldiğini bildirmiş. O da, Simurg aracılığı ile âşığının yanına götürülmesine karar vermekte zahmet çekmemiş. Simurg da onu Elmas'ın barındığı çadıra taşımış ve öteki üç eşini alıp götürerek onu şehzadeyle başbaşa bırakmış. Elmas da, vaadini unutmayarak, Mercan Dalı dönüşü dolayısıyla sevinçlerini dile getirdikten sonra, ona, oracıkta, uygun dille hitap etmiş. Kız, mem-

nunluk ve rahatlıkla parıldamış; ve Elmas'ın üç eşi tarafından takdirle karşılanmış.

Elmas ile dört eşi arasındaki yakın ilişki böylece kurulunca, esas tasarının yerine getirilmesi düşünülmüş. Ve Elmas, çadırların yöresinden ayrılarak kente doğru yol almış ve Mühre'nin sarayının önündeki binlerce şehzadenin ve şahın kellelerinin, kimi taçlı, kimi taçsız ve saçlı olarak dizili bulunduğu meydanlık yere gelmiş. Ve davula doğru yönelerek, Mühre'ye, kendisiyle evlenmek üzere dilekte bulunanlara sorduklarına yanıt vermek üzere hazır bulunduğunu bildirmek üzere bu davulu çalmış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Yirmi Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

... Sultan Mühre'ye, kendisiyle evlenmek üzere dilekte bulunanlara sorduklarına yanıt vermek üzere hazır bulunduğunu bildirmek üzere bu davulu çalmış. Ve muhafizlar onu hemen Şah Kâmus bin Temmuz'un huzuruna götürmüşler; o da güzelliği kendisini baştan çıkaran ve ilk karşılaşmalarında "Üç gün düşün, sonra zarif başını bedeninin ülkesinden ayırabilecek oturumu talep etmeye gel!" dediği genci tanımış.

Bu kez, ona, ilerlemesini söylemiş ve kendisine "Oğlum, Tanrı seni kollasın! Hâlâ sırları bilmek ve bir genç kızın garip fikirlerini açıklamasını duymak istiyor musun?" demiş. Elmas da "Bilim ve uzgörü bize Tanrı'dan gelir. Ve Tanrı'nın bize verdikleriyle övünmeliyiz! Kızının, yüreğinin çekmecesinde sakladığı ve açıklanmasını dilediği bu sırrı hiç kimse bilmez; ama bende onun anahtarı var" demiş.

Şah da ona "Yazık gençliğine! İşte sonunda yaşamından el yıkamak üzere geri dönüp geldin!" demiş. Genç adamı uğursuz tasarısından geri döndürmeyi ummadığından kölelerine, hanımları Mühre'ye, onun tarafından kabul edilmek ve olağanüstü sorularını yanıtlamak üzere bir yabancının gelmiş bulunduğunu bildirmeleri için buyruk vermiş.

Biraz sonra, kokulu saç kıvrımlarının rahiyası gelişini muştuladığı hoş tavırlı genç sultan; istiska illetine[1] tutulmuş birinin Fırat'ın sularını içmekten kendisini alıkoyamaması gibi, gözlerin de onun üzerinden ayrılamadığı ve uğrunda binlerce canın, alevde can veren pervaneler gibi kurban edildiği, birçok hayata kıyan güzeller güzeli

1 *İstiska illeti:* Vücutta su toplanması hastalığı (Ç.)

Mühre salona girmiş. Bir bakışta, Elmas'ta, bahçedeki güneş yüzlü, hoş bedenli, görünümü yüreğini yakıp yıkan, bir günden öbürüne kendinden hiçbir iz bırakmaksızın ortadan yok olan genç ermişi tanımış. Bu durumda, şaşırmanın sınırında şaşırmış; ama çok geçmeden bu ermişin hilesine kendini kaptırmış olduğunu anlamış ve ta içinden öfkeye kapılmış. Kendi kendine "Bu kez benden kaçamayacak" demiş. Ve tahtın şiltesine, babasının yanına oturarak karanlık gözlerle genç adamın yüzüne bakmış ve ona "Soru herkesin malumudur! Yanıt ver bakalım! Çam kozalağı ile servi arasındaki ilişkiler nelerdir?" demiş. Elmas da "Yanıt, ey sultanım, herkesin malumudur ve de şöyledir: Çam Kozalağı ile Servi'nin arasındaki ilişki kötü türdendir. Çünkü Vâkâk Kenti'nin şahı, Servi'nin eşi olan Çam Kozalağı, yaptığının haklı karşılığını görmüş bulunuyor. Ve bu işte zenciler var!" demiş.

Elmas'ın bu sözlerini duyunca Mühre Sultan'ın rengi sapsarı olmuş ve korku yüreğini kaplamış. Bununla birlikte, tedirginliğini yenerek "Bu sözler açık değil. Açıklamalar yapınca, gerçeği bildiğini mi, yoksa yalan söylemekte mi olduğunu anlayacağım" demiş. Elmas, Sultan Mühre'nin kanıt istediğini, ima yoluyla söylenenle yetinmediğini anlayınca, ona "Sultanım, saklanması gerekenin önündeki perdenin kaldırılarak sana işin uzun uzadıya anlatılmasını istiyorsan, ilkin, bir bakire kızın bilmemesi gereken bu şeyleri sana kimin öğrettiğini bana anlat! Çünkü senin, benden önce gelen tüm şehzadeler için gelişi bela olmuş bulunan birini tanımamış bulunman imkânsızdır!" demiş. Böyle konuşarak Elmas, şaha dönüp ona "Ey zamanın şahı, artık senin saygın kızını saran sırrı bilmemen doğru olmaz; senden, şimdi ona sorduğum soruya cevap vermesini sağlamanı rica ediyorum!" demiş. Şah da güzel Mühre'ye dönmüş ve bakışıyla ona "Konuş!" anlamına gelen bir işaret yapmış. Ama Mühre suskunluğu sürdürmüş. Ve babasının tekrarladığı işaretlere karşın dilini bağlayan düğümü çözmemiş.

O zaman Elmas, Kâmus şahı elinden tutmuş ve tek bir söz söy-

lemeksizin onu Mühre'nin odasına götürmüş. Ve ansızın eğilerek birdenbire sultanın fildişi yatağını yerinden kaldırmış. İşte o zaman Mühre'nin sır şişesi taşın üzerinde kırılmış. Ve onun akıl hocası zenci, kıvırcık başıyla herkesin gözü önünde belirmiş.

Bunu gören Şah Kâmus ve tüm orada bulunanlar, şaşıp kalmışlar; sonra utançla başlarını eğmişler ve bedenlerini ter kaplamış. Yaşlı şah da, saray halkının önünde alabildiğine onursuzluğa düşmemek için daha fazla soru sormamış. Ve artık açıklama falan beklemeksizin, istediği gibi davranması için kızını Elmas'a teslim etmiş. Ve de "Senden, oğlum, sadece bu işten artık söz edilmemesi ve gözüm onu görüp daha fazla acı duymamam için, bu utanmaz kızı da birlikte alıp buradan gitmeni istiyorum" demiş. Zenci de kazığa oturtulmuş.

Elmas, yaşlı şaha itaat etmekte noksanlık göstermemiş ve şaşkın genç sultanı, elleri ayakları bağlı, kendi çadırlarına götürmüş. Ve Uçan El-Simurg'dan, bütün karılarını babası Şems Şah'ın kentinin girişine götürmesini rica etmiş. Bu dileği hemen yerine getiril-

miş. Ve harika El-Simurg, o zaman, teşekkürlerini kabul etmek istemeksizin, Elmas'tan izin istemiş ve şişinerek kendi yoluna gitmiş. Ve işte onun durumu böyleymiş.

Elmas'ın babası Şems Şah'a gelince, sevgili oğlunun geri dönüş haberi kulaklarına erişince, keder akşamı onun için neşe sabahına dönüşmüş. Oysa oğlunun yokluğu iki gözünü ırmağa çevirmiş imiş. İyi haber tüm kente yayılırken ve her evde bunun neşesi yaşanırken, oğlunu karşılamaya gitmiş. Ve heyecanından titreyerek ona yaklaşmış ve şehzadeyi bağrına basmış; ağzını, gözlerini öpmüş ve ağlayıp memnunluk haykırışları koparmış. Elmas da, elleri birbirine bitişik, onun göz yaşlarını ve iç çekişlerini dindirmeye gayret etmiş. Ve ilk heyecanlar biraz yatışınca ve yaşlı şah konuşabilecek hale gelince, oğlu Elmas'a "Ey gözümün nuru ve babasının evinin ışığı...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Yirmi İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Ey gözümün nuru ve babasının evinin ışığı, bana yolculuğunun öyküsünü ayrıntılarıyla anlat ki, yokluğunun acı günlerinin düşüncesini kafamdan sileyim!" demiş. Elmas da, yaşlı Şems Şah'a, başına gelen her şeyi, başlangıcından sonuna kadar anlatmış. Ama onu burada tekrarlamanın yararı yok. Sonra, birbiri ardından, dört karısını ona tanıtmış ve en sonra da elleri ayakları bağlı Mühre Sultan'ı da önüne getirmiş. Ve kendisine "Şimdi, babacığım, onun hakkında sen istediğin gibi karar ver" demiş.

Kendisini Yüceler Yücesi Tanrı'nın bilgelik ve zekâyla donattı-

ğı yaşlı şah da, oğlunun, ruhunun derinliğinde, bunca şehzadenin ölümüne neden olmuş olan ve uğrunda bunca ıstırap ve zahmetlere katlandığı bu uğursuz genç kıza karşı bir sevda duyduğunu; ve kendi kendine, şiddetli bir hüküm verirse hiç kuşkusuz bunun, onu üzeceğini düşünmüş. Ve bir süre daha düşündükten sonra, ona "Oğlum, birçok zahmet ve sıkıntıdan sonra, eline paha biçilmez bir inci

geçiren kimse, onu özenle saklamalıdır. Kuşkusuz bu garip ruhlu sultan kızı körlüğü ve kınanası eylemleriyle suçludur. Ama bunun böyle olmasını Tanrı'nın istediği düşünülmelidir. Ve onun yüzünden pek çok genç yaşamlarından yoksun kılınmışsa, bunun nedeni, bahtı yazanların onlar için Baht Kitabı'na böyle yazmış olmalarındandır. Öte yandan, unutma ki oğlum, bu genç kız, bahçesinde seni ona ermiş biri olarak tanıttıkları zaman, sana karşı büyük saygı göstermiştir. Yine biliyorsun ki, dünyada hiç kimse, hatta akıl hocası zenci bile, varlığının genç ağaççığının meyvesine ulaşamamış ve hiç kimse çenesinin elmasını ve dudaklarının fıstığını tadamamıştır" demiş.

Elmas da bu tatlı konuşmadan duygulanarak, sultanın tatlı davranışlarının uyandırdığı mutluluk kadar babasının sözlerini destekleyen dört karısının görüşlerine de kendini kaptırmış. Bundan dolayı, uygun bir gün ve saat seçerek, genç adam, güneşsi bedenini, define yakınındaki bir yılana benzeyen bu hain ayınkiyle birleştirmiş. Ve ondan, diğer dört karısından sahip olduğu gibi, adımları mutluluk getiren ve köleler için tıpkı babaları Işık Saçan Elmas ve büyük babaları Muhteşem Şems Şah gibi, servet ve saadet kaynağı olan harika çocuklara sahip olmuş. Ve işte başına gelen harika olaylarla Şehzade Elmas'ın öyküsü böyledir. Çağdaşlarının yararlanması için ve eskilerin öykülerini, yetenekli kişiler bilgeliği öğrensin diye saklayanlara şükürler olsun!

Ve bu öyküyü çok büyük bir dikkatle dinleyen Şah Şehriyar "Ey bal ağızlı, sana övgüler olsun! Sen bana acı kaygılarımı unutturdun!" diyerek Şehrazat'a ilk kez teşekkür etmiş. Şehrazat da, bunu duyup çabucak "Evet ey zamanın şahı! Ama sana anlatacağım ÖZDEYİŞLER ve NÜKTELERİN USTASI öyküsüyle kıyaslanınca bu öykü nedir ki?" Şah Şehriyar da "Kimdir, ey Şehrazat, benim tanımadığım bu ÖZDEYİŞLER ve NÜKTELERİN USTASI?" demiş. Şehrazat da demiş ki:

ÖZDEYİŞLER VE NÜKTELERİN USTASINDAN BAZI LATİFELER VE NÜKTELER

Ey zamanın şahı, eski bilgelerin yıllıklarında ve bilginlerin kitaplarında ve bize gelenek yoluyla ulaşan öykülerde anlatırlar ki, bir zamanlar Kahire'de, bu şakraklık ve nükte kentinde, görünüşüyle budala, ama bu kaçık soytarı görünümünün altında eşsiz bir incelik, bilgelik ve zekâ taşıyan birisi yaşarmış. Bu niteliklerinin dışında, kesinlikle, çağının en eğlendirici, en eğitici ve en nükteli kişisiymiş. Adı Gûhâ[1] imiş ve kesinlikle hiçbir mesleği de yokmuş. Ama camilerde vaizlik yapar görünür imiş.

Günün birinde, dostları, ona "Ey Gûhâ, yaşamını avarelik içinde geçirmekten ve elinin on parmağını sadece ağzına yiyecek doldurmak için kullanmaktan utanmıyor musun? Ve de artık bu serseri hayatı bırakıp herkesin yaşamına uygun şekilde yaşamanın zamanı geldiğini düşünmüyor musun?" demişler. Onların bu sorularına Gûhâ hiç yanıt vermemiş. Ama günün birinde, kendisini göklerde yücelere uçurmaya yatkın şahane kanatlarla donanmış ve kuşlara dehşet veren harika bir gagası ve iki zambak sakına benzer ayakları olan büyücek ve güzel bir leylek yakalamış. Onu yakalayınca da, kendisine sitemde bulunanlarla birlikte eline bir bıçak alarak taraçasına çıkmış ve leyleğin muhteşem kanatlarını, harika gagasını ve

1 Aslında, bazı fıkraları bizim Nasreddin Hoca'ya da mal edilen bu bilge kişinin adı Mardrus'te Goha olarak geçiyor. Farisi'de "Söyleyen, söyleyici" anlamındaki "Gûhâ" sözcüğünün bozularak Arapçaya geçmiş şekli olabilir (Ç.)

incecik olan güzelim bacaklarını kesmiş ve onu havaya fırlatarak "Uç, uç bakalım!" diye haykırmış. Dostları, buna çok kızarak kendisine "Allah belanı versin, ey Gûhâ! Neden bu çılgınlığı yaptın?" diye haykırmışlar. O da "Bu leylek, öteki kuşlara benzemediği için canımı sıkıyor ve bakışımı incitiyordu. Ama ben onu şimdi herkese benzer yaptım" diye yanıt vermiş.

Bir başka gün, yöresindekilere "Ey Müslümanlar ve burada hazır bulunan kişiler, övülesi ve şükrolunası Yüceler Yücesi Cömert Tanrı, deveye ve file niçin kanat vermemiştir, biliyor musunuz?" diye sormuş. Onlar da gülmeye başlayıp "Yo, vallahi! Bilmiyoruz bunu, ey Gûhâ! Ama, bilimden ve esrardan yana kendisinden hiçbir şey gizli olmayan sen, öğrenelim diye onu bize çabucak söyle bakalım!" diye yanıt vermişler. Gûhâ "Bunu açıklayacağım. Şundan ki, eğer deve ve filin kanatları olsaydı, tüm ağırlıklarıyla bahçelerinizdeki çiçekler üstüne çıkar ve onları ezerdi. İşte bunun için!" demiş.

Bir başka gün de, Gûhâ'nın bir dostu gelip kapısını çalmış ve ona "Ey Gûhâ, dostluk hatırına bana eşeğini ödünç ver, acele bir iş için ihtiyacım var da!" demiş. Gûhâ da, bu dostuna pek fazla güven beslemediği için "Eşeği sana gerçekten ödünç vermek isterdim, ama artık burada değil, sattım onu!" dive yanıt vermiş. Tam o sırada eşek ahırda anırmaya başlamış. Adam da eşeğin uzun uzadıya anırdığını duyunca, Gûhâ'ya "İşte orada ya, senin eşeğin!" demiş. Gûhâ da çok incinmiş bir tavırla "He vallahi! Şimdi sen benim sözüme değil de, eşeğin sözüne mi inanıyorsun? Defol git, artık yüzünü görmek istemiyorum!" diye yanıt vermiş.

Bir başka sefer de, Gûhâ'nın komşusu onu yemeğe çağırmak üzere evine gelmiş ve ona "Gel, ey Gûhâ, benim evde yemek yiyelim!" demiş. Gûhâ da daveti kabul etmiş. Ve ikisi birlikte sofraya oturmuşlar. Önlerine bir tavuk getirilmiş. Gûhâ da birçok çiğneme denemesinden sonra, çok kart ve eti sert olan bu tavuğa dokunmaktan vazgeçmiş; ve tabakta bulunan et suyundan biraz içmekle yetinmiş. Bunu izleyerek ayağa kalkmış ve tavuğu eline alarak onu başı

Mekke doğrultusunda bir yere koymuş ve üzerinde ibadet etmeye hazırlanmış. Ev sahibi, öfkeli bir sesle "Sen ne yapıyorsun, ey kâfir? Ne zamandan beri Müslümanlar, ibadetlerini tavukların üzerinde yerine getiriyorlar?" demiş. Gûhâ da "Ey amca, sen düş görüyorsun! Üzerinde namaz kıldığım bu kanatlı yaratık, aslında tavuk falan değil! Sadece tavuk görünümünde bulunuyor; çünkü, gerçekte, tavuğa dönüşmüş kutsal bir yaşlı kadın ya da yaşlı bir ermiştir bu! Bundan dolayı ateşe konulmuş olsa da ateş ona saygılı davranmıştır!" diye yanıt vermiştir.

Bir başka sefer, Gûhâ, bir kervanla birlikte yola çıkmış; azıkları çok az olduğundan kervana katılanların açlığı hatırı sayılır kertede imiş. Gûhâ'ya gelince, midesinin açlığı onu o hale getirmiş ki, bir devenin payını yutabilirmiş. Herkes ilk durak yerinde yemek yemek üzere sofraya oturunca Gûhâ, öylesine bir ihtiyat ve ölçülülükle davranmış ki, arkadaşları şaşıp kalmış. Yanından kendisine uzatılan ekmeği ve katı yumurtayı alması için zorlanınca "Yo, vallahi! Sizler yiyin yiyeceğinizi ve mutlulanın! Ama doğrusu benim bütün bir ekmeği ve katı yumurtayı tek başıma yemem mümkün değil! Her biriniz kendi payına düşen ekmeği ve yumurtayı alsın, sonra isterseniz, her ekmeğin ve yumurtanın yarısını bana verin! Çünkü nazik olan midem ancak bu kadarını alır" diye yanıt vermiş.

Bir başka münasebetle, bir gün, bir kasaba gitmiş ve ona "Bugün evde şenlik var! Bundan dolayı bana yağlı koyun etinin en iyi parçasını ver" demiş. Kasap da bir koyunun böğrünün en iyi bölümünden epeyce ağır çeken bir parçayı kesip ona vermiş. Gûhâ, bu böğür parçasını karısına vererek ona "Bu harika böğür etiyle bize soğanlı şişler yap ve onları benim zevkime göre çeşnile!" demiş. Sonra çarşıda dolaşmak üzere evden çıkmış.

Karısı Gûhâ'nın yokluğundan yararlanarak koyunun böğür etini pişirmiş ve kardeşi ile oturup, geriye hiçbir şey bırakmaksızın, bir güzel yemiş. Gûhâ, eve dönünce, ateşte kızarmış etin nefis kokusunu duymuş, burun delikleri açılmış ve midesinin duyarlığı art-

mış. Ama sofraya oturunca, karısı ona, akşam yemeği olarak sadece bir parça Rum peyniri ve bir parça küflü ekmek getirmiş. Kebaba gelince, zerresi yokmuş. "Onu ne zaman getireceksin?" diye sormuş. Kadın "Tanrı'nın acıması senin ve kebabın üzerine olsun! Abdestha-nede bulunduğum sırada evin kedisi yiyip bitirmiş onu" diye yanıt vermiş.

Gûhâ da, tek bir söz söylemeksizin, kediyi tutup mutfaktaki terazide tartmış. Ve getirdiği koyun etinin yarısı kadar bile çekmediğini görmüş. O zaman karısına dönüp ona "Ey köpoğlunun kızı, ey utanmaz! Eğer elimde tuttuğum kedi eti yediyse, bu kedinin kendi ağırlığı nerede? Eğer tarttığım kediyse, et nerede?" demiş.

Bir başka gün, karısı, mutfakta uğraşırken, üç yaşında olan süt çocuğu oğlunu göstererek "Ey Abdullah'ın babası, şu çocuğu al da beşiğe yatır; ben de mutfaktaki ocakla uğraşayım. Sonra gelir, çocuğu senden alırım" demiş. Gûhâ da bu tür işlerden hoşlanmadığı halde çocukla uğraşmak zorunda kalmış. O anda da çocuk çiş yapma ihtiyacı duyarak babasının yeni kaftanına işemiş. Gûhâ da kızgınlığın sınırında, çocuğu yere oturtmuş ve o kızgınlıkla o da kendince yavrunun üzerine işemeye koyulmuş. Karısı onun bu davranışını görerek üzerine yürüyüp "Ey katran suratlı, çocuğun üzerine ne yapıyorsun?" diye haykırmış. O da "Kör müsün? İşediğini görmüyor musun ve de bir yabancının çocuğu olsa, bunu yapar mıydım sanıyorsun? Çünkü aslında, üzerime işeyen kendi oğlumuz değil de, bir yabancının çocuğu olsaydı, içimde ne var ne yoksa suratına boşaltırdım" diye yanıt vermiş.

Bir akşam, biraraya gelen dostları ona "Ya Si Gûhâ, sen bilimlerde bahir ve yıldızbilimde çok derinleşmiş biri olarak bize, sonuncu hilal durumunu izleyerek ayın ne olduğunu söyleyebilir misin?" demişler. Gûhâ da, onlara "Siz okulda hocadan ne öğrendiniz bakalım, ey dostlar? Vallahi! Ay ikinci kez hilâl haline geldikten sonra onu kırpıp kırpıp yıldız yaparlar!" diye yanıt vermiş.

Bir başka gün, Gûhâ, komşularından birini görmeye gitmiş ve

ona "Komşunun komşuya ihtiyacı vardır. Bana tencereni ödünç ver de, bizim evde, içine koyun kellesi koyup pişirelim...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Yirmi Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

"Bana tencereni ver de, bizim evde, içine koyun kellesi koyup pişirelim!" demiş. Komşusu da Gûhâ'ya söz konusu tencereyi ödünç vermiş. Ve içinde ne pişirilecekse pişirilmiş. Ertesi gün, Gûhâ, tencereyi sahibine iade etmiş. Ama içine daha küçük boyda bir tencere koymaya da özen göstermiş. Komşu, geriye aldığı tencerenin böyle bir üretimde bulunmasına şaşmış kalmış. Ve Gûhâ'ya "Ya Si Gûhâ, tencerenin içinde bulduğum bu ikinci tencere de ne demek oluyor?" diye sormuş. Gûhâ da "Bilmiyorum, ama galiba tenceren bu gece doğurmuş olacak!" demiş. Öbürü de "Allahu ekber! Ey yüzü hayırlı kişi; bu, senin aracılığınla ortaya çıkan bir kazançtır" demiş. Ve doğan kızıyla birlikte tencereyi rafa kaldırmış.

Bir süre geçtikten sonra, Gûhâ, komşusunun kapısına gelip ona "Seni sıkıntıya sokmayacaksam komşum, bugünün ihtiyacını karşılamak üzere tencerenle kızını senden rica edeceğim!" demiş. Öteki de "Tüm dost yüreğimle, komşum!" diye yanıt vermiş ve tencereyi içine küçüğünü de koyarak ona teslim etmiş. Gûhâ onları alıp uzaklaşmış. Aradan günler geçtiği halde Gûhâ, ödünç aldığı eşyayı geri getirmemiş. Komşusu da gelip onu görerek "Ya Si Gûhâ, sana güven duymadığımı sanma, ama evde bugün kap kaçağa ihtiyacım var da!" demiş. Gûhâ da "Hangi kap kaçak, ey komşum?" diye sormuş. O da "Doğurmuş olan ve sana ödünç vermiş bulunduğum ten-

cere" demiş. Gûhâ "Tanrı rahmet eylesin, öldü o!" diye yanıt vermiş. Komşusu "Tanrı'dan başka Tanrı yoktur! Nasıl oluyor da, ey Gûhâ, bir tencere ölebiliyor?" demiş.

Gûhâ da "Doğan her varlık bir gün ölür! Biz Allah'tan geldik, yine ona döneceğiz!" demiş.

Ve bir başka sefer, Fellahın biri, Gûhâ'ya besili bir tavuk armağan etmiş. Gûhâ tavuğu pişirmiş ve Fellahı da yemeğe çağırmış. Tavuğu yiyip mutlu olmuşlar. Bir süre geçtikten sonra, bir başka Fellah gelip Gûhâ'nın kapısını çalmış ve konuk edilmesini istemiş. Gûhâ ona kapısını açıp "Hoş geldin, ama sen kimsin?" diye sormuş. Fellah da "Ben sana tavuk armağan eden Fellahın komşusuyum" diye yanıt vermiş. Gûhâ da "Başım üstüne geldin, gözüm üstüne geldin!" yanıtını vermiş. Ve onu tüm yüreğiyle konuk edip yiyecek vermiş ve hiçbir şeyini eksik etmemiş. Birkaç gün sonra, üçüncü bir Fellah gelip kapı çalmış. Gûhâ da "Kim o?" demiş. Adam "Ben sana tavuk armağan edenin komşusunun komşusuyum" demiş. Gûhâ ona "Bunda bir uygunsuzluk yok" demiş. Ve onu eve sokup sofraya oturtmuş. Ama tüm yemek ve içecek olarak, önüne, üzerinde birkaç yağ damlacığı bulunan sıcak suyla dolu bir tencere getirmiş. Fellah başka hiçbir şeyin getirilmemiş bulunduğunu görünce "Ey ev sahibi, nedir bu böyle?" diye sormuş. Gûhâ da "Bu mu? Bu pişirilen tavuğun suyunun hemşiresinin hemşiresidir!" diye yanıt vermiş.

Ve bir gün, Gûhâ'nın dostları, onunla alay etmek için aralarında karar almışlar ve kendisini hamama götürmüşler. Gûhâ'da kuşku uyandırmadan yanlarında yumurta getirmişler. Ve hamama ulaştıklarında hepsi soyunup Gûhâ ile birlikte göbek taşında terlemeye yönelmiş ve "Tam sırasıdır! Her birimiz birer yumurta yumurtlayalım!" demişler. Ve "İçimizden hangimiz yumurtlamazsa, ötekilerin hepsinin hamam parasını ödesin!" diye eklemişler. Ve her biri elinden geldiğince tavuk gibi gıdaklayarak birer yumurta yumurtlamak üzere çömelmiş. Ve sonra yine her biri biraz sonra altlarından birer yumurta çıkarmış. Gûhâ da bunu görerek ansızın babasının yavru-

sunu ortaya çıkarmış ve horoz feryatları koparark dostlarının üzerine atılmış ve onlara saldırır gibi yapmış. Hepsi çabucak ayağa kalkmış ve "Sen ne yapıyorsun, ey kopuk!" diye haykırmışlar. Gûhâ da "Görmüyor musunuz yahu? Önümde bir sürü tavuk var. Tek horoz ben olduğuma göre, onların üzerine binmek de bana düşüyor" yanıtını vermiş.

Aynı şekilde bize kadar ulaştı ki, Gûhâ'nın her sabah evinin kapısına çıkıp "Ey Cömert Tanrı, senden yüz dinar dilemekteyim, ne

bir fazla, ne bir eksik! Çünkü buna ihtiyacım var. Ama cömertliğinin etkisiyle, yüz sayısı bir dinar fazlasıyla da olsa ya da benim yetenek noksanlığım yüzünden, senden dilediğim yüz dinardan bir adedi noksan olsa, bu veriyi kabul etmem!" diyerek dua etme âdetindeymiş.

Gûhâ'nın komşuları arasında, her türden dalaverelerle zenginleşmiş bir Yahudi de varmış. Bu Yahudi, Gûhâ'nın her gün kapısının önünde yüksek sesle söylediği bu duayı işitirmiş. Bir gün, kendi kendine "İbrahim ve Yakup'un anıları üzerine yemin ederim ki, Gûha'nın bu dileğini altınla karşılayarak deneyleyeceğim. Bakalım bu deneyden nasıl sıyrılacak?" demiş. Ve içinde doksan dokuz altın dinar bulunan bir kese alarak penceresinden, evinin eşiğinde ayak üzeri durmuş her zamanki duasını yapmakta olan Gûhâ'nın ayaklarına fırlatmış; kendisi de ne olup bittiğini görmek için gözetlemeye koyulup Gûhâ'nın keseyi yerden aldığını, kesenin bağını çözdüğünü ve içindekileri kucağına boşaltıp dinarları birer birer saydığını görmüş. Sonra da, Gûhâ'nın paranın dilediği yüz altından bir eksik olduğunu görerek ellerini Yaradan'ına doğru kaldırıp "Ey cömert varlık, yaptığın hayırlardan dolayı sana övgüler olsun! Ama atıfetin tam değil ve dileğim gereğince, onu bu haliyle kabul edemem" diye haykırmış. "Ve de, bundan dolayı bu parayı, aile sahibi, namusluluk abidesi olan fakir komşum Yahudiye bağışlıyorum" diye eklemiş. Ve bunu söyleyerek, keseyi alıp Yahudinin evinin içine fırlatmış. Sonra kendi yoluna gitmiş.

Yahudi bütün bunları görüp işitince, şaşırmanın sınırına ulaşmış ve kendi kendine "Musa'nın ışık saçan boynuzları üzerine yemin ederim ki, komşumuz Gûhâ, saflık ve temiz yüreklilikle donanmış bir kişi! Ama konuşmasının ikinci bölümünü denetlemeden onun hakkında tam bir fikir sahibi olamam!" demiş. Ve ertesi gün keseye yüz bir dinar koyarak kapısında her zamanki duasını yaparken Gûhâ'nın ayakları dibine atmış. Kesenin nereden atılıp düştüğünü pekâlâ bilen, ama onun Tanrı'dan geldiğine inanmış gibi görü-

nen Gûhâ, eğilip veriyi yerden kaldırmış. Ve görünür biçimde altınları sayarak bu kez adetlerinin yüz bir olduğunu anlamış. O zaman, ellerini göğe kaldırarak "Ya Allah, senin cömertliğin sınırsızdır! İşte güvenerek senden dilediğimi bana bağışladın, hatta dilediğimden fazlasını verdin! Ben de senin iyiliğini geri çevirmemek için, bu veriyi, kesenin içinde bir dinar fazla olduğu halde, seni kırmamak için olduğu gibi kabul ediyorum" demiş. Ve böylece konuşarak keseyi kemerine sıkıştırmış ve bacaklarını birbiri ardından atarak yürüyüp gitmiş.

Sokağa bakmakta olan Yahudi, Gûhâ'nın keseyi böylece kemerine sıkıştırdığını ve sükûnetle çekip gittiğini görünce, yüzü sapsarı olmuş ve öfkeden ruhunun burnundan fışkıracak gibi olduğunu duyumsamış. Çabucak evinden fırlayarak ve ona "Bekle, ey Gûhâ, bekle!" diye haykırarak ardından koşmuş. Gûhâ da yürümeyi kesmiş ve Yahudiye doğru dönerek ona "Neyin var, senin?" diye sormuş. Yahudi "Kese! Bana keseyi geri ver!" diye yanıt vermiş. Gûhâ da "Tanrı'nın bana bağışladığı yüz bir altını içeren keseyi sana mı vereyim? Ey Yahudi köpeği, senin beynin bu sabah kafanda kaynıyor mu, ne? Yoksa, dün yaptığım gibi, onu tümüyle sana vereceğimi mi düşünüyorsun? Eğer böyle düşünüyorsan, yanılıyorsun! Çünkü ben bu keseyi, benim gibi değmez bir kişiye gösterdiği cömertlikten dolayı Yüceler Yücesi'ni gücendirmemek için kabullendim. Biliyorum ki, bu kesede fazladan bir dinar var; ama bunun ötekilere pek zararı yok.[1] Sana gelince bas bakalım!" demiş. Ve eline budaklı iri bir sopa alarak tüm ağırlığıyla bunu Yahudinin kafasına indirecek gibi yapmış. Yakup'un sulbünden gelme zavallı da, eli boş ve burnu ayaklarına kadar uzamış olarak geri dönmek zorunda kalmış.

Bir başka gün de, Si Gûhâ, camide, vaaz veren vaizi dinliyor-

1 Mathers'in çevirisinde: "'Bu sabah senin payın sadece bir dinardır, ey Yahudi köpeği!' demiş ve kafire yeni madeni paralardan birini vererek ona 'Şimdi Tanrı'nın sayısız kutsamalarından söz edilince ne demek istendiğini biliyorum' diyerek çekip gitmiş" şeklindedir (Ç.)

muş. Vaizin, dinleyicilerine şeriatın bir hükmünü açıklarken "Ey cemaati müslimin, bilin ki, bir Âdem, gece olunca, karısına karşı iyi bir kocanın yerine getirmesi gerekli görevini yaparsa, Nasip Dağıtan nezdinde bir koyun kurban etmişçesine sevaba girer. Ama meşru birleşme gündüzün yer alırsa, bir köle azat etmişçesine kabul görür. Eğer bu iş gece yarısı görülürse, bir deve kurban edilmişçesine sevap kazanılır" dediğini duymuş.

O akşam eve dönünce, Gûhâ, bu sözleri karısına aktarmış. Sonra uyumak üzere onun yanına uzanmış. Ama kadın, şiddetli arzulara kapılarak, Gûhâ'ya "Kalk herif, bir koyun kurban etme sevabını kazanalım!" demiş. Gûhâ da "Olur!" demiş. Ve işi görmüş ve yeniden yatmış. Gece yarısına doğru, köpek soyu kadın, içinde yeniden çiftleşme arzusu duymuş ve ona "Gel herif, birlikte, bir deve kurban etme sevabını kazanalım!" diyerek Gûhâ'yı uyandırmış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Yirmi Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Ona "Gel herif, birlikte, bir deve kurban etme sevabını kazanalım!" diyerek Gûhâ'yı uyandırmış. Gûhâ da sızlanarak uyanmış, gözleri yarı kapalı, söz konusu işi görmüş. Ama sabahın erinde, yeniden arzulara kapılan kadın, ona "Çabuk herif, gün doğmadan önce kalk da, Tanrı'nın bize bağışlayacağı bir köle azat etme sevabını kazanalım!" diyerek Gûhâ'yı yeniden uykusundan uyandırmış. Ama bu kez, hiçbir şey işitmemek isteyen Gûhâ "Ey kadın, kendi çocuğunu feda ederek bir adamın kazanacağı köle azat etme sevabı, ne me-

ne bir sevaptır? Babasının yavrusunu kendi haline bırak! Ve sen, ilkin, senin kölen olan beni azat et!" diye yanıt vermiş.

Bir başka gün de, bir başka camide, Si Gûhâ "Ey cemaati müslimin, karılarınızı oğlanların art yuvarları peşinde koşarak ihmal etmekten sakının! Ve bilin ki, bir inanç sahibi karısıyla evlilik eylemini her yerine getirdiğinde, Tanrı onun için cennete bir köşk inşa eder" diyen imamı dinsel bir duyguyla dinliyormuş. Gûhâ da, evine döndüğünde duyduklarını konuşmaları sırasında, pek fazla da önem vermeksizin, karısına aktarmış. Ama karısı, kulağının birinden girenin ikincisinden çıkmasına izin vermeksizin, çocukların uyuduklarını anlar anlamaz, Gûhâ'ya "Haydi gel de, çocuklarımızın hatırına, Cennete bir köşk inşa edelim!" demiş. Gûhâ da "Bunda bir uygunsuzluk yok!" diye yanıt vermiş. Ve yapı gerecini harç kutusuna daldırmış. Sonra da yatmış.

Ama aradan bir saat geçince, açgözlü karısı onu uyandırmış ve "Evlenip kendi başına yaşayacak bir kızımız olduğunu unuttum. Onun uğruna da bir köşk inşa edelim!" diyerek Gûhâ'yı uyandırmış. Gûhâ da "He, vallahi! Kız için yavruyu feda eyledim!" demiş. Ve sözü edilen yavruyu onu çağıran beşiğe sokmuş. Sonra soluk soluğa yatağa uzanmış ve yeniden uyumuş. Gecenin ortasında, karısı, anası için de bir köşk talep ederek onu ayağından çekip uyandırmış. Ama Gûhâ "Tanrı'nın laneti, sinsi dilenciler üzerine olsun! Açgözlü kadın, biz onu kendi maksadımız için bunca köşk yapmaya zorlarsak, Tanrı'nın cömertliğinin üzerimizden çekileceğini bilmiyor musun?" diye haykırmış. Sonra sırtını dönüp horlamaya başlamış.

Günlerden bir gün, Gûhâ'nın komşularından sofu bir kadın, ibadet etmekte iken, kaza eseri bir yellenme koparmış. Ve sonra, böyle bir şey yapmaya alışkın olmadığından söz konusu yellenmenin gerçekten kendinden mi çıktığını, yoksa ayağının döşemeye çarpmasından mı kopup geldiğini ya da dua ederken ağzından çıkan bir iniltiden mi oluştuğunu tam anlamıyla kavrayamamış. Tasalanıp kendisinin fetva biliminde ileri derecede bilgili olduğunu bildiği

Gûhâ'ya danışmaya gitmiş. Ona durumu anlatarak görüşünü almak istemiş. Gûhâ da, okkalı bir yellenme koparark karşılık vermiş ve sofu kadına "Gürültü böyle miydi, hala?" diye sormuş. Sofu kadın da "Biraz daha güçlüydü!" diye yanıt vermiş. Gûhâ da, ilkinden de güçlü ikinci bir yellenme koparark, sofu kadına "Böyle miydi?" diye sormuş. O da "Sanırım daha da güçlüydü!" diye yanıt vermiş. O zaman Gûhâ "Yo, vallahi! Bu bir rüzgâr değildi, bir fırtınaydı! Ey rüzgârlar anası, haydi sen yoluna git, yoksa fazla zorlanayım derken ortalığı berbat edeceğim!" diye haykırmış.

Günün birinde, topal olduğundan dolayı bir ayağı demirden yapılma korkunç fatih Tatar Timurlenk, Si Gûhâ'nın oturmakta olduğu kentin yakınından geçmiş. Orada oturanlar biraraya gelip Tatar hakanın kenti yağmalamaması için, aralarında binlerce söz üreterek konuşuyorlarmış. Sonunda, Si Gûhâ'ya gidip bu musibetten kendilerini kurtarmasını rica etmeyi kararlaştırmışlar. Ve hemen Si Gûhâ, çarşıda bulunabilen bütün muslin kumaşları getirtmiş ve bunlardan bir araba tekeri kadar büyük bir sarık yapmış. Sonra eşeğine binerek kentten çıkıp Timur'u karşılamaya gitmiş. Huzura ulaşınca tatar, bu olağandışı sarığı görmüş ve Gûhâ'ya "Bu sarık da ne böyle?" diye sormuş. Gûhâ da "Ey evrenin hükümdarı, bu benim gecelik takkemdir, ama biraz sonra ardımdan sırf bu maksat için kiralanmış bir arabaya yüklenmiş olarak gelecek gündüzlük takkemi başıma takacağım" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine Timur, içinde oturanların müthiş sarıklarından çekinerek bu kente girmekten vazgeçmiş. Ve Gûhâ'ya yakınlık duyarak onu yanına oturtmuş ve kendisine "Sen kimsin?" diye sormuş. Gûhâ da "Ben, gördüğün halimle yeryüzü ilahıyım!" diye yanıt vermiş. Tatar ırkından olan Timur da, o sırada yöresinde ulusunun en yakışıklı delikanlılarından oluşan, ırklarına özgü küçük ve çekik gözlü birçok genç oğlanla çevrili bulunuyormuş. Bu çocukları göstererek Gûhâ'ya "Pekâlâ, ey yeryüzü ilahı, burada gördüğün güzel çocukları beğendin mi? Ve bunlarınkine eş güzellik var mı?" demiş. Gûhâ da "Seni üzmek için söylemiyorum

ama, ey evrenin hükümdarı, bu çocukların gözlerini çok küçük, yüzlerini de zarafetten yoksun buluyorum" demiş. Timur da, ona "Bunun önemi yok! Mademki sen yeryüzü ilahısın, benden onların gözlerini büyütmek lütfunu esirgeme!" demiş. Gûhâ "Efendim, yüzdeki gözler söz konusu olunca, onları ancak Allah büyültebilir! Çünkü ben yeryüzü ilahı olarak ancak kemer altında bulunan gözleri büyültebilirim" diye yanıt vermiş. Bu sözleri duyan Timur nasıl bir nüktedanla konuştuğunu anlayıp verdiği yanıttan da memnun kalmış. Ve onu sürekli dalkavuğu olarak artık yanından ayırmaz olmuş.

Günün birinde, bir ayağı demirden yapılma topal, bir gözü de kör ve son kertede çirkin birisi olan Timur, Gûhâ ile şuradan buradan konuşuyormuş. Tam o sırada, Timur'un berberi içeri girmiş ve onun başını kazıdıktan sonra, baksın diye bir ayna uzatmış. Timur da ağlamaya başlamış. Onun durumuna bakarak Gûhâ da gözyaşları dökmüş ve iniltiler, iç çekişler koyvermiş; ve böylece, bir, iki, hatta üç saat geçirmiş. Timur ağlayıp sızlamayı bitirdiği halde, o hâlâ hıçkırıp inlemeyi sürdürüyormuş. Buna şaşan Timur, ona "Senin neyin var? Ben, ağlıyorsam, bu Allah'ın belası berberin uzattığı aynada kendimi gördüğümden ve gerçekten çok çirkin bulduğumdandır. Ama sen, hangi nedenle bu kadar çok gözyaşı döküyorsun ve de ağlayıp inlemeyi sürdürüyorsun?" demiş. Gûhâ da "Haşa huzurdan Devletlim, sen bir aynaya birazcık bakarak iki saat ağlıyorsan, senin bütün gün yüzüne bakan kölenin daha uzun süre ağlamasında şaşılacak ne var?" diye yanıt vermiş. Ve Timur, bu sözlere kızacak yerde, öylesine gülmeye başlamış ki sırtüstü yuvarlanmış.

Bir başka gün, Timur, sofrada bulunurken, Gûhâ'nın yüzüne doğru geğirmiş. Gûhâ da "Sultanım, geğirmek utanç verici bir davranıştır!" diye haykırmış. Buna şaşan Timur "Bizim ülkemizde geğirme utanç verici değildir" demiş. Gûhâ, hiçbir yanıt vermemiş; ama yemeğin sonlarına doğru, gürültülü bir yellenme koparmış. Timur, dehşete düşerek "Ey köpoğlu köpek, ne yaptın bakayım, sen? Utanmıyor musun?" diye haykırmış. Gûhâ da "Efendim, bizim ülkemiz-

de bunu utanç verici saymazlar. Ben de senin, ülkemizin âdetlerini bilmediğinin farkına vardığımdan yellenirken sıkılmadım!" diye yanıt vermiş.

Bir başka gün, başka koşullar altında, Gûhâ, yakın bir köydeki caminin vaizinin yerini almış; vaaz vermeyi bitirince, dinleyicilerine, başını sallayarak "Ey Müslümanlar, köyünüzün iklimi benim köyümün ikliminin aynısı!" demiş. Onlar da "Bu nasıl oluyor?" deyince "Zebbimi yokluyorum ve onu köyümdeki gibi gevşek ve yumurtalarıma asılı buluyorum. Selam üzerinize olsun, ben gidiyorum!" diye yanıt vermiş.

Bir başka gün, Gûhâ, camide vaaz verirken, sözünü bitirmek üzere ellerini göğe kaldırmış ve "Sana iyiliklerinden ötürü şükürler ve övgüler olsun, ey özü sözü bir, tüm güçlere sahip Tanrım, iyi ki, gerimiz ellerimizde yaratmadın bizi!" demiş. Dinleyenler, bu tür ululamadan şaşkına dönmüş olarak ona "Bu garip duayla sen ne demek istedin, ey vaiz?" diye sormuşlar. Gûhâ da "Tabii değil mi? Bağışlayıcı Tanrı bizi, gerimiz ellerimizde yaratsaydı, burnumuz günde yüz kereden fazla kirlenirdi!" demiş.

Bir başka gün de, henüz kürsüye çıkmışken "Ey cemaati müslimin, önümüzde yarattığı şeyi arkamızda yaratmadığı için Tanrı'ya şükürler olsun!" diyerek söze başlamış. Ona "Bu da ne demek?" diye sorduklarında...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Yirmi Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Ey Cemaati müslimin, önümüzde yarattığı şeyi ardımızda yaratmadığı için Tanrı'ya şükürler olsun!" diyerek sözüne başlamış. Ona "Bu da ne demek?" diye sorduklarında "Çünkü, baston ardımızda olsaydı, istemesek bile, ancak Lut'un kendinin sakınabildiği, ama yoldaşlarının sakınamadığı belalar bizim de başımıza gelirdi!" demiş.

Ve bir gün, Gûhâ'nın karısı, evde tek başına ve çırılçıplak bulunuyormuş; ve "Ey sevgili define, neden benim, senin gibi iki, üç ya da dört definem yok? Sen benim zevklerimin kaynağısın ve bana değerli faydalar sağlarsın" diyerek fercini büyük bir sevgiyle yoklamaya koyulmuş. Talih de, Gûhâ'nın o sırada eve gelmesini istemiş. Bu sözleri işitince, karısının bunları hangi maksatla söylediğini anlamış ve maslahatını çıkarmış ve ağlayarak ona seslenip "Ey köpoğlu, ey pezevenk, sen benim başıma ne felaketler getirdin! Bir türlü babanın çocuğu olamadın gitti!" demiş.

Ve bir başka gün, Gûhâ komşusunun bağına girmiş ve salkımları olduğu gibi ağzına sokarak ve ağzından tanelerinden yoksun saplar olarak çıkararak, bir tilki gibi üzüm yemeye koyulmuş. O sırada komşusu belirerek elindeki sopayla tehdit edip ona "Ey alçak, orada ne yapıyorsun?" diye haykırmış. Gûhâ da "İshal olmuşum, buraya aptest bozmak üzere girdim" diye yanıt vermiş. Öteki de "Doğru söylüyorsan mesele yok! Öyleyse yaptıkların nerede?" diye sormuş. Gûhâ da bir an şaşırmış, ama sonra, kendini haklı çıkaracak bir şey bulmak üzere iki yanına bakınarak bağcıya bir eşek pisliği göstermiş ve "İşte kanıtı!" demiş. Adam da "Sus, yalancı! Ne zamandan beri eşek oldun sen?" demiş. Gûhâ da hemen, muazzam zebbini çıkararak "Nasip Dağıtıcı bana şu gördüğün belalı gereci vereliden beri!" demiş.

Günün birinde, Gûhâ, ırmak kenarında dolaşıyormuş; orada çamaşır yıkayan bir kadın topluluğu görmüş. Çamaşır yıkayanlar, onu görünce, yanına yaklaşmış ve bir arı sürüsü gibi yöresini sarmışlar. İçlerinden biri, giysisini kaldırarak kutusunu göstermiş. Gûhâ, bunu görüp "Ey utançtan Koruyucu, sana sığınırım!" diyerek başını çevirmiş. Ama bundan incinen çamaşır yıkayıcılar, ona "Senin neyin var, ey dümbelek? Sen bu mutlu varlığın adını bilmiyor musun?" de-

mişler. O da "Çok iyi bilirim, Dertlerimin Kaynağı'dır, o!" demiş. Ama onlar "Hiç de değil! Fakirlerin Cenneti'dir, bu!" diye haykırmışlar. O zaman Gûhâ, biraz uzaklaşmak için izin istemiş ve yavruyu sarığının kuşamına kefene sarar gibi sarmış ve çamaşır yıkayıcıların yanına geri dönmüş, onlar da "Bu nedir, ey Gûhâ?" diye sormuş-

lar. O da "Bu ölmüş olan bir fakirdir ve söz konusu cennete girmeyi dilemektedir" demiş. Kadınların hepsi birden sırtüstü düşünceye kadar gülmeye koyulmuş. Aynı zamanda, kefenin dışına asılı olan Gûhâ'nın müthiş yumurta torbasını görmüşler. Ona "Öyle olsun ama, ölünün başında sanki iki devekuşu yumurtası gibi asılı duran şunlar da nedir?" demişler. O da "Bunlar, fakirin mezarını ziyarete gelmiş bulunan iki oğludur" demiş.

Bir keresinde de, Gûhâ, karısının kızkardeşini ziyarete gitmiş. Kadın ona "Ya Gûhâ, ben hamama gitmek zorundayım. Senden yokluğum sırasında emzikli çocuğuma bakmanı rica ediyorum" demiş. Ve çekip gitmiş. Tam o sırada küçük çocuk, zırlamaya ve yaygara koparmaya başlamış. Gûhâ da çok rahatsız olarak onu yatıştırmaya koyulmuş. Ve çaresiz lokumunu çıkarıp çocuğun ağzına emsin diye tıkmış; çocuk bunu emerken uyuyakalmış. Annesi geri döndüğünde, çocuğu uyur görünce, Gûhâ'ya teşekkür etmiş; o da kendisine "Bir şey değil, ey amca kızı! Sana da aynı şeyi uygulasaydım ve benim uyuşturucu ilacımdan tatsaydın, başın ayakların arasında, sen bile uyur kalırdın!" demiş.

Bir başka sefer, Gûhâ, tenha bir caminin kapısında eşeğini becermekte imiş. O sırada, rastlantısal olarak, bu camide ibadette bulunmak üzere, bir adam çıkagelmiş. Gûhâ'nın söz konusu işleme iyice kendini kaptırmış olduğunu görmüş. Nefret duyarak kızgınlıkla yere tükürmüş. Gûhâ, ona yandan bakarak kendisine "Tanrı'ya şükürler et! Burada acele görülecek bir işim olmasaydı, sana yere tükürmenin neye mal olacağını öğretirdim!" demiş.

Bir başka gün de, güneş tepesinde kaynarken, Gûhâ, sıcak bir yaz gününde, ortaya çıkardığı çapkın bastonunu elinde tutuyormuş. Yoldan geçen biri ona "Utan ey Gûhâ! Orada ne yapıyorsun?" demiş. Gûhâ da ona "Sus be adam ve rüzgârımdan çekil bakalım! Serinlesin diye çocuğuma hava aldırdığımı görmüyor musun?" diye yanıt vermiş.

Bir başka gün, hukuksal bir sorun için tanışmak üzere Gûhâ'ya

gelip "Şayet camide imam bir yellenme koparırsa, cemaat ne yapar?" diye sormuşlar. Gûhâ da, tereddüt etmeden "Ne yapacakları besbelli, yanıt verirler!" demiş.

Bir gün, Gûhâ ve karısı suların kabardığı sırada ırmak kıyısını izliyorlarmış. Ansızın, yanlış bir adım atınca, kadının ayağı kaymış ve suya düşmüş. Akıntı güçlü olduğundan su onu alıp götürmüş. Gûhâ da karısını kurtarmak için suya atılmakta tereddüt etmemiş. Ama akıntıyı izleyecek yerde, kaynağa doğru yüzmeye koyulmuş. Toplanan kalabalık onun bu davranışını görüp "Sen ne aramaktasın, ya Si Gûhâ?" demişler. O da "He, vallahi! Suya düşen amcamın kızını arıyorum!" diye yanıt vermiş. Onlar da "Ama ey Gûhâ, akıntı onu aşağıya doğru sürüklemiş olmalı. Sense kaynağa doğru yüzmeye savaşıyorsun!" demişler. O da "Hiç de öyle değil! Ben karımı sizin hepinizden iyi tanırım! Onun öyle ters bir kişiliği vardır ki, peşinen onun yukarıya doğru gitmiş olduğundan eminim!" demiş.

Bir başka gün, o sırada kadı görevini üstlenmiş olan Gûhâ'nın önüne bir adam getirmişler. Ve ona "Şurada gördüğün adam, sokak ortasında bir kediyi kirletirken yakalandı. İşi gören tanıklar olduğundan, herif kabul olunabilir bir mazeret bulup inkâra kalkışmadı" demişler. Gûhâ da ona "Haydi bakalım anlat! Bana doğruyu anlatırsan, Tanrı'nın hoşgörüsüyle kurtulursun!" demiş. Adam da "Vallahi, kadı efendimiz! Bildiğin o şeyi lütuf kapısına getirdim, hayvanın ayaklarını ellerime, başını dizlerim arasına alarak bu kapıyı zorladım! İlk seferinde işler yolunda gidince, ikinci kez tekrarlama hatasını işledim! Hatamı kabul ediyorum, ey kadı efendi!" diye yanıt vermiş. Ama Gûhâ "Sen yalan söylüyorsun, ey pezevengin oğlu! Çünkü ben, senin tanımladığın şekle uygun olarak otuz kez denedim, ama başarı sağlayamadım!" diye haykırmış. Ve onu sepetlemiş.

Bir başka gün, Gûhâ, kentin kadısını ziyaret etmekte iken, oraya iki davacı gelmiş ve "Ey kadı efendi, evlerimiz birbirine o denli yakındır ki, birbirine dokunurlar. Bu gece, bir köpek gelip iki kapı-

nın ortasında, kapılara aynı mesafede bulunan bir yere pisledi. Şimdi sana bu pisliği kimin kaldırması gerektiği konusunda danışmaya geldik" demişler. Kadı da, Gûhâ'ya dönmüş ve alaylı bir sesle ona "Bu davanın soruşturmasını yapmayı ve hükme bağlamayı sana bırakıyorum!" demiş. Gûhâ da, iki davacıya dönüp onlardan birine "Söyle bakalım ey Âdem, göze batar şekilde senin kapına yakın bir yerde mi oldu, bu iş?" demiş. O da "Sana gerçeği söylemek gerekirse, o şey sokakta tam iki kapının ortasında bulunuyor!" diye yanıt vermiş. Gûhâ da ikinci davacıya sormuş "Söylediği doğru mu, yoksa o şey senin tarafına daha yakında bir yerde mi bulunuyor?" diye sormuş. O da "Yalan yasaya aykırıdır. O şey, sokakta, tam da iki kapının ortasında durmakta!" diye yanıt vermiş. O zaman Gûhâ, karar makamında "Mesele anlaşıldı. Bunun kaldırılması ne şu, ne bu tarafa; ama sokakların düzeninden sorumlu olan efendimiz kadıya düşüyor!" demiş.

Ve günün birinde, o sırada dört yaşında olan Gûhâ'nın oğlu, babasıyla birlikte bir düğün evine gitmiş. Çocuğa bir güzel patlıcan sunmuşlar ve "Nedir bu?" diye sormuşlar. Çocuk da "Henüz gözleri açılmadık bir danadır!" diye yanıt vermiş. Gûhâ "Vallahi, ona ben öğretmedim!" diye haykırırken herkes gülmekten katılıyormuş.

Ve nihayet bir gün, Gûhâ, çiftleşme arzuları duyarak babasının yavrusunu ortaya çıkarmış. O sırada rastlantısal olarak bir bal arısı gelip aletinin başına konmuş. Gûhâ da "Vallahi! Sen neyin iyi olduğunu bilmektesin, ey arı! Çünkü bal yapmak için tüm çiçekler arasında seçilmeye değer bir çiçektir bu!" diye haykırarak şişinmiş.

"İşte, ey bahtıgüzel şah" diye sözünü sürdürmüş Şehrazat ve "özdeyiş ve nükte ustalarından alıntı, söz, saçmalık ve fıkralarından ve de Tanrı kendisinden merhametini esirgemeyesi nefis ve unutulmaz Gûhâ'nın öykülerinden birkaçı bunlar! İnşallah onun anısı, Hesap Günü gelinceye kadar canlı olarak kalmayı sürdürür" demiş.

Şah Şehriyar da "Gûhâ'nın bu fıkraları, benim en ağır kaygıları-

mı ortadan kaldırdı, Şehrazat!" demiş. Küçük Dünyazat da "Kardeşim, sözlerin ne kadar tatlı, lezzetli ve taze!" diye haykırmış. Şehrazat da "Ama, KUŞLARIN BAŞKANI GENÇ KIZ'ın öyküsüyle karşılaştırıldığında bunun değeri nedir ki?" demiş. Şah Şehriyar da "Vallahi! Ey Şehrazat, şimdiye kadar pek çok genç kız tanıdım; pek çoklarını da gördüm; ama bu ismi hiç duymadım!" diye haykırmış. Şehrazat da demiş ki:

KUŞLARIN BAŞKANI GENÇ KIZIN ÖYKÜSÜ

Ey bahtıgüzel şah, bana kadar ulaştı ki, barış kenti ve tüm neşelerin konutu ve zevklerin yurtluğu ve ruhların bahçesi olan Bağdat'ta, Üç Âlemin Efendisi'nin yeryüzündeki vekili Emir–ül–Müminin Harun Reşit'in içki arkadaşı ve seçkin dostu olarak yakınları ve sakileri arasında, elleri utların sevgilisi, sesi bülbüller için yol gösterici, musikişinas, musikişinasların şahı ve zamanında musikinin harikası sayılan şarkıcı Musullu İshak ül–Nedim varmış. Ona büyük bir sevgiyle bağlı bulunan Halife, kendisine otursun diye saraylarının en güzellerinden ve en seçkinlerinden birini vermiş bulunuyormuş. İshak da, görev olarak esirler çarşısından ve dünya pazarlarından Halife'nin haremi için satın alınan cariyeler arasından en yetenekli olanlara şarkı ve saz öğretmeyi üstlenmiş bulunuyormuş. Ve bunlardan biri arkadaşları arasında seçkinleşince ve şarkı söyle-

mekte, ut çalmakta ustalaşınca; İshak onu Halife'nin huzuruna çıkarıyor ve onun önünde şarkı söyletip saz çaldırıyormuş. Kız Halife'nin hoşuna giderse, hemen hareme alınırmış. Ama yeterince hoşa gitmemişse, İshak'ın sarayındaki öğrencilerin arasında yer almak üzere geri dönermiş.

Günlerden bir gün, Emir–ül–Müminin, göğsünün daraldığını duyumsayarak büyük veziri Cafer ül–Barmaki'yi, kadeh arkadaşı İshak'ı ve öfkesinin celladı Mesrur'u çağırtmış. Çağırttıkları huzuruna gelince, bunlara, kendisi gibi kılık değiştirmelerini buyurmuş. Böylece kılık değiştirince, çağrılılar sade birer vatandaşa dönüşmüşler. Ve Cafer'in kardeşi El–Fazl ile yazıcı Yunus da kılık değiştirerek bunlara katılmış. Hepsi birden fark edilmeden saraydan çıkıp Dicle'nin yolunu tutmuş; orada bir kayıkçıyı çağırarak Bağdat'ın bir mahallesi olan El–Taf'a kadar uzanmışlar. Ve orada, karaya çıkıp beklenmedik rastlantılarla karşılaşmak ve kendiliğinden ortaya çıkacak serüvenler yaşamak üzere yürümeye başlamışlar.

Böylece aralarında konuşarak ve gülüşerek ilerlemekte iken, beyaz sakallı, saygın görünümlü yaşlı bir kişinin yanlarına yaklaşmakta olduğunu görmüşler. Bu kişi, İshak'ın önünde eğilip elini öpmüş. İshak, onun, Halife'nin sarayına genç kız ve genç oğlanları sağlayan esir tacirlerinden biri olduğunu görmüş. İshak, musiki okulu için yeni öğrencilere sahip olma arzusunu ne zaman duysa bu şeyhe başvururmuş.

Ve şeyh, onun Emir–ül–Müminine, Veziri Cafer'e ve dostlarına eşlik ettiğini aklına getirmeksizin, kendisini gezintisinden alıkoyduğundan ve tedirgin ettiğinden ötürü pek çok özürler dilemiş ve "Efendim, çoktandır seni görmeyi kararlaştırmıştım. Ama madem ki Tanrı bugün beni senin bağışlayıcı yoluna çıkardı, hemen sana ruhumu tedirgin eden bir şeyden söz edeyim" diye eklemiş. İshak da "Hayrola ne vardı, muhterem? Sana ne gibi bir hizmette bulunabilirim?" diye sormuş. Esir taciri "Söyleyeyim. Şu anda, esirleri barındırdığım konakta, daha şimdiden ut çalmada çok becerikli bir kız

var; çok yetenekli olduğundan okuluna onur vermekte gecikmeyecektir sanırım; çünkü senin hayranlık verici öğretinden herhangi bir kimseden daha iyi yararlanmayı bilecektir. Bundan başka, ruhsal verilerinin uzantısı olarak zarif de olduğundan ona bir göz atmaktan ve sesini denemek için değerli kulağınla onu dinlemekten kaçınmayacağını düşünüyorum. Ondan hoşlanırsan, her şey iyi ve yolunda olur. Hoşlanmazsan, onu herhangi bir tacire satarım; ve sana ve dostların olan bu saygın kişilere verdiğim tedirginlikten dolayı yeniden özür dilerim" demiş. Yaşlı esir tacirinin bu sözlerini işiten İshak, ivedi bir bakışla Halife'ye danıştıktan sonra "Amca, sen bizi esirler konağına götürmek üzere önümüze düş; söz konusu genç kıza haber ver de, herkesin görüp işiteceği şekilde hazırlansın! Çünkü dostlarım da bana eşlik edecekler" diye yanıt vermiş. Şeyh de işitip itaat ettiği yanıtını vermiş; ve Halife ile yoldaşları, yolu bilen İshak'ı izleyip esirlerin barındığı konağa doğru ağır ağır yol alırlarken, çabucak gözden kaybolmuş.

Bu serüven sıradan olmaktan öte bir şey getirmemekle birlikte, bunu, bir balıkçının deniz kıyısında, Tanrı'nın, ağını ilk atışında takdir ettiği kaderi, ne kadar az da olsa, nasıl kabullenirse öylece, ferah bir yürekle kabullenmişler. Ve esirlerin barındığı konağa yaklaşırlarken, onun yüksek duvarlı ve çöldeki tüm kabileleri rahatça barındırabilecek kadar geniş bir bina olduğunu görmüşler. Kapısını aşıp alışveriş yapılan, yöresi müşterilerin oturacağı sıralarla çevrili büyük bir salona girmişler. Onlardan önce eve gelmiş olan yaşlı adam, genç kızı bulmaya gittiği sırada, kendiliklerinden bu sıraya oturmuşlar. Bu kız için, salonun tam ortasında İyonya işi işlemeli kumaş kaplı değerli keresteden yapılma, ayak ucuna telleri gümüş ve altından bir Şam udu konulmuş olan bir taht hazırlanmış bulunuyormuş.

Ve birdenbire beklenen genç kız, bir dalın sallandığı zamanki zarafetiyle içeri girmiş. Orada bulunanları selamladıktan sonra, kendisi için hazırlanmış tahta oturmuş. Öğle sonrasında göğün yüce-

sinde ışıldayan güneş gibiymiş. Ve her ne kadar elleri biraz titriyorsa da, udu almış ve küçük oğlan kardeşini bir kızkardeşin bağrına basması gibi göğsüne dayamış; ve tellerine mızrap vurarak ruhları saran bir peşrev tutturmuş. Bunu hemen izleyerek ve boyun eğen teller üzerinde başka bir makam deneyerek şairin şu sözlerini şarkıya dökmüş:

> İç çek, ey sabah, taa ki bu iç çekmelerden biri dalgalanarak sevgilinin toprağına yol alsın. Ve kokulu selamımı tüm değerli ve parlak varlıklara taşısın!
> Ve sevgilime, yüreğimi aşkına rehine bıraktığımı söyle!
> Sen ona, kıyıcı bir vuruşla yüreğime ve gözlerime vurduğunu söyle! Ama bu, tutkumu büyütmekten ve coşturmaktan başka işe yaramadı. Her gece aşkla kanayan ruhum da, göz kapaklarıma uykuya baş eğme alışkanlığını unutturdu.

Genç kız bu dizeleri okuyup bitirince, Halife "Sesine ve sanatına Maşallah, ey kutsanmış kız! Gerçekten harikaydın!" diye haykırmış. Ama birdenbire kılık değiştirdiğini anımsamış; tanınmaktan çekinerek daha fazla bir şey söylememiş. İshak da, genç kıza iltifatta bulunmak üzere kendince söz sarfetmek istemiş. Ama, tam ağzını açıp konuşacakken, genç kız birdenbire oturduğu yerden ayağa fırlamış ve yanına gelip saygıyla elini öperek "Efendim, senin huzurunda kollar hareketsiz kalır ve diller seni görünce konuşmaz olur; ve seninle karşılaşınca sözgenliğin dili tutulur. Benimle ilgili olarak, sadece sen, ihtiyaçların örtüsünü kaldırabilirsin!" diyerek elini öpmüş. Bunu gören İshak, çok şaşırıp heyecanlanarak ona...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Yirmi Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

Bunu gören İshak, çok şaşırıp heyecanlanarak ona "Ey değerli genç kız, neden ruhun kederli ve gözlerinden yaş akıyor? Ve sen

kimsin, ey tanımadığım varlık?" diye sormuş. Genç kız yanıt vermeden başını önüne eğmiş; İshak da onun herkesin önünde konuşmak istemediğini anlamış; ve Halife'nin bakışından fikir edindikten sonra, esireyi açık arttırmayla satıldığı yerden ayırabilecek bir perde çektirmiş ve ona yavaşça "Sanırım ki şimdi söyleyeceğini rahatça ve özgürce açıklamak isteyeceksin!" demiş.

Genç kız da, kendini İshak ile yalnız kalmış bulunca, yüzündeki örtüyü incelikli bir tavırla kaldırmış ve aslında neyse, öylece, tüm güzelliği, yeni doğan ay gibi beyazlığı, her bir şakağındaki simsiyah zülüfleri, düzgün ve saydam sedef gibi burnu, olgun narların etininden biçilmiş ağzı ve bir gülüşle çukurlaşmış çenesiyle görünmüş. Peçeden kurtulmuş bu güzel yüzün üzerinde iki iri siyah göz, iki kez kaşın altında, şakaklarına kadar âdeta, onları aşmakla tehdit edercesine uzanıyormuş.

İshak, ona konuşmaksızın bir süre baktıktan sonra, daha da yavaş bir sesle "Şimdi tam bir güven içinde konuş bakalım, ey genç kız!" demiş. Bunun üzerine kız, kaynaklardaki suyun sesine benzer bir sesle "Ruhumdaki bekleyiş ve azabın uzaması beni tanınmaz hale soktu efendim; ve döktüğüm gözyaşları yanaklarımdan tazeliği yıkayıp götürdü. Ve eski zamanların güllerinden biri bile artık açmıyor" demiş. İshak da gülerek onun sözünü kesip "Ne zamandan beri, ey genç kız, ayın yüzünde güller açıyor? Ve kendi sözlerinle, sana özgü güzelliği küçümsemeye çalışıyorsun?" demiş. Kız "Şu ana kadar sırf kendisi için yaşayan bir güzellik neye yarar? Ah efendim, her gün açık artırmada satılmamak için birer yeni bahane bulmaya çalışarak bu esirler konağında aylardan beri günler geçip gidiyor; çünkü boyna senin gelişini ve ünü ülkemin çöllerine kadar yayılmış olan senin musiki okuluna girmeyi bekliyordum" diye yanıt vermiş.

O tam böyle konuşurken, sahibi olan tacir içeri girmiş; İshak ona "Bu genç kız için ne istiyorsun? Ve de adı nedir bunun?" diye sormuş. Şeyh de "Adını sorarsan, efendim, biz ona Tuhfet ül-Ku-

lup, yani Yüreklerin Başyapıtı[1] deriz. Çünkü gerçekte, ona başka bir ad bunca yaraşmazdı.

Bedeline gelince, bunun, benimle, gözlerinin baştan çıkardığı ardardına beliren zengin meraklılar arasında birçok kez tartışılmış olduğunu söylemeliyim. Onun değeri en azından on bin altın dinardır. Ve bilesin diye şunu da eklemeliyim ki, bugüne kadar müşterileri daha fazla pey sürmekten alıkoyan da kendisidir. Çünkü isteği üzerine, onu satın almaya gelenlerin yüzlerini gördüğü zaman, onun rızası olmadıkça kendisini satmayacağımı bildiğinden '*Şu* veya *şu* nedenle bu adam benim hoşuma gitmedi, *şu* berikiyle de *şu* ve *şu* nedenlerle anlaşamam!' diyerek yanıt veriyor. Bu davranışıyla da her zamanki müşterileri kendinden uzaklaştırdığı gibi, yabancıların da cesaretini kırıyor. Çünkü hepsi de önceden, onun kendilerinde herhangi bir kusur ve noksanlık bulacağını biliyorlar; ve hiç kimse onun kırıcı eleştirilerini göze almak istemiyor. Bu yüzden, dürüstlüğüm, senden bu genç esire için on bin dinardan fazla istemeyi engelliyor; bu da benim harcamalarımı ancak karşılıyor" diye yanıt vermiş. İshak da, gülerek "Ey şeyh, dilediğin miktara iki kez on bin dinar daha ekle, ancak o zaman ona uygun olan bedele ulaşmış olursun" demiş.

Şaşıp kalmış olan tacirin önünde böyle konuşarak "Sen hemen bugün, aramızda kararlaştırılan bedelin ödenmesi için genç kızı benim konutuma getir" diye eklemiş. Heyecana kapılmış olan kıza gülümsedikten sonra, esircinin yanından ayrılmış; ve Halife ile öteki yoldaşlarını bulmaya gitmiş. Onları heyecanın sınırında beklerken bulmuş ve onlara, hiçbir ayrıntıyı atlamadan olup biten her şeyi anlatmış. Hepsi birden, karşılıklı bahtlarının hevesine göre gezilerini sürdürmek üzere esirler konağından dışarı çıkmışlar. Gönüllere Armağan adlı genç kıza gelince, efendisi olan yaşlı şeyh, onu çabucak,

1 Aslında, Gönüllere Armağan (Ç.)

o saat ve o anda, İshak'ın sarayına götürüp satış bedeli olarak üzerinde anlaşmış bulundukları otuz bin dinarı almış. Ve kendi yoluna gitmiş. O zaman saraydaki küçük esireler, kızın yöresini çevirmişler ve onu hamama götürüp bir güzel yıkanmasını sağlamış, giydirip saçlarını taramış ve onu gerdanlıklar, kol ve ayakları için bilezikler, altın işlemeli örtüler ve gümüş broşlar gibi her türden süs ve takıyla donatmışlar. Yüzünün solgun güzelliği parıldamış ve bir şahın bahçesi üzerindeki Ramazan ayı gibi yalazlanmış.

Üstat İshak Gönüllere Armağan denen genç kızı bu yeni parıltı içinde, evlendiği gün yeni gelinin duyumsadığından da fazla bir heyecan ve duyarlık içinde görünce, onu satın aldığından dolayı kendi kendini tebrik etmiş; ve içinden "Vallahi! Bu genç kız benim okulumda birkaç ay kalarak ut çalma ve şarkı söyleme sanatında daha da ilerler ve bu öğrenim tamamlanınca, yüreğinin mutluluğu sayesinde ve doğal güzelliğine yeniden sahip olarak Halife'nin haremine göze çarpar bir güzellik sağlar; çünkü tüm gerçekliliği içinde, bu genç kız bir Âdem kızı değil, âdeta seçkin bir huri!" demiş. Ve musiki çalışmaları için gerekli her şeyin kendisine sağlanması için emir vermiş; ve musiki sarayında kaldığı süre içinde her şeyin ona hoş gelmesi için hiçbir ihmalde bulunulmamasını söylemiş. Ve de öyle yapılmış ve böylece, sanat ve güzellik yolunda ilerlemesi için genç kıza her şey rahatlıkla sağlanmış.

Günlerden bir gün, ut ve tambur çalan genç kız arkadaşlarının kendilerine ayrılan bahçede her yana dağıldıkları ve musiki sarayının genç ay yüzlülerden tümüyle boşaldığı bir sırada genç Gönüllere Armağan, dinlenmekte olduğu divandan kalkmış. Tek başına öğrenim odasına girmiş; sandalyesine oturmuş, başını kanadının altına sokan bir kuğu davranışıyla udunu bağrına yaslamış; bir zamanlar solgun ve uyuşuk olan güzelliği tüm olarak yerine gelmiş. Böylece, kışın getirdiği ölümle solmuş yanaklı nergisin yerini alan, ikinci baharda tarh içinde açmış lale gibiymiş. Ve yine böylece, gözler için bir ayartı, yürekler için bir büyü ve onu överek yaratmış olan için

bir neşe şarkısı olmuş. Kendi başına udunu çalmış ve onun bağrından bir dizi makamdan nağmeler çıkartmış. Sonra, şarkıcı kuşların titrek ve zincirleme ötüşlerini aşan bir sanatla ilk makama dönmüş. Gerçekte, parmaklarının her birinde bir mucize saklıymış.

Ve kuşkusuz, İshak'ın sarayında hiç kimse, üstadın kendisi bile, değil ona üstün gelmek, onun dengi bile olamazmış. Çünkü esirler konağında heyecan, harika kızın ellerini ve sesini titrettiğinden, arkadaşları gibi sadece İshak'ın öğretilerini dinleyerek, yalnız tek başına değil, tüm öğrencilerle birlikte toplu halde de şarkı söylemekle yetinmişken; şimdi herkesin ortasında çalgı çalıp şarkı söylemek zorunda kalmış bulunmuyormuş. Böylece utun ahenkli tahtalarından, imal edildiği ağacın dallarında vaktiyle öten tüm kuşların sesini çıkartıyorken, başını kaldırıp şarkı söyleyerek dudaklarından şairin şu dizelerinin dökülmesine yol açıyormuş.

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Yirmi Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

Böylece, utun ahenkli tahtlarından, imal edildiği ağacın dallarında vaktiyle öten tüm kuşların sesini çıkartırken, başını kaldırıp dudaklarından şairin şu dizelerinin dökülmesine yol açıyormuş:

Ruh, olası tek dostunu arzulayınca, onu hiç kimse alıkoyamaz, baht bile!
Ey çektirdiği acılar ruhumda sonsuz bir uçurum açan sevgili, tümüyle yaşamımı al ve onu kendine malet; çünkü tek başımayken, yokluğunun yarattığı bitkinlik beni yıkabilir ve öldürebilir.
Gülerek, bana "Hiçbir hekimin kurtaramayacağı, çektiğin o dertler-

den seni sadece ben kurtarabilirim; bir tek bakışım kederli halinden seni kurtarmak için yeter!" dedi.
Daha nice zaman, ey zalim, yaramı alaya alacaksın? Yüce Tanrı, şu koskoca yeryüzünde, senin alaylarının mızrağına hedef olarak benden başkasını yaratmış mıdır, acaba?

O böylece şarkı söyleyip dururken, sabahtan beri Halife'nin yanında bulunmakta olan İshak, gelişinden hizmetçileri haberli kılmaksızın geriye dönmüş. Ve konağının kapısından girdiği andan başlayarak tıpkı sabahın erken saatinde hurma ağaçlarını selamlayan yel gibi şarkı söyleyen mucizevi, tatlı ve dinleyenin ruhu için dövüşçülerin bedenine sürülen badem yağından daha güçlü olan sesi işitmiş.

Ve İshak, utun nağmelerine katılarak eşlik sağlayan ve kuşkusuz yeryüzündeki sesler arasından biri olamayacak, ama cennetsi uyumların getirdiği bir uçul[1] sayılabilecek bu sesin vurgulamalarından büyük bir heyecan duymuş; ve aynı zamanda hem tutkulu hem de hayranlık ifade eden bir feryat koparmaktan kendini alamamış. Ve genç şarkıcı Tuhfe, bu haykırışı işitmiş; ve hâlâ udu kollarında tuttuğu halde koşmuş. Ve giriş mahallinin duvarına yaslanmış, bir elini yüreğine bastırmış, efendisi İshak'ı solgun ve heyecanlı görünce, udu elinden atmış ve korku içinde "Yüce Tanrı'nın lütufları üzerine olsun, efendim ve seni her dertten kurtarsın! İnşallah hiçbir elemin ve kederin yoktur!" diye haykırmış. İshak da, kendini toparlayarak yavaşça, "Boş salonda ut çalıp şarkı söyleyen sen miydin Tuhfe?" diye sormuş. Genç kız sıkılıp kızarmış; ve neden sorulduğunu bilmediği bir soruya nasıl bir yanıt vereceğini bilememiş. Ama İshak ısrar ettiğinden, daha fazla susarak aykırı duygular uyandırmaktan korkmuş; ve "Ne yazık ki, efendim, hizmetçin Tuhfe'ydi o!"

1 *Uçul:* Füze (Ç.)

diye yanıt vermiş. İshak, bunu işitince, başını eğmiş ve "İşte karmaşıklık günü geldi! Ey kendinin, çağının sesten ve uyumdan yana birincil olduğuna inanan mağrur ruh, sen artık, bu semavi genç kızın yanında tüm yetenekleri tükenmiş bir köleden başka bir şey değilsin!" demiş.

Ve heyecanın sınırında, genç kızın elini tutup onu, saygıyla, ilkin dudaklarına, sonra alnına götürmüş. Tuhfe kendini bayılır gibi hissetmiş; yine de "Tanrı'nın adı üstüne olsun, efendim! Ne zamandan beni ustaları öğrencilerinin elini öper oldu!" diye haykırarak elini şiddetle geri çekmek gücünü kendinde bulmuş. Ama İshak, tüm alçakgönüllülüğüyle "Sus, ey Gönüllere Armağan, ey yaratıkların yücesi, sus sen! İshak üstadını buldu, o İshak ki, bugüne kadar eşi menendi olmadığını sanıyordu. Çünkü dua ve barış üzerine olası Peygamber'in adına yemin ederim ki, bugüne kadar eşi bulunmadığına inandığım sanatım, bugün, seninkinin yanında, ancak bir dinar karşısında bir dirhem kadar değer taşıyor. Ey Tuhfe, sen yetkinliğin ta kendisisin! Ve ben, şu saat ve şu anda, seni Emir–ül–Müminin yanına götüreceğim. Ve onun bakışı senin üzerinde kıvılcımlar saçınca, şimdi Tanrı'nın yaratıklarının sultanı olduğun gibi, kadınlar arasında da bir sultan olacaksın! Böylece sanatın da, güzelliğin de kutsanmış olacak. Bundan dolayı, ey benim yüce ruhlu Gönüllere Armağan'ım! Harika bahtın seni Emir–ül–Müminin sarayındaki seçkin yere oturtunca, inşallah anılarından, kölen, derde boğulmuş İshak'ı hiç uzaklaştırmazsın!" diye yanıt vermiş. Tuhfe de, gözleri yaşlarla dolu "Efendim, sen tüm servetlerin kaynağı, hatta tüm yüreğimin gücü olduğun halde, seni nasıl unuturum?" diye yanıt vermiş. İshak da ona, elini tutup kitaba el bastırarak yemin verdirmiş. Sonra da "Evet, kuşkusuz! Senin bahtın harika bir baht ve alnında Emir–ül–Müminin arzusunun damgalanmış olduğunu görüyorum. Ve de bana izin ver de burada demin tek başına söylediğin şarkıyı, Halife'nin huzurunda da söylemeni senden rica edeyim; ben de bir kapının ardından, kendimi Tanrı'nın mutlu kullarından biri

sayarak seni dinleyeyim!" diye eklemiş ve genç kızdan vaat alarak ona şunu da sormuş "Ey Gönüllere Armağan, sen şimdi bana, önüne mağaralardaki gizli tüm defineler, ayrıca Tanrı'nın ögelerin bağrına gömdüğü toprak ve deniz altındaki tüm zenginlikler yığılsa bile bir sultan kurtarmalığına paha biçmek olası değilken, nasıl oluyor da bir ece, alınıp satılan esireler topluluğunun arasına karışmış bulunabiliyor, söyler misin?" demiş.

Tuhfe, bu sözleri duyunca gülmüş ve "Efendim, hizmetçin Tuhfe'nin öyküsü garip bir öyküdür; ve başından geçen olay çok şaşırtıcıdır; çünkü iğneyle gözün iç köşesine yazılsa, uyanık bir okuyucu için ibret oluştururdu. Tanrı isterse yakın bir günde, benimle ve benim Bağdat'a gelmemle ilgili olan bu öyküyü sana anlatırım. Ama bugün için benim Mağribiler tarafından yakalanıp Mağribiler arasında yaşadığımı bilmen yeter" demiş. Sonra da "Emir-ül-Müminin sarayına gitmek için seni izlemek üzere buyruğunu beklemekteyim" diye eklemiş.

Sakınımlı ve ince duygulu yaratılışta olan İshak da, bu konuda daha fazla bilgi edinmek için ısrar etmekten sakınmış ve ayağa kalkarak ellerini çırpmış ve bu işarete koşup gelen esirlere sokağa çıkmak üzere olan hanımları Tuhfe'nin giysilerini hazırlamalarını buyurmuş. Hemen büyük giysi dolapları açılmış ve buralardan esansları uçucu kokular sürülmüş, dokunuşlara ve bakışlara yeğni gelen bir yığın harika çizgili ipekten Nişabur giysileri çıkarmışlar. Aynı şekilde mücevher kutularından görünümü hoş birtakım mücevher çıkarmışlar. Ve hanımları olan genç kıza, çeşitli renklerden yedi kat urbayı üst üste giydirmişler ve onu güzel bir Çin putuna benzetmişler.

Bütün bu özen bitince, eteklerinin püsküllü uçlarını kollarında taşımakla görevli başka genç kızlar ona eşlik ederken, aynı esireler iki yanında yer alıp sağından solundan yürüyerek onu desteklemişler; ve onunla birlikte, harika udu taşıyan bir zenci ile birlikte İshak, yol açmak üzere önlerinde olduğu halde musiki okulundan çık-

mışlar. Ve bu mevkip Halife'nin sarayına ulaşmış ve bekleme salonuna girmişler. İshak, ilkin, tek başına Halife'nin huzuruna çıkmak üzere çabukluk göstermiş; ve karşılıklı selam ve hatır sormalardan sonra, ona "İşte ey Emir-ül-Müminin, bugün senin huzuruna en güzeller içinde yekta, seçkin bir veri, Yaradan'ın bir mucizesi, Cennetten dışarı uğramış bir melek, benim öğrencim değil, üstadım olan harika şarkıcı Gönüllere Armağan Tuhfe'yi getirdim!" demiş. El-Reşit gülümsemiş ve "Nerededir bu övdüğün kişi, ey İshak? Yoksa bir

ara esirler konağında yüzü müşterilerin gözünden peçeyle gizlenmiş olarak gördüğüm genç kız mı, bu?" demiş. İshak da "Ta kendisi, efendim! Ve de vallahi! İnsanın gözüne taze sabahlardan taze görünümlü ve sesi kulağa çakılların üzerinde akıp giden suyun sesinden daha hoş gelen bir varlıktır!" diye yanıt vermiş. El-Reşit de "Öyley-

se, ey İshak, sabahtan daha taze olan bu sabahı içeri sokmakta daha fazla gecikme! Çünkü, gerçekte, sabah asla gizlenmemeli ve su şarkı söylemeyi hiç kesmemelidir...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Yirmi Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

"... Sabahtan daha taze olan bu sabahı içeri sokmakta daha fazla gecikme; ve suların musikisinden daha uyumlu olan bu suyun musikisini duyurmayı daha fazla erteleme! Çünkü, gerçekte, sabah asla gizlenmemeli ve su şarkı söylemeyi hiç kesmemelidir" diye yanıt vermiş.

İshak, Tuhfe'yi aramak üzere huzurdan çıkmış; o sırada Halife, bir şarkıcının ilk kez bunca şiddetle övüldüğünü duyarak ruhunda şaşkınlık duymakta imiş. Ve de Cafer'e dönerek "Ey vezir, İshak'ın kendinden başkası hakkında bunca hayranlıkla konuşması hayret verici değil mi? İşte beni şaşırmanın sınırında şaşkınlığa uğratan da bu!" demiş. Sonra da "Ama, hele işin ne olduğunu bir görelim!" diye eklemiş.

Birkaç dakika geçince, elinden incelikle tutan İshak'ın yol gösterdiği genç kız içeri girmiş. Ve Emir-ül-Müminin gözü onun üzerine kıvılcımlar saçmış ve ruhu zarafetiyle heyecanlanmış; uçuşan ipek atkılara benzer büyüleyici yürüyüşünden gözleri şenlenmiş ve onu seyrederken kız da huzuruna ulaşmış, önünde eğilmiş ve yüzünden peçesini kaldırmış; ve tıpkı ayın on dördüncü gecesi gibi saf, göz kamaştırıcı, beyaz ve sakin görünmüş. Her ne kadar Emir-ül-Müminin huzurunda olduğundan dolayı tedirgin bulunmakta ise de güzel tavırlı, nazik ve görgülü davranmanın ihtiyaçlarını hiç unutma-

mış; ve eşi bulunmaz sesiyle "Selam üzerine olsun, ey âdemoğulları arasında en soylu olanların evladı, ey barış ve dua üzerine olası Peygamber'in kutsanmış ardılı, doğru yolda yürüyenlerin yuvası ve sığınağı! Esirelerinin en uysalından ve en hayranlık duyanından selamlar olsun, üzerine!" diyerek Halife'yi selamlamış.

El-Reşit de, bunca tatlılıkla söylenen bu sözleri duyunca, içi ferahlamış ve memnunlukla "Maşallah! Ey mükemmellik kalıbına dökülmüş olan!" diye haykırmış. Ve ona daha da dikkatle bakmış; neredeyse sevinçten uçacakmış. Cafer ile Mesrur da aynı şekilde sevinçten uçar gibi olmuşlar. Bunu izleyerek El-Reşit tahtından kalkmış ve genç kıza doğru inerek yaklaşmış ve yavaşça yüzündeki örtüyü kaldırmış; bunun anlamı artık onu hareme aldığını ve inananların seçkinlerine özgü sır içinde bulunacağını göstermek imiş.

Bunu izleyerek onu yanına oturmaya çağırmış ve ona "Ey Tuhfet ül-Kulup, sen gerçekten seçkin bir armağansın! Ama, konutu aydınlatan gelişinle birlikte saraya uyumlu sesler de getirmez misin? İşte bakışlarımız gibi kulaklarımız da sana bağlı şimdi!" demiş. Tuhfe, küçük zenci kölenin elinden udu almış ve Halife'nin tahtının ayakucuna oturmuş ve hemen en güç etkilenen kulağa bile hoş gelecek tarzda bir peşreve girişmiş. Parmaklarının yarattığı mucize kuşların gırtlaklarından kopandan daha heyecan verici bir gerçeği oluşturuyormuş. Sonra, herkesin soluklarını tuttuğu bir sırada, dudaklarından şarkı halinde şairin şu dizeleri dökülmüş:

Ufkun sınırlarında, genç ay yatağından çıkınca ve yatmakta olan eflatunun şahına ansızın rastlayınca;
Yüzünde örtü bulunmaksızın yakalanmış olmanın tüm utancıyla solgunluğunu yeğni bir bulut altında gizler.
Ve akşamın sakin göğünde gezintisini sürdürmek için parıldayan emirin gözden yok olmasını bekler.
Şayet hanım sultan, şahın yaklaşması karşısında, bir genç kız gibi, oracıkta ölmeksizin korkusunu yenemeseydi, bakışını hiç kaçırmadan hükümdarının gözünün içine bakabilir miydi?

El-Reşit, genç kıza sevgiyle, memnunlukla ve tatlılıkla bakmış; ve onun doğal yeteneklerinden, güzelliğinden, sesinden ve çalıp söylediği şarkıdan o denli etkilenmiş ki, tahtından aşağı inmiş ve gelip halının üzerinde onun yanına oturmuş ve ona "Ey Tuhfe, vallahi, sen gerçekten gönüllere bir armağansın!" demiş. Sonra da İshak'a dönerek, ona da "Gerçekten, ey İshak, bize tüm söylediklerine karşın, bu harika varlığın değerlendirilmesi konusunda yeterince adaletli davrandın. Çünkü, hiç tartışmasız, onun seni geçtiğini söylemekten çekinmiyorum. Kuşkusuz ona Halife adalet göstermezse,

hiç kimsenin göstermeyeceği bahtında yazılı olsa gerek!" demiş. Cafer de "Başım üzre yemin ederim ki, efendim, doğru söylediniz! Bu genç kız gönüllerin hırsızıdır!" diye haykırmış. İshak da "Gerçekten, ey Emir-ül-Müminin, onu ilk kez işitir işitmez, bunu anlamakta güçlük çekmemiş; ve hemen, tüm sanatımın ve Tanrı'nın bana yete-

nek olarak verdiği her şeyin artık benim gözümde pek bir şey ifade etmediğini çok açık olarak kavramıştım. Ve kendi kendime 'Ey İshak, bugün, senin için utanma günüdür!' dedim" demiş. Bunu duyan Halife de "Pekâlâ, öyleyse!" demiş.

Sonra da Tuhfe'den aynı şarkıyı yeniden söylemesini rica etmiş; ve onu tekrar duyarak zevkten haykırmış ve titremiş. İshak'a da "Atalarımın onuru üzerine yemin ederim ki, sen bana evrenin saltanatına değer bir armağan getirdin!" demiş. Sonra artık heyecanına egemen olamayarak ve yoldaşlarının önünde duygularını fazlaca açıklayan biri olarak görünmek istemeyerek, Halife, ayağa kalkmış ve kölesi Mesrur'a "Ey Mesrur, ayağa kalk ve hanımın Tuhfe'yi haremdeki onur dairesine götür. Ve hiçbir şeyinin noksan olmamasına dikkat et!" demiş. Ve hadım cellat, Tuhfe'yi alıp götürerek dışarı çıkmış. Halife de, ıslak gözlerle, onun ceylan yürüyüşüyle süsleri ve çizgili urbası içinde uzaklaşmasına bakakalmış. İshak'a da "Kız zevkli giyinmiş. Sarayımda eşlerini görmediğim bu giysileri nereden sağlamış?" demiş. İshak "Cömertlikle bunları kendisine bağışladığın kölen sağladı efendim! Bunlar benim aracılığımla senin kendisine bağışladığın armağanlardır. Zaten, başın üzerine yemin ederim ki, onun güzelliğiyle kıyaslanınca, dünyanın tüm armağanları yok olmuş sayılır" demiş. El açıklığında hiçbir kusuru görülmemiş olan Halife de, Cafer'e dönmüş ve ona "Ey Cafer, hemen sadık yoldaşımız İshak'a hazineden yüz bin dinar öde! Ve seçkin kumaşlardan on adet hilat sağla!" demiş.

Sonra El-Reşit, yüzü ferahlamış ve tüm kaygılardan kurtulmuş olarak Mesrur tarafından Tuhfe'nin götürülmüş bulunduğu daireye doğru yollanmış. Ve "Güvenlik üstüne olsun, ey Tuhfet ül-Kulup!" diyerek genç kızın yanına girmiş ve ona yaklaşarak ve kızı kollarına alarak dokunulmadık lekesiz bir bekâret bulmuş; ondan çok hoşnut kalmış; ve o günden başlayarak Tuhfe, onun yüreğinde çok yüce bir yer tutmuş; öyle ki, bir an bile yokluğuna dayanamaz olmuş, hatta saltanatının tüm işlerine ait anahtarları da onun eline teslim etmiş.

Çünkü onu, aklı başında bir kadın buluyormuş. Ona, yaşamını alışık olduğu şekilde sürdürmesi için ayda iki yüz bin dinar ve gece gündüz kendisine hizmet etmeleri için elli köle genç kız, ayrıca tüm Irak'ı ve Nil kıyısındaki toprakları satın almaya yetecek değerde armağanlar ve değerli eşya bağışlamış.

Bu genç kızın sevdası Halife'nin yüreğine o denli işlemiş ki, onun korunması için kimselere güvenememiş. Ve onun yanından ayrıldığı vakit kıza özgü dairenin anahtarını kendi üzerinde saklamış. Hatta, bir gün, kız önünde şarkı söylerken, öylesine coşkulu bir heyecana kapılmış ki, onun elini öpmek ister gibi bir davranışta bulunmuş. Ama kız bir sıçrayışta toparlanmış ve bu şiddetli devinim sırasında udunu kırmış ve ağlamış. El-Reşit de, son kertede duygulanarak ona niçin ağladığını sormuş ve "Tanrı'dan gözlerinin herhangi birinden asla tek bir damla yaş bile akıtmamasını dilerim, ey Tuhfe!" diye haykırmış. Tuhfe de "Ben kim oluyorum da efendim, benim elimi öpmek isteyesin? Yoksa Tanrı'nın ve dua ve barış üzerine olası Peygamber'inin bundan dolayı beni cezalandırmalarını ve mutluluğumu yok etmelerini mi istiyorsun? Çünkü dünyada hiç kimse böyle bir onura erişemez" demiş. El-Reşit onun bu yanıtından memnun olmuş ve kendisine "Şimdi, ey Tuhfe, benim ruhumda hangi mertebede yer tuttuğunu bildiğine göre, seni heyecanlandıran bu davranışı bir daha tekrarlamayacağım. Artık gözlerini sil ve bil ki senden başka hiç kimseyi sevmiyorum; ve seni severek öleceğim" demiş. Tuhfe de onun ayaklarına kapanarak dizlerini kollarıyla sarmış. Halife onu ayağa kaldırıp kucaklamış ve ona "Benim için tek sultan sensin. Hatta amcamın kızı Sitti Zübeyde'den de üstünsün!" demiş.

Günün birinde El-Reşit ava çıkmış, Tuhfe de kendi dairesinde kokulandırılmış mumlarıyla ışık saçan altın bir şamdanın altında tek başına oturmuş, bir kitap okuyormuş. Ansızın, kokulu bir elma dizlerinin üzerine düşmüş. Başını kaldırınca dışardan elmayı atan kişiyi görmüş. Bu, Sitti Zübeyde imiş. Tuhfe, çabucak ayağa kalk-

mış ve saygılı selamlar sunduktan sonra, ona "Sultanım, kusurlarımı bağışlasın! Vallahi, davranışlarımda özgür olsaydım, her gün gelip kölelik görevlerimi yerine getirmeme izin vermeni dilerdim! Tanrı asla bizi senin varlığından yoksun bırakmasın!" demiş. Zübeyde de gözdenin odasına girmiş.[1] Ve yanı başına oturmuş. Yüzü hüzünlü ve kaygılı imiş. Ona "Ey Tuhfe, senin yürek yüceliğini bilirim; sözlerin de beni şaşırtmadı. Çünkü bizim nezdimizde gönül güzelliği doğal bir veridir. Benim, Emir-ül-Müminin başı üzerine yemin ederim ki kendi dairelerimden çıkıp yeğenim ve kocam olan Halife'nin öteki eşlerini ve gözdelerini ziyaret etme âdetim yoktur. Ama bugün, senin saraya gelişinden beri, başıma gelen onur kırıcı durumu sana açıklamaya geldim. Gerçekten bil ki, tam anlamıyla yüzüstü bırakıldım ve kupkuru bir cariye mertebesine indirgendim. Çünkü Emir-ül-Müminin artık beni görmeye gelmiyor ve artık benden haber almak bile istemiyor" demiş. Ve ağlamaya başlamış. Tuhfe de onunla birlikte ağlamış ve neredeyse bayılacak gibi olmuş. Zübeyde de ona "Bundan dolayı senden şunu istemeye geldim. Öyle yapmalısın ki, tüm olarak köle derekesinde kalmamam için, El- Reşit, hiç değilse ayda bir gecesini bana bıraksın!" demiş. Tuhfe, sultanın elini öpmüş ve ona "Ey başımın tacı, ey hanımımız, bütün ruhumla Halife'nin bir gececik değil, tüm bir ayı senin yanında geçirmesini dilerdim; böylece yüreğin ferahlar, ben de bağışlanırdım; ben ki gelişimle senin kederlenmene neden oldum. Kim bilir belki bir gün gelir de ben, sultanım ve hanımım olan senin yanında bir köleden başka şey olmam!" demiş.

Tam o sırada, El-Reşit avdan dönmüş ve doğruca gözdesinin dairesine yönelmiş. Sitti Zübeyde de onu uzaktan görerek Tuhfe'den dilediğini yerine getirme vaadi aldıktan sonra çabucak oradan ayrılmış. El-Reşit gülerek içeri girmiş ve Tuhfe'yi dizlerine oturt-

1 Öyküde, her ne kadar kokulu olmanın dışarıdan atıldığı açıklanıyorsa da, sonradan Sitti Zübeyde'nin nasıl oluvor da kapalı kapıdan içeri girmiş bulunduğu açıklanmıyor (Ç.)

muş. Sonra birlikte yiyip içmişler; sonra da soyunmuşlar. İşte ancak o zaman Tuhfe, Sitti Zübeyde'den söz açmış ve Halife'den onun gönlünü yapmasını ve hemen o gece onun yanına gitmesini rica etmiş. Halife de gülerek ona "Madem ki Sitti Zübeyde'ye yapacağım ziyaret bunca aceleymiş, bunu bana, biz soyunmadan önce bildirmeliydin, ey Tuhfe!" demiş. Ama kız da ona "Şöyle söyleyen şaire hak vermek için bunu böyle yaptım:

> Hiçbir yakarıcı, kendini örtülü olarak ortaya koymamalıdır; çünkü yardım için araya giren, bunu, tüm çıplaklığıyla yapsa daha iyi olur."

El-Reşit de bunu işitince memnun olmuş ve Tuhfe'yi bağrına basmış. Bunu izleyerek Tuhfe'nin Sitti Zübeyde konusunda kendisinden yapmasını istediği şeyi yerine getirmek üzere onu terk etmiş ve giderken kapıyı üzerinden kilitleyip oradan ayrılmış. İşte onun durumu böyleymiş, Tuhfe'ye gelince, o andan başlayarak onun başına gelenler öyle inanılmaz ve şaşılası şeyler imiş ki, yavaş yavaş anlatılmalıymış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Otuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

... Tuhfe'ye gelince, o andan başlayarak onun başına gelenler öyle inanılmaz ve şaşılası şeyler imiş ki, yavaş yavaş anlatılması gerekirmiş.

Tuhfe kendi dairesinde tek başına bulunurken, yeniden kitabını eline alıp okumasını sürdürmüş. Sonra, biraz yorulduğundan,

udunu eline almış ve onu sırf kendisi için çalmaya başlamış. Ve bunu o kadar güzel yapmış ki, tüm cansız eşya, onun nağmeleriyle zevkle raksetmiş. Birdenbire içgüdüsel olarak, o sırada mum ışığıyla aydınlanmış odasında alışılmadık bir şeyin varlığını sezinlemiş. Geri dönünce odanın ortasında sessizce raks etmekte bulunan yaşlı bir adam görmüş. Başı yere eğik, görünümü saygın ve tavrı ululuk saçan biriymiş bu. Hiçbir âdemoğlunun böylesini yapamayacağı şekilde, esrimeye değgin raks etmekte imiş. Tuhfe korkusundan buz kesildiğini duyumsamış. Çünkü kapılar ve pencereler kapalı imiş ve giriş yerleri hadımağaları tarafından kıskançlıkla gözetiliyormuş ve sarayda bu garip ihtiyarın yüzünü gördüğünü hiç hatırlamıyormuş. İçinden çabucak cin ve şeytanları bedenden uğratmaya yarayan kalıp cümleyi okumuş "Taşlanan şeytanın şerrinden Yüceler Yücesi Tanrı'ya sığınırım!" diyerek. Ve kendi kendine "Kuşkusuz, bu garip varlığın yanımda bulunduğunu fark ettiğimi anlamasını istemiyorum. İyisi mi ben, çalgı çalmayı sürdüreyim. Tanrı da ne isterse onu yapsın!" demiş. Ve ara vermeksizin çalmaya başladığı havayı sürdürme gücü bulmuş; ama parmakları da saz üzerinde titremiş.

Ve bir saat kadar bir süre rakseden şeyh, raksı bırakmış; Tuhfe'ye yaklaşmış ve ona "Sen eşsiz bir varlıksın, ey Doğu'nun ve Batı'nın harikası! Dünya seni görmekten ve kusursuzluğuna tanıklık etmekten hiç yoksun kalmasın! Ey Tuhfe, ey Gönüllere Armağan olan, beni tanımadın mı?" diyerek önünde yeri öpmüş; kız da "Yo, vallahi! Seni tanımıyorum! Ama senin Ecinnistan ülkesinin bir ecinnisi olduğunu düşünüyorum. Kötülük bizden ırak olsun!" diye haykırmış. Yaşlı adam da, gülerek "Doğru söyledin, ey Tuhfe, ben tüm Ecinnistan kabilelerinin reisiyim; ben İblis'im!" diye yanıt vermiş. Tuhfe de "Tanrı'nın adı benim üstüme ve yörem üstüne olsun! Bundan Tanrı'ya sığınırım!" diye haykırmış. Ama İblis onun elini tutmuş, öpüp dudaklarına ve alnına götürmüş; ve "Hiçbir şeyden korkma, ey Tuhfe, çünkü çoktandır sen benim korumam altındasın ve nasıl Havva kızları içinde güzelliğinle herkesi aşıyorsan, Ecinniye

kızları arasında güzelliğiyle aynı durumda bulunan genç Ecinniye sultanı Kameriye'nin sevgilisisin! Gerçekten bil ki, epeyce bir zamandan beri, seni kuşkulandırmadan, her gece, onunla birlikte seni görmeye geliyor, yine sana fark ettirmeden senin güzelliğine hayran oluyoruz. Çünkü bizim sevimli sultanımız Kameriye, sana çılgınca âşık ve sadece senin adın ve gözlerin üzerine yemin ediyor. Buraya gelip de uyurken seni görünce, arzuyla eriyor ve güzelliğinle ölüyor. Gelip seni gördüğü ve sen onu görmeksizin görünümünden zevk aldığı geceler dışında, onun için zaman bitkinlik içinde geçiyor. Ben de buraya, senin yanına, onun dertlerini sana anlatmak ve senden uzakta, içinde bulunduğu sıkıntıyı belirtmek ve onun adına, eğer istersen, seni ecinni şahları içinde en yüce mertebeye yükseltileceğin Ecinnistan'a götürmek üzere elçi olarak geldim. Orada, tıpkı buradaki âdemoğullarının yüreklerini yönettiğin gibi bizim yüreklerimizi de yöneteceksin. Bugün koşullar bu geziyi yapman için harika uygunlukta. Çünkü biz bugün kızımın evlenmesini ve oğlumun sünnetini kutlayacağız. Bunu fırsat bilerek yapacağımız şenliği varlığın ışıklandıracaktır; ecinniler senin gelişinle duygulanacaklar ve seni sultanları olarak kabul edeceklerdir. Ve sen bizim aramızda istediğin kadar eyleşebilirsin. Ecinnistan hoşuna gitmezse ve sürekli şenlik halinde geçen bizim yaşamımız sana uymazsa, hiçbir üsteleme ve güçlük göstermeksizin, seni aldığım yere geri getireceğime yemin ederim" demiş.

Kahrolası İblis'in bu konuşmasını işitince çok korkmuş olan Tuhfe, şeytansı karmaşıklıklardan çekinerek öneriyi geri çevirmeyi göze alamamış; ve bir baş işaretiyle "Olur" diye yanıt vermiş. İblis de hemen bir eline Tuhfe'nin kendisine verdiği udu alarak, öbür eliyle de kızın elini tutarak "Bismillah!" demiş ve onu öylece yanına alarak anahtar yardımı olmaksızın kapıları açmış ve onunla birlikte helanın kapısına gelinceye kadar yol almış. Helalar, bazen de kuyu ve mahzenler yeraltı ecinnilerinin ve ifritlerinin yeryüzüne çıkmala-

rına yarayan belli başlı yerlerdir. İşte bundan dolayı hiç kimse helaya, şeytan ve perileri dışarı çıkarmak üzere, belirli kalıp sözleri telaffuz etmeksizin ve içinden Tanrı'ya sığınmaksızın girmez. Ve yeryüzüne çıkmalarına yarayan aynı helaları yuvalarına dönmek için de kullanırlar. Bu kuralın tuhaflığını inkâr etmenin imkânı yoktur.

Çok korkmuş olan Tuhfe, yaşlı İblis ile birlikte helanın önüne gelince, aklı başından uçup gitmiş. Ama İblis onu şaşırtmak için gevezelik etmeye başlamış ve helanın açık bulunan ağzından onunla birlikte toprağın bağrına inmiş ve bu aşılması güç geçidi kazasız belasız geçip kubbe şeklinde oyulmuş başka bir geçide ulaşmışlar. Bu geçit de aşılınca, birdenbire kendilerini dışarıda, gök kubbenin altında bulmuşlar. Yeraltından çıktıkları yerde, sahibi veya sürücüsü bulunmayan eyerlenmiş bir at onları bekliyormuş. Yaşlı İblis, Tuhfe'ye "Bismillah, ey hanımım!" demiş. Üzengileri tutarak eyerinde büyücek bir arkalık bulunan ata bindirmiş. Kız, elinden geldiğince eyere yerleşmiş ve at hemen, üzerine bindiği bir dalga gibi kıpırdamış ve ansızın gecenin koynunda geniş kanatlarını yayarak uçmuş. Şeyh İblis de kendi yetenekleriyle yanında uçarken, kızla birlikte göklere yükselmiş. Tuhfe bütün bunlardan öylesine korkmuş ki, eyerin üzerine devrilerek bayılmış.

Ama havanın yüzüne çarpması, onu baygınlıktan kurtarmış. Ve kendini geniş bir çayırdan geçerken görmüş. Bu çayır çiçekler ve körpe fidanlarla öylesine doluymuş ki, güzel renklerle boyanmış yeğni bir urba görür gibi olmuş. Bu çayırın ortasında yüksek kuleleri göklere uzanmış, yanları yüz seksen kızıl bakır kapıyla berkitilmiş bir saray yükseliyormuş. Cümle kapısının eşiğinde, güzel urbalara bürünmüş ecinni kabilelerinin reisleri bulunuyormuş. Bu reisler Şeyh İblis'i görünce, hep bir ağızdan "İşte Sitti Tuhfe geliyor!" diye haykırmışlar. At kapının önünde durur durmaz, hepsi onun yöresini çevirmiş, attan yere inerken ona yardım etmiş, ellerini öperek onu saraya götürmüşler. Tuhfe, birbirini izleyen ve duvarları altından, sütunları gümüşten iç içe dört salondan oluşmuş büyük bir sa-

lon görmüş; öyle bir salon ki tanımlamaya kalkışanın dilinde tüy bitermiş. Ve ta dipte, üzerine deniz incileri kakılmış kızıl altından bir taht görülüyormuş. Tuhfe'yi büyük bir merasimle bu tahta oturtmuşlar. Ecinni reisleri tahtın merdivenleri üzerinde, onun yanında ve ayak ucunda sıralanmışlar. Görünüşleri bakımından bunlar âdemoğullarına benziyorlarmış; sadece içlerinden ikisinin korkunç yüz-

leri varmış. Çünkü bu iki kişiden her birinin başlarının ortasında, uzun bir yarık halinde, sadece tek gözleri ve yaban domuzları gibi öne fırlamış çengel halinde dişleri varmış.

Her biri mevkiine göre yer alıp herkes rahatlayınca; parlaklığı yöresindeki salonu aydınlatırcasına aydınlık yüzlü, zarif ve güzel genç bir sultanın ilerlediği görülmüş. Kalçalarını alabildiğine kıvıran üç pericelik genç kız da onun ardından geliyormuş. Bunlar Tuhfe'nin oturduğu tahtın önüne gelince, onu zarif birer baş hareketiyle selamlamışlar. Bundan sonra, başlarında yürüyen genç sultan, tah-

tın merdivenlerini çıkmış; Tuhfe de aşağı doğru inerken, karşı karşıya gelince, sultan onu yanaklarından ve ağzından uzun uzadıya öpmüş.

Bu sultan, kesinlikle, Tuhfe'ye âşık olan ecinnilerin ecesi Kameriye Sultan'mış. Öteki üç dişi de, birinin adı Gamra, ikincisinin adı Şerare, üçüncüsünün adı Vahime, onun kızkardeşleri imiş. Kameriye altın bir tahta oturmuş Tuhfe'yi görmekten o denli sevinç duymuş ki, altın tahtından ayağa kalkıp onu bir kez daha öpmüş ve yanaklarını okşayarak bağrına basmış. Bunu gören Şeyh İblis gülmeye başlamış ve "Ne güzel kucaklama! Kibarlık gösterip beni de yanınıza alın!...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Otuz Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

Bunu gören Şeyh İblis gülmeye başlamış ve "Ne güzel kucaklaşma! Kibarlık gösterip beni de aranıza alın!" diye haykırmış. Ve gürültülü gülüşler ecinni topluluğunu sarsmış. Tuhfe de aynı şekilde gülmüş. Güzel Kameriye ona "Ey kızkardeşim, seni seviyorum ve yürekler öyle derindir ki, tanık olarak ruhlarından başka şeye sahip olamazlar. Benim ruhum da, seni, daha görmeden önce bile sevdiğime şahitlik eder" demiş. Tuhfe, kötü yetiştirilmiş görünmemek için "Vallahi, sen de benim için değerlisin, ya Sitti Kameriye! Ve seni gördüğüm andan bu yana senin kölen oldum" diye yanıt vermiş. Kameriye de teşekkür edip onu yeniden öpmüş ve kendisine üç kızkardeşini "Bunlar bizim reislerle evlidirler" diyerek tanıtmış. Tuhfe, üç kızkardeşin her birine birer selam vermiş. Onlar da, sırası gelince gelip onun önünde eğilmişler.

Bunu izleyerek ecinni köleler büyük yemek tepsileriyle içeri girip sofrayı kurmuşlar. Sultan Kameriye de, Tuhfe'yi kendisi ve kardeşleriyle birlikte sofraya oturmaya çağırmış; sofra tepsisinin üzerine şu dizeler işlenmiş imiş:

Ben her türden yemekler taşımak için yapılmışım
İçerdiğim şey cömertliktir.
Bundan dolayı, hiçbir şey arttırmaksızın, üzerimde ne varsa yiyin!
En güçlülerin elleri bana işaret verir,
Her biriniz bana belirtirsiniz,
Göze çarpan tercihlerinizi.
Sıraladığım yemekler yüzünden,
Layık olduğum büyüklükte onur kazanırım.

Bu dizeleri okuduktan sonra yemeklere el uzatmışlar. Ama Tuhfe, hiç de iştahla yemiyormuş. Çünkü nefret verici iki kabile reisinin o berbat yüzleri zihnini kurcalıyormuş. Ve Kameriye'ye "Başın üzerine yemin ederim ki, kardeşim, gözlerim artık şurada oturanla onun yanında bulunan şu berikinin görünüşüne katlanamıyor! Bunlar neden böyle dehşet saçıcı ve de kim bunlar?" demekten kendini alamamış. Kameriye de gülmeye başlamış ve "Ey sultanım, şurada gördüğün El-Şizban Reis'tir; diğeri de cellat Yüce Maymun Reis. Sen onları pek çirkin buluyorsan, bilesin ki bunun nedeni, bizler ve bütün ecinniler gibi yapıp ilk şekillerini terk ederek insan varlıklarına dönüşmeyi gururlarına yedirememiş olmalarıdır. Çünkü burada gördüğün bütün reisler, her zamanki halleriyle şekil ve görünüm bakımından bu ikisine benzerdirler. Ama bugün korkmaman ve böylece onlarla yakınlık kurman ve kendini rahat hissetmen için birer âdemoğlu kılığına büründüler" diye yanıt vermiş. Tuhfe de "Sultanım, gerçekte, onlara bakamıyorum bir türlü. Özellikle şu korkunç Maymun'a. Ondan sahiden korkuyorum! Evet, bu ikisi beni çok ürkütüyor!" diye yanıt vermiş. Kameriye bu sözleri duyunca

kahkahalarla gülmekten kendini alıkoyamamış. Korkunç yüzlü iki reisten biri olan El–Şizban onu gülerken görüp kendisine "Bu gülüş de ne böyle, ey Kameriye?" demiş. Kameriye ona hiçbir insan kulağının kavrayamayacağı bir dille seslenerek Tuhfe'nin kendisi ve Maymun hakkında söylediklerini anlatmış. Kötü görünüşlü El-Şiz-

ban, buna kızacak yerde, öyle şaşırtıcı bir gülüşle gülmüş ki, ilkin, salonda müthiş bir fırtına esiyor sanılmış.

Yemek böylece ecinni reislerinin hep birden gülüşleri içinde sona ermiş. Ve herkes ellerini yıkayınca, şarap sürahileri getirilmiş. Şeyh İblis de Tuhfe'ye yaklaşıp ona "Sultanım, sen bu salonu neşelendirdin ve varlığınla onu ışığa boğdun ve güzelleştirdin! Ama sen bize udunla sesinin eşliğinde bir şeyler çalıp söylemedikçe biz sultanlar ve şahlar, tam anlamıyla neşelenmiş sayılmayız. Çünkü daha şimdiden gece, ayrılmak için kanat açmış bulunuyor; daha fazla da kanatlarını böyle tutamaz. Gece bırakıp gitmeden, ey Gönüllere Ar-

mağan, bizden lütfunu esirgeme!" demiş. Tuhfe de "İşitmek, itaat etmektir!" diye yanıt vermiş. Ve udu eline alıp onunla harikalar döktürmüş; öylesine ki, onu dinleyenlere, saray, demir atmış bir gemiymişçesine kendileriyle birlikte raks ediyor gibi gelmiş; yani musikinin etkisiyle böyle sanılmış. Tuhfe de şu dizeleri şarkıya dökmüş:

Barış, yeminle sadık dostlarım olan, hepiniz üzerine olsun!
Ey benimle karşılaşanlar, sizinle karşılaşacağım söylenmemiş miydi size?
Ben sabah yelinden daha tatlı, saydamlaşmış saf sudan daha taze bir sesle size sitemler edeceğim.
Çünkü gözyaşlarıma sadık göz kapaklarım yara bere içindedir. Ama ruhumun köklü içtenliği, onu tanıyanlar için, bir tedavidir, ey dostlarım!

Ecinni reisleri, bu dizeleri ve bunların süslediği musikiyi duyunca, zevkten dört köşe olmuş; ve çirkin Maymun, şu kötü varlık, öylesine heyecanlanmış ki, parmağı kıçına dalmış olarak raksetmeye koyulmuş. Şeyh İblis de, Tuhfe'ye "Lütfen, makam değiştir; çünkü zevk yüreğime dolarak kanımı ve soluğumu kesiyor!" demiş. Sultan Kameriye de ayağa kalkmış ve "Ey ruhları serinleten! Ey yüreğimin yüreği!" diyerek gelip onu iki gözünün arasından öpmüş. Ve biraz daha çalmasını rica etmiş. Tuhfe de "İşitmek, itaat etmektir!" diyerek yanıt vermiş. Sazına eşlik ederek şu şarkıyı söylemiş:

Çoğu zaman, iç çöküntüm büyürken, ruhumu ümitle avutuyorum.
Güçlükler, eğer ruhun sırları öğrenirse, bal mumu gibi erir; ve uzakta olan her şey yakınlaşır, derde katlanmayı bilirsen eğer!

Bu şarkı öylesine güzel bir sesle söylenmiş ki, ecinni reisleri, hepsi birden, raksetmeye başlamış. İblis de Tuhfe'nin yanına gelip elini öperek ona "Ey harika yaratık, senden bir şarkı daha söyleme-

ni rica etsem, gönül yüceliğini harcamış mı olurdum, acaba?" demiş. Tuhfe "Bunu benden neden Sitti Kameriye istemiyor?" diye yanıt vermiş. Genç sultan çabucak koşup Tuhfe'nin iki elini öperek ona "Sana bağışlanan yaşamın hakkı için, bir şarkı daha söyle!" demiş. Tuhfe de "Vallahi! Sesim şarkı söylemekten kısıldı; ama bunu çok istiyorsan, şarkıya dökmeksizin, ama kendi uyumuna yatkın olarak meltemin, çiçeklerin, kuşların şarkılarını sözsel olarak okuyayım! Başlangıç olarak, ilkin meltemin şarkısını size söyleyeyim!" demiş. Ve udunu bir yana bırakarak, ecinnilerin suskunluğu ortasında ve genç ecinni sultanlarının baştan çıkarıcı gülümsemeleri karşısında "İşte *Meltem Şarkısı*" demiş:

Ben âşıkların habercisiyim, aşk yüzünden sızlananların iç çekişlerini taşırım, ben.
Sadakatle âşıkların sırlarını aktarırım; ve onlardan işittiğim sözleri olduğu gibi tekrarlarım.
Sevda yolcularına karşı sevecenimdir. Onlar için soluğum daha da tatlılaşır; şakalar, yaltaklanmalarla gevşer.
Âşıkların tavrına göre tutum değiştiririm. İyi kişiler ise, kokulu bir solukla onları okşarım; ama kötü ise, tedirgin edici bir esintiyle onları hırpalarım.
Titreyişim yaprakları sarsınca, seven kişi iç çekmelerini tutamaz; ve fısıltılarım onları okşar okşamaz, sevgilisinin kulağına acılarını söyler.
Tatlılık ve sevecenlik benim ruhumu oluşturur ve ben, akkor halindeki hava içinde bir ut gibiyim.
Hareket halindeysem, bu, boşuna bir heves yüzünden değildir; kızkardeşlerim mevsimleri, çeşitlemeleri ve akıp gidişleri içinde izlemek içindir.
Ben sadece sevimli iken, bana yararlı derler. Bahar zamanı, Kuzey'den eserim; böylece ağaçları verimli ve geceyi gündüze benzer kılarım.

Sıcak mevsimde, meyveleri kayırmak için ve ağaçlar tüm güzelliklerin bürünsünler diye Doğu'dan eserim.
Sonbaharda Güney'den eserim; meyveleri ki sevgililerimdir, yetkin hale gelsinler ve iyice olgunlaşsınlar diye!
Nihayet kışın, Batı'dan yol alarak gelirim. Böylece dostum ağaçları meyvelerinin yorucu ağırlıklarından kurtarmak için yardıma koşarım. Güzelim dallar yaşamlarını korusunlar diye, yaprakları kurutururum.
Tutuşturduğu yüreğin sırlarını sevgiliye açıklayan hurmayı dölleyen benim! Ve avare âşığa sevgilisinin çadırına yaklaşmakta olduğunu haber veren benim kokulu soluğumdur.

Şimdi de size, dilerseniz, efendilerim, hanımlarım, *Gül'ün Şarkısı*'nı söyleyeyim...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Otuz İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Şimdi de size, dilerseniz, efendilerim, hanımlarım, *Gül'ün Şarkısı*'nı söyleyeyim!

Kışla yaz arasında ziyaret için gelen benim. Ama ziyaretim gece hayaletinin görünümü kadar kısadır.
Çiçek açışımın kısa süresinden yararlanmak için acele edin ve hatırlayın ki, zaman keskin bir kılıçtır.
Ben, aynı zamanda, sevgilinin rengi ve âşığın giysisiyim! Soluğumu koklayanı kokuya boğarım. Ve beni, sevgilisinin elinden alan genç kıza, tanımadığı bir heyecan sağlarım.

Ben asla uygunsuz davranmayan bir konuğum; uzun süre bana sahip olmayı uman yanılmadadır. Ben, bülbülün âşık olduğu gülüm!
Ama, tam övüncüme karşın, tüm hemşirelerim içinde, ne yazık ki, en fazla dertlisi benim! Daha pek genç yaştayken, her yanımı dikenler sararak beni sıkıştırır.
Bunlar keskin oklar atarak dökülen kanımı giysilerime yayar ve onları kızıl bir renge boyar. Sonsuza dek yaralıyım, ben.
Bununla birlikte, katlandığım tüm acılara karşın, geçici şeylerin en zarifi olarak kendi güzelliğimle süslenirim.
Ama işte insanların korkunç eli! İmbiğe hapsetmek üzere yapraklar içindeki saltanatımdan ayırır beni, kopararaK!
O zaman bedenim sıvılaşır, yüreğim yanar; derim yırtılır ve gücüm yiter; gözyaşlarım akar, kimse acımaz bana.
Bedenim ateşin sıcaklığına, gözyaşlarım boğuntuya ve yüreğim kaynamaya terk edilir. Yaydığım ter, acılarımın reddedilemez belirtisidir.
Yakan bir ateşle kendilerini tüketenler uçan ruhumdan teselli bulurlar; arzunun kıvrandırdıkları da eski giysilerimin miskini zevkle koklarlar.
Dış güzelliklerim insanları terk ettiği zaman da, iç niteliklerim ruhumla birlikte onların çevresinde kalır.
Benim geçici güzelliklerimden bir eğretileme çıkarmayı bilen, kendi iç dünyasına dalanlar da, çiçeğimin bahçeleri süslediği zaman yerinmezler; ama âşıklar bu sürenin sonsuza dek sürmesini isterler.

Ve şimdi de, efendilerim ve hanımlarım, eğer dilerseniz, size, *Yasemin'in Şarkısı*'nı söyleyeceğim. İşte şöyle:

Ey yanıma yaklaşanlar, kahırlanmayı bırakın, ben Yasemin'im!
Yıldızlarım, madendeki gümüşten de ak, mavi gökte ışıldar.
Ben doğrudan doğruya tanrısallığın bağrından doğdum; ve de kadınların göğsünde dinlenirim. Baş üzerinde taşınmak için harika bir süsüm.

Benim eşliğimde şarap kullanın, zamanını iç çöküntüsüyle geçirenle alay edin.
Rengim kâfura şahitlik eder, efendilerim; ve kokum, kokuların anasıdır. Onunla, kendim uzaklarda olsam da, varlığımı sürdürüyorum.
Yasemin olan adım, ruhsal yaşamlarında müritlere kendilerine özgü anlamıyla zevk veren bir gizemdir, sadece;
İki ayrı sözcükten oluşurum: Umutsuzluk ve hata. Dolayısıyla sessiz dilimle, umutsuzluğun hata olduğu anlamını taşırım.
Bundan dolayı, kendimle birlikte, mutluluğu getiririm ve mutluluk ve neşeyi hatırlatırım.
Ben Yasemin'im. Ve rengimle kâfura şahitlik ederim, ey efendilerim!

Şimdi de efendilerim ve hanımlarım, eğer dilerseniz, size *Nergis'in Şarkısı*'nı söyleyeyim. İşte şöyle:

Güzelliğim hiç başımı döndürmez; çünkü, gözlerim baygındır, uyumlu salınırım ve kökenim soyludur.
Her zaman çiçekler nezdindeyim; onları göğsümde tutmaktan hoşlanırım; ay ışığında onlarla konuşurum; sürekli olarak onların arkadaşıyım.
Güzelliğim arkadaşlarım arasında bana birinci sırayı sağlar; bununla birlikte onların hizmetindeyim. Ve de kim dilerse, bu hizmetin gereklerinin neler olduğunu ona öğretirim.
İtaat etmenin kemerini böbreklerim üstüne kenetlerim ve iyi bir hizmetkâr gibi ayak üzeri dikilirim.
Öteki çiçeklerle birarada oturmam ve sofra arkadaşıma başımı kaldırıp bakmam!
Solumak isteyenler için koku saçmaktan yana cimri değilimdir; ve beni koparan ele asla karşı çıkmam.
Benim için bir saflık giysisi olan çeneğimde her an susuzluğumu gideririm. Zümrüt bir sak, bana temel oluşturur, altın ve gümüş urbama şekil verir.
Kusurlarımı düşündüğümde, gözlerimin mahcuplukla yere eğilmesini

engelleyemem ve bir gün ne olacağımı düşündüğümde, yüzüm renk değiştirir.
Dolayısıyla, bakışlarımın ıslaklığıyla hatalarımı itiraf etmek ve göz kırpmalarımı bağışlatmak isterim.
Eğer sık sık başımı eğiyorsam, suya eğilip kendime hayranlıkla bakmak için değildir, bu; ama kıyıcı sonumun geleceği anı düşünmektendir!

Şimdi de, eğer dilerseniz, efendilerim, hanımlarım; size *Menekşe'nin Şarkısı*'nı söyleyeyim. İşte şöyle:

Yeşil bir yaprağın mantosuna ve mavi ötesi bir hilata bürünmüşüm.
Ben hoş görünüşlü, küçücük bir şeyim.
Bırakın Gül, Sabahın Gururu olarak adlandırılsın! Ben, bunun sırrını taşırım.
Ama, mutluların yaşamını süren ve güzelliğinin kurbanı olarak ölen hemşirem Gül, kıskançlık uyandırmaya daha layıktır!
Ben, çocukluğumdan beri kederle tükenmiş, solgun yaşarım; ve de mateme bürünmüş olarak doğarım.
Hoşça zaman geçirdiğim anlar ne kadar kısadır! Yazık, ne yazık ki! Kurak büyüdüğüm ve yaprak giysilerimden soyunuk kaldığım anlar ne kadar uzundur!
Bakın! Tac yapraklarım açılır açılmaz, büyüme yaşına ulaşmam için zaman bırakmaksızın, koparıp, beni kökümden yoksun ederler;
O zaman, benim zayıflığımdan yararlanarak iznim olmadan alçakgönüllülükle onlara ulaşmadan, bana şiddetle davranan kimseler eksik değildir.
Benim yanımda olanlara zevk saçarım, beni fark edenlerin hoşuna giderim. Bununla birlikte, bir gün, hatta günün bir kısmı ancak geçmişken benim değerim bilinmez artık.
Beni, hakkımda en büyük değeri sağladıktan sonra, en düşük fiyatla satarlar; beni övgülerle sardıktan sonra hatalarım bulunur sonunda.
Akşam vakti, düşman bahtın etkisiyle tac yapraklarım büzülür ve solar; sabahleyin solmuş ve kurumuş olurum.

İşte o zaman, benim erdemlerimi bilen, gayretli insanlar beni toplar. Benim yardımımla, kötülükleri uzaklaştırırlar, acıları yatıştırırlar ve sert mizaçlar tatlılaştırılır.

Tazeyken, kokumun hoşluğundan, çiçeğimin güzelliğinden insanları yararlandırırım. Kuruyunca onlara sağlıklarını kazandırırım.

Ama âdemoğulları içinde benim iç niteliklerimi bilmezlikten gelen ve bilgece görüşmelerimi incelemeyi ihmal eden ne çok kişi var!

Yine de düşünmeyi bilenlere, beni inceleyerek bilgi edinmek isteyenlere, üzerinde düşünecekleri konular oluştururum! Çünkü, aklın sesini işitmek isteyenlere karşı ayırt edici tavır takınırım.

Küçük sapları üzerinde çiçeklerimi, seçkin piyadeleri zümrüt miğferlerini takınmış, mızraklarını gök yakutla donatmış, kargılarıyla düşmanlarının başlarını marifetle uçuran bir orduya benzer görerek çoğu zaman yanlış tanınmış olmamın tesellisini bulurum.

Ve şimdi de, dilerseniz, efendilerim hanımlarım; size *Nilüfer'in Şarkısı*'nı okuyayım. İşte şöyle:

Doğam öylesine çekingen ve utangaçtır ki, havada çıplak yaşamaya karar veremediğimden, gözlerden kaçar, suda yaşarım. Ve lekesiz taç yapraklarımla, görmektense keşfetmeye eğilimliyimdir.

Âşıklar benim derslerimi doymazlıkla dinlesinler, ölçülü davranmayı öğrensinler ve ihtiyatlı olsunlar!

Sulak yerler benim dinlendiğim yataktır. Çünkü saydam ve akarsuyu severim ve ondan ne sabah, ne akşam, ne kış, ne yaz ayrılmam!

Ve nasıl olağandışı şeydir ki, bu su için, aşkla üzgün, ardından iç çekip duruyorum; ve arzunun yakan susuzluğunun pençesinde, her yerde ona eşlik ediyorum.

Böylesi hiç görülmemiştir: su içinde olmak ve de kendini en ateşli susuzluk tarafından yutulmuş gibi duymak!

Gündüzün, gün ışığı altında, altın yaldızlı çeneğimi açarım; ama gece yeryüzünü sarınca ve sular üzerine uzanınca; dalga beni kendine çeker.

Ve çeneğim eğilir, kendimi besleyici bağrına gömerek, yeşillik ve sudan oluşan yuvamın dibine çekilir ve tekil düşüncelerime dönerim. Çünkü çeneğim, o zaman, gece sularına gömülmüş, uyanık bir göz gibi, mutluluğunu oluşturan şeyleri gözetir.

Ve düşüncesiz insanlar artık benim nerede olduğumu bilmezler ve gizli mutluluğumun farkına varmazlar. Ve hiçbir yasakçı, taze ve sevgilimden uzaklaştırmak için artık beni tedirgin etmez.

Zaten, arzularımın beni sürüklediği bir yerde; sevgilim benim yanımda kalıyor. Beni saran ateşi yatıştırmak için ona ricada bulunursam, tatlı sıvısıyla beni suluyor; ondan sığınak istersem, dostça, gizlemek için bana bağrını açıyor.

Varlığım onunkine bağlı ve yaşamımın süresi onun benim yanımda kaldığı süreye dayanıyor.

Ben ancak onunla yetkinliğin son kertesini elde edebiliyorum ve onun kendine özgü niteliklerine erdemlerimi borçluyum ben.

Doğam öylesine çekingen ve utangaçtır ki, havada çıplak yaşamaya karar veremediğimden, gözlerden kaçar ve suda yaşarım. Ve lekesiz tac yapraklarımla görmektense, keşfetmeyi yeğlerim.

Ve şimdi, dilerseniz, efendilerim ve hanımlarım; size *Karanfil'in Şarkısı*'nı söyleyeyim...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Otuz Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Ve şimdi, dilerseniz, efendilerim ve hanımlarım, size, *Karanfil'in Şarkısı*'nı söyleyeyim! İşte şöyle:

Zamanın değişimi, benim de ilk rengimi değiştirdi ve böylece bendeki çeşitlemeleri yaratan üç ayrı renk ortaya çıktı.
İlki aşk derdinin sarı giysisi altında ortaya çıkar; ikincisi yokluğun acılarıyla ortaya çıkan tedirginliğin beyaz urbasına bürünmüş olarak bakışlara çarpar; üçüncüsü de, aşk üzüntüsünün mavi örtüsü altında görülür.
Beyaz olduğumda, ne parıltım, ne kokum vardır: Koklam, çeneğimi küçümsesede, çekici yanlarımı kapatan örtüyü kaldırmaya gelenleri de önler.
Ama böylece yüzüstü bırakılmaktan keyif duymadayım. Çünkü bunu ben istedim. Özenle sırrımı saklıyor, kendi kokumu kendi içimde tutuyorum. Ben definemi öylesine bir özenle gizlice ortadan kaldırırım ki, ne arzular, ne gözler ondan yararlanamaz.
Sarı olduğum zaman, aksine, baştan çıkarıcılığı vaadederim; bu maksatla, şehvet havasına bürünürüm; sabah, akşam, mis gibi kokumu yayarım; sabahın şafağından, akşamın kızıllığına kadar kokulu nefesimle solurum.
Kınamayın beni kardeşlerim, arzuyla bunca alevlenen tutkumu meltemin soluğuna terk ediyorum diye. Sırrına ihanet eden sevgili suçlu değildir; aşkının şiddetiyle yenik düşmüştür.
Ama mai olduğum zaman, gündüzün, kızgınlığımı bastırırım, derdime sabırla katlanırım ve yüreğimin kokusunu asla salıvermem.
Beni sevenlere bile, ışık benim sevdiğim gizemi ortadan kaldırdığında, yanıt vermem; ve ruhumun gizini onlara açmam; ve koku saçarak varlığıma da ihanet etmem.
Ama gece beni karanlıklarıyla örter örtmez hazinemi dostlarıma açarım; ve benimle aynı derdi çekenlere dertlerimi dökerim.
Ve dostlarımın oturduğu bahçede şarap bardakları dolaşırken, ben de sıram gelince, kendi yüreğimin bardağından içerim.
O zaman, o an bana uygun geldiğinden, gece yayılımlarımı dışa vurur; ve çok sevilen bir dostun birlikteliği kadar hoş bir koku yayarım.
Ve yine, benim varlığım aranır ve tatlılıkla okşanırsam; ben de, katı yüreklerin bana çektirdiklerinden şikâyet etmeksizin çabucak çağrıya uyarım.

Ah! Sevgilinin uzanan kollarda solup sarardığı, âşıkların baş başa kalmak için seçtikleri karanlıkları ne kadar severim, ben! Kokulu şikâyetlerimi rüzgâra yaydığım, çıplaklığımı gözleyen örtüleri kaldırdığım ve kokusuz kardeşlerime kokulu tütsümü sunmak istediğim zaman bana imkân sağlayan karanlıkları severim.

Ve şimdi de, efendilerim ve de hanımlarım; eğer gerçekten diliyorsanız, *Fesleğen'in Şarkısı*'nı size söyleyeyim:

Kızkardeşlerim, işte barındığım bahçeyi elinizden geldiğince süsleyeceğiniz an geldi. Bana buyruk verin ve lütfen beni sofra arkadaşı olarak kabul edin!
Taze ve narin yapraklarım benim az rastlanan niteliğimden söz eder size; ben ırmakların dostuyum; ay ışığında eğlenenlerin sırrını paylaşırım ve ben onların en sadık emanetçisi olurum.
Sofra arkadaşları olarak beni kabul edin, kardeşlerim! Nasıl raks çalgıların sesi yokken pek hoş olmazsa, benim varlığım olmaksızın da zevk sahibi kişilerin ruhu neşe bulmaz.
Göğsümde, yüreklerin derinlerine kadar işleyen değerli bir koku saklıdır. Cennete seçileceklerden olduğum bana vaadedildi. Size söyledim, kardeşlerim, ben asla sır saklamayı bilmeyen biri olmadım. Bununla birlikte, ailemin üyeleri arasında bir hafiye bulunduğundan söz edildiğini işitmiş olacaksınız! Nane!
Ama sizden rica ederim, ona sakın sitem etmeyin: o sadece kendi kokusunu ve ancak kendisini ilgilendiren bir sırrı yayar.
Kendiliğinden sır saklamasını bilmeyen, kendisine sır açıklayanlarla benzeşemez; ve asla aşağılayıcı hafiye adına layık olmaz.
Ne olursa olsun, ben asla yakın akrabalık ilişkileriyle naneye bağlı değilim. Üzerinde düşünün kardeşlerim, ben ırmakların dostuyum; ay ışığındaki âşıkların sırrını bilirim. Ben sadık bir emanetçiyim.
İşte barındığım bahçeyi elinizden geldiğince süsleyeceğiniz an geldi. Bana buyruk verin ve lütfen beni sofra arkadaşı olarak kabul edin!

Ve şimdi, efendilerim, hanımlarım; eğer istiyorsanız, size, *Papatya'nın Şarkısı*'nı söyleyeceğim. İşte şöyle:

Eğer simgelerden anlar durumdaysan, ayağa kalk, sana sunulanlardan yararlan. Yoksa, uyu; madem ki Doğa'yı yorumlamayı bilmiyorsun. Ama, cahilliğinin suç olduğunu itiraf etmelisin!
Çiçeğimin açtığı günler nasıl olur da çok hoş günler olmaz! İşte güzelliğimin en tatlı, en hoş olduğu kırları süslediğim dönem!
Beyaz yapraklarım beni uzaktan fark ettirir ve sarı göbeğim, taç yapraklarına tatlı bir baygınlık yayar.
Benim iki tür rengimin farklılığı, Kuran'ın bazılarının anlamı açık, bazılarının kapalı olan ayetlerindeki farklılığa benzer.
Her yıl yer alan aşikâr ölümümden, gizli olan anlamı ve bahtın bana çektirdiği dertleri çıkarmayı bil.
Açılan çiçeklerimin kırları büyülediği sırada çoğu zaman gelip beni hayranlıkla seyrettin; daha sonra yeniden geldin; ama artık beni bulamadın; ve bunu anlayamadın!
Ve dahi, dertli şikâyetlerim güvercin hemşirelerime doğru yükselince, bu iniltileri zevk şarkısı yerine koyar; ve çiçeklerimin süslediği çimenlik üzerinde, neşe dolu, eğlenirsin! Ne yazık ki, gerçeği anlayamadın!
Beyaz yapraklarım beni uzaktan fark ettirir; ama senin, benim neşemle hüznümü birbirinden ayıramaman can sıkıcı!

Ve şimdi, efendilerim ve de hanımlarım, eğer dilerseniz, size *Lavanta Çiçeği'nin Şarkısı*'nı söyleyeyim! İşte şöyle:

Oh! Çiçek tarhlarını süsleyen çiçeklerin arasında bulunmayışımdan dolayı ne kadar mutluyum! Kötü ellere düşmek tehlikesinden uzağım; ve çılgınca konuşmaların dışındayım.
Benim hemşirelerim olan bitkilerin âdetlerine aykırı olarak Doğa beni derelerden uzakta bitirir; bakımlı yerleri ve uygarlaştırılmış toprakları hiç sevmem.

Yabaniyim, ben! Toplumdan uzak, eyleştiğim yerler çöller ve ıssızlıklardır. Çünkü kalabalığa karışmayı sevmem.

Hiç kimse beni ekip yetiştirmediğinden ve de bana gösterdiği özenden dolayı sitemde bulunmaz. Özgür, özgürüm ben! Ve kölelerle kötü adamların elleri asla bana dokunmamıştır.

Ama Arabistan'ın Necit'ine gelirseniz, beni orada bulursunuz; orada, solgun adamların konutlarının uzağında geniş ovalar mutluluğumu oluşturur ve ceylanların, arıların topluluğu benim tek zevkimdir.

Orada, acı pelin benim yalnızlık kardeşimdir. Keşişlerin ve kendi içlerine gömülmüş dervişlerin sevgilisiyim ben. Hacer'i teselli eder, İsmail'i iyileştiririm.

Özgür, özgürüm ben ve kentlerin pazarlarında asla satışa sunulmayan soylu kandan esireler gibiyim.

Hovardalar beni hiç aramaz; ama bana tek değer veren, şakağında bir tutam filizimle silinmez bir resim çizercesine, bacağını kaldırıp bindiği yürük atı üzerinde yol alandır.

Sabah rüzgârı, yanıbaşımda, avare dolaşırken, doğduğum yer olan Necit Çölü'nde olmanı isterdim.

Taze ve ıtırlı kokum, yalnız yaşayan Bedeviyi sarar; ve temiz soluğum, benim yanımda dinlenmekte olana katılır.

Ve de katı yürekli kervancı, güç bulunur niteliklerimi kervan halkına tanımlarken, benden sevecenlikle söz etmekten kendini alamaz.

Şimdi de, dilerseniz, efendilerim ve hanımlarım; bitirmiş olmak için size *Lale'nin Şarkısı*'nı söyleyeyim. İşte şöyle:

Eğer benim için, dışıma uyar olsaydı; sızlanmak ve kızkardeşlerimin bahtına imrenmek zorunda kalmazdım. Durmadan benim giysilerimin zengin ayırtılarını överler. En büyük övgü de bakirelerin yanaklarında benim pembeliğime benzerlik bulmalarıdır.

Bununla birlikte beni görüp de küçümseyenler de vardır; şölen salonlarını süsleyen vazolara koymazlar beni; hoşluğumu kimseler övmez. Kızkardeşlerime gösterilen saygıda benim hiç payım yoktur; tarhların ancak en geri tarafında yer alırım; hatta beni oradan tüm

olarak çıkardıkları da olur; görünüşümden de, kokumdan da tiksinirler, sanırım.
Yazıklar olsun bana! Bu belirgin ilgisizliğin sebebi ne acaba? Yazık! Yazık! Sanırım ki, yüreğimin kara olmasındandır.
Ama bahtın yazgılarına karşı ben ne yapabilirim ki? Eğer iç yanımda kusurlar varsa ve yüreğim kara ise, dış yanım hiç mi güzel değil?
Savaşmaya sırt çeviririm. Yazık bana! Eğer iç yanım, dış yanıma benzer olsaydı, sızlanmak ve kızkardeşlerimin bahtına imrenmek zorunda kalmazdım. Tüm felaketim, sanırım ki, yüreğimden geliyor.

Şimdi de, meltemin ve çiçeklerin şarkılarını bitirdiğime göre, eğer dilerseniz, efendilerim ve hanımlarım, size, bazı kuşların şarkılarını söyleyeyim. İşte ilkin *Kırlangıç'ın Şarkısı*...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Otuz Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Şimdi de meltemin ve çiçeklerin şarkılarını bitirdiğime göre, eğer dilerseniz, efendilerim ve hanımlarım, size, bazı kuşların şarkılarını söyleyeyim. İşte ilkin *Kırlangıç'ın Şarkısı*:

Eğer barınacak yer olarak damları ve evleri seçiyorsam, ağaçların kovuğunda ve dallarda yaşayan benzerim kuşlardan böylece ayrılmak içindir.
Yabancı koşullarda kalmak kadar gözümde üstün tuttuğum başka hiçbir şey yoktur. Bundan dolayı insanlar arasına karışırım; benim türümden olmadıklarından ve kesinlikle onların arasında yabancı olmak için.

Her zaman gezgin yaşarım; böylece bilgili kişilerin yoldaşlığından yararlanırım.
Vatanımdan uzakta kalınca, her zaman iyilikle ve nazik bir tarzda karşılanılır.
Bir eve yerleştiğimde, içinde oturanlara en küçük bir zarar bile vermem. Dere kenarlarında bulduğum çer çöple yuvamı kurarım.
Evdeki yaşayanları çoğaltırım; ama onların azığını paylaşmayı hiç istemem çünkü gider tenha yerlerde besinimi ararım.
Böylece, evsahiplerimin malik olduğu şeylerden elimi çekmem, beni onlarla bağdaştırır; çünkü onların besinlerine ortak olsam, beni asla konutlarında barındırmazlar.
Bir araya geldiklerinde yanlarındayımdır, ama yemek yerlerken onlardan uzaklaşırım. Çünkü onların iyi niteliklerine katılmayı arzularım; şölenlerine değil. Onlar da değerdir benim aradığım, has buğdayları değil; onların dostluğumu isterim, tahıllarını değil.
Ve dahi, insanların ellerinde bulundurduklarından titizlikle çekindiğimden dolayı onların sevgisini kazanıyorum; onlar beni gözbebekleri gibi sever ve bağırlarına basarlar!

Ve şimdi, dilerseniz, efendilerim, hanımlarım; size *Baykuş'un Şarkısı*'nı söyleyeyim! İşte şöyle:

Bana bilgeliğin sahibi derler. Ne yazık, bilgelik edinilir mi?
Bilgelik, barış ve mutluluk ancak uzlette bulunur. Hiç değilse bunları orada bulma talihi vardır.
Doğduğumdan beri dünyadan el etek çektim. Çünkü, bir damla su bile, bir şelalenin özünü oluşturursa, toplum da felaketlerin kaynağıdır. Bu yüzden mutluluğumu asla orada aramam.
Çok eski bir yıkıklıktaki bir kovuk benim tek başıma yaşadığım konuttur. Orada, yoldaşlardan, dostlardan ve yakınlardan uzakta, acılardan arınmış yaşamım ve kıskançlardan çekinecek hiçbir şeyim yoktur.
Görkemli sarayları, orayı konut yapan bahtsızlara bırakırım ve lezzetli yemekleri, bunlarla beslenen zavallı zenginlere!

Çetin yalnızlığımda, düşünmeyi ve murakabeye varmayı öğrendim! Özellikle nefis[1] dikkatimi çekti. Onun yaptırabileceği iyiliği ve suçlu kılabileceği kötülüğü düşündüm. Dikkatimi gerçek ve içsel niteliklere çevirdim.

Böylece anladım ki, ne sevinçler, ne zevkler kalıcı değil; ve dünya bir boşluk üzerine kurulmuş büyük bir boşluktur. Kapalı konuşuyorum, ama anlaşılıyorum. Bunlar açıklanması uğursuz olan şeylerdir.

Benzerlerimin benden beklemek hakkı olan şeyleri unuttum; ve de onlardan beklemek hakkım olan şeyleri! Ailemi, malımı, mülkümü ve ülkemi terk ettim. Kasırların üzerinden ilgisizce uçup geçtim. Duvarların eski kovuklarını seçtim. Böylece ben de seçkinleştim.

İşte bundan dolayı bana bilgeliğin üstadı derler. Ne yazık! Bilgelik edinilebilir mi?

Ve şimdi, dilerseniz, efendilerim ve hanımlarım; size *Şahin'in Şarkısı*'nı söyleyeyim! İşte şöyle:

Gerçektir, ben suskunum. Hatta bazen iyice karamsarım, kuşkusuz! Asla kendini beğenmiş, durmadan ötüşü kuşları bezdiren ve dilinin ölçüsüzlüğü başına her türlü felaketleri getiren bülbül değilim.

Sessizliğin yasalarına uyarım. Dilimi tutuşum, benim tek erdemimdir, belki de; ve de görevlerimi gözetişim kusursuz yanımdır.

İnsanlar beni yakalayıp tutsak edince de ihtiyatlı kalırım; asla düşüncemin ardında olanı açığa vurmam. Hiç kimse asla geçmişin ayak izleri üstünde ağlar görmeyecektir. Bilgi edinme: gezilerimde, işte budur, benim aradığım.

Ve de sahibim sonunda beni sever; ve soğukluğum ve ihtiyatım yüzünden kin duyulmasından korkarak, Kuran'ın 'Gözün örtülmesi iyidir' hükmüne uyarak gözlerimi bir başlıkla örter.

Sahibim dilimi bir bağla gagama bağlar; Kuran'ın 'Konuşmamak bilgeliktir' hükmüne uyarak.

1 *Nefis* ya da *nefs*: Can, ruh; *nefs-i emmare* İnsanı kötülüğe iten ruh (çok zorlayan nefis) (Develioğlu "Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik lügat")

Ve yine Kuran'ın 'Yeryüzünde taşkınlık göstererek gezme!' hükmüne uyarak ayağıma köstek vurur.
Böylece bağlanmış olmaktan acı duyarım, ama her zaman dilimi tutarım, katlandığım acılardan söz etmem.
Başıma takılan başlığın karanlığında düşüncelerim boyna olgunlaşır, öğrenimim tamamlanır. İşte o zaman şahlar hizmetkârım olur; şahane elleri uçuşumun hareket noktası olur ve bilekleri benim gururlu ayaklarımın altında kalır.

Ve şimdi, dilerseniz, efendilerim ve de hanımlarım, *Kuğu'nun Şarkısı*'nu size söyleyeyim! Kısadır, ama şöyledir:

Arzularımın sahibi olarak havaya, karaya ve suya hükmederim.
Bedenim kardandır, boynum bir zambak, gagam yaldızlı amberden küçük bir mahfaza.
Benim saltanatım beyazlık, yalnızlık ve vakardan oluşmuştur.
Suların gizemini, derinlerin definelerini ve denizin harikalarını bilirim.
Ben, kendi kanatlarımla gezer, tozarken; kıyıda yaşayan duyarsız, asla denizin incilerini toplamaz ve sadece acı köpüğü talep eder.

Ve şimdi, dilerseniz, efendilerim ve hanımlarım, size, *Arı'nın Şarkısı*'nı söyleyeyim. İşte şöyle:

Evimi tepeler üzerine kurarım. Ağaçlara zarar vermeksizin elde edilenle ve tereddüt etmeden yenilenle beslenirim.
Çiçekler, meyveler üzerine konarım, asla bir meyveyi zedelemeden ve bir çiçeği bozmadan; onlardan sadece şebneme benzer yeğni bir öz alırım.
Narin yağmamdan mutlu, konutuma döner; işime, düşüme koyulur; ve nasibim olan lütfa şükrederim.
Yuvam, katı bir mimarlığın isterlerine göre kurulmuştur; ve Euclides'in kendisi, benim peteğimin hendesesine hayran olarak bilgilenmiştir.

Mumum ve balım bilgimle çalışmamın birleşmesinden üremiştir. Bal mumu, zahmetlerimin sonucudur, bal da bilgimin ürünüdür.
Lütuflarımı ancak iğnemin acısını tattırdıktan sonra dileyenlere sunarım.
Eğer eğretileme arıyorsan onların öğretici olanlarından birçoğunu sağlarım. Düşün ki, benim lütuflarımdan, ancak, küçümsemelerimin ve açtığım yaraların acısına katlanarak yararlanabilirsin.
Aşk, ağır olanı yeğniler. Anladıysan beri gel, anlamadıysan olduğun yerde kal.

Ve şimdi, efendilerim ve hanımlarım; size, dilerseniz eğer, *Pervane'nin Şarkısı*'nı okuyayım! İşte şöyle:

Ben sevgilim alevin aşkıyla sonsuza dek tutuşan bir âşığım.
Kendimi arzuyla ve ateşle yakmak! İşte benim kısa yaşamımı yöneten yasa budur.
Sevgilimin kötü davranışı, aşkımı azaltacağına, onu arttırmaktan başka bir şey yapmıyor ve yok edici birleşmemizi görmek arzusuyla sürüklenerek ona doğru atılıyorum.
Ama o beni kıyıcılıkla iterek kanatlarımın ince tülünü yırtıyor. Hayır, asla bir âşık, benim çektiklerime katlanmamıştır.
Mum da bana 'Gerçek âşık, beni mahkûm etmek için acele etmez, çünkü ben de senin çektiğin acıları çekiyorum' diye yanıt verir.
'Bir âşık yanıp tükenirse, bunda şaşılacak bir şey yok; ama bir sevgili[1] aynı bahtı paylaşırsa, işte şaşılacak şey budur.
'Ateş beni sever, seni sevdiğim gibi; al alevli iç çekişleri beni yakar ve eritir.'
'Yanıma yaklaşmak ister ve beni yutar; aşkla birleşmek ister benimle: ama arzusuna ancak beni tüketmekle kavuşur.'
'Ateşle konutumdan koparılırım, ben ve kardeşim bal. Sonra onu benden ayırırlar ve aramıza geniş bir aralık sokarlar.'

1 *Sevgili*: Burada iyi, sahibe; âşığının yüreğine sahip olan kişi anlamında alınmalıdır (Ç.)

'Işığımı yaymak, yanmak, gözyaşları dökmek, işte benim bahtım bu! Başkalarını aydınlatmak için tükenirim ben.'
İşte böyle konuştu benimle mum. Ama ateş ikimize doğru dönerek, bize dedi ki:
'Benim saki olduğum yerde içenler mutludur. Benim ölümsüz alevimde tükenerek aşkın yasalarına boyun eğip, kendi başlarına ölenlerin yaşamı mutludur!'

Ve şimdi, dilerseniz, efendilerim ve hanımlarım; size, *Karga'nın Şarkısı*'nı söyleyeyim...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Otuz Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

Ve şimdi, dilerseniz, efendilerim ve hanımlarım, size, *Karga'nın Şarkısı*'nı söyleyeyim! İşte şöyle:

Evet, biliyorum, geceyi giyinmiş, tedirgin edici haykırışımla, temiz olan ne varsa berbat etmeye, en tatlısından ne varsa acılaştırmaya geliyorum.
İster şafağın uyanışı sırasında olsun, ister gecenin yaklaşması sırasında, baharda kurulan konaklama yerlerine yönelip oradakileri yerlerinden ayrılmaya zorlarım.
Tam bir mutluluk görünce, yakında sonunun geleceğini ilan ederim; görkemli bir saray görürsem, pek yakında yıkılacağını bildiririm.
Evet, bütün bunlar dolayısıyla bana kusur bulurlar ve Haşir'den daha uğursuz Cadir'den daha kutsuz olduğum söylenir.
Ama, cy benim davranışımı ayıplayan, gerçek mutluluğunu, benim

kendiminkini tanıdığım gibi, tanısaydın; benim gibi kara bir giysiye bürünmek için tereddüt etmez; ve bana, boyna, iç çekmelerle yanıt verirdin.

Ama boş zevkler zamanını işgal ediyor ve gururun seni bilgelik yollarından uzakta tutuyor.

Unutuyorsun ki, senin sadık dostun, sana açıkyüreklilikle seslenendir. Yoksa kusurlarını saklayan değil; seni azarlayandır, bağışlayan değil, sana gerçeği öğretendir, hakaretlerine karşı öç alan değil.

Çünkü her kim sana uyarılarda bulunursa, sende uyuyan erdemi uyandırır ve sağlık kaygıları esinleyerek tedbirli davranmanı sağlar.

Bana gelince, mateme bürünmüş, bizi terk eden kaçak yaşam üzerine ağlıyorum. Ve yöneticisinin ilerlemesini çabuklaştırdığı bir kervan gördüğüm her defa, inlemekten kendimi alamıyorum.

Böylece camideki vaize benzemekteyim ve vaizlerin siyah giyinmeleri yeni bir şey değildir. Ama, ne yazık ki, benim peygamberane sesime yanıt verenler dilsiz ve cansız nesnelerdir.

Ey kulağı ağır işiten, uyan artık, sabah bulutlarının gösterdiği şeyi anla; dünyada, göze görünmez âlemden şöylece bir şeyler görmek için çaba harcamayacak hiç kimse yoktur!

Ama sen beni duymazsın, duymazsın beni sen! Sonunda bir ölüye seslendiğimi anlarım.

Ve şimdi, dilerseniz, efendilerim ve hanımlarım, *Hüthüt Kuşu'nun*[1] *Şarkısı*'nı size söyleyeyim! İşte şöyle:

Aşkın habercisi olarak Saba'dan gelince, mavimtrak çekik gözlü Melike'nin altın yaldızlı mektubunu Hükümdar'a verdim.

Süleyman da bana 'Ey Hüthüt Kuşu, sen bana Saba'dan yüreğimi hoplatan bir haber getirdin' dedi.

Beni lütuflara boğdu ve o zamandan beri sakladığım bu hoş tacı başıma koydu.

1 Diğer adı Çavuş Kuşu (Ç.)

Bana bilgeliğini öğretti. İşte bundan ötürü çoğu zaman düşüncelerimin yalnızlığına geri dönüyor; bana söylediği şekliyle öğretisini hatırlıyorum.
Bana dedi ki 'Bil ki, ey Hüthüt Kuşu; yürek, öğrenmek için uyanık bulunuyorsa; zekâ, eşyanın gizli anlamına nüfuz eder.
Ruh iyi durumdaysa, gerçeğin alametlerini kavrar; vicdanın idraki olsaydı, zahmetsizce iyi haberleri alırdı;
Şayet ruh, gizemli etkilenmelere açık olsaydı, doğaüstü ışınları alırdı.
Eğer içimiz temiz olsa, eşyanın gizemi açıkça belirir; ve Kutsal Dost gözümüze görünürdü.
İnsan gurur giysisinden soyunursa, artık yaşamda hiçbir engel kalmaz ve ruh artık düşünceler salgılamaz.
Böylece mizacın, ruhsal sağlığı oluşturan dengeyi bulurdu; ve sen kendi tabibin olur;
Umut yelpazesiyle kendini serinletmeyi bilir ve kendi kendine sığınmanın Halile Ağacı'nı, ıslahın erik ağacını, ilginin çiğdesini ve yönetimin demir hindisini dikerdin!
Sabır harcında karılmayı bilir; alçakgönüllülük eleğinden elenir; gecenin sonunda ağaran sabahın tenhalığında Kutsal Dost ile baş başa kaldıktan sonra ruhsal çareler üretirdin.
Çünkü kapının sinir bozan gıcırtısından, sineğin vızıltısından ve böceklerin toz içinde debelenmelerinden kinayi bir anlam çıkarmasını bilmeyen,
Çıplağın yürüyüşünün neyi belirlediğini, serabın ölgün ışığını, sisin rengini anlamayan, bilge kişilerden sayılmaz'."

Genç Tuhfe, çiçeklerin ve kuşların bu şarkılarını söyledikten sonra susmuş. O zaman sarayın tüm köşelerinden coşkuya kapılmış ecinni taifesinin haykırışları yükselmiş. Şeyh İblis gelip onun ayaklarını ve soylu ecinni hatunlar coşkunun sınırında ağlayarak yanaklarını öpmüşler. Ve hep birlikte, elleri ve gözleriyle, açıkça "Dilimiz hayranlıkla bağlıdır; sözler ağzımızdan çıkamıyor" anlamına hareketler ve işaretler yapmışlar. Sonra, oturdukları yerlerden düzenli

aralıklarla sıçramışlar ve kendi ecinni dillerinde, açıkça "Ne kadar güzel! Ne harika! Hayran olduk! Teşekkür ediyoruz!" anlamında, bacaklarını havaya kaldırmışlar. İfrit Maymun ve çirkin arkadaşı da ayağa kalkıp parmakları kıçlarında oynamaya başlamışlar; ve bu da, onların dilinde, kesinlikle "Hayranlıktan çılgına döndüm" anlamına geliyormuş.

Tuhfe, bu şarkı ve şiirlerin ecinniler üzerinde bıraktığı etkiden heyecanlanmış olarak onlara "Vallahi, ey efendilerim ve hanımlarım, yorgun olmasaydım, size, geri kalan kokulu çiçekler, otlar ve kuşlar hakkında başka şarkılar ve şiirler de söylerdim. Özellikle de Bülbül'ün, Bıldırcın'ın, Sığırcık Kuşu'nun, Tahtalı Güvercin'in, Saka Kuşu'nun, Tavus'un, Sülün'ün, Kartal'ın, Deve Kuşu'nun şarkılarını; Köpek, Deve, At, Yaban Eşeği, Eşek, Zürafa, Ceylan, Karınca, Koyun, Tilki, Keçi, Kurt, Arslan gibi hayvanların ve daha başka pek çok hayvanın da şarkılarını söylerdim. Ama inşallah, bir başka münasebetle toplandığımızda buru yaparım. Şimdi, Şeyh İblis'ten, beni, hakkımda büyük bir tedirginlik duyabilecek olan efendim Emir–ül–Müminiinin sarayına götürmesini rica ediyorum. Beni, çocuğun sünnetinde ve genç ifritenin düğününde bulunamazsam bağışlayın. Gerçekten, bulunmam mümkün değil!" demiş.

O zaman Şeyh İfrit ona "Gerçekten, ey Gönüllere Armağan, bizi bunca erken terk etmek istemen yüreğimizi yaralıyor. Bizimle biraz daha fazla kalmanın bir yolu yok mu? Sen bize tatlıyı tattırdın, sonra da dudaklarımızdan çekip aldın! Tanrı, üzerine olsun, ey Tuhfe! Bize birkaç dakika daha lütfet!" demiş. Tuhfe de "Gerçekten, sorun benim çözebileceğim bir şey değil. Emir–ül–Müminiinin yanına geri dönmem gerek; çünkü, ey Şeyh İblis, toprağın çocuklarının gerçek mutluluğu ancak toprak üzerinde yaşayarak tadacaklarını görmezlikten gelemezsin. Ve ruhum, benzerlerinden bunca uzak olduğu için kederlidir" diye yanıt vermiş.

O zaman İblis, ona "Başım üzerine, gözüm üzerine, ama ilkin, ey Tuhfe, eski musiki hocan, hayranlık uyandıran Musullu İshak

İbn-i İsmail'i tanıdığımı sana söylemek istiyorum" demiş. Sonra da gülüp "O da aynı şekilde beni tanıyor, çünkü, bir gün sırası gelince, bir kış akşamı aramızda geçmiş olan bazı şeyleri sana anlatmakta kusur etmeyeceğim. Çünkü onunla ilişkilerim uzun bir öykü oluşturur; ve herhalde ona ut üzerinde öğrettiğim bazı makamları ve ona bir akşam sağladığım hayal kızı hâlâ unutmamıştır. Ama sen

Emir-ül-Müminin'in yanına dönmek için bu denli acele ettiğine göre, şimdi bütün bunları sana anlatmamın zamanı değil. Bununla birlikte, İshak, ellerinde hiçbir şey olmaksızın ayrılmış olduğunu söyleyemeyecektir. Bundan dolayı, sana, ut üzerinde, bu yoldan tüm evreni hayran bırakacağın bir özelliği öğreteceğim, böylece efendin Halife'nin de daha çok sevgisini kazanırsın" demiş. Kız da "Sana ne uygun geliyorsa yap!" diye yanıt vermiş.

Sonra İblis, genç kızın udunu eline almış ve yeni bir makamdan bir musiki parçası ve buna harika bir yanıt verir gibi diğer bir musiki parçası çalmış; bunları işitilmedik ve tınısı harika tekrarlar izlemiş. Bu musikiyi işiten Tuhfe'ye, o ana kadar öğrenmiş olduğu her şey hataymış gibi gelmiş ve Allah belasını veresice Şeyh İblis'ten öğrendiği şey, sanki ona tam uyumluluğun kaynağı ve temeli gibi görünmüş. Ve bu yeni musikiyi efendisi Emir-ül-Müminine ve İshak ül-Nedim'e dinletebileceğini düşünerek neşelenmiş. Ve aldanmamış bulunduğundan emin olmak için işittiği havayı onu öğretmiş olanın huzurunda tekrarlamak istemiş. Dolayısıyla İblis'in elinden udunu almış; ve kendisine verilmiş olan ses perdesi üzerinden yol alarak aynı musiki parçasını noksansız olarak tekrarlamış. Tüm ecinniler "Harika!" diye haykırmışlar. İblis de, ona "Ey Tuhfe, işte şimdi sanatın en üst düzeyine ulaştın. Ben de sana tüm ecinni reislerinin ortaklaşa imzaladığı bir şahadetname vereceğim; bununla tanınacak ve yeryüzünün en iyi ut çalıcısı olarak ilan edileceksin. Ve aynı şahadetnameyle seni 'Kuşların Başkanı' olarak adlandıracağım. Çünkü lütfedip bize okuduğun şiirler ve şarkılar seni eşsiz kılıyor; ötücü kuşların başkanı olmak senden başkasının hakkı değil" demiş.

Şeyh İblis, başkatibi çağırtmış; o da bir horoz derisi alıp oracıkta söz konusu şahadetnameyi hazırlamış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Otuz Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

Şeyh İblis, başkatibi çağırtmış; o da bir horoz derisi alıp oracıkta söz konusu şahadetnameyi hazırlamış. Sonra onun üzerine, Şeyh İblis'in yazdırdığı şekilde küfi harflerle ve güzel yazıyla mükemmel

satırlar çiziktirmiş. Ve bu şahadetnameyle genç Tuhfe'nin bundan böyle kuşların başkanı olduğu kesinleşmiş ve özel bir kararnameyle ut çalanların ve şarkıcıların sultanı olarak atandığı belirtilmiş ve şahadetname Şeyh İblis'in mührüyle damgalanmış ve yanıbaşına öteki ecinni reislerinin ve sultanlarının mührü basılmış. Bu iş bitince, belgeleri küçük bir altın çekmeceye kilitlemişler; çekmeceyi de merasimle Tuhfe'ye vermişler. O da bunu alıp teşekkür makamında öperek alnına götürmüş.

O zaman İblis kendisini çevreleyenlere bir işaret yapmış ve hemen her biri bir sandık yüklenmiş ecinni hamallar içeri girmişler. Hepsi birbirine benzer on iki adet olan bu sandıkları Tuhfe'nin önüne koymuşlar. İblis de, onları birer birer açıp içlerindekini Tuhfe'ye göstererek "Bunlar senin malın!" demiş. Birinci sandık baştan aşağı değerli taşlarla doluymuş; ikincisi altın dinarlarla, üçüncüsü külçe halinde altınla; dördüncüsü kuyum işi mücevheratla; beşincisi altın şamdanlarla; altıncısı kuru şekerleme ve Halile Ağacı'nın meyveleri;[1] yedincisi ipek giyim eşyası; sekizincisi düzgün ve kokular; dokuzuncusu musiki araçları; onuncusu altın sofra takımları; on birincisi işlemeli giysiler ve on ikincisi her renkten ipek giysilerle doluymuş.

Tuhfe, bu on iki sandığın içindekileri gördükten sonra, İblis, hamallara yeni bir işaret yapmış; onlar da sandıkları yeniden yüklenmiş ve Tuhfe'nin ardında düzenli biçimde yer almışlar. O zaman ecinni eceleri, ağlayarak gelip Kuşların Başkanı'na vedada bulunmuşlar; ve Kameriye Sultan, ona "Kardeşim, ne yazık ki, bizi terk ediyorsun! Ama hiç değilse bize arada bir oturduğun köşkte gelip seni görmemize ve akılları baştan alan güzelliğinle gözlerimizi şenlendirmemize izin ver. Ama, istersen, bundan böyle, görünmez olacak yerde, yeryüzü kızlarının kılığına gireyim ve soluğumla seni uyara-

1 Halile Ağacı meyvesi (Myrobolan): Dobağat ve boya işlerinde kullanılan değerli bir bitki ürünü (Ç.)

yım!" demiş. Tuhfe de "Tüm dost yüreğimle, ey Kameriye kardeşim. Evet, kuşkusuz! Senin soluğunla uyanmaktan ve seni yanıbaşımda yatırmaktan zevk duyacağım" demiş. Ve oracıkta yeniden öpüşmüşler ve bin kez sevgi yemini etmişler.

O zaman İblis, gelip Tuhfe'ye sırtını çevirip önünde eğilmiş; ve onu ata biner gibi oturtmuş. Vedalaşmalar ve yerinme hıçkırıkları arasında, kız sırtında olduğu halde, hemen, artlarından sandıkları sırtlarında bulunan hamallar kendilerini izlerken uçmuş. Ve göz açıp kapayıncaya kadar geçen bir zaman içinde hepsi birden kazasız belasız Bağdat'ta, Emir–ül–Müminin'in sarayına ulaşmışlar, İblis, Tuhfe'yi yavaşça yatağının üzerine bırakmış; hamallar da on iki sandığı düzgün bir şekilde duvarın önüne dizmişler. Ve Kuşların Başkanı'nın önünde yeri öperek, İblis başta olmak üzere en küçük bir gürültü yapmaksızın geldikleri gibi çekip gitmişler.

Tuhfe odasında ve yatağında kendini yalnız başına bulunca; sanki oradan hiç çıkmamış gibi olmuş; başına gelen her şeyin bir rüyadan başka bir şey olmadığını sanmış. Ve de, duygularının gerçek olup olmadığından emin olmak için, udunu eline almış, düzen tutturup İblis'in öğretmiş olduğu yeni makam üzre, dönüşüyle ilgili doğaçlama dizeler söyleyerek çalmış. Köşkü koruyan hadımağası odadan gelen ut sesini ve şarkıyı duymuş ve "Vallahi! Bu benim hanımım Tuhfe'nin çalışı!" diye haykırmış. Ve dışarı fırlayıp bir Bedevi güruhu tarafından izlenen bir Âdem gibi koşarak ve çok heyecanlandığı için düşüp kalkarak, âdeti gereğince Emir–ül–Müminin'in kapısında görevde bulunan başhadımağası Cellat Mesrur'un yanına ulaşmış. Ve "Ya seydi! Ya seydi!" diyerek onun ayaklarına kapanmış, Mesrur da kendisine "Sana ne oldu? Ve böyle bir saatte buraya ne yapmaya geldin?" demiş. Hadımağası "Çabucak, ya seydi, Emir–ül–Müminini uyandır. Hayırlı haberler getirdim!" demiş. Mesrur, ona "Sen deli misin ki ey Savvap, beni bu saatte Halife efendimizi uyandırmaya muktedir sanıyorsun?" diyerek homurdanmaya başlamış. Ama öteki, öylesine ısrar etmiş ve öylesine bağırmaya

başlamış ki, sonunda Halife gürültüyü işitmiş ve uyanmış. Ve içeriden "Ya Mesrur, dışarıdaki bu gürültü de ne böyle?" diye sormuş. Mesrur da, titreyerek "Köşkün koruyucusu Savvap buraya gelip beni buldu ve 'Emir-ül-Müminini uyandır!' deyip duruyor!" diye yanıt vermiş. Halife "Bana ne söyleyeceksin, ey Savvap?" diye sormuş. Hadımağası da "Ya seydi, ya seydi!" diye kekelemekten başka bir şey söyleyememiş. O zaman Halife, uyurken içeride başı ucunda bekleyen cariye genç kızlardan birine "Git de işin ne olduğunu öğren!" demiş.

Bunun üzerine genç kız odadan çıkıp hadımağasının yanına gelmiş; ve köşkü koruyanı içeri almış. Hadımağası öyle bir haldeymiş ki, Emir-ül-Müminini gördüğünde önünde yere kapanıp saygı duruşunda bulunmayı unutmuş ve sanki bir benzeriyle hadımağalarının diliyle konuşurcasına "Yallah, kalk çabucak yatağından! Hanımım Tuhfe, odasında ut çalıp şarkı söylüyor. Çabucak gel de onu işit, ey herif!" diye haykırmış. Şaşırıp kalmış olan Halife, bir tek sözcük söyleyemeden hadımağasına bakıp kalmış. Öteki de Halife'ye "Söylediklerimi anlıyor musun? Vallahi ben deli falan değilim. Sana hanımım Tuhfe yatak odasında bulunuyor ve de ut çalıp şarkı söylemekte diyorum. Çabuk gel! Acele et!" demiş. Harun Reşit de kalkmış, çabucak eline geçen ilk urbayı sırtına geçirmiş; aslında hadımağasının sözlerinden bir tekini bile anlamaksızın ona "Allah belanı versin! Ne diyorsun, sen? Bana nasıl oluyor da hanımın Sitti Tuhfe'den söz ediyorsun? Onun, kapılar pencereler kapalı iken odasından kaybolduğunu ve de her şeyi bilen vezirim Cafer'in, onun yok oluşunun doğal olmadığını, ecinnilerin ve de benzerlerinin marifeti olduğunu söylediğini bilmiyor musun? Ve de ecinniler tarafından kaldırılıp götürülen kişilerin bir daha geri dönmediklerinden haberin yok mu? Kara beyninde yer almış bulunan kaba bir rüyadan ötürü gelip efendini uyandırma küstahlığını gösterdiğinden dolayı Allah belanı versin, ey köle!" demiş. Hadımağası da "Ben ne rüya gördüm, ne hayal kuruyorum! Bakla falan da yemedim! Kalk bakalım!

Bunca acılar çektikten sonra, gel de Havva kızlarının en harikasını gör!" demiş. Halife de, her şeye karşın, hadımağası Savvap'ın deliliğini ortaya koyan bu sözleri işitince, gülmekten kendini alamamış ve ona "Eğer söylediklerin doğruysa, talihin yaver gitti demektir; çünkü sana özgürlüğünü bağışlayacak ve bin altın dinar vereceğim; ama her şey yalansa ve sana hemencecik söyleyeyim ki, bir zencinin kara rüyası sonucu mutlaka yalandır; seni çarmıha gerdireceğim!" demiş. Hadımağası da ellerini göğe kaldırarak "Ya Allah, Ya Koruyucu, ey Koruyucuların Efendisi, kara beynimde ne bir rüyanın ne de bir hayalin barınmasına izin ver!" diye haykırmış. Halife'ye yol göstererek ve "Kulak işitmek içindir, gözler görmek için. Gel öyleyse gözünle ve kulağınla görüp işit!" diyerek önden yürümüş.

Harun Reşit köşkün kapısına ulaşınca ut çalınışını ve şarkı söyleyen Tuhfe'nin sesini işitmiş. Ve gerçekten o anda Şeyh İblis'in kendisine öğrettiği makam üzre çalıp söyleyen kesinlikle oymuş. El-Reşit de, altüst olmuş; ve zaten uçup gitmiş olan aklını büyük zorluklarla başına toplayarak anahtarı kilide sokmuş, eli öylesine titriyormuş ki, kapıyı açmayı becerememiş. Sonunda, bir an gelmiş yüreklenmiş; bel veren kapıya dayanarak "Bismillah! Tanrı şeytanı kahretsin! Kötülüklere karşı Tanrı'ya sığınırım!" diyerek içeri girmiş.

Tuhfe Emir-ül-Müminin'in heyecana kapılarak altüst olmuş halde içeri girdiğini görünce, çabucak ayağa kalkmış ve onu karşılamaya koşmuş. Onu kollarıyla sararak bağrına basmış. El-Reşit de, ruhunu yitirmişçesine bir feryat koparmış ve bayılarak sırtüstü düşmüş. Tuhfe onun yüzüne miskli gül suları dökmüş ve baygınlıktan kurtulasıya kadar alnını, şakaklarını ıslatıp durmuş. Bir an sarhoş gibi bakınmış El-Reşit; yanakları boyunca yaşlar akmış ve sakallarını ıslatmış. Ve tam olarak duyarlığını kazanınca, onunla birlikte ağlayan sevgilisinin okşayışları ve birbirlerine söyledikleri sözler tüm anlatıların ötesinde kalmış. El-Reşit ona "Ey Tuhfe, senin kayboluşun kuşkusuz olağandışı bir şeydir; ama dönüşün daha da olağandı-

şı ve kavrayışı aşıyor" demiş. O da "Başım üzerine yemin ederim ki, efendim, gerçek de budur. Sana her şeyi anlatıp olan biteni belirtince, ne diyeceksin acaba?" diye yanıt vermiş. Ve ona daha fazla bekletmeksizin, yaşlı şeyhin köşke sessizce girişini, İblis'in sarhoş olarak yaptığı raksı, heladan yeraltına inişlerini, kanatlı atı, ecinnilerin sarayını, ecinni ecelerini ve özellikle Kameriye'nin güzelliğini, yemekleri, onurlandırmaları, çiçeklerin ve kuşların şarkılarını, İblis'in musiki dersini ve sonunda kendisine verilen Kuşların Başkanı sıfatını taşıyan şahadetnameyi ona anlatmış. Ve horoz derisi üzerine yazılı söz konusu şahadetnameyi önünde açmış. Sonra Halife'yi elinden tutarak ona, bin dilin tanımlayamayacağı, bin kâtibin yazıya dökemeyeceği on iki sandığı, birbiri ardından açarak göstermiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Otuz Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

... Ve ona bin dilin tanımlayamayacağı, bin kâtibin yazıya dökemeyeceği on iki sandığı birbiri ardından açarak göstermiş. Bunlar, sonradan Beni Barmakilerin ve Beni Abbasların zenginliklerinin kaynağı olmuş.

El-Reşit'e gelince, sevgilisi Gönüllere Armağan'ı yeniden bulma sevinciyle Bağdat'ı bir kıyısından öbürüne süsletip ışıklandırmış; hiçbir fakirin çağırılmasının unutulmadığı harika şölenler vermiş. Bu şenlikler sırasında her zamankinden fazla onur ve yüceliğe kavuşmuş olan İshak ül-Nedim, duyduğu minnetle, Tuhfe'nin sonsuza dek kahrolası İblis'ten öğrendiği de dahil, kendisine öğretmekte noksanlık göstermediği birçok şarkıyı halk önünde söylemiş! Ha-

run Reşit ve Gönüllere Armağan da, aşkın mutluluğu içinde, Mezar Sağlayıcı'nın gelmesine kadar, zevkli bir hayat yaşamaktan geri kalmamışlar.

Ve işte, ey bahtıgüzel şah, Gönüllere Armağan, kuşların başkanı genç Tuhfe'nin öyküsü böyledir.

Şah Şehriyar, Şehrazat'ın bu öyküsüne, özellikle çiçeklerin ve başta Hüthüt Kuşu'nun ve Karga'nınkiler olmak üzere kuşların şarkılarına hayranlığın sınırında hayran olmuş. İçinden "Vallahi! Vezirimin bu kızı benim için büyük bir lütuf oldu. Onun erdemlerini ve niteliklerini taşıyan birisi ölmeye layık değildir. Onun hakkında kesin bir karara varmadan önce, bir süre daha düşünmem gerek. Ve sonra! Belki de onun hâlâ bana anlatacağı kim bilir daha ne harika öyküleri vardır!" diye düşünmüş. Ve ruhunda o güne kadar duymadığı bir coşkunluk duymuş; öyle ki, ansızın Şehrazat'ı yüreğine bastırmaktan kendini alamamış ve ona "Sana benzeyen kızlar kutsansın, ey Şehrazat. Bu öykü, içerdiği çiçeklerin ve kuşların şarkılarıyla ve ruhumu zenginleştiren bu şiirlerin sağladığı büyük öğretiyle beni son kertede heyecanlandırdı. Dolayısıyla, ey vezirimin erdemli, rahat ve güzel konuşan kızı, eğer hâlâ bana anlatacak bunun gibi bir, iki, üç ya da dört öykün varsa, anlatmaya başlamakta tereddüt etme. Çünkü bu akşam ruhumun senin sözlerinle yatıştığını ve tazelendiğini ve yüreğimin, sözgenliğinle sana bağlandığını hissediyorum!" demiş. Şehrazat da "Ben, efendim şahın bir kölesinden başka bir şey değilim; onun övgüleri benim erdemlerimin üstündedir. Ama, madem ki bunu arzu etmektesin, sana kadınlar, kolluk amirleri ve benzerleri hakkında bazı olayları anlatmak isterim. Ancak bu öyküler biraz özgürce ve gözüpek olduklarından sözlerimin senin ruhunu tedirgin edeceğinden ve güzel yaradılışının sevecenliğini inciteceğinden korkuyorum. Çünkü, ey zamanın şahı, halk genellikle sakınımlı bir dili ve onun bazen yerindelik sınırını aşan anlatımlarını bilmez. Eğer sen bunun aşılmasını istiyorsan, ben de aşarım, ama susmamı yeğliyorsan, susarım!" diye ya-

nıt vermiş. Şah Şehriyar da "Kuşkusuz, Şehrazat, konuşabilirsin! Çünkü kadınlardan yana anlatılabilecek hiçbir şeye şaşırmam ben; çünkü onlar çarpık kaburga kemiğine benzerler; pek iyi bilinir ki, çarpık bir kaburga kemiği düzeltilmek istenirken, daha da fazla bükülür; ama gereğinden fazla dayatılırsa kırılır. Bundan dolayı çekinmeden konuş; çünkü bildiğin o alçak karımın ihanetini gördüğüm günden bu yana bilgelik artık bizden uzakta değildir!" demiş. Ve bu son sözleri söyledikten sonra Şah Şehriyar'ın yüzü ansızın kararmış, kaşları çatılmış, rengi solmuş ve durumu kötülemiş. Ve bütün bunlar sadece o eski kötü serüveni anımsamış olmasından ötürü olmuş. Hiç de güven verici olmayan bu değişiklikleri görünce küçük Dünyazat da "Ablacığım, lütfen bize bildirdiğin kolluk amirleri ve kadınlar hakkındaki öyküyü hemen anlat! Ve bu yüce ruhlu şahtan yana hiçbir şeyden korkma! Çünkü o, kadınların değerli taşlar gibi olduğunu bilir; bunların kimilerinde lekeler, kusurlar ve hatalar vardır; kimileri ise saf, saydam ve her türlü sınamaya yatkındır. O senden çok daha iyi ve benden çok daha güzel bu ayrımı yapmayı bilir; ve değerli taşlarla çakılları birbirine karıştırmaz!" diyerek haykırmaya özen göstermiş.

Şehrazat da "Doğru söyledin, yavrum! Ben de tüm yüreğimle efendimize EL MALİK ÜZ-ZAHİR RÜKNEDDİN BAYBARS EL-BUNDUKDARİ VE KOLLUK AMİRLERİNİN ÖYKÜSÜ'nü anlatacağım. Bunların başlarına gelenler şöyle olmuş!" demiş. Ve Şehrazat anlatmaya başlamış:

BAYBARS'IN VE ON İKİ KOLLUK AMİRİNİN ÖYKÜSÜ

Anlatırlar ki, ama Gözleri Görünmez Olan Tanrı en iyisini bilir! Bir zamanlar, Mısır'ın Kahire kentinde, sultanlar içinde, Bahriye Türkmenlerinin ırkından gelme yiğit ve güçlü bir sultan varmış. Adı da Sultan El-Malik üz-Zahir Rükneddin Baybars El-Bundukdari imiş. Onun saltanatı zamanında, İslam, daha önceleri görülmedik bir parlaklıkla aydınlanmış ve İmparatorluk, Doğu'nun en uç ülkelerinden Batı'nın en ücra sınırlarına kadar uzanmış. Ve Tanrı'nın toprakları üzerinde ve mavi gök altında, Frenklerin ve Nasranilerin tahkim edilmiş hiçbir yeri ellerinde kalmamış, hepsi sultanın ayaklarına birer halı olmuş. Ve yeşil ovalarda ve çöllerde ve sular üzerinde İman sahiplerinin seslerinden başka hiçbir ses yükselmez ve doğruluk yolunda yürüyenlerin adımlarından başka adımların izleri görülmez olmuş. Bize doğru yolu gösteren Abdullah ül-Kureyşi'nin oğlu mutlar saçan efendimiz ve metbumuz Tanrı'nın duası ve barışı ve en seçkin kutsamaları üzerine olası Peygamberimiz Ahmet Muhammet'e sonsuza dek şükürler olsun, âmin!

Sultan Baybars, halkını çok sever ve onun tarafından çok sevilirmiş. Uzaktan, yakından, halkı ilgilendiren âdetler ve adap, gelenek ve görenekler dahil, her şey onu son kertede meşgul edermiş. Bu yüzden, her şeyi kendi gözleriyle görmek ve kendi kulaklarıyla işitmek istemekle kalmaz; öykülere bayılır ve öykü anlatanları dinlemekten hoşlanırmış; ve geçmiş yılların öykülerini en iyi anlatanla-

rı ve yaşanan zamanın olaylarını en iyi şekilde bildiren subay, muhafiz ve yakınlarını en yüksek mertebelere yükseltirmiş.

Böylece, her zamandan çok öyküler dinleme ve aydınlanma durumunda bulunduğu bir gün, Kahire'nin kolluk amirlerini toplamış ve onlara "Bu akşam, anlatılmaya değer ne biliyorsanız, bana anlatmanızı istiyorum" demiş. Onlar da "Başımız üzerine, gözümüz üzerine! Ama, efendimiz bizden kişisel olarak başımıza gelenleri mi, yoksa başkaları hakkında bildiklerimizi mi anlatmamızı istiyor?" diyerek yanıt vermişler. Baybars da "Bu, ince bir soru. Bundan dolayı içinizden her biri dilediğini anlatmakta özgür olsun! Ama hepsi şaşırtıcı olmak kaydıyla!" demiş. Onlar da "He, vallahi, efendimiz! Dilimiz ve sadakatimiz gibi canımız da sana ait!" diye yanıt vermişler.

Baybars'ın huzuruna söze başlamak üzere ilk gelen de, karaciğeri kadınların aşkıyla yaralanmış, yüreği onların peşinde koşarken durmaksızın tuzağa düşmüş, adı Muineddin olan kolluk amiri olmuş. Ve sultana uzun ömürler diledikten sonra "Ben, ey zamanın şahı, size, mesleğimin başlangıç yıllarında başıma gelmiş olan olağandışı bir olayı anlatacağım" demiş. Ve şunları anlatmış:

BİRİNCİ KOLLUK AMİRİNİN ÖYKÜSÜ

Bil ki sultanım ve başımın tacı, Kahire'de, komutanımız Alaüddin Sancar'ın buyruğu altında kolluk hizmetleri görmeye başladığım zaman, büyük bir ünüm vardı ve tüm pezevenk ve köpoğlular

ve ipten kazıktan kurtulmuşlar ve de orospular, benden, bir beladan sakınırcasına çekiniyor, vebadan kaçar gibi kaçıyorlardı. At üzerinde kent boyunca dolaşırken, sokaktaki halk parmaklarıyla beni gösteriyor ve kimileri ben geçerken yerlere kadar eğilip selam verirken, kimileri de gözleriyle birbirine anlamlı işaretler yapıyorlardı. Ben de onların bu durumlarından zebbimi sıyırıp geçen bir sineğinki kadar bile etkilenmiyor ve gururdan şişinerek yolumu sürdürüyordum.

Günün birinde, valiliğin avlusunda, sırtımı duvara dayamış büyüklüğümü ve önemimi düşünerek oturuyorken, gökten kucağıma sanki sorgu sual gününün hükmü gibi ağır bir şey düştü. Bu, içi dolu ve ağzı mühürlü bir keseydi. Onu ellerime aldım ve açıp içindekileri eteğimin kıvrımına döktüm. Ve sayarak içinde ne bir fazla, ne bir eksik, yüz gümüş dirhem bulunduğunu anladım. Başımın üstüne ve yöremde her yana bakındığım halde, bunu benim kucağıma atmış olan kimseyi göremedim; ve "Görünen görünmeyen âlemlerin padişahı Tanrı'ya övgüler olsun!" dedim. Ve babasının bağrındaki kızı[1] gözden yok ettim. Ve işte onun öyküsü böyle!

Ertesi gün, hizmetim gereği bir gün önceki yere çağrıldım; bir süreden beri orada oturmaktayken, başıma ağır bir şey daha düştü; ve epeyce kafamı bozdu; kızgın bir edayla ona göz attım; ve bunun her noktadan bağrımda sığınma hakkı tanımış olduğu babasının sevgilisine tıpatıp benzeyen dolu bir kese olduğunu gördüm. Onu da ısınsın diye aynı yere, ablasına eşlik etmesi için ve edepsizce arzulara karşı saflığını koruması için yolladım. Ve bir gün öncesi gibi başımı kaldırıp indirdim, boynumu evirip çevirdim ve sağıma soluma bakındım; ama bu sevgili konuğu yollayanın hiçbir izini bulamadım. Ve kendi kendime "Uyuyor musun, uyanık mısın?" diye sordum. Ve de "Uyumuyorum. Yo, vallahi! Uyku falan yok üzerimde!" diye yanıt

1 Yani, keseyi (Ç.)

verdim. Ve sanki hiçbir şey olmamış gibi, urbamın eteklerini sıkıştırdım ve ilgisiz bir tavırla, her attığım adımda yere tükürerek saraydan çıktım.

Ama üçüncü kez için tüm önlemleri aldım ve gerçekten, her zaman keyfimce uzandığım söz konusu duvar dibine ulaşınca, uyur gibi yaptım ve ayaklanmış bir deve topluluğunun koparabileceği bir gürültüyle horlamaya başladım. Ve ansızın, ey sultanım efendim, göbeğimin üzerinde neyi aradığını bilmediğim bir elin varlığını hissettim. Ve ben bu araştırmayla bir şey kaybetmiş olmayacağımdan söz konusu eli, malı yukarıdan aşağı karıştırması için özgür bıraktım ve onu, boğaz yöresinde, doğru yola yöneldiği sırada "Nereye hemşire?" diyerek şiddetle yakaladım. Ve doğrularak kıç üstü oturdum ve gözlerimi açarak bu yitirici yolda yolunu şaşırmış olan elmas yüzüklerle donanmış nazik elin sahibinin, ey sultanım efendim, bana bakıp gülümseyen pericelik bir genç kız olduğunu gördüm. Tıpkı bir yasemin gibiydi. Kendisine "Rahatlık ve dostluk üzerine olsun, hanımım! Tacir ve malı senindir. Ama bana sadece sen hangi tarhın gülüsün, onu söyle! Ve hangi bağın sümbülüsün, hangi bahçenin bülbülüsün, ey genç kızların en arzu duyulanı?" dedim. Ve böylece konuşurken elimi gevşetmemeye gayret ediyordum.

O zaman genç kız, davranışında ve sesinde hiçbir utanma belirtmeksizin, ayağa kalkmamı işaret edip bana "Ya Si Muin, benim kim olduğumu bilmek istiyorsan ayağa kalk ve beni izle!" dedi. Ben de bir an tereddüt etmeksizin, sanki onu uzun zamandır tanıyormuşum ya da sanki süt kardeşiymişim gibi ayağa kalktım ve urbamı ve sarığımı düzelttikten sonra, üzerimize dikkat çekmemek için, ama bir an bile gözlerimi üzerinden ayırmaksızın, onun on adım gerisinden yürümeye başladım. Böyle yürüyerek çıkmaz bir sokağın dibine ulaşınca, korkmaksızın yanına yaklaşabileceğime dair bir işaret yaptı. Ona gülerek yaklaştım ve gecikmeksizin, onun önünde, babasının yavrusunu soluklansın diye dışarı çıkarmak istedim. Ve bir budala ya da bir salak gibi görünmemek için, kendisine "Hazırdır bu,

hanımım!" dedim. Ama o bana küçümseyen bir gözle baktı ve "Onu yerine sok ey Muin Reis, çünkü soğuk olabilir!" dedi.

Ben de işitip itaat ettiğim yanıtını verdim. Ve "Bunda bir uygunsuzluk yok, hanım sensin ve ben senin lütuflarınla donanmışım. Ama ey dürüst kız, seni ayartan bu iri reçelli sinir ya da takımıyla birlikte bu zebb değilse, bana neden içi dolu iki kese bağışladın ve

göbeğimi gıdıkladın; sonra da buraya, hoplayıp zıplamalara uygun bir çıkmaza getirdin?" diye ekledim. Bana "Ey Muin komutan, sen benim bu kentte en güvendiğim adamsın, işte bundan dolayı tüm ötekilere yeğ tutarak sana başvurmuş bulunuyorum. Ama, senin sandığından çok başka bir nedenle!" diye yanıt verdi. Ben de "Hanımım, nedenin ne olursa olsun, kabul edilmiştir. Söyle bakalım, yüz gümüş dirhem dolusu iki kese karşılığında satın aldığın kölenden ne gibi bir hizmet bekliyorsun?" dedim. O da gülerek, bana "Hay çok yaşayasın! Anlatayım! Bil ki ey Muin komutan, ben genç bir kı-

za çılgıncasına âşık olan bir kadınım. Ve onun aşkı içimde parıldayan bir ateş gibi. Ve de öylesine içime işledi ki, bin dilim ve bin yüreğim olsa, bu tutku daha canlı olamazdı. Bu tapılası kişi de, kentin kadısının kızından başkası değil. Ve onunla benim aramda olanlar oldu. Bu bir aşk sırrı ve de aramızda vaatlerle ve yeminlerle bir anlaşmaya vardık. Çünkü o da beni eşit bir ateşle yanarak seviyor. Bu nedenle asla evlenmeyecek ve asla bir erkek de bana dokunmayacak. Bu ilişkimiz belli bir zamandan beri sürüyor; ve artık birlikte yiyerek, aynı testiden içerek ve aynı yatakta uyuyarak birbirimizden ayrılamaz olmuşken, günün birinde babası, şu melun sakallı kadı, birlikteliğimizin farkına vardı ve kızını tümüyle benden soyutlayarak ilişkimize son verdi; bana da, bir kez daha evine girersem ellerimi, ayaklarımı kıracağını söyledi. O zamandan beri, ayrıldığımızdan bu yana deliye döndüğünü dolaylı yollardan öğrendiğim tapılası kızı göremedim.

İşte sırf yüreğimi yatıştırmak ve ona biraz neşe sağlamak için, ey eşsiz komutan, sadece senin, bu yatıştırma ve neşeyi sağlayacağını bilerek seni bulmaya karar verdim!" dedi.

Ben, sultanım efendim, gözlerimin önünde bulunan bu eşsiz genç kızın sözlerini duyunca, şaşırmanın sınırında şaşırdım; ve kendi kendime "Ey Tüm Güçlerin Sahibi Tanrım! Ne zamandan beri genç kızlar delikanlıya ve keçiler tekelere dönüşmekte! Ne tür bir tutkudur bu ve ne tür bir aşktır ki, bir kadının bir başka kadına duyduğu tutkuya ve aşka dönüşebiliyor? Ve nasıl oluyor da hıyar, bir günden ötekine, tam takım olarak, toprağın onun yetişmesine uygun olmadığı bir yerine sokulabiliyor?" dedim. Şaşkınlıkla ellerimi birbirine vurdum ve genç kadına "Hanımım, vallahi, lütfedip anlattığın işten ben hiçbir şey anlamadım! Bana şunu başından alarak yeniden açıklar mısın? Çünkü, vallahi, doğallıkla bugüne kadar maralların marallar için, tavukların tavuklar için sevdalandığını hiç duymamıştım!" dedim. O da bana "Sussana sen komutan, çünkü bu bir aşk sırrıdır ve çok az kimse bunu anlayacak yaradılıştadır...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Otuz Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Sussana sen, komutan, çünkü bu bir aşk sırrıdır ve çok az kişi bunu anlayabilecek yaradılıştadır. Şu kadarını bilmen yeter ki, kadı'nın evine girebilmem için senin yardımına güvenmekteyim; bunu yapmakla seni artık hiç unutmayacak olan bir kadının minnettarlığını kazanacaksın" dedi. Ben de, bunu işitince, son kertede şaşır-

dım ve "He vallahi, ey Muin efendi, şimdi görüyorsun işte: bir kadına başka kadın için arabuluculuk yapmak üzere seçilmiş bulunuyorsun! Bu öyle bir serüven ki, arabuluculuk tarihinde eşi menendi yoktur! Bunda hiçbir uygunsuzluk yok, olup biteceği vicdanına sığdırabilirsin" diye düşündüm. Kadına da "Güvercinim, senin meselen oldukça ince bir mesele; ve ben işi enine boyuna pek anlamadımsa da, sana bağlandığım gibi itaat de boynumun borcudur; ama başın üzerine yemin ederim ki, bütün bu meselede sana nasıl yardım edebileceğimi bilmiyorum" dedim. Kız da "Kadı'nın kızı olan tapındığım kişinin evine girmem için yardım ederek!" dedi. Ben de "He, he! Kumrum, ben neredeyim, kadı'nın şu mutlu kızı nerede? Güzelliğinin gerçekliği üzerine yemin ederim ki, bizi ayıran mesafe epeyce geniş!" diye yanıt verdim. O da bana sinirli bir sesle "Ey zavallı, herhalde benim, seni genç kadının yanına sokacak kadar akıldan noksan olduğumu sanmıyorsun! Yo, vallahi! Ben senin sadece hile ve düzenbazlık yolunda bana destek olmanı dilemekteyim. Ve anladım ki, sadece sen, ey komutan, dilediğim şeyi yapabilirsin!" dedi.

Ben de "İşitiyor ve itaat ediyorum kuzucağızım, ben senin elinde kör ve sağır bir desteğim!" dedim. O zaman bana "Öyleyse dinle ve itaat et. Bu gece, en güzel giysilerimle bir tavus gibi donanacak ve senden başka hiçbir kimsenin beni mahallede tanıyamayacağı şekilde örtünecek, sonra da sevdiğim kızın babası olan kadı'nın evinin yöresinde oturmaya gideceğim. O zaman, sen buyruğun altında bulunan bütün muhafızlarla birlikte benim saçtığım keskin kokunun çekişiyle benden yana yönelirsin ve saygıyla bana doğru ilerler ve bana 'Bu gecikmiş saatte burada, bu sokakta, ne yapıyorsun, ey soylu hanım?' diye sorarsın. Ben de 'Vallahi, ey yiğit komutan, ben Kale Mahallesi'nden genç bir kızım, babam da sultanın emirlerinden biridir. Bugün babamın evinden ve mahalleden çıktım; biraz alış veriş yapmak üzere kente indim. Bir kez istediğim şeyleri satın aldıktan ve ısmarlayacaklarımı ısmarladıktan sonra, geciktiğimi ve bizim

Kale Mahallesi'ne ulaştığımda da kapıların kapanmış bulunduğunu gördüm. O zaman, yanlarında geceyi geçirmek üzere tanıdık birini bulmak umuduyla yeniden kente döndüm; ama kötü bahtım yüzünden kimseye rastlamadım. Kendimi hatırlı bir ailenin kızı olarak, bu halde, sığınaksız ve gecenin koynunda yalnız bulduğumdan dolayı üzgün; gelip sahibinin kadı olduğu söylenen ve gölgesine sığınabileceğim şu evin eşiğine oturdum. Sabah olunca, şimdi beni ölmüş ya da en azından kaybolmuş sanmakta olan ailemin yanına döneceğim' diye yanıt vereceğim. O zaman sen, ey Muin komutan, zeki bir kişi olduğundan, benim gerçekten zengin giysilere bürünmüş olduğuma bakarak 'Bir Müslümana, bu denli genç ve güzel, her yanı inciler ve mücevherlerle kaplı ve kötü kişiler tarafından soyulup tecavüz görebilecek olan bir kadını sokakta bırakmak yakışmaz. Zaten mahallede böyle şeyler olursa, ben kendim, Muin komutan olarak, sultan efendimizin gözünde sorumlu olurum. Bu nedenle *şu* veya *bu* şekilde, bu güzel kadını korumam altına almam gerek! İyisi mi ben, sabaha kadar onu korusun diye yanına silahlı adamlarımdan birini katayım ya da muhafızlarıma yeter derecede güven duymadığımdan, daha fazla gecikmeksizin, onu tüm onuruyla sabaha kadar barındıracak saygın kişilerden birinin konutunu seçmeyi yeğleyeyim! Ve bu durumda, doğrusu her bakımdan en uygun olabilecek ev, onu bahtın getirip önüne bıraktığı kadı efendimizin konutundan başkası olamaz! Öyleyse kendisini oraya koyalım! Ve minnettarlığının, bakışları şimdiden içimi tutuşturan bu genç kızın yüreğini bana bağlayacağını hesaba katmaksızın, kuşkusuz bundan her türden yarar sağlayacağım' diye düşüneceksin. Ve işte tam böyle düşünerek, kadı'nın kapısının halkasını çalacak ve beni onun haremine sokacaksın. Böylece ben de sevgilimle birleşmiş olacağım. Arzum da doyuma kavuşacaktır. İşte benim planım böyledir, komutan. Açıklamam da böyle, vesselam!" dedi.

O zaman ben, efendim, genç kadına "Tanrı lütuflarını başından eksik etmesin hanımım! Bu, uygulamaya konması kolay, şaşırtıcı

bir plandır. Zekâ, Nasip Dağıtıcı'nın bir verisidir" dedim. Ve onunla oracıkta buluşma saatini kararlaştırarak elini öptüm; ve her birimiz kendi yoluna gitti.

Böylece akşam oldu, sonra yemek saati geldi, sonra da ibadet zamanı. Ve birkaç dakika sonra, ellerinde çıplak kılıçları bulunan adamlarımla gece devriyesi görevini yapmak üzere dışarı çıktım.

Mahalleden mahalleye dolaşarak gece yarısına doğru garip aşklara tutulmuş genç kadının bulunması gereken sokağa ulaştık. Daha sokağa girer girmez hissettiğim koku, bana onun varlığından haber verdi, hemen ardından ellerindeki ve ayaklarındaki bileziklerin şıngırtılarını işittim. Adamlarıma "Çocuklar, sanıyorum ki, şurada bir gölge var! Ama ne zengin bir koku bu, böyle!" dedim. Onlar da bu-

nun kaynağını bulmak için her yana bakındılar. İpeklilere ve ağır işlemeli kumaşlara bürünmüş olarak eğilmiş ve yöresine kulak kesilmiş bulunan söz konusu güzel kadını gördük. Bilmezlikten gelerek onun yanına yaklaştım; ve "Güzel ve süslü ve de böylesi bir saatte yapayalnız, geceden ve gelip geçenlerden de korkmadan, burada ne yapıyorsun, ey hatun?" diye sordum. Bunu duyunca, bana, bir gün önce kararlaştırdığımız yanıtı verdi; ben de, fikirlerini öğrenmek ister gibi adamlarıma döndüm. Bana "Reis, eğer istersen bu kadını, her yerden daha iyi olacağı, senin evine götürelim! Bundan memnun olacağından kuşku duymuyoruz; çünkü kadın gerçekten zengin, güzel ve değerli şeylerle donanmış. Sen de ona istediğini yaparsın; sabahleyin de onu kendisini seven anasına teslim edersin!" dediler. Onlara "Susun bakayım! Söylediklerinize karşı Tanrı'ya sığınırım! Benim evim böylesi bir emir kızını kabul etmeye layık mıdır? Ve sonra, ben buradan epeyce uzakta oturuyorum! En doğrusu mahallenin kadısından onun için konukseverlik istemek olacaktır; evi de tam burası!" diye haykırdım. Adamlarım işitip itaat ettikleri yanıtını verdiler; ve kadı'nın kapısını çalmaya başladılar; kapı hemen açıldı; ve bizzat kadı, iki zenci kölenin omuzlarına dayanmış olarak kapı ardında belirdi. Ve iki yandan selamlar alınıp verildikten sonra, kendisine işi anlattım ve genç kadın özenle örtülerine bürünmüş, uzakta dururken, önerimi açıkladım. Kadı bana "Evime hoş gelmiştir. Kızım onunla ilgilenecek ve memnun olması için her şeyi yapacaktır!" diye yanıt verdi. Ve hemen oracıkta, bu tehlikeli emaneti ellerine bıraktım; bu canlı felaketi kendisine teslim ettim. Onu hareme götürdü. Ben de kendi yoluma koyuldum.

Ertesi gün, kendisine bıraktığım emaneti geri almak üzere kadı'nın evine döndüm; kendi kendime "He, vallahi! Gece bu iki genç kız için bembeyaz olmuştur herhalde! Ama, kuşkusuz beynim çatlasa da, bu iki âşık ceylan arasında geçmiş olabilecekleri asla bilemeyeceğim. Böylesi bir serüvenden konuşulduğu hiç işitilmiş midir?" diyordum. Tam o sırada kadı'nın evine ulaştım; içeri girdiğim an-

dan başlayarak olağandışı bir gürültünün, korkuya kapılmış hizmetçilerin ve şaşakalmış kadınların ortasına düştüm. Ve birdenbire bizzat kadı, şu beyaz sakallı şeyh, üzerime yürüdü ve bana "Onursuz adamlar kendinden utansın! Sen benim evime tüm servetimi çalan bir kadın getirdin! Onu bulup bana geri getirmen gerek! Yoksa seni sultana şikâyet eder, sana kızıl ölümü tattırırım!" diye haykırdı.

Kendisinden daha derin ayrıntılar isteyince, bana, genç kıza karşı şiddetli ünlemlerle, gürültüler, hakaretler ve tehditler koparark, benim isteğim üzerine evinde sığınak sağladığı bu yadigârın, sabaha karşı hareminden çıkıp izin almaksızın ortadan kaybolduğunu; ve onunla birlikte içinde tüm varlığı olan altı bin dinar içeren kendi

kemerinin de yok olduğunu açıkladı. Ve de "Sen bu kadını tanıyorsun; dolayısıyla paramı ben, senden isterim!" diye ekledi.

Oysa ben, sultanım, bu haberden öylesine şaşkına dönmüştüm ki, ağzımdan tek bir söz çıkmadı; ve kendi kendime "Ulan pezevenk, işte şimdi katranın ve ziftin içine battın. Sen neredesin, o nerede?" diyerek el ayamı ısırdım. Bir an düşündükten sonra, konuşma gücü bularak kadıya "Ey kadı efendimiz, eğer her şey böyle olup bitmişse, böyle olacağındandır; çünkü olacak olandan kaçınılmaz. Sen bana, bu şaşılası kişi hakkında bir şeyler öğrenip öğrenemeyeceğimi anlamak için üç günlük bir süre tanı! Başarı sağlayamazsam, başımın vurulması hakkındaki tehdidini eyleme sokabilirsin!" diye yanıt verdim. Kadı da yüzüme dikkatle baktıktan sonra, bana "Dilediğin üç günü sana bağışlıyorum!" dedi. Ben de, düşüncelere dalarak ve kendi kendime "Bu kez hapı yuttun! Hiç kuşkusuz bir budalasın sen! Beceriksiz ve budala! Koskoca bir Kahire kentinin içinde peçelere bürünmüş bir kadını nasıl tanıyabileceksin? Ve içlerine girmeksizin haremleri nasıl gözden geçireceksin? Sen gidip bu süreyi evinde uyumakla geçirsen ve üçüncü günün sabahında, sorumluluğunun hesabını vermek üzere kadı'nın huzuruna çıksan daha iyi edersin" diyerek oradan ayrıldım. Kafamdan bunları geçirerek evime döndüm. Hasırımın üzerine uzandım; ve orada evden çıkmayı reddederek, ama bu kötü işle zihnim alabildiğine meşgul olduğundan gözümü de kırpmadan sözü edilen üç günü geçirdim. Bu sürenin bitiminde, ayağa kalkıp kadı'nın yanına ulaşmak üzere evden dışarı çıktım. Başım önüme eğik, kendi mahkûmiyetimi üstlenmek üzere yol almaktaydım ki, kadı'nın konağına pek uzak olmayan bir sokağı geçerken, bir pencerenin yarı açık kafesi ardında, ansızın, sıkıntılarımın nedeni genç kadını gördüm. Bana gülerek baktı ve kaşlarıyla "Çabucak yukarı çık!" anlamında bir işaret yaptı. Ben de çabucak yaşamımın bağlı bulunduğu bu çağrıdan yararlandım; ve göz açılıp kapanasıya kadar geçen bir sürede yanına ulaştım ve selam vermeyi unutarak ona "Ey hemşire, ben seni kentin her köşesinde

döne dolaşa aramaktaydım! Ah, sen beni nasıl bir kötü işe sürükledin! Vallahi! Beni kızıl ölüme ulaştıran merdivenlerden indirdin!" dedim. O da yanıma geldi ve "Sen komutan Muin olarak nasıl oluyor da bunca korkabiliyorsun? Sakın başına gelenleri bana anlatmaya kalkışma; çünkü her şeyi biliyorum. Ama seni sıkıntıdan kurtarmak benim için çok kolay olduğundan, bunu sağlamak üzere son anı

bekledim. Ve pekâlâ kolayca kurtuluşu olmayan mahkûmiyetine doğru yol almana izin verecek yerde, kesinlikle kurtarmak için sana seslendim" diyerek beni öpüp bağrına bastı. Ben de ona teşekkürler ettim ve de çok güzel olduğundan, o günkü felaketin nedeni oldu-

ğu halde, elini öpmekten kendimi alıkoyamadım. O da bana "Sakin ol ve tedirginliğini üzerinden at, çünkü başına hiçbir kötülük gelmeyecek. Ve de ayağa kalk ve yörene bak!" dedi. Ve beni elimden tutup içinde mücevherler, yakutlar ve diğer değerli taşlar, nadir ve gösterişli eşyalar bulunan iki çekmecenin bulunduğu bir odaya soktu. Sonra içi altın dolu bir çekmece daha açtı ve bunu önüme yerleştirerek bana "Pekâlâ, arzu ediyorsan, bu çekmeceden tapındığım kızın babası kara vicdanlı kadı'nın kemerinden kaybolan altı bin dinarı alabilirsin. Ama, ey komutan, iyi bil ki, felaket saçan sakallı herife parayı iade etmektense, onunla görülecek daha iyi işler vardır. Zaten bu parayı ondan sadece cimri ve can sıkıcı olduğu kadar çıkarcı olduğunu bildiğimden, kapıldığı öfkeden gebersin diye aldım. Yani asla açgözlülüğümden almış değilim; çünkü benim kadar servet sahibi olununca, çalmış olmak için çalınmaz. Zaten kızı, bu darbeyi, onun bahtını çabuklaştırsın diye yaptığımı biliyor. Ne olursa olsun, benim bu yaşlı kötürüm tekeye aklını kaçırtmak için şöyle bir planım var. Sözlerime iyi kulak ver; ve onları aklında tut" dedi. Ve bir an sustuktan sonra da "İşte şöyle: Şimdi sen doğru, seni ateş üzerinde beklemekte olan kadı'nın yanına gideceksin ve ona 'Kadı efendi, ben sadece vicdanımı töhmetten kurtarmak için benim ricam üzerine evinde barındırdığın ve altı bin altın dinarını çalmakla suçladığın bu genç kadını kentin her yanında aratarak üç gün geçirdim. Oysa ben, komutan Muin, buraya girdiğimden beri, onun bu evden çıkmadığını kesinlikle biliyorum. Çünkü adamlarımın ve öteki mahallelerin tüm kolluk görevlilerinin her yanı iyice araştırmalarına karşın, onun ne izine ne de gölgesine rastladılar; ve bütün haremlere yolladığımız muhbir kadınlardan hiçbiri de ondan haber alamadı. Oysa sen, seyt ül-kadı, bize, bu genç kadının seni soyduğunu söyleyip onu suçluyorsun. Bu iddianın kanıtlanması gerek. Çünkü Tanrı adına biliyorum ki, eğer bu olağandışı olayda, bu genç kadın, herhangi bir suikasta kurban edilmemişse, hiç değilse kara bir düzenin oyuncağı olmuştur. Bizim araştırmalarımızla, az çok, onun kentte

bulunmadığı anlaşıldığına göre, ey kadı efendi, bu kayıp kişinin bir izini bulmamız için senin evinde araştırma yapmamız yararlı olacak; böylece benim tahminimin doğru olup olmadığı anlaşılacaktır. Ve Tanrı en bilgili olandır!' dersin."

"Ve böylece, ey komutan Muin" diye sözünü sürdürdü bu harika kız: "Sen itham edilmekte iken itham eden olursun! Kadı da dünyanın gözünün önünde karardığını görerek büyük bir hiddete kapılacak, yüzü biber gibi kızaracak ve sana 'Muin efendi, sen nasıl böyle tahminlerde bulunmaya cesaret ediyorsun? Ama bunun önemi yok! Hemen aramalarına başlayabilirsin. Ama sonunda, aldandığın kanıtlanırsa, sultanın sana vereceği ceza layık görüldüğünden de büyük olacaktır' diye haykıracak. O zaman sen, adamların şahit olarak sana eşlik ederken, evde bir arama yaparsın. Ve herhalde, beni bulamayacaksın. Böylece ilkin taraçayı, sonra odaları, sandıkları, dolapları sonuç almaksızın ararsın; ve sonunda kıyıcı bir can sıkıntısıyla başını eğersin ve bağışlanmak için sızlanmaya başlarsın. Ve o sırada, evin mutfağında bulunursun. Sanki rastlantıymış gibi kapağını kaldıracağın büyük bir zeytinyağ küpünün dibine bakarsın. Ve 'Hey, bir dakika! Dikkat! Şurada bir şey görüyorum!' diye haykırırsın. Kolunu küpe sokar, orada giysi paketine benzer bir şey hissedersin. Onu çeker ve yanındaki tüm yardımcılarınla içine bakarak benim örtümü, gömleğimi, iç donumu ve giysilerimin geri kalanlarını bulursun. Bunların hepsi pıhtılaşmış kana bulanmış olacaktır. Bunu görünce, sen yengi kazanırsın, kadı da perişan olur; benzi sapsarı, eklemleri titrer; çöker, belki de ölür. Ansızın ölmezse, bu garip serüvene adının karışmaması ve meseleyi örtbas etmek için elinden geleni yapacaktır. Ve birçok altın bağışlayarak suskunluğunu satın alacaktır. İşte senin hakkında dilemekte olduklarım bunlar, ey komutan Muin!" dedi.

Bu konuşmayı duyunca, kadıdan öç almak için ne harika bir plan hazırlamış olduğunu anladım. Onun buluş yeteneğine, kurnazlığına ve zekâsına hayran oldum. Ve kendimi artık ceza görmenin dı-

şında buldum; buna şaşırdım ve âdeta aptallaştım. Ama genç kızdan da kararlaştırılan yolu tutmak için izin aldım. Ve elini öperken, bana "Bunlar senin bugünkü harcamaların için efendim. Ama inşallah, sana minnettar olanın cömertliğini yakında daha iyi tanıyacaksın!" diyerek parmaklarımın arasına yüz dinarlık bir kese kaydırdı. Ben ona coşkuyla teşekkür ettim ve onun fazlaca etkisinde kaldığım için, kendisine "Yaşamın üzerine söyle, hanımım, bu iş senin arzuna uygun olarak bitince, benimle evlenir misin?" demekten kendimi alamadım. Genç kız gülmeye başladı ve bana "Ama unutuyorsun, ya Sait Muin, ben zaten evli ve yüreğime sahip olan o genç kıza inancımla ve yeminimle bağlıyım. Ama yine de geleceği sadece Tanrı bilir! Ve olacak olandan başka hiçbir şey olamaz! Vesselam...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Otuz Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

"... Ben zaten evli ve yüreğime sahip olan o genç kıza inancımla ve yeminimle bağlıyım, ama yine de geleceği sadece Tanrı bilir. Ve olacak olandan başka hiçbir şey olamaz. Vesselam!" dedi.

Ben de onun yanından ayrıldım; ve gecikmeksizin adamlarımla birlikte kadı'nın nezdine gittik; kadı beni görür görmez "Bismillah! İşte benim borçlum! Ama malım nerede?" diye haykırdı. Ben de "Kadı efendi, benim başımın kadı'nın başı yanında değeri yoktur. Beni yüce bir yerde bulunup tutacak hiçbir tanıdığım yok. Ama hak benden yanaysa, açıkça ortaya çıkacaktır" diye yanıt verdim. Öfkelenen kadı "Hak diyerek neyi kastediyorsun? Yoksa kadını ve benim dinarlarımı bulamazsan, seni bekleyen cezadan kurtulabileceğini

mi sanıyorsun? He, vallahi! Hukukla senin arandaki mesafe oldukça geniş" diye haykırdı. O zaman ben büyük bir güvenle gözlerine baktım; ve beni itham edilen durumdan itham edici duruma sokmak için bana öğretilen o şaşırtıcı öyküyü ona anlattım. Bunun etkisi, tıpkı genç kadının öngördüğü gibi oldu. Çünkü kadı, öfkelenerek dünyanın gözü önünde karardığını gördü ve bağrını büyük bir öfke kapladı; ve yüzü biber gibi kızardı; ve "Sen ne söylüyorsun. Ey askerlerin en utanmazı! Benim hakkımda, benim önümde ve benim evimde böyle tahminlerde bulunmaya korkmuyor musun? Ama zararı yok, madem ki kuşkuların var, derhal aramalarını yapabilirsin. Keyfi hareket ettiğin anlaşılınca da, sultanın sana vereceği ceza daha da ağır olacaktır" diye haykırdı. Böyle konuşarak üzerine soğuk su dökülen kırmızı bir tencereye dönüştü.

O zaman evini işgal ettik ve her yanı, bütün köşe bucağı, baştan aşağı, hiçbir dolap ve deliği, hiçbir sandığı bağışlamayarak aradık. Ve bu araştırmaların ortasında, benzerinin kendisine âşık olduğu güzel ceylanın, yabancı gözlerinden sakınmak için, bir odadan öbürüne gizlice kaçtığını fark etmekte kusur etmedim. Kendi kendime "Maşallah ve maşallah! Tanrı'nın adı onun ve yöresinin üzerine olsun! Bu ne dal böyle ve ne kadar bükülgen! Ne zarafet, ne güzellik! Onu taşıyan karın kutsansın! Onu mükemmellik kalıbına döken Tanrı'ya övgüler olsun!" dedim. Böylesi bir genç kızın kendisine benzer bir başkasına neden boyun eğdiğini birazcık anlayabildim; çünkü içimden "Gül goncası bazen başka bir goncaya doğru eğilir, nergis de nergise doğru!" dedim.

Bu duygudan ötürü öylesine tepeden tırnağa mutlandım ki, bana deneme fırsatı vermesi ve beni ince düşüncelerden ve ayırt etme yeteneğinden tam olarak soyutlanmış bir adam olarak görmemesi için bu genç kıza gecikmesizin boyun eğdirmeyi düşledim.

Böylece, kuşkulanacak bir şey bulmaksızın ve herhangi bir kadının izine veya gölgesine rastlamadığımızdan her zamankinden daha öfkeli, kadı, bize eşlik ederken mutfağa ulaştık. O zaman ben, be-

nim bilge hanımımın yönergesine uyarak keyfi araştırmalarımdan ötürü çok utanmış gibi görünerek; sıkıntımı sezerek keyiflenmiş olan kadı'nın önünde kendimi bağışlatmak istedim. Ve onun önünde alçaldım. Ama bütün bunlar hazırlanmış olan darbeyi ortaya çıkarmak içindi. Ve kadı, zaferini oluşturduğunu sandığı bu fırsattan yararlanarak, bana "Pekâlâ, küstah ve yalancı oğlu yalancı ve de sülalesi yalancı; ne oldu şimdi o ithamlar ve hakaret dolu suçlamalar? Ama korkma, çok yakında kentin kadısına saygıda kusur etmenin neye mal olacağını göreceksin!" dedi. Ben de başımı eğerek pişmanlık havasına büründüm. Ama birdenbire başımı kaldırıp "Vallahi! Bilmiyorum ya, şu küpün içinde bir kan kokusu duydum" dedim. Küpün içine baktım ve "Allahu ekber! Bismillah" diyerek kolumu içine daldırıp çıkardım. Ve böylece, ortadan kaybolmadan önce hanımım genç kız tarafından bu küpe atılmış olan kana bulanmış giysi bohçasını dışarı çıkardım. Bunun içinde onun peçesi, baş örtüsü, göğüs örtüsü, iç donu, gömleği, pabuçları ve şimdi hatırlayamadığım öteki çamaşırları vardı ve hepsi kana bulanmıştı.

Bunu gören kadı, genç kızın öngörmüş olduğu gibi, şaşırmış ve bozulmuş göründü; ve yüzü sapsarı oldu; eklemleri titredi, başı ayaklarının önüne gelip bayıldı. Ve ben, o yeniden ayılır ayılmaz, olayların dönüşümünden yararlanmakta kusur etmedim ve ona "Pekâlâ, ya seyt ül-kadı, aramızda hangimiz doğrucu imiş, bakalım? Tanrı'ya şükürler olsun ki, artık genç kadının hırsızlığı ve onun suçortağı olduğum iddiaları doğrulanmadı. Ama acaba şimdi seni, tüm bilgeliğin ve içtihatların kurtarabilecek mi bakalım? Ve nasıl oluyor da senin gibi zengin ve yasayla haşır neşir olmuş biri genç bir kıza sığınma imkânı tanıdıktan sonra böyle ihanet eder ve muhtemelen en berbat şekilde ırzına geçtikten sonra soyup öldürmeyi vicdanına sığdırır? Vallahi ben, gecikmeksizin, efendimiz sultana bildirmem gereken bir durum görüyorum burada! Çünkü, olayı ona bildirmezsem, görevimi yapmamış olurum; ve hiçbir şey saklı kala-

mayacağından, zaten o da herhangi bir yerden öğrenmekte gecikmeyecektir; bu durumda da hemen işimi ve başımı yitiririm!" dedim.

Zavallı kadı, şaşırmanın sınırında, orada, benim önümde, gözleri alabildiğine açılmış, bütün bunlardan hiçbir şey işitmez, hiçbir şey anlamaz bir görünümde ve tedirginlik ve iç sıkıntısıyla ölü bir ağaç gibi kımıltısız kalakalmıştı. Çünkü ruhunu gece bürüdüğünden ne sağ kolunu sol kolundan ne de doğruyu yanlıştan ayırır olmuştu. Şaşkınlığından bir parça kurtulunca, bana "Ey komutan Muin, bu öyle karmaşık bir iş ki, ancak Tanrı işin içinden çıkabilir. Ama, bunu kulaktan kulağa yaymazsan, pişman olmazsın!" Ve bunu söyleyerek beni gönül okşayan ve saygı dolu sözlerle kuşattı. Elime de, içinde sanırım yitirdiğine yakın miktarda altınla dolu bir kese sıkıştırdı. Böylece benim suskunluğumu satın aldı ve hasarlarından korktuğu bir ateşi söndürmüş oldu.

O zaman tükenmiş halde bıraktığım kadıdan izin aldım ve genç kızın ne halde olduğunu görmeye gittim; beni gülerek kabul etti ve "Eminim ki artık fazla yaşamaz" dedi. Ve gerçekten, ey sultanım efendim, henüz üç gün geçmemişti ki, kadı'nın safra kesesi patlamasından öldüğü haberini aldım. Ve olup biteni ona anlatmak için genç hanıma ziyarette bulunmakta kusur etmediysem de, hizmetçiler bana, hanımlarının kadı'nın kızıyla birlikte Nil üzerinde Tanta yakınlarında sahip olduğu bir malikaneye gitmek üzre yola çıkmış olduğunu söylediler. Ben de, bütün bunlardan şaşakalarak bu iki zurnası olmayan genç ceylanın birlikte ne iş tutabileceklerini anlamak üzere onların izlerini bulmak için elimden geleni yaptım. Ama bunu sağlayamadım. Ve o zamandan beri, bir günden ötekine onların bana durumlarını bildirmelerini ve anlamamın çok zor olduğu bir iş hakkında zihnimi aydınlatmalarını bekliyorum. Ve işte sultanım efendim, benim öyküm böyle ve de güven duyarak bana yüklediğiniz görevleri yerine getirmeye başladığımdan beri başıma gelen en garip serüven de bu!

Komutan Muineddin bu öyküyü anlatıp bitirince, ikinci komu-

tan Sultan Baybars'ın huzuruna gelmiş ve iyi dilek ve temennilerde bulunduktan sonra "Ey sultanımız efendim, ben de aynı şekilde kendi başımdan geçen bir serüveni size anlatacağım; ve bununla Tanrı dilerse, göğsünü ferahlatacağım" demiş. Ve sonra demiş ki:

İKİNCİ KOLLUK AMİRİNİN ÖYKÜSÜ

Bil ki, ey sultanım efendim, amcamın kızı, Tanrı onu merhametiyle kuşatsın, benimle evlenmeyi kabul etmeden önce, bana "Ey amcamın oğlu, eğer Tanrı dilerse evleneceğiz; ama ben, ne bir eksik, ne bir fazla, üç koşulumu önceden kabul etmedikçe seninle evlenemem!" dedi. Ben de ona "Bunda bir uygunsuzluk yok. Ama nedir bu koşullar?" diye yanıt verdim. Bana "Asla haşhaş yutmayacaksın, asla karpuz yemeyeceksin, asla iskemleye oturmayacaksın!" dedi. Ben de "Yaşamımın üzerine yemin derim ki, ey amcamın kızı, bu koşullar epeyce zorlu. Ama, nedenlerini bilmesem de onları, yüreğimin tüm içtenliğiyle, oldukları gibi kabul ediyorum" diye yanıt verdim. Bana "İşte böyle, ya razı olur, ya vazgeçersin!" dedi. Ben de "Tüm dost yüreğimle kabul ediyorum" dedim.

Böylece evliliğimiz kutlandı ve her şey olup bitti; ve her şey geçmesi gerektiği gibi geçti. Beraberce tam bir gönül birliği ve sakinlik içinde birçok yıl yaşadık. Ama, bir gün haşhaş, karpuz ve iskemle konusundaki üç ünlü koşulun nedenini araştırmak fikri inatla kafamı sardı. Ve kendi kendime "Kullanılması kendisine hiçbir zarar

vermeyen bu üç şeyi yasaklamakla amcamın kızı ne yarar sağlayabilir? Kuşkusuz, bunun altında aydınlanmasını çok istediğim bir giz var" dedim. Ve ruhumun isterlerine ve arzularımın yoğunluğuna daha fazla dayanamayarak dostlarımdan birinin dükkânına girdim ve oturacak yeri samanla örtülmüş bir iskemleye oturmakla işe başladım. Sonra, daha önce suda soğutulmuş harika bir karpuz getirttim ve eteni içine haşhaş tanesi yerleştirerek zevkle yedim. Düşlere ve dingin zevklere kapıldım. Kendimi tam anlamıyla mutlu hissettim; midem de yediğim karpuz dolayısıyla rahattı. Samanla örtülü iskemle sayesinde çoktandır iskemleye oturma zevkinden yoksun art yuvarlarım da mutlandı.

Ama, ey sultanım efendim, evime dönüğümde, fifre ile zurna karşılıklı çalıp durdular. Çünkü ben, yanına ulaştığım anda, karım, şiddetle ayağa kalktı; sanki kocası değil de, onun için bir yabancıymışım gibi yüzüne peçesini örttü ve bana öfke ve aşağılamayla bakarak "Ey köpekoğlu köpek, sen sözünü böyle mi tutarsın? Hadi bakalım, izle beni, gidip kadıyı görecek ve boşanacağız!" diye haykırdı. Ben de, beynim hâlâ haşhaşla esrik, karnım hâlâ karpuzla ağırlaşmış ve bedenim, epeyce uzun zaman geçtikten sonra, art yuvarlarım altında samanla örülü bir iskemle bulmakla rahatlamış, üç kusurumu inkâr ederek gözüpeklik göstermeye çalışıyordum. Ama ben hâlâ yadsıma işaretleri yapıp dururken "Kapa çeneni ulan pezevenk! Kanıtları inkâra mı kalkışıyorsun? Haşhaş yutmuşsun işte, burnum kokusunu alıyor. Tıka basa karpuz yemişsin, lekelerini giysilerin üzerinde görüyorum. Ve katrana bulanmış gibi pis kıçınla bir iskemleye oturmuşsun, giysinin üzerinde oturduğun iskemlenin samanının göze batan çizgi izlerini görüyorum. Dolayısıyla, artık ben senin için hiçbir şey değilim. Sen de benim için hiçbir şey değilsin...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Kırkıncı Gece Olunca

Demiş ki:

"Ve de katrana bulanmış gibi pis kıçınla bir iskemleye oturmuşsun, giysinin üzerinde oturduğun iskemlenin samanının göze batan çizgi izlerini görüyorum. Dolayısıyla, artık ben senin için hiçbir şey değilim, sen de benim için hiçbir şey değilsin!" diye haykırdı.

Böyle konuştuktan sonra çarşafına büründü ve direnmeme karşın, beni kadı'nın huzuruna sürükledi. Huzura çıkınca, ona "Ey kadı efendim, hizmetçin, şu önünde duran herifle nikâh yoluyla hayatını birleştirmişti. Evlenmeden önce de, kendisine üç temel şart koşmuştum, o da bunları kabul etmiş ve belirli bir süre için saygıyla uygulamıştı; ama bugün bunları çiğnemiş bulunuyor. Böyle olunca da, kendi hukukuma uygun olarak şu andan başlayarak onun eşi olma durumundan çıkmış bulunuyorum. Senden boşanma ve benim mehrimi ödemesine hükmetmeni talep etmeye geldim" dedi. Kadı ona şartları sorunca, kendisine ayrıntılarıyla bunları açıkladı ve "Bu ipten kazıktan kurtulmuşun oğlu, bir iskemleye oturmuş, bir karpuz yemiş ve de haşhaş yutmuş" diye ekledi. Ve bana karşı ileri sürdüklerinin kanıtlarını belirtti; ben de hiçbirini inkâr etmeyi göze alamadım, sadece utanarak başımı önüme eğmekle yetindim.

O zaman kadı, iyiniyetle ve halime acıyarak, hüküm vermeden önce, karıma "Ey iyi kimselerin kızı, kuşkusuz haklısın sen, ama sana merhametli olmak da yakışır" dedi. Ve karım kendini kapıp koyvererek fırtına halinde eser gibi konuşarak, hiçbir şey işitip duymak istemediğini belirtince, kadı ile katipleri beni sadece bir kez bağışlaması için ısrarla ona rica etmeye başladılar. Ama onun boyna acımasız tavrını sürdürdüğünü görünce; kendisine hep bir ağızdan yapılan ricalarla, şimdilik davasını geri bırakıp sırf işin üzerinde düşünecek zaman kazanarak gerekirse başka bir vakitte yenileme yoluna gitmesinin daha mantıksal olabileceği söylendi. O zaman eşim,

mücadeleden bıkkın "Pekâlâ, onunla barışmaya razı oluyorum; ancak bunu, kadı efendimizin kendisine soracağım bir soruya yanıt vermesi koşuluna bağlayarak yapacağım" diye kesip attı. Kadı da ona "Pekâlâ! Sor sorunu bakalım, ey hatun!" dedi. Karım "İlkin ben bir kemiktim; sonra sinir oldum; sonra da et. Kimim ben, şimdi?" dedi. Kadı, düşünmek üzere başını önüne eğdi. Sakalını okşayarak ona "Vallahi, gördüğüm davalardan ötürü uzayan mahkeme, beni bugün yordu. Bu yüzden bu meselenin çözümünü yapamayacağım. Ama senden yarın sabah gelmeni rica ediyorum; içtihat kitaplarına danışarak sana yanıt verecek zaman bulurum!" dedi.

Bunun üzerine kadı, oturumu terk edip evine çekildi. Orada söz konusu olan meseleyle öylesine kafasını yormuş ki, on dört buçuk yaşında olan kızının önüne getirdiği yemeğe dokunmayı düşünmemiş. Ve takınağa öylesine tutkuyla bağlanmış ki, fısıltıyla kendi kendine "Ben ilkin kemiktim, sonra sinir oldum, sonra da et. Kimim ben, şimdi? He, vallahi, kimim ben? Evet, kimdir o? Bunun anlamı ne acaba?" deyip duruyormuş; ve bütün içtihat kitaplarını, tıp eserlerini ve sarf ve nahiyleri ve bilimsel yapıtları kurcalamışsa da, hiçbir yerde, bu meseleye bir çözüm bulamadığı gibi, uzaktan yakından onu çözebilecek ya da açıklama yoluna sokabilecek bir şey bulamamış ve sonunda "Vallahi, vazgeçiyorum araştırmaktan! Bu konuda hiçbir eser beni aydınlatamaz!" diye haykırmış.

Onu izleyen ve zihnini yorduğunun farkına varan kızı da, babasının bu son sözlerini işitince, kendisine "Babacığım, bana kaygılı ve tedirgin görünüyorsun; neyin var, Allah aşkına? Ve de kaygılarının ve sıkıntılarının sebebi nedir?" demiş. O da "Kızım, açıklanamaz bir nedendir bu; herhangi bir sonuç verecek gibi de değil" diye yanıt vermiş. Kızı "Bana anlatsana! Yüce Tanrı'nın hikmetinden hiçbir şey saklanamaz" demiş. Bunun üzerine kadı, kızına her şeyi anlatmaya karar vermiş.

Ve eşim olan genç kadının kendisine sorduğu meseleyi ona açıklamış. Kız da gülmeye başlamış ve "Maşallah çözülemez dediğin me-

sele bu mu? Ama, babacığım, bu, akarsuyun akışı kadar kolay bir şey. Gerçekten bunun çözümü açık ve şöyledir: Şiddet, katılık ve dayanıklıktan yana erkeğin zebbi on beş yaşından otuz beş yaşına kadar kemiğe benzer şekilde serttir; otuz beşinden altmışına kadar bir sinir gibidir; altmışından sonra da sarkan erdemsiz bir ettir" demiş.

Kızının bu sözlerini işiten kadı'nın içi ferahlamış ve memnun olarak "Zekânın dağıtıcısı Tanrı'ya şükürler olsun! Ey kutsanmış kız, sen benim onurumu kurtardın ve güzel bir evliliğin çözülmesini engelledin!" demiş. Ertesi gün olur olmaz, ayağa kalkıp, sabırsızlığın sınırında, mahkemeye koşmuş ve orada adalet dağıtmaya başlamış. Epeyce bir süre sonra, beklemekte olduğu kadının, yani karımın ve karşında gördüğün kölenin, yani benim içeri girdiğimizi gördü. İki taraftan verilip alınan selamlardan sonra, karım kadıya "Ya seydi, sorumu hatırlıyor musun ve de çözümünü buldun mu?" dedi. O da "Elhamdülillah! Beni aydınlatan Tanrı'ya övgü olsun! Ey iyi kimselerin kızı, sen bana biraz daha güç bir mesele sorabilirdin! Çünkü, bunu, güçlük çekmeden çözdüm. Herkes bilir ki, erkeğin zebbi on beş yaştan otuz beş yaşa kadar kemik gibi serttir; otuz beşinden altmışına kadar sinire benzer bir hale dönüşür; altmışından sonra da sonuç vermeyen bir et parçasından başka bir şey değildir" diye yanıt verdi.

Karım, onun kızını tanıdığı ve zekâsını çok iyi bildiğinden, ne olup bittiğini keşfetti; ve alaycı bir tavırla kadıya "Senin kızın daha ancak on dört buçuk yaşında; ama aklı iki katı, hatta daha fazla yaşta olanlarınki gibi. Tebrikler! Tebrikler! Bu gidişle iyi yol alır! Vallahi, meslekten birçok kadın, bundan daha iyisini yapamazdı! Bilgiden yana elverişliliği harika! Geleceği de güven altındadır" dedi. Ve oracıkta, bana, mahkemeden ayrılmamız için işaret verdikten sonra, celsenin görülmekte olduğu salonu terk etti. Kadıyı da, orada bulunanların karşısında, ömrünün sonuna kadar duyacağı bir can sıkıntısı, şaşkınlık ve karmaşıklık içinde bıraktı.

Ve böylece konuşarak, ikinci kolluk amiri de kendi yerine geri dönmüş. Sultan Baybars da ona "Tanrı'nın sırlarına akıl ermez. Bu öykü, şaşılası bir öykü!" demiş. O zaman adı İzzeddin olan üçüncü kolluk amiri ilerlemiş; ve Baybars'ın önünde saygı duruşunda bulunduktan sonra "Ey zamanın şahı, benim başıma, yaşamım boyunca yüce sultanımın kulaklarına layık olabilecek hiçbir önemli olay gelmedi. Ama, bana izin verirsen, kişiye özel olmasa bile, daha az çekici ve şaşılası olmayan bir öykü anlatacağım" demiş. İşte şöyle:

ÜÇÜNCÜ KOLLUK AMİRİNİN ÖYKÜSÜ

Bil ki, ey sultanımız efendim, kölenizin anası, eski çağlara ait birçok öykü bilirdi. Bu öyküler arasında bana şu öyküyü de anlatmıştı:

Bir zamanlar, tuzlu deniz yakınındaki bir ülkede, güzel bir kadınla evli bir balıkçı varmış. Bu güzel kadın onu mutlu etmiş; o da, aynı şekilde, kadını mutlu etmiş bulunuyormuş. Bu balıkçı, her gün denize balık tutmaya gidermiş; ve tuttuğu balıkları satarak ancak ikisini doyuracak kadar para kazanırmış. Günün birinde hasta düşmüş ve o gün yiyecek şey bulamamışlar. Ertesi gün karısı ona "Nasıl, bugün de balığa çıkamıyor musun? Öyleyse, ne yiyip, ne içeriz? Bana bak, sen sadece şöyle ayağa kalk; yorgun olduğundan, senin yerine ben ağı ve seleyi taşırım. Bu durumda belki de iki balık tutarız; birini satar, birini de yeriz" demiş. Balıkçı da ona "Çok iyi!" de-

miş ve ayağa kalkmış; karısı ağı ve seleyi taşıyarak ardından gelirken yol almışlar. Ve deniz kıyısına, sultanın sarayının dibinde, balığın bol olduğu bir yere ulaşmışlar.

O sırada, sultan, tam da pencere önünde oturmuş, denize bakmaktaymış; ve balıkçının o güzelim karısının farkına varmış; gözlerini ona dikerek o anda âşık olmuş. Ve hemen büyük vezirini çağırtarak, ona "Vezirim, kıyıda, şu balıkçının karısını gördüm biraz önce; çok güzel olduğundan ve uzaktan yakından sarayımda eşi bulunmadığından, ona çılgınca tutuldum" demiş. Vezir de ona "Bu iş nazik, ey zamanın şahı! Ne yapabiliriz ki?" demiş, Sultan da "Kararsızlık göstermeye mahal yok. Senin, balıkçıyı sarayın muhafızlarına yakalatman ve onu öldürtmen gerek! O zaman ben, karısıyla evlenirim"

diyerek onu yanıtlamış. Vezir de adaletsever bir kişi olduğundan, ona "Kusuru olmaksızın onu öldürmen yasal olmaz; yoksa herkes senin hakkında kötü konuşur. Örneğin 'Sultan, bir kadın uğruna şu zavallı balıkçıyı öldürdü' derler" demiş. Şah da vezire "Doğru, vallahi! Öyleyse, bu eşsiz güzele duyduğum arzuya doyum sağlamam için ne yapmam gerek!" diye sormuş. Vezir de "Bu maksada yasal yollardan ulaşabilirsin. Gerçekte, saraydaki, divan salonu, bir dönüm oluşturacak en ve boydadır. Balıkçıyı salona getirtir ve ben ona 'Sultan efendimiz bu salona bir halı sermek istiyor. Ve bu halı tek parça halinde olmalıdır. Bunu sağlayamazsan, seni öldürürüz' derim. Böylece, ölümünün bir nedeni olur. Kimse de bunun bir kadın uğruna olduğunu söyleyemez" demiş. Sultan da "Pekâlâ!" yanıtını vermiş.

O zaman vezir, ayağa kalkıp balıkçıyı çağırtmış ve saraya gelince, onu, divana şahın huzuruna çıkarmış; ve de kendisine "Ey balıkçı, şah efendimiz, bu salona tek parça halinde bir dönümlük bir halı getirmeni istiyor. Bu maksatla, sana üç gün süre tanıyor; halıyı getirmezsen, seni ateşte yakacak! Dolayısıyla bu konuda yazılı bir taahhütte bulun ve altına mührünü bas!" demiş.

Vezirin bu sözlerini duyan balıkçı "Pekâlâ, iyi ama ben bir halıcı mıyım ki? Ben bir balıkçıyım. Bana her renkten, her türden balık ısmarla; ben de onları sana getireyim! Halılara gelince, vallahi, onlar beni anlamaz, ben de onları anlamam! Ve de onların ne kokusunu ne de rengini bilirim. Balıklar söz konusu ise, taahhüde girişir, altını da mühürlerim!" diye yanıt vermiş. Ama vezir, onu "Sıkıcı sözler üretip durman boşuna! Şah böyle hükmetti" diye yanıtlamış. Balıkçı da "Vallahi! Tek bir mühür değil, yüz mühür alabilir ve halı taciri olarak benim yerime kağıda basabilirsin!" demiş. Ve ellerini birbirine vurarak saraydan çıkıp öfkeli bir halde karısının yanına ulaşmış.

Karısı onu bu halde görünce, kendisine "Neden öfkelendin?" diye sormuş. O da "Sus ve daha fazla konuşmadan ayağa kalk ve elimizde bulunan pılı pırtıyı toplayalım ve bu ülkeden çıkıp gidelim!"

diye yanıt vermiş. Kadın da "Neden?" diye sorunca "Çünkü şah beni üç gün içinde öldürmek istiyor" diye yanıt vermiş. Kadın "Neden ama?" diye sorunca da "Bir dönümlük bir halı istedi benden, sarayındaki salonu için!" diye yanıt vermiş. Kadın "Sadece bunu mu?" diye sormuş. O da "Evet" yanıtını vermiş. Kadın "Pekâlâ. Sen rahatça uyu; ben, yarın sabah söz konusu halıyı sana getiririm, sen de onu şahın salonuna serersin" demiş. O zaman balıkçı "Sadece buna ihtiyacım vardı. Şimdi tamam oldu! Yahu sen de vezir gibi çıldırdın mı, hey kadın; yani biz halı taciri miyiz?" demiş. Ama kadın "Sen bu halıyı istiyor musun, onu söyle? Ben onu sana hemen sağlar ve buraya getiririm!" diye yanıt vermiş. O da "Evet. Emin olmak için yarın yerine, ona şimdi sahip olmayı yeğlerim. Böylece, rahat uyuyabilirim" demiş. Kadın ona "Madem ki öyle, ey Âdem, yallah, kalk bakalım ve bahçeler yanındaki *falan* yere git. Orada çarpık bir ağaç göreceksin, onun ayak ucunda bir kuyu vardır. Sen, bu kuyuya eğilir ve içine bakarak 'Hey *falan* hatun, senin sevgili dostun *filan*, benimle selamlarını yolladı; ve kendisine teslim etmek üzere, dün, gece bastırmadan eve dönmek üzere acele ettiği sırada senin yanında unuttuğu iği vermeni istiyor; çünkü onunla halı yapıp bir odayı döşemek istiyoruz' diye haykırırsın!" demiş. Balıkçı da karısına "Pekâlâ!" demiş.

Ve kalkıp gecikmeden çarpık ağacın altındaki sözü edilen kuyuya gitmiş; dibine bakıp "Hey *falan* hatun, senin sevgili dostun *filan* kişi, benimle selamlarını yolladı ve sana 'Sende unuttuğu iğle dokuyacağımız halıyı bir odaya sereceğiz' dememi istedi" diye haykırmış. O zaman kuyuda bulunan, sadece Tanrı'nın kim olduğunu bildiği hatun, ona "Ben hiç sevgili dostumun istediği şeyi reddedebilir miyim? Al işte iğ! Al onu ve dokuyacağınız halıyı istediğin şekilde odaya ser! Sonra, onu bana geri getirirsin!" demiş. Balıkçı da "Peki" diyerek kuyudan çıktığını gördüğü iği alıp cebine koymuş ve "Bu kadın beni de kendisi gibi deli etti" diyerek evinin doğrultusunda yolunu sürdürerek karısının yanına ulaşmış ve ona "Ey amcamın kızı, iş-

te sana iği getirdim!" demiş. Kadın da ona "Âlâ. Şimdi senin ölümünü isteyen vezirin yanına git ve ona 'Bana iri bir çivi ver' de! O da sana bir çivi verecek; bunu büyük salonun bir ucuna çak; ve bu iğin ipinin ucunu buna tak ve bekleyerek istediğin en ve boyda halının dokunduğunu gör!" demiş. Balıkçı da "Ey kadın, gelmekte olan ölümümden önce, herkesin benim durumuma gülmesini ve benimle alay edip deli yerine koymasını mı istiyorsun? Bu iğin içinden bir dönümlük bir halı çıkacak, öyle mi?" diye haykırmış. Ama karısı öfkelenerek ona "Sen çabucak kalkıp gidiyor musun, gitmiyor musun? Sus bakalım, ey Âdem ve sana söylediğim gibi sadece yola koyul!" demiş. Balıkçı da, iğle birlikte "Her şeyi bilen Tanrı'dan başka başvurulacak güç yoktur; işte ey zavallı, yaşamının son günü geldi" diyerek saraya gitmiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Kırk Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

"... İşte, ey zavallı, yaşamının son günü geldi" diyerek saraya gitmiş. Ve şahla veziri bulmuş. Vezir ona bakarak "Halı nerede, ey balıkçı" diye sormuş. O da "Şurada!" demiş. Onlar da "Hani nerede?" diye sorunca "Şurada, cebimde!" diye yanıt vermiş. Onlar da "İşte ölümünden önce şaka yapmak isteyen biri!" diye ona gülmeye başlamışlar. Vezir, alay ederek "Bir dönümlük bir halı cebe konulacak bir çocuk topu mudur" diye sormuş. O da "Bu, sizin kafanızı neden yoruyor? Siz benden bir halı istediniz, ben de onu getirdim; benden başka bir şey istemediniz ki! Bana gülecek yerde, ey vezir, ayağa kalk da bana iri bir çivi ver. Halı, bu salonda, önünüze serilecek!" diye yanıt vermiş.

O zaman vezir, balıkçının deliliğine gülerek ayağa kalkmış ve celladın kulağına "Ey cellat, sen şurada, salonun kapısının yanında dur. Ve balıkçı benim vereceğim çiviyi alıp istediğim gibi salonu halıyla donatmakta beceri göstermeyince, işaretim üzerine kılıcı çeker, benden başkaca bir buyruk almaksızın, bir vuruşta kafasını uçurursun" demiş. Cellat da "Pekâlâ!" diye yanıt vermiş. Vezir "Şimdi halıyı bize göster bakalım!" diye çiviyi balıkçıya vermiş.

O zaman balıkçı çiviyi salonun bir uçuna çakmış ve ona iğin ipinin ucunu takmış; ve "Ölümüne dön, ey lanetli!" diyerek iği çevirmiş. Ve birdenbire, sarayda eşi bulunmaz harika bir halı, salon boyunca gelişip her yana doğru uzanmaya başlamış. Şah ve vezir, o sırada hiçbir şey söylemeksizin, balıkçı da sükûnetle beklerken, bir saat kadar bir süreyle birbirine bakıp durmuşlar. Sonra vezir, şaha, anlamlı bir tavırla göz kırpmış ve balıkçıya dönerek, ona "Şah memnun oldu; ve sana 'Pekâlâ!' diyor. Ama senden bir şey daha istiyor" demiş. Balıkçı "Nedir istediği şey" demiş. O da "Şah senden kendisine küçük bir bebek getirmeni istiyor. Bu bebek ancak sekiz günlük olmalı. Ve de şahımız efendimize bir öykü anlatmalıdır. Bu öykü bir yalanla başlayıp bir yalanla bitmeli!" diye yanıt vermiş.

Balıkçı da, bunu işiterek vezire "Sadece bu mu? Vallahi, pek fazla bir şey istemedin! Yalnız bu güne kadar sekiz günlük çocukların, hatta bu çocuklar ifrit yavruları da olsa, konuştuklarını, hele başı da; sonu da yalan olan öyküler söylediklerini hiç bilmiyordum" demiş. Vezir de ona "Sus bakalım! Şahın sözü ve arzusu yerine getirilmelidir. Bundan dolayı sana, sekiz günlük bir süre tanıyoruz; bu sürenin sonunda, söz konusu olan küçük çocuğu getiremezsen, kızıl ölümü tadacaksın! Dolayısıyla bu konuda bir taahhütname yaz ve mührünü üzerine bas" diye yanıt vermiş. Balıkçı da "Pek güzel, işte mührüm, ey vezir! Benim yerime sen mühür bas; çünkü nasıl yapılacağını bilmiyorum. Ben sadece ağımı onarmasını bilirim. Yüzük senin elinde, ne istersen yap! Bir yerine yüz kez mühür basabilirsin! Küçük çocuğa gelince, kerim Tanrı, onu sağlayacaktır!" demiş. Ve-

zir, balıkçının mührünü eline alıp söz konusu taahhüt belgesine mühür basmış. Balıkçı da onu geri alıp öfkeyle oradan ayrılmış.

Ve karısının yanına ulaşarak ona "Ayağa kalk da bu ülkeden kaçalım! Bunu daha önce de söylemiştim de beni dinlemek istememiştin. Ayağa kalk, ben gidiyorum" demiş. Kadın ona "Neden? Hangi sebeple? Yoksa iğden halı çıkmadı mı?" demiş. Balıkçı da "Çıktı; ama vezir denen kıçımın pezevengi, şu köpoğlu, şimdi de benden bir öykü anlatacak; ve bu öykünün yalan üstüne yalan ve onun üstüne yine yalandan kurulu olmasını sağlayacak sekiz günlük bir çocuk istiyor. Ve bunun yerine getirilmesi için de bana sekiz günlük bir süre tanıdılar" diyerek yanıt vermiş. Karısı da ona "Pekâlâ. Ama öfkelenme sakın, ey Âdem! Sekiz gün henüz geçip gitmedi; o gün gelinceye kadar çaresini düşünecek ve kurtuluş kapısını bulacak zaman var!" demiş.

Böylece, sekizinci günün sabahında, balıkçı, karısına "Sağlamak zorunda olduğum çocuğu unuttun mu? Bugün verilen sürenin son günü!" demiş. Kadın da ona "Pekâlâ. Bildiğin çarpık ağacın altındaki kuyunun başına git. Kuyuda yaşayan kimseye iğri geri vermekle ve ona nazikçe teşekkür etmekle işe başlarsın. Sonra da ona 'Ey *falan* kimse, senin sevgili dostun *filan* kişi, selamlarını yolluyor ve dün doğmuş olan çocuğu kendisine ödünç vermeni söylüyor; çünkü bir iş için ona ihtiyacımız var!' dersin!" demiş.

Bu sözleri duyunca, balıkçı karısına "Vallahi, ben o katran suratlı vezir dışında, senin kadar budala ve çılgın birini tanımadım. Nasıl olur da, hey kadın, bu vezir benden sekiz günlük bir çocuk istediği halde, sen sözgenlikle konuşmasını bilen ve öyküler anlatan bir günlük bir çocuğu teslim etmeyi önererek bunu daha da güçleştiriyorsun?" demiş. Karısı "Sen lafı neden karıştırıyorsun? Ben sana ne söyledimse onu yapmaya gitsene!" diye yanıt vermiş. Balıkçı da "Çok iyi! Yeryüzündeki yaşamımın son günü geldi demektir!" diye haykırmış.

Ve evden çıkarak kuyuya ulaşıncaya kadar yürümüş; oraya "İş-

te iğ" diyerek iği atmış. Ve de "Ey *falan* kişi, senin sevgili dostun selamlarını yolluyor ve bir günlük nevzadı, bir iş için kendisine ihtiyaç duyduğumuzdan ona vermeni diliyor. Yalnız çabuk olun, yoksa başım omuzlarımdan uçurulacak!" diye eklemiş. O zaman kuyuda yaşayan, sadece Tanrı'nın tanıdığı kişi "İşte, al onu!" diye yanıt vermiş. Balıkçı da kendisine uzatılan bir günlük çocuğu almış. Kuyuda yaşayan kişi de ona "Onun üzerine kem göze karşı okunan kelimeyi söyle!" demiş. O da "Bismillahirrahmanirrahim!" diyerek kollarına yerleştirdiği çocukla oradan uzaklaşmış.

Yolda yürürken, kendi kendine "Bunun gibi bir günlük değil, otuz günlük olsalar ve akıl almaz ifrit çocuğu olsalar bile, konuşmasını beceren ve öyküler anlatan çocuklar var mıdır?" diyormuş. Sonra, bu konuda yüreğini ferah tutmak için kundağa sarılı olarak kollarında bulunan bebeğe seslenerek, ona "Haydi bakayım, çocuğum, konuş biraz: böylece bugünün benim günüm olup olmadığını anlayayım!" demiş. Ama çocuk, balıkçının bağırarak söylediklerini duyunca korkmuş, yüzü ve bedeni kasılmış ve bütün küçük bebekler gibi yapmış; yani korkunç çığlıklar koparark ağlamış ve yapabildiğince çişini yapmış. Balıkçı da baştan aşağı ıslanmış; karısına içerleyerek ona "Al işte, çocuğu getirdim. Tanrı beni korusun! Köpoğlunun bütün bildiği zırlayıp çiş yapmaktan ibaret! Bak beni ne hale koydu!" demiş. Ama kadın ona "Senin ne işine gerek! Peygambere dua et, ey Âdem ve sana ne diyorsam, onu yap! Bu çocuğu gecikmeksizin şahın huzuruna götür. Konuşup konuşmadığını görürsün. Yalnız, onun için üç yastık getirmelerini iste ve onu divanın üzerine oturttuğun zaman, bu yastıklarla sağına soluna birer, sırtına da tek bir yastık koyarak onu destekle! Ve peygambere dua et!" demiş. O da "Dua ve barış onun üzerine olsun!" diye yanıt vermiş. Sonra nevzadı kollarında taşıyarak, şahla veziri bulmaya gitmiş.

Vezir, balıkçının kundaklanmış bebekle geldiğini görünce, gülmeye başlamış ve ona "Çocuk bu mu?" demiş. O da "Evet" yanıtını vermiş. Vezir çocuğa doğru dönmüş ve ona bebeklerle konuşmak

için kullanılan bir sesle "Çocuğum!" diye seslenmiş. Ama çocuk, konuşacak yerde, ağzını burnunu büzerek "Ua! Ua!" demeye başlamış. Vezir de çok sevinerek şahın huzuruna çıkmış ve ona "Çocuğa seslendim, ama yanıt vermedi; ağlayıp sadece 'Ua! Ua!' demekle yetindi. Bu da balıkçının ölümü demektir. Ama olay vezirler, emirler ve ileri gelenler topluluğunun önünde kanıtlanmalıdır; çünkü balıkçıyla yaptığımız sözleşmenin koşulları onlara okunacak ve bunu izleyerek onu öldüreceğiz. O zaman hiç kimse aleyhinde konuşmaksızın, o güzel kadınla keyif sürebilirsin!" demiş. Şah da "Öyle olsun, ey vezir!" demiş. Ve ikisi birlikte salona girmişler. Emirler ve görevliler toplanmış. Balıkçı getirtilmiş; vezir onun önünde ve tüm orada bulanlar önünde mühürlenmiş sözleşmeyi okumuş ve "Şimdi, ey balıkçı, bize, konuşacak olan çocuğu getir!" demiş. Balıkçı da "İlkin bana üç yastık verilsin, çocuk sonra konuşacak!" demiş. Ona üç yastık getirilmiş; balıkçı çocuğu divanın ortasına oturtmuş ve onu bu üç yastıkla desteklemiş. Şah da balıkçıya "Bize, yalan üstüne yalan, onun da üstüne yeniden yalana dayanan bir öykü söyleyecek olan çocuk bu mu?" diye sormuş.

Balıkçı buna yanıt vermeden önce, bir günlük bebek "Her şeyden önce, selam üzerine olsun, ey şah!" diye yanıt vermiş. Vezirlerle emirler ve ötekilerin hepsi, çocuğa suskun bir şaşkınlıkla bakmışlar. Şahın kendisi de, orada bulunanlar kadar şaşırarak çocuğa selamını iade etmiş ve ona "Uyanık, bir yalanlar reçeli olan öyküyü, bize anlat bakalım!" demiş. Çocuk da "İşte! Bir gün, sıcak bir havada, gençliğin gözüpekliliğiyle, kent dışında kırlarda yürümekte iken, bir karpuz satıcısına rastladım; çok hararetim olduğundan ve iyice susamış bulunduğumdan bir altın dinar karşılığında bir karpuz satın aldım. Karpuzu kesip bir dilim çıkardım ve yutarak serinledim. Sonra, karpuzun içine bakınca, orada, kulesiyle birlikte bir kent gördüm. O zaman, kararsızlık geçirmeden, ayaklarımı birbiri ardından kaldırıp karpuzun içine girdim; karpuzun içinde bulunan yöremdeki dükkânlara, evlere ve bu kentte oturanlara bakarak üzerinde her

biri bir arşın uzunluğunda pek çok hurma bulunan bir hurma ağacı gördüm. Bu hurmaları arzulayan ruhum da, şiddetle beni onlara doğru itiyordu. Onların çekiciliğine dayanamayarak bir, iki, üç ya da dört hurma koparmak ve yemek üzere ağaca tırmandım. Ama hurma ağacının üzerinde, kimileri buğday döver ve başakları ayırırken, kimileri de tohum ekmekte, hasat yapmakta olan fellahlar gördüm; ben de hurma ağacı üzerinde bir zaman daha yürüdükten sonra, harman yerinde yumurta döven birilerine rastladım; daha dikkatle bakarak harman yerindeki dövülmüş tüm yumurtalardan küçük civcivlerin çıktığını gördüm. Horoz civcivler bir yana, tavuk civcivler öte yana koşuşuyorlardı. Ben de orada onlara bakakaldım ve onların göz göre göre büyüdüklerine tanıklık ettim. O zaman bu küçük horozlarla piliçleri evlendirdim; sonra hepsini birarada mutlu olarak bıraktım.

Sonra da hurma ağacının bir başka dalına giderek orada susamlı kurabiyeler taşıyan bir eşek gördüm; ve canım susamlı kurabiyeyi çok istediğinden bir, iki kurabiye aldım ve iki, üç ağız dolusu bunlardan yedim. Böylece kurabiyeleri yiyip bitirince, başımı kaldırdım ve kendimi karpuzun dışında buldum. Karpuz yeniden kapandı ve daha önce olduğu gibi yeniden bütünlendi. İşte benim size anlatacağım öykü buydu!" diyerek onu yanıtlamış.

Şah nevzadın bu sözlerini işitince, ona "He, he, ey yalancıların şeyhi ve başlarının tacı; he, he, ey uyanık! İşte bir dizi düzmece örgüsü! Bu şeytansı öykünün gerçekten bir tek sözcüğüne bile inandığımızı sanmıyorsun ya! Allah, Allah! Ne zamandan beri, örneğin karpuzlar, içinde kentler barındırıyor? Ve ne zamandan beri yumurtalar bir kez harman yerinde dövüldükten sonra piliç üretiyorlar? Bütün bunların yalan üstüne yalan olduklarını itiraf et, uyanık!" demiş. Çocuk da "Hiçbir şeyi reddetmiyorum! Ama sen de, ey şah, bu zavallı balıkçı konusunda gerçek duygularını ne yadsımalı ne de saklamalısın! Ve sırf kıyıda gördüğün güzel karısını onun elinden almak üzere kendisini öldürtmek istediğini açıklamalısın! Pekâlâ! Bi-

zi gören Tanrı'nın önünde, bir şah ve sultan olarak, sana ait olmayan şeyi arzu etmekten ve bu zavallı balıkçı gibi daha az zengin ve daha az güçlü olan benzerinin malını çalmaktan utanmıyor musun? Tanrı ve dua ve barış üzerine olası Peygamber'in erdemleri hakkı için, yemin ederim ki, şu saat ve şu anda bu balıkçıyı rahat bırakmazsan ve karısı hakkındaki kötü niyetlerinden vazgeçmezsen, senin ve vezirinin izlerini yeryüzünden sileceğim; öyle ki artık sinekler bile sizi bulamayacak!" diye yanıt vermiş.

Ve kundağa sarılmış çocuk korkunç bir sesle bunları söyledikten, herkesi şaşkınlığa bürüdükten sonra, balıkçıya "Şimdi, amca, beni al ve buradan çıkararak evine götür" demiş. Balıkçı da bir günlük nevzat Uyanık'ı alıp kimseyi tedirgin etmeksizin saraydan çıkmış ve karısının yanına gitmiş. O da, öğreneceğini öğrendikten sonra, kocasına "Sana şimdi, yapılacak iş olarak gecikmeksizin, çocuğu aldığın yere götürmek kaldı. Benim selamımı ve teşekkürlerimi de sevgili dostuma aktarmakta kusur etme! Ve ona sağlığından haber sor!" demiş. Balıkçı da "Pekâlâ" demiş. Ve kendisinden ne isteniyorsa yapmış. Sonra evine geri gönmüş ve abdest alıp namaz kılma borcunu yerine getirmiş ve güzel karısıyla her zaman yaptığı şeyi yapmış. Ve o zamandan beri, birlikte mutlu ve rahat yaşamışlar.

İşte onların durumu böyleymiş!

Ve böylece bu öyküyü anlattıktan sonra, üçüncü kolluk amiri yeniden kendi yerini almış; Sultan Baybars da "Ne harika bir öykü bu! Ey İzzeddin komutan, ama şahla balıkçı arasında geçen günlerin neler getirdiğini anlatmayışın ne yazık!" demiş. O zaman adı Muhiddin olan dördüncü kolluk amiri ilerlemiş ve "Ey şah, bana izin verirsen eğer, sonu başlangıcından da şaşırtıcı olan bu öykünün devamını sana anlatırım!" demiş. Sultan Baybars da "Kuşkusuz ve tüm yüreğim ve ruhumla!" demiş. O zaman komutan Muhiddin demiş ki:

DÖRDÜNCÜ KOLLUK AMİRİNİN ÖYKÜSÜ

Bil ki, ey zamanın şahı, Tanrı'nın kutsamasıyla, bu balıkçının ve güzel karısının bir oğlan çocukları olmuş. Ve bu oğlan çocuğa, ana babası, o kundak içindeki çocuğun günün birinde kendilerini sıkıntılardan kurtarmış olmasının anısına değer vererek Uyanık Muhammet adını vermişler. Ve bu çocuk anası kadar güzelmiş.

Sultan'ın da aynı şekilde balıkçının oğlunun yaşında bir oğlu olmuş; ama bu çocuk çok çirkinmiş ve rengi fellah çocuklarınki gibi imiş. Bu iki çocuk okuma yazma öğrenmek üzere aynı okula gitmişler. Ve alabildiğine tembel olan şahın oğlu, üstün nitelikli bir öğrenci olan balıkçının oğlunu görünce ona "Hey, sabahın hayırlı olsun, balıkçının oğlu" demiş. Böyle çağırması, onu hor gördüğündenmiş. Uyanık Muhammet de, ona "Senin de sabahın hayırlı olsun, ey sultanın oğlu ve de eski bir nalının kayışları gibi kara olan yüzün ağarsın!" diye yanıt vermiş. Ve böylece iki çocuk okulda hep bu şekilde selamlaşarak bir yıl birlikte okumuşlar. Sonunda öfkelenen sultanın oğlu, babasına gidip durumu "Balıkçının oğlu olan köpek, her sabah selamımı iade ederken bana 'Yüzü eski nalın kayışları gibi olan' deyimini kullanıyor" diyerek şikâyet etmiş. Bunu duyan şah öfkeye kapılmış; ama geçmiş olaylar nedeniyle balıkçının oğlunu cezalandırmayı göze alamadığından okulun hocası şeyhi çağırtmış ve ona "Ey şeyh, eğer balıkçının oğlu Muhammet'i öldürmek istersen, sana güzel bir ödül ve cariye kızlar ve de güzel beyaz köleler veririm" demiş. Okul hocası da buna sevinmiş ve "Emrin olur, ey zamanın şahı.

Ben her gün çocuğu falakaya yatırırım; bu durumda günün birinde ölür gider" diye yanıt vermiş.

Böylece ertesi sabah Uyanık Muhammet okula Kuran okumaya gidince, okul hocası, öğrencilere "Falakayı getirin ve şu balıkçının oğlunu yere yatırın!" demiş. Öğrenciler âdet gereğince Muhammet'i yakalayıp yere yatırmışlar ve ayaklarını falakanın kayışına yerleştirmişler. Okul hocası da değneği eline almış ve çocuğun ayak tabanlarına kan çıkıncaya ve ayak ve bacakları kıpkızıl oluncaya kadar vurmaya başlamış. Ve de ona "İnşallah, yarın yeniden dersini veririm, ey kalın kafalı!" demiş. Oğlan da işkence aygıtından kurtulur kurtulmaz bacaklarını rüzgâra teslim ederek okuldan kaçmış. Anasıyla babasının yanına gidip onlara "Bakın! Okul Şeyhi, sultanın oğlu yüzünden beni öldüresiye kadar dövdü! Ben artık okula gitmeyeceğim, babam gibi balıkçı olmak istiyorum" demiş. Babası da ona "Peki, oğlum" demiş. Ve ayağa kalkıp çocuğa bir ağ ve bir sepet vermiş ve ona "Al bakalım, işte balık tutmak için araç ve gereçler! Yarın balık tutmaya git, ama yaşamını sağlayacak kadarından fazlasını tutmamalısın!" demiş.

Böylece, ertesi gün, şafak vakti, oğlan gidip ağını denize fırlatmış. Ama ağına küçük kırmızı bir tekirden başka balık takılmamış. Muhammet de ağı çekerek kendi kedine "Bu tekiri kendi pullarıyla kızartayım ve kahvaltıda yiyeyim!" demiş. Gidip bir parça kuru ot ve odun parçaları toplamış ve tutuşturmuş ve tekiri ateşte kızartmak üzere eline almış. O zaman tekir ağzını açmış ve ona "Beni yakma, ya Muhammet! Ben deniz eceleri arasında bir eceyim. Beni daha önce olduğum suya bırak; ben de bir sıkıntılı anında sana yararlı olur, ihtiyaç duyduğun günlerde sana yardıma gelirim!" demiş. O da "Pekâlâ!" demiş. Ve sözü edilen tekiri yeniden denize atmış. İşte onun durumu böyleymiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Kırk İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

Ve sözü edilen tekiri yeniden denize atmış. İşte onun durumu böyleymiş! Şaha gelince, iki gün geçince okul hocasını çağırtmış ve ona "Sen, balıkçının oğlu Muhammet'i öldürdün mü?" diye sormuş. Okul hocası da "Onu ilk günden başlayarak bayıltıncaya kadar falakaya çektim. Bunu görünce kaçtı ve bir daha da geri dönmedi. Şimdi babası gibi balıkçılık yapıyor" diye yanıt vermiş; şah da onu kovmuş ve ona "Defol! Köpoğlu! Allah babanın belasını versin, kızın da bir domuzla evlensin!" demiş.

Bunu izleyerek vezirini çağırtmış ve ona "Çocuk ölmemiş. Ne yapsak dersin!" demiş. Vezir de şaha "Ben onun ölümü için bir yol bulurum!" diye yanıt vermiş. Şah "Onun ölümünü nasıl düzenleyeceksin?" diye sormuş. O da "Ben Yeşil Ülke sultanının kızı olan çok güzel bir genç kız tanıyorum. Sözünü ettiğim ülke, buradan yedi yıllık bir yolculukla ulaşılacak mesafede. Balıkçının oğlunu buraya çağırtalım; ona 'Efendimiz sultan seni çok takdir ediyor ve senin yiğitliğine güveniyor. Dolayısıyla Yeşil Ülke'ye gideceksin; ve oradan bu ülkenin sultanının kızını alıp getireceksin; çünkü sultan efendimiz bu kızla evlenmek istiyor; ve sen hariç bu kızı hiç kimse alıp getiremiyor' diyeceğim" demiş. Şah da vezire "Pekâlâ, getirt bakalım çocuğu!" yanıtını vermiş.

O zaman vezir, diretmesine karşın, genç çocuk Muhammet'i çağırtmış ve ona "Efendimiz sultan, Yeşil Ülke sultanının kızını kendisine getirmen için seni oraya göndermek arzusundadır" demiş. O da "Ne zamandan beri bu ülkenin yolunu biliyorum ben acaba?" diye yanıt vermiş. Vezir "Öyle gerekiyor!" demiş. Bunu duyan çocuk öfkeyle oradan çıkmış; gidip annesine olup biteni anlatmış. Annesi de ona "Git derdinle nehir boyunda dolaş, nehrin tam denize döküldüğü yerde derdin kendiliğinden dağılacak!" demiş. Muhammet çocuk

derdiyle başbaşa deniz kıyısına, nehrin denize döküldüğü yere dolaşmaya gitmiş.

Ve enine boyuna, canı sıkkın, dolaşırken, daha önce ağına düşen tekir, denizden çıkmış ve kıyıya gelerek onu selamlamış. Ve çocuğa "Neden sıkıntılısın, ey Uyanık Muhammet?" demiş. O da "Bana soru sorma! Çünkü derdim çaresiz!" diye yanıt vermiş. Balık da ona "Çare Tanrı'nın ellerindedir. Konuş!" demiş. Çocuk "Düşünsene, ey tekir, katran suratlı vezir, bana 'Senin gidip bize Yeşil Ülke sultanının kızını bulman gerek!' dedi" demiş. Tekir de ona "Çok âlâ. Şahın yanına git ve ona 'Gidip Yeşil Ülke sultanının kızını arayacağım. Ama bunun için bana altından bir dahabiye[1] yapman gerek. Ve bu altının da vezirin servetinden alınması zorunlu!' dersin" demiş. Çocuk Muhammet de, tekirin kendisine söylediklerini bildirmek üzere şahın yanına gitmiş. Şah da ona, vezirin somurtmasına karşın, onun servetine dayanarak çocuk için altın dahabiyeyi inşa ettirmekten başka bir şey yapamamış. Vezir tutulduğu öfkeden neredeyse ölecekmiş. Muhammet de altın dahabiyeye binmiş ve onu nehre sevkederek yola çıkmış.

Dostu tekir de, onun önünden giderek kendisine yolu göstermiş ve ona nehrin kolları ve iç ırmakları boyunca rehberlik etmiş. Sonunda Yeşil Ülke'ye ulaşmışlar. Uyanık Muhammet bir tellal tutarak kentte "Kadın olsun, erkek olsun, çocuk olsun, yaşlı olsun; nehrin kenarına, balıkçının oğlu Uyanık Muhammet'in altın dahabiyesini görmeye gelsin!" diye bağırtmış.

O zaman tüm kentte oturanlar, büyük küçük, kadın erkek, nehre inip altından dahabiyeye bakmaya gelmişler. Bütün gün ona bakıp durmuşlar. O zaman şahın kızı da merakını yenememiş ve "Ben de ötekiler gibi gidip dahabiyeye bakacağım!" diyerek babasından izin istemiş. Şah da ona izin vermiş; ama daha önce, kentte, ne er-

1 *Dahabiye*: Nehir kayığı (Ç.)

kek ne kadın, hiç kimsenin, sultan kızı dahabiyeye bakmaya gideceği için, evinden çıkmamasını sağlamak amacıyla tellal bağırtmış.

Böylece, şahın kızı, güzel altın dahabiyeye bakmak üzere kıyıya inmiş. Ve işaretlerle Uyanık'a, kendisinin kayığa binip içini de görüp göremeyeceğini sormuş; Muhammet de ona, başı ve gözleriyle "Evet" anlamında işaret vermiş. O da dahabiyeye binmiş; o zaman Uyanık Muhammet, onu meşgul görüp, gürültü çıkarmadan dahabiyenin ipini çözerek takozunu kaldırmış; ve dahabiyeyi yola çıkarıp oradan ayrılmış.

Yeşil Ülke sultanının kızı ziyaretini bitirince, kayıktan çıkmak istemiş; başını kaldırmış ve dahabiyenin yola çıkmış ve babasının ülkesinden epeyce ayrılmış bulunduğunu görmüş. O zaman, tekirin dostuna "Uyanık, beni nereye götürüyorsun?" diye sormuş. O da "Seni, onunla evlenesin diye, bir şahın yanına götürüyorum!" demiş. Kız ona "Bu şah, acaba, senden daha güzel mi?" diye sormuş. O da "Bilmiyorum. Biraz sonra sen kendi gözlerinle görürsün" diye yanıt vermiş. O zaman kız parmağından yüzüğünü çıkarmış; ve onu nehre atmış. Ama tekir orada imiş, yüzüğü ağzına almış ve onlara yol göstermeyi sürdürmüş. Sonra da kız, Uyanık'a "Ben senden başkasıyla evlenmem ve burada özgürce kendimi sana vermek istiyorum" demiş. Muhammet Çocuk da ona "Çok âlâ" demiş. Ve kızın bekâretini almış ve su üzerinde onunla zevkini sürmüş.

Ulaşacakları yere geldikleri zaman, balıkçının oğlu Muhammet, şahın yanına varmış ve ona "İşte geldim ve Yeşil Ülke sultanının kızını sana getirdim. Ama, kız, sana, üzerinde yürüyerek saraya gelmek üzere yeşil ipekten halılar toprağa serilmedikçe dahabiyeden çıkmayacağını bildirmemi istedi. O zaman onun ne denli zarafetle yürüdüğünü göreceksin!" demiş. Şah da ona "Çok âlâ" demiş. O da, vezirin servetine dayanarak ve de onun canının sıkılması pahasına, halıcılar çarşısındaki bütün yeşil ipek halıları satın aldırmış ve sarayın önünden dahabiyeye kadar yere serdirmiş.

O zaman Yeşil Ülke sultanının kızı, yeşillere bürünmüş olarak

ipek halılar üzerinde yürümüş ve ruhları hayran bırakan bir salınışla ilerlemiş. Şah onu görmüş, ona hayran ve güzelliğinden ötürü âşık olmuş. Kız saray girince, şah ona "Hemen bu gece seninle evlilik sözleşmesini yazdıracağım" demiş.

O zaman genç kız da ona "Peki. Ama sen benimle evlenmek istiyorsan, nehirde parmağımdan düşürdüğüm yüzüğü bana getirmelisin! Ondan sonra sözleşme yaparız; sen de benimle evlenirsin" demiş. Oysa, bu yüzüğü tekir, dostu balıkçının oğlu Uyanık Muhammet'e vermiş bulunuyormuş.

Bunun üzerine şah vezirini çağırtmış ve ona "Dinle, hanım sultanın yüzüğü parmağından nehre düşmüş. Şimdi ne yapmalı dersin? Ve onu bize kim getirebilir?" demiş. Vezir de "Balıkçının oğlu şu alçak, şu ifrit Muhammet'ten başka kim getirebilir ki, onu?" diyerek yanıt vermiş. Oysa, bunu, sadece oğlanı, kurtuluşu olmayan bir tuzağa düşürmenin yolunu bulmak üzre söylüyormuş. Şah da hemen onu aratmış. Huzura geldiğini görünce de ona "Hatunun elinden suya bir yüzük düşmüş! Bunu senden başkası bulup getiremez! demişler. O da kendilerine "Pekâlâ. Alın işte yüzük!" diye yanıt vermiş.

Şah da yüzüğü almış ve Yeşil Ülke'li genç kıza götürmüş; ve ona "Al, işte yüzüğün ve de bu akşam evlilik sözleşmesini yapalım!" demiş. Kız da ona "Pekâlâ. Ama benim ülkemde, bir genç kız evleneceği zaman, bir âdet vardır" demiş. Şah da ona "Peki, söyle nedir" demiş. Kız da "Evlenecek oğlanın evinden denize kadar bir çukur kazarlar; içini çalı çırpıyla doldururlar ve ateşe verirler. Ve nişanlı erkek, kendini ateşe atar ve orada denize kadar yürür; denizde de suya girip yıkanarak doğruca nişanlı kızın evine gider ve böylece ateşle ve suyla arınır...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Kırk Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

"... Ve böylece ateşle ve suyla arınır. Ve işte, benim ülkemde, evlilik sözleşmesinin merasimi böyledir" demiş.

O zaman kıza tutulmuş olan şah, sözü edilen çukurun kazılmasını buyurmuş; onu çalı çırpıyla doldurtmuş ve vezirini çağırtmış ve ona "Yarın, kendini benimle birlikte ateş üzerinde yürümeye hazırla" demiş. Ve ertesi gün bu odun dolu kanalı ateşe verme zamanı gelince, vezir şaha "Balıkçının oğlu Muhammet'in, işin ne olduğunun anlaşılması için, ilkin bunun içine girmesi iyi olur. Bu ateşten sağ selamet çıkarsa, biz de kendimizi ateşe atarız!" demiş. Şah da "Olur!" demiş.

O sırada, dahabiyede dostu oğlanın yanına çıkmış bulunan tekir, ona demiş ki "Uyanık, şah seni çağırtır da 'Kendini ateşe at!' derse, sakın korkma; ama kulaklarını tıka ve 'Bağışlaması sınırsız, acıması bol Tanrı adına' koruyucu deyimini söyle! Sonra da kendini kararlılıkla ateş kanalına at!" demiş.

Ve böylece, şah çalı çırpıyı ateşe verdirmiş. Muhammet'i çağırtmışlar ve ona "Kendini ateşe at ve üzerinde denize kadar yürü; sen Uyanık olduğuna göre bunu yapabilirsin" demişler. Çocuk onlara "Başım, gözüm üstüne! Emriniz olur!" demiş. Kulaklarını elleriyle tıkamış ve içinden koruyucu deyimi okuyarak kararlılıkla ateşe girmiş. Ve deniz kıyısında ateşten eskisinden daha güzel olarak çıkmış. Onu gören herkesin, güzelliğinden gözleri kamaşmış.

O zaman vezir şaha "Biz de gidip ateşe girelim. Şu alçak balıkçının oğlu gibi güzelleşmiş olarak oradan çıkalım! Bizimle birlikte ateşe atılıp bizim gibi güzelleşsin diye oğlunu da çağır!" demiş. Şah da, çirkin yüzü eski nalınların kayışı gibi olan oğlunu çağırtmış. Ve üçü el ele tutuşmuş ve öylece ateşe atılmışlar. Ve bir kül yığınına dönmüşler. O zaman balıkçının oğlu Uyanık Muhammet, Yeşil Ülke hü-

kümdarının kızı olan genç kızın yanına gitmiş; ve evlilik sözleşmesi yaptırarak onunla evlenmiş; ve saltanat tahtına oturmuş ve sultan olmuş. Yanına babası ve anasını da çağırmış. Ve hepsi birlikte sarayda, tam bir mutluluk ve uyum içinde mutlu ve refah içinde yaşamışlar. Refahın, mutluluğun, bolluğun ve uyumun sahibi olan Tanrı'ya övgüler olsun!

Komutan Muhiddin böylece bu öyküyü anlatmış; Sultan Baybars da ona teşekkür edip kendisine memnunluğunu belirttikten sonra yerine dönmüş. O zaman adı Nureddin olan beşinci kolluk amiri ilerlemiş ve Sultan Baybars'ın önünde yeri öptükten sonra "Ben, sultanımız ve başımızın tacı, öyküler arasında eşi olmayan bir öykü anlatacağım" demiş. Ve sözünü sürdürmüş:

BEŞİNCİ KOLLUK AMİRİNİN ÖYKÜSÜ

Bir zamanlar bir sultan varmış. Ve bu sultan, günlerden bir gün vezirini çağırtmış; ona "Vezir!" diye seslenmiş. O da "Buyur! Ne var, ey şah?" diye yanıt vermiş. Sultan ona "Bana bir mühür kazıtmanı istiyorum. Bu mühürün öyle bir gücü olsun ki, neşeli olduğum zaman sıkılmayayım ve sıkıntılı olduğum zaman da keyiflenmeyeyim. Bu mühürü kazıyan da, söz konusu gücü sağladığından yana güvence versin. Bunu yapman için sana üç günlük süre tanıyorum!" demiş.

Bunun üzerine vezir, her zaman mühür ve muska yaptığı bilinen kişilere başvurmuş ve onlara "Şah için bana bir mühür kazıyın" demiş. Ve de şahın kendisine söylediklerini ve istediklerini de anlatmış. Ama içlerinden hiçbiri, üzerine, benzeri bir mühür yapma sorumluluğunu almamış. O zaman vezir ayağa kalkmış ve öfkelenerek çekip gitmiş ve kendi kendine "Ben, bu kentte benim için gerekli olanı yapacak kimseyi bulamayacağım. Bir başka ülkeye gideyim!" demiş.

Ve kentten çıkıp kırlarda dolaşıp dururken tarlasında buğdayını döven bir Arap şeyhine rastlamış. "Barış üzerine olsun, ey Arapların şeyhi!" diyerek onu selamlamış. Arapların şeyhi de selamını iade etmiş; ona "Ya seydi, bu sıcak havada nereye gitmektesin?" demiş. O da "Şahla ilgili bir iş için geziye çıktım" diye yanıt vermiş. Şeyh ona "Neymiş bu iş?" diye sormuş. O da "Şah benden, neşeli olunca sıkılmamasını, sıkılınca da keyiflenmemesini sağlayacak nitelikte bir mühür yaptırmamı istedi" diye yanıt vermiş. Arapların şeyhi de ona "Hepsi bu kadar mı?" diye sormuş. Vezir "Evet!" diye yanıt vermiş. O da kendisine "Pekâlâ. Otur bakalım! Sana yiyecek bir şeyler getireyim!" demiş.

Arapların şeyhi, veziri bir an yalnız bırakmış ve adı Yasemin olan kızının yanına gitmiş. Ona "Kızım Yasemin, bir konuk için öğle yemeği hazırla!" demiş. Kız da "Nereden geliyor bu konuk?" demiş. O da "Sultan tarafından" diye yanıt vermiş. Kız "Peki, ne istiyor?" diye sormuş. Babası da ona meseleyi anlatmış. Ama onu burada tekrarlamanın hiç yararı yok.

O zaman Yasemin adlı bu soylu Arap kızı, hemen otuz yumurta ve tuzsuz tereyağdan bir tabak yemek pişirip bunu sekiz ekmek dilimi ile birlikte ve de "Bunu yolcuya ver ve ona 'Yasemin adlı bir Arap soylusu olan kızım sana selamını yolluyor; mührü kendisinin hazırlayacağını bildiriyor. Fazladan sana 'Ay ancak otuz gündür ve bugün deniz kabarmıştır. Sekiz gün de bir hafta eder!' diyor, dersin!" açıklamasında bulunarak babasına vermiş. Babası da

"Pekâlâ!" demiş. Öğle yemeğini alarak onun yanından ayrılmış; ama yürürken tabağın yağı eline bulaşmış. O zaman tabağı yere koymuş, ekmek dilimlerinden birini alarak onunla elinin yağını silmiş ve onunla birlikte kendisinde iştah uyandıran yemeğin ucundan bir yumurtayı da yemiş. Bunu izleyerek ayağa kalkmış ve yemeği vezire götürerek ona "Bir Arap soylusu olan kızım Yasemin sana selam yolluyor ve mührü kendisinin hazırlayacağını bildiriyor. Ve de sana 'Ayın ancak otuz gün olduğunu, bugün denizin taşacağını, sekiz günün de bir hafta ettiğini' bildiriyor" demiş. Vezir de "İlkin yemek yiyelim, sonra işe bakarız" demiş. Yemeği yiyip bitirince de, Yasemin'in babasına "Söyle de, kızın bana mührü kazısın, ama ay bir gün eksiktir; deniz kurumuştur ve hafta ancak yedi gündür" demiş.

O zaman Arapların şeyhi, kızının yanına dönmüş ve ona "Vezir senden mührü kazımanı istiyor; ama ayın bir gün eksik, denizin kurumuş ve haftada da ancak yedi gün bulunduğunu söylüyor" demiş. O zaman genç kız ona "Sen yaptığın işten utanmıyor musun, baba? Yemek tepsisini yola bırakmışsın; bir dilim ekmekle bir yumurta yemişsin ve konuğa yağsız yumurta götürmüşsün!" demiş. O da kızına "He, vallahi, doğru! Ama, kızım, tabak doluydu, yağı elime bulaştı; bunun üzerine oturdum, ekmek dilimiyle elimi silip dilimi yedim; o zaman canım yumurta çekti; ben de birini yutuverdim" diye yanıt vermiş. Kız "Zararı yok. Mührü hazırlayalım!" demiş.

O zaman mührü hazırlamış ve üzerine şu sözleri kazımış: "İster acı, ister sevinçli olsun, tüm duygular bize Tanrı'dan gelir!" ve mührü vezire göndermiş; o da teşekkürler ettikten sonra mührü almış ve şaha götürmek üzere yola çıkmış. Şah da mührü aldıktan sonra üzerine kazınmış olanı okumuş ve vezire "Bu mührü kim kazıdı?" diye sormuş. O da "Arap soylusu Yasemin adında genç bir kız" diye yanıt vermiş. Şah, iki ayağı üzerine dinelmiş ve vezire "Haydi gel, kızıyla evlenmem için beni babasının yanına götür" demiş.

O zaman vezir şahın elini tutmuş ve onunla birlikte yola çıkmış. Gidip Arapların şeyhini bulmuşlar ve ona "Ey Arapların şeyhi,

biz seninle akraba olmak için geldik" demişler. O da, kendilerine "Hayırlı olsun! Ama, kiminle ilişki kurarak?" demiş. Vezir "Arapların soylu hatunu kızın Yasemin ile gözlerinin önünde, karşında bulunan şahımız efendimiz evlenmek istiyor" diye yanıt vermiş. O da "Pekâlâ. Bizler sizin hizmetkârlarınız. Ama kızım, öbür gözünde altın bulunan bir terazinin gözünde tartılacak değerdedir. Ağırlığa karşı ağırlık. Çünkü Yasemin, babasının yüreği için değerlidir" de-

miş. Vezir de "Bunda uygunsuz bir şey yok" diye yanıt vermiş. Onlar da gidip altın bulmuşlar ve onu, Arapların şeyhinin kızını öbür gözüne yerleştirdikleri bir terazinin gözüne koymuşlar. Genç kızla altın dengelenince, hemen oracıkta, evlilik sözleşmesi yazılmış. Şah da Arapların köyünde bir düğün yapmış. Ve aynı gece, babasının evinde genç kızla gerdeğe girmiş; onun bekâretini gidermiş, onunla evliliğin sefasını sürmüş. Sabahleyin de, kızla birlikte yola çıkıp onu sarayına götürmüş.

Bu sarayda bir süre kalınca güzel Arap kızı Yasemin zayıflamaya ve bitkinlikten erimeye başlamış. Bunu gören şah hekimi çağırmış ve ona "Çabucak gel de, Sitti ül-Arap Yasemin'i muayene et. Neden böyle zayıflayıp eridiğini bilmiyorum" demiş. Hekim yukarı çıkıp Yasemin'i muayene etmiş. Sonra aşağı inip şaha "Kentlerde yaşamaya alışık değil bu kız, çünkü o kırsal yörelerin çocuğudur; ve göğsü hava eksikliğinden sıkışıyor" demiş. Şah da "Peki, ne yapmak gerek?" diye sormuş. Hekim de "Ona deniz kenarında bir saray yaptır. Orada temiz hava solusun; böylece evvelkinden çok daha sağlıklı olur" diye yanıt vermiş. Şah da, hemen, yapıcılara, deniz kıyısında bir saray inşa etmelerini buyurmuş. Saray tamamlanınca da Arapların soylu kızı bitkin Yasemin'i oraya taşımışlar...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Kırk Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

... Arapların soylu kızı bitkin Yasemin'i oraya taşımışlar.

O da, sarayda bir süre kalınca şişmanlamış ve eriyip zayıflaması kesilmiş. Ve bir gün dirseklerini pencereye dayamış bakınırken,

bir balıkçı gelip sarayın önünde ağını denize fırlatmış. Onu geri çektiği vakit, içinde tuğla ve deniz kabuğundan başka bir şey bulunmadığını görmüş. Buna çok kızmış. O zaman Yasemin ona seslenerek, kendisine "Ey balıkçı! Eğer bu kez ağını denize benim uğrama fırlatırsan, zahmetine karşılık sana bir altın dinar veririm" demiş. Balıkçı da "Pekâlâ, ey hatun!" diye yanıt vermiş. Ve ağını Arap soylusu Yasemin uğruna denize fırlatmış ve çekip toparlayınca, içinde kızıl bakırdan bir şişe bulmuş; o da bir yatak çarşafını örtü olarak kullanıp balıkçının yanına inmiş ve ona "Al bakalım, işte dinarın ve şişeyi bana ver" demiş. Ama balıkçı "Yo, vallahi! Bu şişeye karşılık o dinarı almayacağım, ama yanağından bir öpücük alacağım" diye yanıt vermiş.

Onlar, tam da birlikte böyle konuşurlarken şah çıkagelmiş. Balıkçıyı yakalayıp bir kılıç darbesiyle öldürmüş; cesedini de nehre atmış. Sonra Arapların soylu kızı Yasemin'e dönmüş; ve ona "Artık bundan böyle seni görmek istemiyorum. Nereye istersen, oraya defol, git!" demiş.

Kız da bırakıp gitmiş. İki gün, iki gece aç susuz yol almış. O sırada bir kente ulaşmış. Sabahtan akşam namazı saatine kadar bir tacir dükkânının kapısı önünde oturmuş. O zaman tacir ona "Ey hatun, sen şurada sabahtan beri oturmaktasın. Neden bunu yapıyorsun?" demiş. Kız da "Ben bir yabancıyım. Bu kentte hiç kimseyi tanımıyorum. İki günden beri de hiçbir şey yiyip içmedim" diye yanıt vermiş. O zaman tacir zenci kölesini çağırmış ve ona "Şuradaki hatunu al, eve götür. Ve evdekilere, ona yiyecek içecek vermelerini söyle!" demiş. Zenci de onu alıp eve götürmüş. Ve tacirin eşi olan hanımına "Efendim bu hatunu, iyice yedirip içirerek doyurmanı söyledi" demiş. Tacirin karısı Yasemin'e bakmış ve kıskançlık duymuş. Çünkü kız çok güzelmiş. Zenciye dönüp ona "Pekâlâ. Sen bu kadını taraçadaki kümese çıkar!" demiş. Zenci Yasemin'in elinden tutmuş ve taraçadaki sözü edilen kümese çıkarmış.

Yasemin de orada, tacirin karısı onunla yedirip içirmek bakı-

mından hiçbir şekilde meşgul olmaksızın akşama kadar kalmış. O zaman Arapların soylu kızı Yasemin, kolunun altında bulunan kızıl bakır şişeyi düşünmüş. Kendi kendine "Hele bir bakalım, belki bunun içinde içecek birazcık su vardır" demiş. Böyle düşünerek şişeyi eline alıp ağzındaki kapağı çevirmiş. İçinden hemen ibriğiyle birlikte bir leğen çıkmış. Yasemin bunlarla elini yıkamış. Sonra başını kaldırmış ve şişeden yiyecek ve içeceklerle dolu bir tepsi çıktığını görmüş; yiyip içip memnun olmuş. Sonra kapağını yeniden çevirmiş. Oradan ellerinde zillerle on beyaz esire çıkmış ve kümeste raksetmeye başlamışlar. Rakslarını bitirince, bunların her biri Yasemin'in dizleri üzerine on altın kesesi atmış. Sonra hepsi şişenin içine geri dönmüşler.

Arapların soylu kızı Yasemin de, böylece, kümeste yiyip içerek, ve şişenin genç kızlarıyla eğlenerek tam üç gün kalmış. Ve onları her dışarı çıkardığında, kızlar, raks bittikten sonra, ona, altın dolu keseler fırlatmışlar; ve bunlar gittikçe birikerek kümes tavanına kadar altınla dolmuş.

Bu sürenin sonunda, tacirin zenci kölesi bir ihtiyacını gidermek için taraçaya çıkmış. Orada soylu Yasemin'i görmüş ve şaşırmış. Çünkü tacirin eşinin söylediğine inanarak onu çekip gitti sanıyormuş. Yasemin de, ona "Efendin beni buraya besleyesiniz diye mi, yoksa açlıktan ve susuzluktan eskisinden de beter hale getiresiniz diye mi yolladı?" demiş. Köle de "Ya Sitti, efendim sana ekmek verildi ve de aynı gün buradan ayrıldın sanıyor" diye yanıt vermiş. Sonra koşup çabucak dükkânında efendisini bulmuş ve ona "Ya seydi, benimle birlikte eve yolladığın zavallı kadın, üç gün boyunca, hiçbir şey yiyip içmeksizin, tüm zamanını taraçadaki kümeste geçirmiş" demiş. İyi yürekli birisi olan tacir de, çok kızmış; ve hemen dükkânını terk ederek gidip karısına "Nasıl oldu da, ey lanet karı, bu zavallı kadına yiyecek bir şey vermedin?" demiş. Ve onu tutup kolu yoruluncaya kadar dövmeye başlamış. Sonra ekmek ve başka şeyler alarak taraçaya çıkmış ve Yasemin'e "Ya Sitti, al şunu ye. Se-

ni unuttuğumuz için de bizi bağışla" demiş. Kız "Tanrı malını arttırsın. Ben, tüm lütufların yerini bulmuşçasına senden memnunum. Şimdi iyiliklerini tamamlamak istiyorsan, senden bir şey dileyeceğim" diyerek ona yanıt vermiş. O da "Konuş, ey hatun!" demiş. Kadın "Kentin dışında bana şahın sarayınınkinden iki kat daha güzel bir saray inşa ettirmeni dilerdim" demiş. O da "Bunda bir uygunsuzluk yok, kuşkusuz!" demiş. Kız da "İşte altın! Bunlardan istediğin kadar al. Eğer çalışan yapıcılar genellikle gündelik bir dirhem alıyorlarsa, inşaatı çabucak bitirsinler diye sen onlara dört dirhem ver" demiş. Tacir de ona "Pekâlâ" demiş.

Ve parayı almış; yapıcıları ve mimarları biraraya getirerek onun için, kısa bir sürede şahınkinden iki kat daha güzel olan bir saray inşa ettirmiş. Sonra, kümese, Arapların soylu kızı Yasemin'in yanına gelmiş; ve ona "Ya sitti, saray bitti" demiş. Kadın da ona "İşte para. Al bunu ve git saray için saten mobilyalar satın al ve hepsi yabancı olan ve Arapça bilmeyen zenci hizmetkârlar sağla!" demiş. Tacir de saten mobilyalar satın almaya gitmiş; ve Arapça bilmeyen ve anlamayan söz konusu zenci hizmetkârları sağlamış. Ve kümese dönerek Arapların soylu kızı Yasemin'e "Hanımım, şimdi her şey tamam. Lütfen gel de sarayı teslim al!" demiş. Arapların soylu kızı Yasemin de ayağa kalkmış ve kümesten çıkmadan önce, tacire "İçinde barındığım kümes tavanına kadar altınla doludur. Sen bunları, bana karşı göstermiş olduğun dostluktan ötürü, benden bir armağan olarak al!" demiş. Ve tacirden izin almış. İşte onun durumu böyleymiş.

Yasemin'e gelince, saraya gitmiş ve şahane bir hükümdar giysisi alarak bunu giyinmiş ve tahtın üzerine oturmuş. Ve tam bir şaha benzemiş. Onun da durumu işte böyleymiş.

Balıkçıyı öldüren ve kendisini kovmuş olan kocasına gelince, belirli bir zaman geçtikten sonra yatışmış ve geceleyin onu hatırlamış. Ve sabahleyin vezirini çağırtarak ona "Vezir!" demiş. Vezir de "Buyur sultanım!" demiş. Şah "Haydi kılık değiştirelim ve eşim,

Arapların soylu kızı Yasemin'i aramaya gidelim" demiş. Vezir de "İşittim ve itaat ediyorum" demiş. Ve kılık değiştirerek saraydan çıkmışlar ve sorup soruşturarak ve iki gün yol yürüyerek Arapların soylu kızı Yasemin'i aramışlar. Böylece onun bulunduğu kente gelmişler; sarayını görmüşler. Şah, vezirine "Bu saray yeni yapılmış burada! Çünkü daha önceki yolculuklarda onu hiç görmemiştim. Kimin acaba?" demiş. Vezir de "Bilmiyorum. Belki de bizim bilgimiz dışında, herhangi bir şah gelip kenti işgal etmiştir" diye yanıt vermiş. Şah "Vallahi! Bu doğru olabilir. Yine de, emin olmamız için, kentte bir tellal dolaştırarak bu gece hiç kimsenin evinde ışık yakmamasını duyuralım. Böylece, bu sarayda oturanların buyruğa boyun eğen uyruklarımızdan mı, yoksa kenti fetheden hükümdarlar mı olduğunu anlarız!" demiş.

Böylece tellal sözü edilen buyruğu duyurmak üzere kenti dolaşmış. Gece olunca, şah, vezirleriyle birlikte mahalleleri dolaşmaya koyulmuş. Ve daha önce görmedikleri saraydan başka hiçbir yerde ışık bulunmadığını görmüşler. Buradan yayılan şarkılar ve ut ve tambur sesleri işitmişler. Bunun üzerine vezir şaha "Görüyorsun işte şahım! Artık bu kentin bize ait olmadığını ve bu sarayda burayı fetheden hükümdarların oturduğunu size söylemiştim!" demiş. Şah da "Kim bilir? Gel, sarayın kapıcısından bilgi alalım!" demiş. Ve gidip kapıcıya danışmışlar. Ama bu kapıcı bir Berberi olduğundan Arapça tek bir söz anlamıyor ve konuşmuyor ve onların her sorusuna "Şunu!" diye yanıt veriyormuş. Bunun Berberi dilindeki anlamı "Bilmiyorum" demekmiş. Şahla veziri de oradan ayrılmış ve korkularından o gece uyuyamamışlar.

Ve ertesi sabah, şah vezire "Tellala kenti dolaşarak bir kez daha bu gece hiç kimsenin ışık yakmamasını duyurmasını söyle! Böylece kesin olarak durumu anlarız" demiş. Tellal da bir kez daha kenti dolaşmış ve gece olmuş; şah da veziriyle dışarı çıkmış. Ama, bir gün öncekinin iki katıyla ışıklandırılmış ve aydınlığa boğulmuş olan saraydan başka, tüm evlerde karanlığın hüküm sürmekte olduğunu

görmüşler. Vezir de şaha "Şimdi artık benim sana söylemiş olduğum gibi bu ülkenin yabancı şahlar tarafından zaptedilmiş olduğu hakkında kesin bir fikir edinmiş oldun!" demiş. Şah da "Doğru! Peki, şimdi ne yapacağız?" demiş. Vezir "Gidip yatacağız. Bakalım yarın neler olur, göreceğiz!" demiş.

Ertesi gün vezir, şaha "Gel, herkes gibi gidip saray yöresinde dolaşalım! Şahın hangi ülkeden olduğunu gözlerimle görüp kulaklarımla işitmek için, seni aşağıda bırakır ve ben kurnazlıkla yukarı çıkarın" demiş. Böylece saray kapıcısının yanına gelince, vezir muhafızların dikkatlerini yanıltmış; ve taht salonuna çıkmayı başarmış. Ve Arapların soylu kızı Yasemin'i görünce, genç bir hükümdarı selamladığını sanarak onu selamlamış. Kadın, onun selamını iade etmiş; ve ona "Otur!" demiş. Vezir oturunca, onu tanımış olan ve kocası şahın da kentte olduğundan haberli bulunan Arapların soylu kızı Yasemin, şişenin kapağını çevirmiş; serinletici içkiler getirilmiş; ve şişeden çıkan on esire zillerle raksetmeye başlamışlar. Rakstan sonra, bunların her biri Yasemin'in dizleri üzerine on altın kesesi atmış. O da bunları toplamış ve "Bunları armağan olarak al, çünkü fakir olduğunu görüyorum" diyerek hepsini vezire vermiş; vezir de onun elini öpmüş ve kendisine "Tanrı düşmanların üzerine seni muzaffer kılsın, ey zamanın şahı! Ve bizler için ömrünü uzatsın!" demiş. Sonra izin almış ve kapının yanında oturmakta olan şahın yanına inmiş.

Şah ona "Yukarıda ne yaptın, ey vezir?" demiş. O da "He, vallahi! Bu kentin ele geçirilmiş olduğunu söylemekte haklı imişim! Hükümdar bana armağan olarak yüz kese altın verdi ve bana 'Al bunları, çünkü fakirsin, sen!' dedi. İşte bu şah bunları söyledi bana. Bütün bunlardan sonra, onun bu kenti ve bu ülkeyi almış olmasından kuşku duyabilir misin?" diye yanıt vermiş. Şah da "Yok canım, gerçekten böyle mi düşünüyorsun? Bu durumda, ben de, Berberi muhafızların dikkatlerini yanıltarak şu hükümdarı görmek üzere yukarı çıkacağım!" demiş. Ve söylediğini yapmış.

Arapların soylu kızı Yasemin onu görmüş ve tanımış; ama bunu hiç belli etmemiş. Onun onuruna tahtından ayağa kalkmış ve ona "Lütfen otur!" demiş. Şah da yabancı bir şah sandığı kişinin onurunu sayarak ayağa kalktığını görünce, yüreği rahatlamış ve kendi kendine "Bu bir şah değil, hiç kuşkusuz benim uyruklarımdan biri; yoksa tanımadığı biri için ayağa kalkmazdı!" demiş. Ve koltuğa oturmuş, serinleticiler gelmiş; içip mutlulanmışlar. O zaman şah, birdenbire yüreklenmiş ve Arapların soylu kızı Yasemin'e "Sizler, bu sarayda oturanlar, hangi nitelikte insanlarsınız?" diye sormuş. Yasemin gülümsemiş ve "Bizler zengin kimseleriz" diye yanıt vermiş. Ve böylece konuşarak şişenin kapağını çevirmiş; o anda, on harika beyaz esire ortaya çıkmış ve zillerle raksetmişler. Ortadan yok olmadan önce de, bunların her biri Yasemin'in dizlerine altın dolu on kese atmış. Şah bu şişeye, hayranlığın sınırında hayran kalmış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek ansızın susmuş.

Ama Dokuz Yüz Kırk Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

Şah, bu şişeye hayranlığın sınırında hayran olmuş ve Arapların soylu kızı Yasemin'e "Kardeşim, bana bu harika şişeyi nereden satın aldığını söyler misin?" diye sormuş. Yasemin de "Ben bu şişeyi birisinde gördüm; ve bu kişiye 'Bu şişeyi bana ver, karşılığında ne istersen veririm!' dedim. O da bana 'Bu şişe alınıp satılmaz. Ama onu sana vermemi istiyorsan, gel benimle bir kez horozla tavuğun yaptığını yap. Sonra sana bu şişeyi vereyim!' diye yanıt verdi. Ben de onun benden istediğini yaptım. Şişeyi bana verdi" demiş.

Aslında Yasemin, sırf kafasındaki bir fikir dolayısıyla böyle konuşuyormuş. Şah onun bu sözlerini işitince, kendisine "Anlaşıldı, bu çok kolay. Ve de bu şişeyi bana verecek olursan, aynı şeyi bana yapmana bir değil, iki kez razı olurum!" demiş. Arapların soylu kızı da "Yo, iki kez yeterli değil! Tanrı kazanç kapısını açsın!" demiş. Şah da "Öyleyse gel, bu şişe için o işi dört kez görelim!" demiş. Yasemin de ona "Pekâlâ. Kalk ve işi görmek üzere şu odaya gir" demiş. Ve birbiri ardından odaya girmişler.

O zaman Arapların soylu kızı Yasemin, bu satışı sağlamak üzere şahın gerekli bedensel duruşu belirlediğini görünce, öylesine gülmeye başlamış ki, sırtüstü düşmüş. Sonra da ona "Maşallah, ey zamanın şahı! Sen bir şah ve sultan olarak bir şişeye sahip olmak için kendini bana vermek istiyorsun, öyle mi? Böyle bir zihniyete sahipken, nasıl oluyor da, bana 'Bir öpücük ver de şişeyi al!' diyen balıkçıyı öldürme günahını üzerine alıyorsun?" demiş.

Bu sözleri işiten şah şaşırmış, aptallaşmış. Sonra Arapların soylu kızı Yasemin'i tanımış; gülmeye başlamış ve ona "Sen misin, o? Bütün bunları sen mi yaptın?" demiş. Onu öpüp onunla arasını düzeltmiş. O zamandan başlayarak birlikte tam bir uyum içinde mutlu ve rahat bir ömür sürmüşler. Uyumu sağlayan, mutluluk ve refahın Dağıtıcısı Tanrı'ya övgüler olsun!

Ve kolluk amiri Nureddin, Arapların soylu kızı Yasemin'in öyküsünü böylece anlattıktan sonra susmuş. Sultan Baybars, bu öyküyü işitmekten çok zevk almış ve içi ferahlamış; ve ona "Vallahi, bu öykü harikaymış!" demiş. Bunun üzerine Cemaleddin adındaki altıncı kolluk amiri ilerlemiş ve Baybars'ın önünde saygı duruşunda bulunmuş ve ona "Ey zamanın şahı, eğer izin verirsen, ben, hoşuna gidecek başka bir öykü anlatacağım!" demiş. Baybars da ona "Kuşkusuz izin verilmiştir" demiş. Kolluk amiri Cemaleddin de demiş ki:

ALTINCI KOLLUK AMİRİNİN ÖYKÜSÜ

Bir zamanlar, ey zamanın şahı, bir kızı olan bir sultan varmış. Bu kız güzel, hem de çok güzelmiş; ve çok sevilir, çok üstüne titrenir ve çok okşanırmış. Ve dahası, çok cilveli imiş. Onun için kendisine Dalal[1] derlermiş.

Bu kız bir gün oturmuş, başını kaşıyormuş. O sırada başında küçük bir bit bulmuş. Ve bir süre ona bakıp durmuş. Sonra ayağa kalkmış, onu parmakları arasında tutup büyük yağ, tereyağ ve bal küplerinin sıralandığı kilere gitmiş. Ve büyük bir yağ küpünün kapağını açmış ve biti yağın yüzüne bırakıp bitin üzerine kapağı kapayarak oradan uzaklaşmış. Aylar, yıllar geçmiş. Sultan Dalal, biti ve onu yağ küpüne atmış bulunduğunu çoktan unutarak on beş yaşına ulaşmış.

Ama günün birinde bit irileştiğinden küpü kırarak boyu boynuzları ve görünümü bakımından Nil'deki bir mandaya benzer şekilde dışarı çıkmış. Ve kileri gözetlemekle görevli bekçi, onu görünce, korkuya kapılıp kaçarak büyük haykırışlarla hizmetkârları çağırmış. Bitin yöresini çevirmişler, onu boynuzlarından tutup şahın önüne getirmişler.

Şah "Bu da ne böyle?" diye sormuş. Orada ayak üzeri durmakta olan Sultan Dalal "Hayret! Ama bu benim bitim!" diye haykırmış. Şah da şaşırarak, ona "Ne dedin sen, kızım?" diye sormuş. Kız da "Ben küçük bir kızken, bir gün başımı kaşıyordum. Başımda bu biti buldum. Onu hemen elime alıp yağ küpüne atmaya gittim. Şimdi

1 *Dalal:* Doğru yoldan sapmış. (Develioğlu, Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Sözlük).

büyümüş, koskoca bir şey olmuş; ve de küpü kırmış" diye yanıt vermiş.

Bunu işiten şah, kızına "Kızım, senin şimdi evlenmen gerek. Çünkü bitin küpü kırdığı gibi, yarın sen de duvarın öte yanına atlamak tehlikesini göze alır, erkeklere koşarsın! Bundan ötürü seni şimdi evlendirsem, iyi olur. Tanrı bizi kırılmalardan korusun!" demiş. Sonra vezirine dönmüş ve ona "Boğazla şu biti ve derisini yüz. Deriyi de sarayın kapısına as! Sonra yanına celladımı ve sarayın evlilik sözleşmelerini yazmakla görevli kâtipler şeyhini al. Kapıda asılan derinin, bit derisi olduğunu anlayanla kızım Dalal evlenecektir. Ama deriyi tanımayanların başları kesilecek ve derileri bitin derisinin yanında kapıya asılacaktır" demiş. Vezir de hemen oracıkta biti boğazlatmış. Ve derisini sarayın kapısına asmış. Sonra da bir tellal yollayıp kentin her yanında "Sarayın kapısında asılı olan derinin ne derisi olduğunu bilen, şahın kızı El Sitti Dalal ile evlenecek. Ama bilemeyenin başı kesilecek" diye seslenerek bağırtmış.

Kentte oturanların birçoğu bit derisinin önünde sıralanmış. Kimileri "Bu bir manda derisidir" demişler. Ve başları kesilmiş. Kimileri de "Yaban keçisi derisi" demişler. Onların da başları kesilmiş. Böylece kırk kişinin başı kesilmiş ve kırk âdemoğlu derisi bit derisinin yanına asılmış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Kırk Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

... Ve kırk âdemoğlunun derisi bit derisinin yanına asılmış.

O sırada deniz üstünde parladığı zaman Süheyl yıldızının görü-

nümünde bir delikanlı oradan geçiyormuş. Halka "Sarayın önündeki bu kalabalık da nedir?" diye sormuş. O da "Şu derinin ne derisi olduğunu bilen şahın kızıyla evlenecek!" diye yanıt vermişler. Delikanlı da derinin asılı bulunduğu yerin altında oturmakta bulunan vezirin, celladın ve katipler şeyhinin yanına gitmiş ve onlara "Ben size derinin adını söyleyeyim!" demiş. Onlar da " Pekâlâ" diye yanıt vermişler. Genç onlara "Bu, yağ içinde irileşmiş bir bittir" demiş.

Onlar da "Doğru söyledin! İçeri gir, ey yiğit kişi ve şahın huzurunda evlilik sözleşmesi yap" demişler. O da şahın huzuruna çıkmış; ona "Bu, yağ içinde irileşmiş bir bittir" demiş. Şah da ona "Doğru söyledin! Bu yiğit gencin kızım Dalal ile evlenme sözleşmesi yazılsın!" demiş.

Ve o saat ve o anda sözleşme yazılmış. Şenlikler yapılmış. Ve Süheyl yıldızı parlaklığındaki genç de zifaf odasına girmiş ve bakire Dalal'ın zevkine varmış. Ve Dalal da, deniz üstündeki parladığı zamanki Süheyl yıldızının güzelliğinde olan delikanlının kollarında bulunmaktan memnun olmuş. Ve sarayda, birlikte, kırk gün kalmışlar; bu sürenin sonunda delikanlı şahın huzuruna çıkmış ve ona "Ben bir şah ve sultan oğluyum; eşimi alıp babamın ülkesine götürmek ve sarayımızda kalmak istiyorum" demiş. Şah da bir süre daha eyleşmelerinde ısrar ettikten sonra, sonunda "Pekâlâ" demiş. Ve de "Yarın, oğlum, senin birlikte götüreceğin armağanları, köleleri ve hadımağalarını hazırlarız" diye eklemiş. O da "Buna ne gerek var? Bunlardanbizde pek çok var; eşim Dalal'dan başka bir şey istemiyorum" diye yanıt vermiş. Şah da ona "Peki, öyleyse onu al ve buradan ayrıl. Ama senden giderken, kızının nerede oturacağını görüp zaman zaman onu ziyaret edebilmesi için anasını da birlikte götürmeni rica ediyorum" demiş. Delikanlı da "Niye boş yere yaşlı bir kadın olan annesini yoralım? İyisi mi ben eşimi görmeniz için her ay buraya getireyim!" diye yanıt vermiş. Şah "Tayyip!" demiş. Delikanlı da eşi Dalal'ı alıp onunla birlikte ülkesine gitmek üzere oradan ayrılmış.

Oysa bu denli güzel olan bu delikanlı gulyabaniler içinde tehlikeli türden bir gulyabani imiş. Dalal'ı tenha bir yerde, bir dağ tepesinde bulunan evine yerleştirmiş. Sonra gidip kırlarda başıboş dolaşmak, yolları kesmek, hamile kadınlara çocuk düşürtmek, yaşlı

kadınları korkutmak, çocukları dehşete düşürmek, rüzgârda uğuldayarak kapılarda inildemek, eski yıkıklıkları tekinsiz kılmak, binlerce saldırıda bulunmak ve binlerce felaket saçmak için oradan ayrılmış. Bunu izleyerek, yeniden delikanlı kılığına girmiş ve eşi Dalal için elinde bir âdemoğlu kellesi getirerek ona "Dalal, al şu kelleyi, fırında pişir; sonra da parçala ki, birlikte yiyelim!" diyerek eşi Dalal'ın eline vermiş. Kız da "Bu bir insan başı! Ben, koyun etinden başka et yemem!" diye yanıt vermiş. O da "Pekâlâ" demiş. Ve ona koyun eti aramak üzere oradan ayrılmış. Kız da, onun getirdiği ko-

yun etini pişirmiş ve yemiş. Böylece birlikte, bu ıssız yerde, tek başlarına yaşamayı sürdürmüşler. Dalal, bu genç canavara direnmeksizin teslim olarak, gulyabani de kötülüklerini sürdürerek, sonra da onun yanına cinayetlerinin, saldırılarının, kan dökmelerinin izleriyle geri dönerek.

Bu tarzda sekiz gün geçirdikten sonra, gulyabani delikanlı bir gün evden çıkıp karısının annesi kılığına bürünerek geri gelip kapısını çalmış. Dalal, pencereden bakıp "Kapıda kim var?" diye sormuş. Gulyabani de, annesinin sesiyle "Benim! Aç kapıyı!" diye yanıt vermiş. O da çabucak aşağı inmiş ve kapıyı açmış. Kız, sekiz gün içinde zayıflamış, sararmış ve bitkin hale gelmiş bulunuyormuş. Gulyabani de annesinin görünümü altında, onu öptükten sonra "Sevgili kızım, yasaklandığım halde, sana geldim. Çünkü senin kocanın sana insan eti yediren bir gulyabani olduğunu öğrendik. Ah! Nasılsın kızım? Şimdi sıran gelir, seni de yer diye korkuyorum. Gel, benimle birlikte kaç!" demiş. Ama, kocasının aleyhinde konuşmak istemeyen Dalal "Sus anne! Burada ne gulyabani var ne de gulyabaninin kokusu! Böyle sözler söyleme Allah aşkına! Benim kocam bir şehzadedir ve de deniz üzerinde parıldayan Süheyl yıldızı gibidir. Ve her gün bana yemek için yağlı koyun eti getiriyor" diye yanıt vermiş.

Bunu duyduktan sonra genç gulyabani, sırrını açıklamadığı için yüreği karısının sağladığı sevinçle dolu, onu terk etmiş. Yeniden ilk şeklini alarak ve ona bir koyun getirerek geri dönmüş. Ve ona "Al bunu pişir, Dalal!" demiş. Kız, ona "Annem buraya geldi, bugün. Bunun kusuru bana ait değil. Ve sana selam bıraktı" demiş. O da "Amcamın fedakâr eşine rastlamak için biraz daha acele davranamadığıma çok üzüldüm!" diye yanıt vermiş. Sonra da ona "Annenin kızkardeşi olan teyzeni de görmek ister miydin?" demiş. Kız da "Ah! Tabii!" diye yanıt vermiş. Kocası da "Pekâlâ. Yarın onu sana yollarım" demiş.

Ertesi gün, gün doğarken, gulyabani evinden çıkmış, Dalal'ın

teyzesi kılığına girmiş ve gelip kapıyı çalmış. Dalal pencereden "Kim o?" diye sormuş. O da "Aç kapıyı, benim, teyzen! Seni düşünüp duruyordum; kalktım seni görmeye geldim" demiş. Kız da aşağı inip ona kapıyı açmış. Gulyabani de, teyzesi kılığında içeri girip Dalal'ı yanaklarından öpmüş; uzun uzadıya ağlamış, bol bol gözyaşı dökmüş ve "Ah, kızkardeşimin kuzusu! Ah, ey kederler ve felaketler!" demiş. Dalal "Neyin var, teyze, yoksa hasta mısın?" demiş. Kadın "Hayır, kızkardeşimin yavrusu, senin için üzülmekteyim. Senin evlendiğin kişinin bir gulyabani olduğunu öğrendik!" demiş. Ama Dalal "Sus Allah aşkına, böyle sözler söyleme teyzeciğim! Benim kocam babamın hazinelerinden de değerlidir. Ve güzellikten yana, deniz üzerinde parıldayan Süheyl yıldızına benzer...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Kırk Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Ve güzellikten yana, deniz üzerinde parıldayan Süheyl yıldızına benzer" diye yanıt vermiş. Sonra da, kocasının evinde âdemoğlunun eti değil, koyun etinin yenildiğini göstermiş olmak için, ona, öğle yemeği için bir koyun kellesi yedirmiş. Gulyabani de yemekten sonra, oradan, memnun ve hayran ayrılmış. Sonra da delikanlı kılığında, Dalal için bir koyun, kendisi için de yeni kesilmiş bir âdemoğlu başıyla geri dönmekte kusur etmemiş. Dalal da ona "Teyzem beni ziyarete geldi ve sana selam bıraktı" demiş. O da "Pekâlâ. Tanrı'ya övgüler olsun! Senin yakınların beni unutmayacak kadar sevecen kişiler. Babanın kardeşi olan halanı da görmek ister misin?" demiş. Kız da "Oh, evet" demiş. Kocası "Pekâlâ. Yarın onu sana gönde-

receğim. Ama ondan sonra yakınlarından hiç kimseyi görmeyeceksin. Çünkü onların konuşmalarından çekiniyorum" demiş.

Ertesi gün, Dalal'ın önünde babasının kardeşi olan halası kılığında belirmiş. İki yandan selamlama ve öpüşmelerden sonra, halası bol bol gözyaşı döküp hıçkırmış; ve ona "Bizim ve senin başındaki bu dert ne büyük felaket ve yıkımdır, ey kardeşimin kızı! Evlendiğin erkeğin bir gulyabani olduğunu öğrendik. Bana, barış ve dua üzerine olası Muhammet efendimizin erdemleri üzerine gerçeği söyle kızım!" demiş. O zaman Dalal, artık, çoktandır kendisini boğan sırrı daha fazla saklayamaz olmuş; ve hafif bir sesle, titreyerek "Sus hala, sus. Yoksa gelir, enimizi boyumuza katar! Düşün bir kere, bana âdemoğlunun kellelerini getiriyor; ben de reddettiğim için, bunları kendi başına yiyor. Ah! Yakında beni de yer diye çok korkuyorum!" demiş.

Dalal bu sözleri söyler söylemez, halası, gerçek şeklini almış; korkunç görünüşlü bir gulyabani olmuş ve dişlerini gıcırdatmaya başlamış. Dalal da, onu görünce, korkudan sapsarı kesilmiş ve titremeye başlamış. O da kızmaksızın kendisine "Demek, böyle çabucak benim sırrımı ortaya koyuveriyorsun ha, Dalal?" demiş. Kız, onun ayaklarına atılmış ve kendisine "Kendimi senin korumana terk ediyorum, beni bu kez bağışla!" demiş. O da "Peki, sen beni halanın yanında esirgedin mi? Bana hatır gönül bıraktın mı? Yok! Ben de seni koruyamam. Seni yemek için nerenden işe başlayayım, söyle!" demiş. Kız da "Madem ki kesinlikle beni yemek istiyorsun, bu benim bahtımda yazılı demektir. Ama ben bugün kirliyim; etimin lezzeti de ağzına hoş gelmez. Bundan dolayı senin uğruna yıkanmak için ilkin beni hamama götür. Banyodan çıkınca, beyaz ve tatlı olurum. Etimin tadı ağzına zevk verir. O zaman beni istediğin yerden işe başlayarak yiyebilirsin" diye yanıt vermiş. Gulyabani de "Doğru söylüyorsun, ey Dalal!" diyerek onu yanıtlamış.

O saat ve o anda, ona büyük bir banyo leğeni ve hamam çamaşırları getirmiş, sonra gidip bulduğu dostlarından birini beyaz bir

eşeğe çevirerek, kendisini de bir eşek sürücüsüne döndürerek geri gelmiş. Dalal'ı eşeğe bindirmiş ve onunla birlikte leğeni başında taşıyarak ilk köyün hamamına doğru yol almış.

Hamama ulaşınca, bakıcı kadına "İşte sana bir şahın kızı olan bu hanımı iyice yıkaman için bahşiş olarak üç altın dinar! Sonra da, sana teslim ettiğim gibi, onu bana geri getirirsin!" demiş. Ve Dalal'ı kapıcıya teslim etmiş, sonra da dışarı çıkıp hamamın kapısı önüne oturmuş.

Dalal, hamamın bekleme yeri olan ilk salona girmiş. Bütün genç kızlar hamama girerek yıkanıp ovuşturulduktan sonra aralarında şakalaşarak hamamdan çıkacakları sırada; o, tek başına ve üzgün, altın leğeninin ve değerli çamaşır dolu bohçasının yanı başına oturmuş, ötekiler gibi memnun olmaktan uzak, çekildiği köşede sessizce ağlıyormuş. Sonunda, genç kızlar onun yanına yaklaşmışlar ve her biri ona "Neyin var, hemşire ve neden ağlıyorsun? İyisi mi, sen, kalk ve soyunup bizimle birlikte yıkan!" demişler. Ama o, kendilerine teşekkür ettikten sonra, onlara "Yıkanılınca kaygılardan da arınılır mı? Yıkanmak çaresiz dertleri de iyi eder mi?" diye yanıt vermiş. Ve de "Yıkanmak için bol bol vakit var" diye eklemiş.

Tam o sırada, kızarmış yer fıstığı ve pişmiş bakla satıcısı yaşlı bir kadın, mallarını içeren çanağını başında taşıyarak hamama girmiş. Genç kızlar ondan, kimi bir kuruş, kimi yarım kuruş, kimileri de iki kuruş karşılığında eğlencelik satın almışlar. En sonra da bakla ve fıstık yiyerek oyalanmak için kederli Dalal da yaşlı satıcıyı çağırmış ve ona "Gel, hala, bana sadece bir kuruşluk bakla ver!" demiş. Satıcı da yaklaşıp onun yanına oturmuş ve bir kuruş karşılığında bir boynuz dolusu baklayı kendisine vermiş. Dalal da ona bir kuruş verecek yerde "Halam, bunu çocukların için al!" diyerek eline bir inci gerdanlık sıkıştırmış. Ve satıcı şaşırarak teşekkür edip el öpmeye davranınca, Dalal ona "Bana bakla çanağını ve üzerinde taşıdığın yırtık giysileri şu altın leğen, şu mücevherler, giysilerim ve şu değerli çamaşırlar karşılığında verir misin?" demiş. Bunca cömertli-

ğe bir türlü inanamayan yaşlı satıcı da "Neden kızım, benim gibi bir fakirle böyle alay ediyorsun!" diye yanıt vermiş. Dalal da ona "Sana söylediklerim içtenlikle söylenmiştir, yaşlı anam!" demiş. Bunun üzerine yaşlı kadın giysilerini çıkarmış ve bunları ona vermiş. Dalal da bunları çabucak giyinmiş, bakla çanağını başına koymuş, param parça mavi örtüye bürünmüş, yüzünü hamamın döşemesindeki çamurla sıvazlamış; ve kocası gulyabaninin oturmakta olduğu kapıdan çıkıp gitmiş. Ve baştan aşağı tutulduğu müthiş bir korkuyla, meslekten satıcılar gibi "Eğlencelik kızarmış bakla var, oyalayıcı yer fıstığı var!" diye haykırarak onun önünden geçmiş.

Böylece oradan uzaklaşırken, onu tanıyamamış olan gulyabani kocası, gulyabanilere has koku alma duyarlığıyla karısının kokusunu duymuş ve kendi kendine "Nasıl oluyor da Dalal'ın kokusu bu yaşlı bakla satıcısının üzerine sinmiş bulunuyor? Vallahi, bu işin ne olduğunu bir görmeliyim!" demiş. Ve "Hey, bakla satıcısı! Hey, fıstıkçı!" diye seslenmiş. Ama satıcı başını çevirmediğinden, kendi kendine "Hamama girip bir baksam daha doğru olacak!" demiş. Ve hamamın kapıcısına "Sana bıraktığım kadın dışarı çıkmakta niye bu denli gecikti?" diye sormuş. Kadın da "Ağda tutan, parmaklarına kına yakan ve koku sürünüp saçlarını örerek akşama kadar oyalanan kadınlarla birlikte neredeyse çıkar!" diye yanıt vermiş.

Gulyabani de rahatlamış ve gidip yeniden kapının önüne oturmuş. Ve bütün kadınlar hamamdan çıkıncaya kadar orada beklemiş. En sonra da hamamın kapıcısı dışarı çıkmış ve hamamı kapatmış. Gulyabani ona "Hey! Sen ne yapıyorsun? Sana bıraktığım kadın ne oldu? Yoksa hamamı üzerine mi kilitliyorsun?" demiş. Kadın "Hamamda, barınacak yeri olmadığı için her gece hamamda uyumasına izin verdiğimiz bakla satıcısından başka kimse kalmadı" demiş. Gulyabani, hamam kapıcısının boynunu yakalamış ve öyle sıkmış ki, kadın neredeyse boğuluyormuş. Ve ona "Muhabbet tellalı karı, o kadından sen sorumlu idin! Onu ben senden isterim!" diye haykırmış. Kadın da "Ben, giysilerin ve pabuçların bakıcısıyım, kadınların

bakıcısı değil" diye yanıt vermiş; ve gulyabani, boynunu biraz fazlaca sıktığından dolayı "Ey Müslümanlar, imdadıma gelin!" diye haykırmaya başlamış. Canavar onu dövmeye girişirken, mahallenin her yanından adamlar koşuşup gelmişler. Gulyabani "Yedinci gezegene de kaçmış olsa, senin onu bulup bana getirmen gerek, ey yaşlı orospuların malı!" diye haykırıyormuş. İşte hamamın yaşlı bakıcısının ve yaşlı bakla satıcısının durumları böyleymiş.

Ama, Dalal'ın durumuna gelince, şöyle! Bir kez hamamdan çıkınca ve gulyabaninin gözetiminden kurnazlıkla kurtulunca, ülkesine dönmek için yol almayı sürdürmüş. Ve kentten oldukça uzak bir yere ulaşınca, elini, yüzünü ve ayaklarını yıkayacak bir dere bulmuş ve oraya yakın bir yerde bulunan bir şahın sarayına doğru yönelmiş.

Ve saray duvarının yakınında bir yere oturmuş. Köle zenci kadınlardan biri, bir iş görmek üzere aşağı inince, onu görmüş ve yeniden yukarı çıkarak hanımına "Sultanım, senden korkup çekinmeseydim, yalan söylemiş olmak korkusu olmaksızın sana, aşağıda senden de güzel bir kadının bulunduğunu söylerdim" demiş. Kadın da "Pekâlâ. Git de ona yukarı gelmesini söyle!" diye yanıt vermiş. Zenci kadın da aşağı inip Dalal'a "Gel, seni görmek isteyen hanımımla tanış!" demiş. Ama Dalal "Acaba, rastlantısal olarak benim annem zenci bir köle ya da babam bir kara derili mi idi ki, esirlerle birlikte yola çıkayım!" diye yanıt vermiş. Zenci kadın da Dalal'ın kendisine söylediklerini hanımına aktarmak için yukarı çıkmış. O zaman sultan hanım kendisine "Sen, git de, aşağıda olan şu kadını çağır!" diyerek beyaz bir esire göndermiş. Beyaz esire de, aşağı inip Dalal'a "Gel, ey hatun, hanımım seni görmek istiyor" demiş. Dalal da "Ben beyaz bir esire ile huzura çıkacak esir bir kız da değilim" demiş. O da hanımına, Dalal'ın kendisine söylediklerini anlatmak üzere oradan ayrılmış. O zaman sultan, kendi oğlunu çağırtmış ve ona "Öyleyse, sen aşağı in ve aşağıda bulunan hatunu buraya çağır" demiş.

O zaman güzelliğiyle deniz üzerinde parlayan yıldıza benzeyen

genç şehzade, genç kadının yanına inmiş ve ona "Ey hatun, haremde annemin yanına lütfedip gelir misin?" demiş. Dalal da, bu kez "Ben nasıl bir şahın ve sultanın kızıysam, sen de bir şahın ve sultanın oğlu olduğun için, seninle birlikte yukarı çıkarım" diye yanıt vermiş. Ve onun önünde merdivenleri çıkmış.

Genç şehzade Dalal'ın tüm güzelliğiyle merdivenleri çıktığını görür görmez, ona karşı yüreğine bir sevgi düşmüş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Kırk Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

Genç şehzade, Dalal'ın, tüm güzelliğiyle merdivenleri çıktığını görür görmez, ona karşı yüreğine bir sevgi düşmüş. Kendi bakımından Dalal da, genç şehzadenin güzelliği karşısında, ruhunda duyarlık bulmuş. Kendince, Dalal'ı gördüğü zaman, şahın eşi ana sultan da, içinden "Esirelerin sözleri doğruymuş. Gerçekten bu kız, benden güzel" demiş.

Selam ve iltifatlardan sonra, şahın oğlu annesine "Bu kızla evlenmek isterdim, çünkü onun şahların kanından gelme bir sultan olduğu besbelli" demiş. Annesi de ona "Bu senin işin oğlum. Sen ne yapacağını kendin biliyor olmalısın!" demiş. Genç şehzade kadıyı çağırtmış ve o saat ve o anda evlilik sözleşmesini yazdırmış ve Dalal ile düğünlerini kutlamış ve gerdek odasına girmiş. Ama, acaba bütün bu zaman içinde gulyabaniye ne olmuş? İşte şu olmuş:

Tam evliliklerin kutlandığı gün, ak bir koçu yeden bir adam gelip şehzadenin babası şaha "Sultanım, ben senin çiftçilerinden biriyim. Düğün dolayısıyla sana armağan olarak kendimizin beslediği

bu iri ak koçu getirdim. Ama bu koçu haremin kapısına bağlamak gerek; çünkü bu hayvan, yöresinde kadınların bulunduğu bir yerde doğmuş ve büyümüştür; eğer onu aşağıda tutarsan, bütün gece meler ve hiç kimseyi uyutmaz" demiş. Şah da "Pekâlâ, kabul olunmuştur" demiş. Ve çiftçiye bir onur giysisi vermiş; o da kendi yoluna gitmiş; şah da ak koçu "Bunu haremin kapısına bağla, çünkü ancak yöresinde kadınlar bulununca mutlu olurmuş" diyerek harem ağasına teslim etmiş.

Geceleyin, gerdeğe girme zamanı gelince, şahın oğlu gerdek odasına sokulmuş ve göreceği işi gördükten sonra, Dalal'ın yanında uykuya dalınca, ak koç bağını koparmış ve odaya girmiş. Dalal'ı kaldırmış ve onunla birlikte avluya çıkmış. Ve öfkelenmeksizin ona "Söyle bana Dalal, bende hâlâ onur bıraktın mı?" demiş. Kız da, ona "Sana sığınıyorum, ben. Beni yeme!" demiş. O da "Bu kez kurtuluş yok" demiş. Bunu duyan kız, ona "Beni yemeden önce, hacetimi görmek üzere avludaki ayak yoluna girmeme izin ver" demiş. Gulyabani de ona "Pekâlâ" demiş; ve onu ayak yoluna götürmüş ve işini bitirmesini bekleyerek kapıyı gözetmek üzere orada kalmış.

Oysa, Dalal, ayak yolunun içine girer girmez, iki elini havaya kaldırmış ve "Ey kutsal peygamberimizin kızı Zeynep Hatun, sen ki felaketlerden kurtarıcısın, imdadıma yetiş!" demiş. Ve azize hatun, onun yanına hemen ecinni kızları arasından bir hizmetçisini göndermiş; ecinniye duvarı yarıp Dalal'a "Ne dilemektesin, Dalal?" diye sormuş. Kız da "Gulyabani dışarıda bekliyor. Buradan çıkar çıkmaz beni yiyecek" diye yanıt vermiş. Ecinniye "Seni ondan kurtarırsam, yanağından bir kez öpmeme izin verir misin?" demiş. Kız da "Evet" demiş. O zaman Sitti Zeynep'in ecinniyesi evin yanındaki duvarı yarmış ve şiddetle gulyabaninin üzerine çökmüş ve taşaklarına bir tekme indirmiş. O da geberip kaskatı olmuş.

O zaman ecinniye ayak yoluna girmiş. Dalal'ı elinden tutup ona yaşamını yitirmiş, yerde yatmakta olan ak koçu göstermiş. Sonra koçu avlu dışına sürükleyip bir çukura atmışlar. Ecinniye de Dalal'ı ya-

nağından bir kez öpmüş. Ve ona "Şimdi, ey Dalal, senden bir hizmet isteyeceğim" demiş. Kız da "Emrindeyim, sevgilim" diye yanıt vermiş. Ecinniye "Senin, benimle birlikte sadece bir saat için Zümrüt Denizi'ne gelmeni dilemekteyim!" demiş. Kız "Pekâlâ" diye yanıt vermiş. "Ama ne yapmak için!" diye sormuş. Ecinniye de "Oğlum hasta ve tabibimiz, onun ancak Zümrüt Denizi'nden bir tas su içince iyileşeceğini söyledi. Oysa, bir Havva kızı dışında, Zümrüt Denizi'nden hiç kimse bir tas su dolduramaz. Ben de, bu hizmeti senden istemek için senin yanına gelmiş olmamdan yararlanmayı düşündüm" diye yanıt vermiş. Dalal da, bunu "Başım ve gözüm üstüne! Yeter ki, kocam uyanmadan önce buraya dönebileyim!" diyerek yanıtlamış. Ecinniye de "Hiç kuşkun olmasın!" demiş ve kızı omzuna bindirerek Zümrüt Denizi'nin kıyısına götürmüş ve ona bir altın tas vermiş. Ve Dalal bu tası o harika suyla doldurmuş. Ama onu sudan çıkarırken, bir dalga elini ıslatmış ve bu el hemen bir yonca yaprağı gibi yemyeşil olmuş. Bunu izleyerek ecinniye Dalal'ı yeniden omzuna almış ve gerdek odasına, delikanlının yanına geri getirmiş. Ve işte dua ve barış üzerine olası Sitti Zeynep'in hizmetçisinin durumu böyleymiş.

Oysa, bu Zümrüt Denizi'nin her sabah, herhangi bir kimsenin gelip su çalıp çalmadığını anlamak üzere tartmaya gelen bir tartıcısı varmış. Ve bu işten sorumlu imiş. O sabah da gelip denizi tartıp ölçmüş ve tam da bir taslık bir azalma bulmuş. Kendi kendine "Bu hırsızlığı kim yaptı acaba? Onu aramaya koşmalı ve buluncaya kadar gezip tozmalıyım. Kimin elinde Zümrüt Denizi'nin yeşil işareti varsa, onu sultanımıza götürmem gerek; kendisinin ona ne yapacağını kim bilir artık?" diye sormuş.

Bunun üzerine, camdan bilezikler ve yüzükler almış. Ve bunları bir tepsiye yerleştirerek başında taşımış. Ve dünyanın her yanında, şahların pencereleri altında "Camdan bilezikler var, ey sultanlar! Zümrüt yüzüklerim var, ey genç kızlar!" diye bağırarak dolaşmaya başlamış.

Ve yeşil elin sahibini bulamadan on yıl boyunca dolaşmış. Sonunda, günlerden bir gün Dalal'ın bulunduğu sarayın pencerelerinin altına ulaşmış. Ve "Camdan bileziklerim var, ey sultanlar! Zümrüt yüzüklerim var, ey genç kızlar!" diye haykırmaya başlamış. Pencerede bulunan Dalal da, tepside hoşuna giden bilezikler ve yüzükler görmüş. Satıcıya "Ey satıcı, eğlen biraz da aşağı gelip elime uygun geleni deneyeyim!" demiş. Ve Zümrüt Denizi'nin tartıcısı olan tacirin yanına inmiş; ve "En iyisinden yüzük ve bileziklerini üzerimde dene" diyerek sol elini uzatmış. Ama satıcı "Sol elini bana uzatman biraz ayıp olmuyor mu, ey hatun? Ben sol eller üzerinde deneme yapmam!" diye haykırmış. Dalal da, yonca gibi yeşil olan sağ elini ona göstermekten sakınarak kendisine "Sağ elim ağrıyor" demiş. Satıcı da "Zarar yok. Ben, sadece gözlerimle görmek istiyorum; ölçüyü çıkarırım" demiş. Dalal da ona elini göstermiş.

Zümrüt Denizi'nin tartıcısı Dalal'ın yeşil işaretin bulunduğu elini görür görmez, tasla su alanın o olduğunu anlamış. Ve onu birdenbire kollarına alarak Zümrüt Denizi sultanının nezdine götürmüş. Ve "Senin suyundan bir tas çalmıştır bu kız, denizin hükümdarı. Ona ne yapacağını sen bilirsin" diyerek kızı şaha teslim etmiş.

Zümrüt Denizi'nin sultanı da öfkeyle Dalal'a bakmış. Ama bakışları daha onun üzerine düşer düşmez güzelliğiyle sarsılmış ve ona "Ey genç kız, ben seninle evlilik sözleşmesi yaptırmak isterdim" demiş. Dalal da ona "Ne yazık! Ama ben şimdiki durumda güzellikten yana deniz üzerinde parladığı andaki Süheyl yıldızına benzer bir gençle yasal sözleşme yaparak evli bulunuyorum" demiş. Bunun üzerine şah ona "Peki, sana benzer bir kardeşin veya bir kızın ya da bir erkek kardeşin yok mu?" demiş. Kız da "Benim evlilik çağına henüz ulaşmış, güzellikten yana tıpkı babasına benzeyen on yaşında bir kızım var" demiş. Şah da "Pekâlâ" demiş. Ve Zümrüt Denizi'nin tartıcısını çağırarak ona "Hanımını aldığın yere götür" demiş. Tartıcı onu omuzlarına almış; Zümrüt Denizi'nin sultanı da Dalal'ın elinden tutarak onlarla birlikte yurdundan ayrılmış.

Ve şahın sarayına girmişler, sultan da Dalal'ı kocasının yanına ulaşıncaya kadar izlemiş ve tanışmalarından sonra "Senden kızınla birleşme izni istiyorum" demiş. O da "Pekâlâ. Onun için bana vereceğin başlığı sapta" demiş. Zümrüt Denizi'nin sultanı "Onun için sana vereceğim başlık, kırk deve yükü zümrüt ve yemen taşıdır" demiş. Anlaşma sağlanmış ve Zümrüt Denizi sultanıyla Dalal'ın ve Süheyli şehzadenin kızlarının düğünleri kutlanmış. Ve hepsi birlikte tam bir uyum içinde yaşamışlar. Her koşul içinde Tanrı'ya şükürler olsun!

Kolluk amiri bu öyküyü anlatınca, Sultan Baybars, ona yerine geçmesi için zaman bırakmaksızın, kendisini "Vallahi, ya Cemaleddin, bugüne kadar hiç işitmediğim güzellikte bir öykü, bu!" demiş. O da "Efendimizin beğenmesiyle şimdi öyle olmuştur" demiş. Ve yerine çekilmiş. O zaman adı Fahreddin olan başka bir kolluk amiri ilerlemiş ve Sultan Baybars'ın önünde saygı duruşunda bulunduktan sonra "Ben, ey emirimiz ve sultanımız, sana, kendi başıma gelmiş olan ve kısa olmaktan başka erdemi bulunmayan bir serüven anlatacağım. İşte şöyle!" demiş.

YEDİNCİ KOLLUK AMİRİNİN ÖYKÜSÜ

Günlerden bir gün, bulunduğu mahalde, Araplar içinden bir hırsız, bir çuval buğday çalmak üzere bir çiftçinin evine girmişti. Ama çiftliktekiler gürültüyü duyarak ve "Hırsız var!" diye bağırtılar

koparak beni çağırdılar. Ama adamımız öylesine iyi saklanmıştı ki, tüm araştırmalara karşın onu bulamadık. Ve tam da oradan ayrılmak üzere kapıya doğru yollanırken, bahçede bulunan büyük bir buğday yığınının yanından geçmekteydim. Bu buğday yığınının tepesinde de, ölçü almaya yarayan bakır bir leğen vardı. Birdenbire buğday yığınından çıkan tüyler ürpertici bir yellenme duydum. Ve aynı anda, bakır leğenin de beş ayak boyu yukarı fırladığını gördüm. O zaman, şaşırmama karşın, buğday yığınını hızla karıştırmaya başladım ve kıçı havaya dönük olarak içine saklanmış olan Arabı buldum. Onu yakalayıp kelepçe vurduktan sonra, varlığını bana belli eden o garip yellenme hakkında soruşturma yaptım. Bana "İsteyerek bunu yaptım, efendim!" diye yanıt verdi. Ben de ona "Allah belanı versin! Ve tüm kötülükler bizden ırak olsun! Yararına aykırı olan böylesi bir yellenme koparılır mı?" diye yanıt verdim. O da bana "Doğru söylüyorsun, ya seydi, yararıma aykırı davrandım; bu besbelli. Ama bunu sırf senin yararın için yaptım" diye yanıt verdi. Ben de ona "Bu nasıl oluyor, ey köpoğlu ve ne zamandan beri bu türden bir yellenme, yeryüzünde herhangi bir kişinin yararına olabiliyor?" diye sordum. Bana "Bana küfretme, ey komutan! Sırf seni uzun boylu aramak ve peşimde kent ve kırlarda boşu boşuna dolaşmak zahmetinden kurtarmak için yellendim. Çünkü sen hayırlı bir ailenin çocuğusun!" diye yanıt verdi. O zaman ben, sultanım efendimiz, böylesi bir savunmaya karşı bir şey diyemedim. Ve gönlü yücelikle bıraktım. Benim öyküm de budur.

Komutan Fahreddin'in bu öyküsünü işiten Sultan Baybars ona "He, vallahi! Hoşgörün tam anlamıyla yerini bulmuş!" demiş. Sonra, Fahreddin tam yerini almışken, adı Nizameddin olan sekizinci kolluk görevlisi ileri çıkmış. Ve "Benim anlatacağım öykünün, şimdi işittiğin öyküyle uzaktan yakından hiçbir ilişkisi yoktur, ey sultanımız efendim!" demiş. Baybars da ona "Bu gözlerinle gördüğün bir olay mı yoksa işittiğin bir öykü mü?" diye sormuş. O da "Yo, vallahi, efendim; sadece işitmiş olduğum bir şeydir. İşte şöyle!" demiş ve anlatmış:

SEKİZİNCİ KOLLUK AMİRİNİN ÖYKÜSÜ

Bir zamanlar gezgin bir zurnacı varmış. Ve de bu kimse bir kadınla evlenmiş. Kadın, onun gayretleriyle hamile kalmış ve Tanrı'nın yardımıyla bir oğlan çocuğu doğurmuş. Ama zurnacının evinde ne ebe kadına ödenecek ne de yeni doğum yapmış karısına bir şeyler alacak para varmış. Zurnacı da ne yapacağını bilemeyerek ve sıkıntısından kurtulmanın bir yolunu da bulamayarak karısına "Tanrı'nın yolu üzerine çıkıp merhametli kişilerden iki parça bakır para dilenecek ve birini borcuma karşılık ebe kadına, ötekini de tavuk tacirine vererek şu lohusalık günlerinde beslenmen için sana yedirmek üzere bir piliç almak uğrunda harcayacağım" diyerek evden çıkmış.

Kırlık bir yerden geçerken, bir tümsekte tüneyen bir tavuk bulmuş. Yavaşça tavuğa yaklaşmış ve kaçacak zaman bırakmadan onu yakalamış. Altında yeni yumurtlanmış bir yumurta bulmuş. "Tanrı'nın kutsaması üzerime iniyor bugün. Bu, tam da benim istediğim şey. Artık dilenmeme hacet kalmadı. Bu tavuğu, onun isterlerine göre pişirerek doğum yaptığı şu gün amcamın kızına yediririm; bir bakır paracık karşılığı olarak da bu yumurtayı satar, ebe kadının bedelini öderim" diyerek onu cebine koymuş. Bu maksatla yumurtacılar çarşısına gitmiş.

Çarşı boyunca yol alırken, tanıdığı bir Yahudi ona "Ne taşıyorsun, sen?" diye sormuş. O da "Yumurtalarıyla birlikte bir tavuk bu!" diye yanıt vermiş. Yahudi "Göster bakayım!" demiş. Zurnacı da Yahudiye tavuğu ve yumurtayı göstermiş. Yahudi "Bu yumurtayı sat-

mak ister misin?" diye sormuş. O da "Evet!" diye yanıt vermiş. "Kaça?" diye sorunca da "İlkin sen bir fiyat ver bakalım!" yanıtını vermiş. Yahudi de "Onu senden on altın dinara alırım! Daha fazla etmez!" demiş. Zavallı zurnacı da, Yahudinin kendisiyle alay ettiğini sanarak "Fakirim diye benimle alay ediyorsun, değil mi? Onun gerçek fiyatının bu olmadığını pekâlâ biliyorsun?" demiş. Yahudi, bu sözlerle, onun daha fazla para istediğine inanarak ona "Son fiyat olarak sana on beş dinar veririm!" demiş. Zurnacı "Allah kısmet saçar" diye yanıt vermiş. O zaman Yahudi "İşte yepyeni yirmi dinar! Ya satarsın ya vazgeçersin!" demiş. O zaman zurnacı, bu önerinin ciddi olduğunu anlayarak yumurtayı, yirmi dinar karşılığında Yahudiye bırakmış; ve çabucak ona sırtını çevirmiş. Ama Yahudi hemen onun ardından koşup kendisine "Bu yumurtalardan senin evde daha fazla var mı?" diye sormuş. O da "Sana, tavuk yarın yumurtlayınca bir tane daha getiririm; bu da aynı fiyata olacak! Ama, senden başkası olsaydı, onu otuz altın dinardan aşağıya satmazdım!" diye yanıt vermiş. Yahudi de ona "Bana evini göster; her gün gelir, seni yormadan, yumurta alırım; ve sana yirmişer dinar öderim" demiş. Zurnacı da ona evini göstermiş ve gidip elindeki yumurtlayanın dışında bir tavuk daha satın almış; ve karısı için bunu pişirtmiş. Zahmetleri için ebe kadına eliaçıklıkla ödeme yapmış. Ertesi gün, karısına "Ey amcamın kızı, mutfakta barınan kara tavuğu boğazlamaktan sakın. O evin kutsal varlığıdır. Bize, cari fiyatıyla her biri yirmi altın dinar değerinde olan yumurtalar yumurtlayacak...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

"Bize, cari fiyatıyla her biri yirmi altın dinar değerinde olan yumurtalar yumurtlayacak. Falan Yahudi de onları bizden bu fiyata satın alacak!" demiş.

Ve gerçekten, Yahudi her gün gelip yeni yumurtlanmış bir yumurta alarak bunlar için, karşılıklarında yirmişer dinar ödemiş. Zurnacı da büyük bir zenginliğe ulaşmakta ve çarşıda ticaret yapacağı büyük bir dükkân açmakta gecikmemiş.

Tavuğun eve girdiği gün doğan oğluna gelince, okula gidebilecek kadar büyümüş; eski zurnacı harcamaları kendisi üstlenerek güzel bir okul yaptırmış. Ve fakir çocuklarını biraraya getirerek, burada, oğluyla okuyup yazma öğrenmelerini sağlamış. Ve onlar için Kuran'ı ezbere bilen ve kendilerine, son sözcükten başlayarak ilkine gelecek şekilde tersine okuyabilecek harika bir okul hocası seçmiş. Bunu izleyerek hac eda etmek üzere Hicaz'a gitmeye karar vermiş. Ve karısına "Dikkat et de Yahudi seni aldatmasın ve tavuğu elinden almasın!" demiş. Sonra kervanla birlikte Mekke'nin yolunu tutmuş.

Eski zurnacının ayrılışından bir süre sonra, Yahudi, bir gün kadına "Sana altın dolu bir sandık vereceğim. Karşılığında bana tavuğu vereceksin!" demiş. Kadın da "Bunu nasıl yapabilirim, ey Âdem? Kocam, yola çıkmadan önce, sana yumurtadan başka şey satmamam için tembihte bulundu" diye yanıt vermiş. O da "Kızacak olursa, sen bunun dışında kalırsın; sorumluluğu ben üzerime alırım. Gelip çarşının ortasında bulunan dükkânımda beni bulabilir" demiş. Ve sandığı açıp ona içindekileri göstermiş. Kadın da bir defada bu kadar çok altını birarada görmekten sevinç duymuş ve tavuğu Yahudiye vermiş. O da tavuğu almış, oracıkta boğazlamış; ve kadına "Onu hemen temizle ve pişirt; sonra gelir, onu alırım. Ama bir parçası eksik olursa, onu yiyenin karnını yarar, o parçayı içinden çıkarırım" demiş ve çekip gitmiş.

Tam öğle saatinde zurnacının oğlu okuldan gelmiş. Anasının tavuğu tencereden çıkardığını ve çini bir tabağa koyup üstünü de muslin bir örtüyle örttüğünü görmüş; canı bu tavuktan bir parça yemek istemiş. Ve anasına "Ondan bana bir parça ver anne!" demiş. Anası, ona "Sussana sen! Bizim değil o!" demiş.

Sonra bir ihtiyacını görmek üzere oradan ayrıldığı sırada, çocuk, muslin örtüyü açmış ve dişlerinin bir darbesiyle, tavuğun gerisini sımsıcakken yutmuş. Esirelerden biri bunu görmüş ve ona "Küçük beyim, bu ne felaket ve de ne çaresiz bir beladır! Evden hemen kaç, çünkü tavuğunu almaya gelecek olan Yahudi, senin yuttuğun geriyi çıkarmak için karnını yaracak!" demiş. Çocuk da "Doğru, bu güzelim geriyi yitirmektense kaçayım, daha iyi!" demiş ve katırına binerek oradan ayrılmış.

Yahudi tavuğunu almak için dönmekte gecikmemiş. Ve anaya "Bunun gerisi nerede?" diye sormuş. O da "Bir ihtiyacım için dışarı çıktığımda, haberim olmadan, oğlum geriyi koparıp yutmuş" diye yanıt vermiş. Yahudi de ona "Allah belanı versin! Bu geri için ben tüm paramı harcadım. Söyle nerede senin o haylaz oğlun, karnını yarayım da yediği parçayı çıkarayım!" diye haykırmış. Kadın da "Korkusundan kaçtı, gitti" yanıtını vermiş.

Yahudi çabucak oradan çıkıp aradığı çocuğun tanımlamasını yaparak kentler ve köyler boyunca yolculuğa koyulmuş. Ve sonunda, onu, kırsal bir yerde uyurken bulmuş; çocuğu öldürmek için yavaşça yanına yaklaşmışken, bir gözü açık olarak uyumakta olan çocuk sıçrayarak uyanmış. Yahudi ona "Gel buraya zurnacının oğlu. Sana geriyi yemeni kim söyledi? Ben onun için bir sandık dolusu altın ödedim ve anana da şart koştum. Şimdi o şart senin ölümünle yerine getirilmeli!" diye haykırmış. Oğlan da "Defol ulan Yahudi! Bir tavuğun gerisi için bunca yolculuğu göze almaya utanmıyor musun? Hele bu geriyi çıkarmak için karnımı yarmaya kalkman daha da büyük bir utanmazlık değil midir?" diye yanıt vermiş. Ama Yahudi "Ben ne yapacağımı bilirim" demiş. Ve çocuğun karnını yarmak üzere kemerinden bıçağını çıkarmış. Ama oğlan, Yahudiyi tek eliyle

kavramış, onu havaya kaldırıp yere çarpmış; Yahudinin kemiklerini ezmiş ve enini boyuna katmış. Ve Allah belasını veresi Yahudi, o saat ölmüş.

Öte yandan, genç çocuk, kişiliğinde, çabucak yuttuğu bu tavuk gerisinin etkilerini görmeye başlamış. Gerçekten anasını bulmak üzere geri dönmüş. Ama yolda kaybolmuş ve kapısında otuz dokuz kellenin asılı bulunduğu bir hükümdar sarayını gördüğü bir kente ulaşmış. Halka "Bu kelleler buraya neden asılı?" diye sormuş. Onlar da, kendisine "Şahın er meydanında dövüşmede çok güçlü bir kızı var. Kim kendisiyle dövüşür de yenerse onunla evlenecek, ama yenemeyenler olursa kafası kesiliyor" diye yanıt vermişler.

O zaman genç oğlan, tereddütsüz, şahın huzuruna çıkmış ve ona "Kızınla, kendi gücümü onunkiyle ölçmek üzere, er meydanında dövüşmek istiyorum" demiş. Şah ona "Oğlum, bana inan da çek git! Senden çok daha güçlü âdemler gelip kızıma yenildiler. Senin ölmen yazıktır!" diye yanıt vermiş. Bunu duyunca oğlan "Kızının beni yenmesini ve başımın kesilmesini ve saray kapısına asılmasını istiyorum" diye yanıt vermiş. Şah da "Pekâlâ. Bunu bir kâğıda yaz, kâğıdın altını da mühürle!" demiş. Oğlan da istenen kâğıdı yazmış ve mühürlemiş.

Bunun üzerine iç avluya bir halı sermişler ve genç kızla oğlan er meydanına çıkmışlar; ve birbirini bellerinden kavrayarak dövüşe başlamışlar; ve koltuk altları birbirine kenetlenmiş. Ve harika bir güreş çıkarmışlar. Bazen oğlan, kızı kündeye getirip yere yıkıyor; bazen de, kız, bir yılan gibi ayağa kalkıp oğlanı yere yıkıyormuş. Birbiri ardından gelen bu yıkılışlar bir saat kadar sürmüş; ama hiçbiri ötekinin sırtını yere getirememiş. Kızının, bu kez, üstünlük sağlayarak seçkinleşemediğini gören şahın canı sıkılmış. Ve "Bugünlük bu kadar yeter. Ama yarın, dövüşmek üzere ikinci bir kez daha er meydanına çıkacaksınız" demiş. Sonra şah, onları ayırmış ve kendi dairelerine çekilmiş; ve sarayın hekimlerini çağırarak onlara "Bu gece uyuduğu sırada kızımla güreşmiş olan gence uyuşturucu bhank koklatacaksınız. Uyuşturucu etkisini gösterdiği vakit, bedenini araştı-

rıp üzerinde onu dirençli kılan bir muska olup olmadığına bakın! Çünkü aslında, dünyanın tüm gözü pek yiğitleri içinden en güçlülerini bile kızım yenmiş ve aralarından biri eksik, kırkına da toprağı öptürmüştür. O halde nasıl oluyor da, böyle bir yeniyetmeyi yere seremiyor? Bu durumda, gizli bir neden olsa gerek; işte sizden bu nedeni bulmanızı istiyorum. Yoksa sizin biliminiz noksan olacak ve bana erdemsiz görünecektir ve sizi sarayımdan ve ülkemden kovacağım!" demiş.

Gece olunca ve oğlan uyuyunca, hekimler gidip uyuşturucu bhank koklatarak onu derin bir uykuya gömmüşler. Sonra da bedeninin her zerresini araştırmışlar ve bir küpü yoklar gibi gövdesine pıt pıt vurmuşlar; ve sonunda karnının içindeki bağırsaklarına sokulmuş tavuğun gerisini keşfetmişler. Ve ameliyat yapmak üzere makaslarını ve öteki gereçlerini getirtmişler. Çocuğun karnını yarıp bedeninden tavuğun gerisini çekip çıkarmışlar. Sonra bu karnı yeniden dikmişler ve dikilen yerin üzerine keskin sirkeler dökmüşler. Ve gövdeyi eski haline koymuşlar. Ertesi sabah oğlan uyuşturucunun sağladığı uykudan uyanınca, göğsünde bir ağırlık duymuş ve de kendisinde eski güç yokmuş. Çünkü yiyeni yenilmez kılan erdemle donanmış tavuğun gerisi yok olunca onun gücü de yitip gitmiş bulunuyormuş. Kendini bu düşkün durumda görünce, artık tehlikeli bir deneye atılmayı istememiş. Ve genç dövüşçü kızın kendisini yenip öldüreceği korkusuyla oradan kaçmış.

Ve bacaklarını rüzgâra vererek sarayın ve kentin dışına çıkıncaya kadar kaçmayı kesememiş. Tam o sırada birbiriyle boğuşan üç adam görmüş. Onlara "Neden boğuşuyorsunuz?" diye sormuş. Onlar da "Bir şey uğruna!" diye yanıt vermişler. Oğlan "Nedir o şey? Hani nerede?" diye sormuş. Onlar da "Sahibi olduğumuz şu halıyı görüyorsun. Bunun üzerine biri binerse ve şu değnekle vurup ona, Kaf Dağı'nın tepesi bile olsa, gideceği yeri söylerse, halı göz açıp kapanasıya kadar geçen bir zamanda kendisini dilediği yere götürür. İşte onun kimde kalacağı bakımından boğuşup duruyoruz" diye yanıt vermişler. Oğlan da onlara "Bu uçan halıyı ele geçirmek için kar-

şılıklı boğuşup duracak yerde, beni yargıç yapın, ben hakkınızda hakça bir karar vereyim!" demiş. Onlar da "Bu işte bizim yargıcımız ol!" diye yanıt vermişler. Oğlan onlara "Şu halıyı yere serin de enini boyunu göreyim!" demiş. Ve halının ortasına yerleşip onlara "Tüm gücümle bir taş fırlatacağım, üçünüz birden bu taşın ardından koşacaksınız. İçinizden hanginiz taşı ilk kez eline alırsa, uçan halı onun olacaktır" demiş. Onlar da "Pekâlâ" demişler. O zaman, oğlan yerden bir taş almış ve fırlatmış; üçü birden onun ardından seğirtmişler. Onlar böylece koşarlarken, oğlan "Beni doğrudan doğruya *falan* sultanın sarayına götür!" diyerek halıya değnekle vurmuş; halı da bu emri o saat ve o anda yerine getirmiş. Ve zurnacının oğlunu sözü edilen sarayın avlusuna, daha önce sultanın kızıyla dövüştüğü yere bırakmış.

Oğlan da "İşte dövüşçü karşında! Kim gelip dövüşecek onunla?" diye haykırmış. Genç kız da, herkesin önünde gelip avlunun ortasında halının üzerinde oğlanın karşısında yer almış. O da hemen "Bizimle birlikte Kaf Dağı'nın tepesine uç!" diyerek halıya değneğiyle vurmuş. Halı da herkesin şaşkınlığı içinde, göklere doğru yükselmiş, göz açıp kapayasıya kadar bir zaman bile geçmeden, onları Kaf Dağı'nın tepesine kondurmuş.

O zaman oğlan kıza "Kimmiş bakalım galip şimdi? Karnımdan tavuğun gerisini alan mı, yoksa şahın kızını sarayın ortalık yerinden kaçıran mı...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Ellinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Kimmiş bakalım galip şimdi? Karnımdan tavuğun gerisini

alan mı, yoksa şahın kızını sarayın ortalık yerinden alıp kaçıran mı?" demiş. Kız "Beni koru! Ve beni bağışla! Beni babamın sarayına geri götürürsen 'Beni yenen budur!' diyerek seninle evlenirim. Ve hekimlere tavuğun gerisini yeniden karnına koymaları için buyruk veririm" demiş. Oğlan da "Pekâlâ. Ama atasözü 'Demiri yumuşayıncaya kadar dövmelidir' demiştir. Ben de seni geri götürmeden önce, seninle o bildiğin şeyi yapmak isterim!" demiş. Kız da "Pekâlâ" demiş. O zaman oğlan, kızı alıp üzerine binmiş ve tam yerine yerleşerek kızın yumuşaması için gerekli yeri dövmeye hazırlanmış. Ama, kız, ansızın, ona bir tekme vurarak oğlanı halının dışına yuvarlamış. Ve kendisi "Uç ey halı ve beni babamın sarayına götür!" diyerek halıya değnekle vurmuş. Halı da, o anda, onunla birlikte uçup kızı saraya götürmüş.

Yuvarlanan zurnacının oğlu da, dağın tepesinde, karıncaların bile izini bulamayacağı bir yerde tek başına aç susuz, ölüm tehlikesiyle karşı karşıya kalmış. Ve avcunu hırsla ısırarak, dağdan aşağı inmeye başlamış. Böylece durmaksızın bir gün bir gece yol almış; sabaha doğru dağın ortasına ulaşmış. Ve bahtında yazılı olacak ki, orada olgun meyvelerinin ağır basmasıyla dalları eğilmiş iki hurma ağacı bulmuş.

Bu ağaçlardan biri kırmızı hurmalar, ötekiyse sarı hurmalar taşıyormuş. Oğlan çabucak her türden meyve içeren iki dal koparmış. Ve sarıları yeğ tuttuğundan, bu sarı hurmalardan birini koparark lezzetle yutmaya başlamış. Ama birdenbire başında, derisinin kaşınmasına neden olan bir şey hissetmiş. Elini başının kaşınan yerine götürmüş. Ve orada başından çıkıp çabucak büyümekte olan bir boynuz bulmuş. Bu boynuz kendiliğinden hurma ağaçlarından birini sarıp sarmalamaya başlamış ve oğlan kendini her ne kadar kurtarmaya çalışmışsa da, kendi boynuzuyla hurma ağacına saplanıp kalmış. O zaman kendi kendine "Öleceksek ölürüz, ama ilkin açlığımı gidermeyi, ondan sonra ölmeyi yeğlerim" demiş. Ve bu kez kırmızı hurmalara saldırmış. Ve işte! Daha bunlardan birini yer yemez, boynuzunun ağaçtan çözüldüğünü ve başının kurtulduğunu hisset-

miş. Ve göz açıp kapayasıya kadar geçen bir zamanda, boynuz, sanki hiç çıkmamış hale gelmiş. Hatta başında onun izi bile kalmamış.

O zaman oğlan kendi kendine "Çok âlâ" demiş. Ve açlığını gideresiye kadar kırmızı hurmaları yemeye koyulmuş. Sonra cebine kızıl ve sarı hurmalardan doldurmuş ve yolculuğu, gece gündüz, tam bir ay sürdürmüş. Sonunda rakibi olan şahın kızının bulunduğu kente gelmiş. Ve sarayın penceresi altına gelerek "Turfanda hurmalarım var, sultan kızlarının parmakları gibi hurmalar bunlar! Atlıların yoldaşı nefis hurmalar!" diye bağırmaya koyulmuş.

Şahın kızı da satıcının bağırmalarını duymuş; hizmetçilerine "Aşağı inin de şu hurmacıdan bana hurma satın alın; ama en güzellerini seçin kızlar!" demiş. Onlar da hurma almak üzere aşağı inmişler ve ender görüldükleri bir mevsimde bulunulduğu için her birini bir dinar ödemeden sağlayamadıkları bu hurmalardan on altı adet satın almış ve yukarı çıkıp bunları hanımlarına vermişler.

Şahın kızı da bunların, tam da sevdiği türden sarı hurmalar olduğunu görmüş. Ve daha ağzına götürürken geçen zaman içinde birbiri ardından on altısını da yemiş. Ve kendi kendine "Aman yarabbi, ne kadar güzel idiler!" demiş. Ama daha bu sözler ağzından çıkmış çıkmamışken başının on altı yerinde birden müthiş bir kaşınma hissetmiş. Çabucak elini başına götürünce, on altı birbirine bakışımlı yerinden, saçlarının arasından derisini delip on altı boynuzun fırladığını anlamış. Ve haykırmaya vakit kalmadan bu on altı boynuz gelişmiş ve dörder dörder odanın duvarlarına doğru uzanarak sıkıca yapışmış.

Bunu gören ve onun keskin haykırışlarına kendi haykırışlarını da katan hizmetçilerin sesini duyan babası soluk soluğa koşup gelmiş ve "Ne var?" diye sormuş. Hizmetçiler de ona "Efendimiz, başımızı kaldırıp hanımımızın başında ansızın on altı boynuz çıktığını ve bunların duvarlara kadar uzanarak onu bağladığını gördük. İşte bak, sen de gör!" diye yanıt vermişler. Bunun üzerine kızın babası, oğlanın karnından tavuğun gerisini çıkarmış olan en uzman hekimleri biraraya getirtmiş. Onlar da ellerine testerelerini alıp boynuzla-

rı kızın başından testereyle kesmek istemişler; ama boynuzlara testere işlememiş. Başka gereçler de kullanmışlar, ama hiçbir sonuç alamamışlar. O zaman babası, en son çareye başvurmuş ve kentte bir tellal dolaştırarak "Sultanın kızının derdine kim çare bulur da kendisini on altı boynuzdan kurtarırsa, onunla evlenecek ve tahtın varisi olacaktır" diye bağırtmış.

O zaman ne olmuş dersiniz? Bu anı beklemekte olan zurnacının oğlu "Ben onun boynuzlarını yok ederim" diyerek saraya girip kızın yanına çıkmış. Ve onun yanına ulaşır ulaşmaz, kırmızı bir hurma alıp onu yarmış ve sultanın kızının ağzına sokmuş. Ve o anda, duvardan bir boynuz kopmuş ve gözlerinin önünde küçülerek sonunda genç kızın başından tümüyle yok olmuş.

Başta şah olmak üzere, bunu gören oradaki herkes, sevinç haykırışları koparmışlar ve "Ey büyük hekim!" diye haykırmışlar. O da "Yarın ikinci bir boynuzu daha yok ederim!" demiş. O zaman onu sarayda alıkoymuşlar; orada on altı gün kalarak kız tüm boynuzlardan kurtuluncaya kadar her gün bir boynuzu yok etmiş. Şah da, hayranlığın ve minnet duygularının sınırında, oğlanla genç sultanın evlilik sözleşmelerini yazdırmış ve bu evlilik şenlikler, sevinçler ve ışık donanımları içinde kutlanmış. Sonra zifaf gecesine sıra gelmiş.

Oğlan karısının yanına zifaf odasına girer girmez, ona "Ya şimdi? İkimizden hangisi galiptir acaba? Benim karnımdan tavuğun gerisini aldıran ve uçan halıyı çalan mı? Yoksa, başında on altı boynuz bitirip, sonra da onu kısa bir sürede yok eden mi?" demiş. Kız da "Tabii sen, ey ifrit!" demiş. Oğlan, ona "Evet ben, zurnacının oğlu!" diye yanıt vermiş. Kız da "Vallahi! Sen beni yendin!" demiş. İkisi birden yatmışlar; eşit güç ve eşit kuvvet narcamışlar. Ve şah ve sultan olmuşlar. Birlikte tam bir ferahlık ve mükemmel bir mutluluk içinde yaşamışlar. İşte benim öyküm de budur!

Sultan Baybars, komutan Nizameddin'in bu öyküsünü işitince "Vallahi! Bugüne kadar işittiğim öykülerin en güzeli olmalı herhalde!" diye haykırmış. Bunun üzerine, adı Celaleddin olan dokuzuncu komutan ilerlemiş; ve Sultan Baybars'ın önünde saygı duruşunda

bulunduktan sonra "İnşallah, ey zamanın şahı, sana anlatacağım öykü çok hoşuna gider!" demiş. Ve öyküsünü şöyle anlatmış:

DOKUZUNCU KOLLUK AMİRİNİN ÖYKÜSÜ

Bir zamanlar, tüm saldırılara karşın, bir türlü hamile kalamayan bir kadın varmış. Bu durumdayken, bir gün, ellerini kaldırarak Ödüllendirici Tanrı'dan "Keten kokusundan ölebilecek de olsa, bana bir kız çocuğu ver!" diyerek yakarmış. Keten kokusundan söz etmekle, keten kokusu kadar zararsız bir kokunun bile onu rahatsız edecek noktaya getirip öldürecek, narin ve duyarlı yaratılışta bir kız çocuğuna sahip olmak istediğini belirtiyormuş. Bunun üzerine hamile kalıp hiçbir engele uğramadan, Tanrı'nın ona bağışladığı bir kız çocuğuna sahip olmuş. Bu çocuk yeni doğan ay kadar güzel, ay ışığı kadar solgun ve ay kadar narinmiş. Adını da Sıdıka koymuşlar.

Çocuk büyüyüp on yaşına geldiği zaman, yoldan geçen şahın oğlu, onu pencerede otururken görmüş. Ve kıza duyduğu sevda yüreğine çöreklenmiş; ve hastalanarak eve dönmüş. Hekimler birbiri ardından yanına gelmişler, ama ona gereken tedaviyi sağlayamamışlar. O zaman ona bakmak için, kapıcının yolladığı yaşlı bir kadın yukarıya çıkmış ve yüzüne baktıktan sonra, ona "Sen ya âşıksın, ya da seni seven bir erkek dostun var!" demiş. O da "Âşığım ben!" diye yanıt vermiş. Kadın ona "Onun kim olduğunu söyle de, seninle onun

arasında bir bağ olayım!" demiş. O da "Güzel Sıdıka'dır, adı!" demiş. Kadın "Gözlerini sil ve ruhunu şenlendir, onu sana getireceğim" diye yanıt vermiş.

Yaşlı kadın gidip kapı eşiğinde hava almakta olan genç kızı bulmuş. Selam ve hatır sormalardan sonra, kadın ona "Tanrı güzelliğini korusun kızım! Sana benzeyenler ve senin kadar güzel parmakları olanlar, keten bükmeyi öğrenmelidirler. Çünkü hiçbir şey, iğ gibi ince parmaklar arasında görülen iğ kadar hoş değildir" demiş. Ve çekip gitmiş.

Genç kız da anasının yanına gidip ona "Anneciğim, beni ustanın yanına götür!" demiş. Kadın da ona "Hangi usta?" diye sormuş. Kız "Keten ustasının!" diye yanıt vermiş. Anası "Sus bakayım! Keten senin için tehlikelidir. Kokusu senin ciğerlerin için çok zararlıdır. Ona dokunursan, ölürsün" diye haykırmış. Kız "Yo, ölmem ben" demiş. Öylesine ısrar etmiş ve o kadar çok ağlamış ki, sonunda anası onu keten ustası kadının yanına göndermiş.

Genç kız orada keten eğirmeyi öğrenmek üzere bütün gün kalmış. Bütün arkadaşları onun güzelliğine ve parmaklarının narinliğine hayran olmuşlar. Ve tam o sırada küçük bir parça keten parmağına, tırnağıyla etinin arasına girmiş. Kız da duyarsız, yere devrilmiş. Onu öldü sanmışlar ve anasıyla babasının yanına gidip onlara "Gelin, kızınızı kaldırın; o öldü; Allah sizin ömrünüzü arttırsın!" demişler.

O zaman, kızları kendilerinin tek neşesi olan babası ve anası, giysilerini yırtmış ve felaket rüzgârı ile sarsılarak tabut sağlayıp kızın cenazesini kaldırmak üzere oraya gelmişler. Ama o sırada oradan geçen yaşlı kadın onlara "Sizler zengin insanlarsınız; bu genç kızı toprağa gömmeniz bir utanç olur" demiş. Onlar da "Peki, ne yapmamız gerek, öyleyse?" diye sormuşlar. Kadın "Ona, nehrin ortasında bir köşk kurun. Ve onu bir yatağa yatırarak bu köşke koyun. Her arzu duyduğunuzda gider, onu görürsünüz" demiş.

Onlar da kıza, nehrin ortasında, sütunlar üzerinde, mermerden bir köşk yaptırmışlar. Ve yöresini çimenlikli bir bahçeyle çevir-

mişler. Ve genç kızı da köşkte fildişi bir yatağın üzerine yatırmış ve ağlayarak çekip gitmişler. Bundan sonra ne olmuş dersiniz?

Yaşlı kadın hemen gidip aşktan hasta düşen şehzadeyi bulmuş, ve ona "Gel de, genç kızı gör. Nehrin ortasındaki bir köşkte seni bekliyor" demiş.

O zaman şehzade ayağa kalkmış ve babasının vezirine "Benimle birlikte bir gezinti yapmaya gel!" demiş. İkisi birlikte, önlerinde şehzadeye yol gösteren yaşlı kadın olduğu halde dışarı çıkmışlar; ve mermer köşke ulaşmışlar. Şehzade de vezire "Beni kapıda bekle, pek gecikmem!" demiş. Sonra köşke girmiş ve genç kızı ölü olarak bulmuş. Onun güzelliği üzerine mersiyeler düzerek ağlamaya başlamış. Ve öpmek için elini eline almış; güzel ve narin parmaklarını görmüş. Onlara hayranlıkla bakarken, parmaklarından birinde, etle tırnak arasında bir parça keten bulmuş. Buna şaşıp yavaşça çekip çıkarmış. Genç kız baygınlığından hemen ayılmış...

Anlatısının burasında Şehrazot, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Elli Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

Genç kız baygınlığından hemen ayılmış ve kıçüstü oturmuş; genç şehzadeye gülerek, ona "Ben neredeyim?" demiş. Şehzade de onu bağrına basmış ve "Benimlesin!" demiş.

Onu öpmüş ve onunla yatmış. Kırk gün, mutluluğun sınırında birlikte yaşamışlar.

Sonra şehzade kendisine "Kapıda babamın veziri bekliyor. Onu saraya götürüp geri geleceğim!" diyerek ondan izin almış. Ve inip veziri bulmuş. Onunla birlikte dışarı çıkıp bahçeyi geçmiş. Beyaz güller ve yaseminler onları karşılamış. Bu rastlaşmadan şehza-

de duygulanmış ve vezire "Dikkat et! Güller ve yaseminler Sıdıka'nın yanakları gibi bembeyaz! Ey vezir, üç gün daha kal da Sıdıka'nın yanaklarını ikinci bir kez göreyim!" demiş.

Ve yukarı çıkmış; orada üç gün daha güller ve yaseminler kadar beyaz yanaklarını hayranlıkla seyretmek üzere Sıdıka ile kalmış. Sonra aşağı inip vezire kavuşmuş, köşkten ayrılıp çıkış yerine doğru bahçede yol alırlarken, uzun siyah meyveleriyle keçi boynuzu ağacı onları karşılamış. Şehzade bu rastlaşmadan duygulanmış ve vezire "Dikkat et! Keçi boynuzları Sıdıka'nın kaşları gibi uzun ve siyah! Ey vezir, üç gün daha bekle de Sıdıka'nın kaşlarını bir kez daha göreyim!" demiş.

Yeniden yukarı çıkıp üç gün daha birlikte kaldığı kızın, ağaçta ikişer ikişer duran keçi boynuzunun meyveleri gibi olan o güzelim uzun ve siyah kaşlarını seyretmiş. Sonra aşağı inip veziri bulmuş. Onunla birlikte dışarı çıkıp bahçeyi geçerek çıkış yerine ulaşmak üzere bahçede yürüyüşlerini sürdürmüş. Bahçede fışkıran suyu güzel, kendi başına bir havuz, onu karşılamış. Bu karşılanıştan şehzade duygulanmış ve vezire "Dikkat et! Havuzun fışkırışı, Sıdıka'nın boyuna benziyor! Ey vezir, üç gün daha bekle de, gidip ikinci kez Sıdıka'nın boyunu görmeye gideyim!" demiş.

Ve yukarı çıkıp onunla üç gün daha kalarak havuzun fışkırışına benzeyen Sıdıka'nın boynunu seyretmiş. Sonra aşağı inip kendisiyle birlikte çıkış yerine ulaşmak üzere bahçeyi geçmek için vezire kavuşmuş. Ama, âşığının üçüncü kez böylece henüz köşkten ayrılmak üzere geri döndüğünü gören genç kız, kendi kendine "Gidip bakayım da, bu kez, böyle yola çıkıp da sonra neden geriye dönüyorlar, anlayayım!" demiş. Ve köşkten aşağı inip onları izlemek üzere bahçeye açılan kapının ardında durmuş. Şehzade de dönüp onun kapıdan başını uzatmış olduğunu görmüş. Ona doğru geri gelip solgun ve mahzun, kendisine "Sıdıka! Seni bir daha hiç göremeyeceğim, ah, bir daha hiç!" demiş. Ve vezirle birlikte çıkıp bir daha dönmemek üzere oradan ayrılmış.

O zaman Sıdıka, bahçede, kendi kaderine ağlayarak ve gerçek-

ten ölmediğine pişmanlık getirerek dolaşmaya başlamış. Ve böylece dolaşırken, suyun yanında parıldayan bir şey görmüş. Eğilip alınca, bunun, Süleymani bir yüzük olduğunu anlamış. Üzerine oturtulmuş kırmızı akik, elini sürünce, yüzük ona, hemen "Buyruğun nedir karşılayım. Söyle ne istersin?" demiş. O da "Ey Süleyman'ın yüzüğü, senden beni seven şehzadenin sarayının yanında bir saray ve güzelliğimden de daha büyük bir güzellik vermeni isterim!" demiş. Yüzük de ona "Gözünü kapa ve yeniden aç!" demiş. Kız gözünü kapamış, yeniden açtığında kendini şehzadenin sarayının yanında yapılmış şahane bir sarayda bulmuş. Ve aynaya bakınca, kendi güzelliğinden gözleri kamaşmış.

Gidip tam şehzadenin atıyla oradan geçerken pencereye oturmuş. O da, kendisini tanımaksızın, kızı görmüş ve ona tutulmuş. Ve annesinin yanına gelip, ona "Anneciğim, çok güzel bir şeyin varsa, gidip yeni yapılmış saraya yerleşmiş olan hatuna vererek ona 'Oğlumla evlenir misin?' diye sorabilir misin?" demiş. Annesi hanım sultan da ona "Bende altın işlemeli bir çift şahane diba var. Bunları ona götüreyim ve dileğini ona duyurayım!" demiş. O da "İyi olur, haydi götür onları, kendisine!" demiş.

Şehzadenin annesi, genç kızın nezdine gitmiş ve ona "Kızım, şu armağanları kabul eder misin? Oğlum seninle evlenmek istiyor!" demiş. Kız da "Armağanın kabul olunmuştur, ey hatun!" diye yanıt vermiş. Ve hizmetçisini çağırıp, ona "Şu iki parça işlemeli dibayı al, taşları yıkamak için bez olarak kullan!" demiş. Sultan hanım da öfkelenerek, kalkıp oğlunu bulmaya gitmiş. Oğlan ona "Sana ne yanıt verdi, anneciğim?" diye sorunca, kadın "İki altın işlemeli dibayı, onlarla evi temizlemesi için hizmetçisine verdi" yanıtını vermiş. Oğlan "Başka değerli eşyan varsa, onu kendisine götürmeni senden rica edeceğim, anne! Çünkü onun gözleri uğruna aşk hastası oldum, ben" demiş. Kadın da "Bende kusursuz, lekesiz zümrütlerden oluşmuş bir gerdanlık var" demiş. Oğlan da "Çok iyi, onu kendisine götür" demiş.

Şehzadenin anası, genç kızın yanına gitmiş ve ona "Bu hediyeyi

kabul et, kızım. Oğlum seninle evlenmek diler" demiş. Kız da "Hediyen kabul olunmuştur" yanıtını vermiş. Ve hizmetçisini çağırıp ona "Güvercinlere yem verildi mi, verilmedi mi?" demiş. Hizmetçi "Henüz verilmedi, ya Sitti!" diye yanıt vermiş. Kız da, ona "Öyleyse, şu zümrüt tanelerini alıp güvercinlere ver de yiyip ferahlasınlar!" demiş.

Bu sözleri işiten şehzadenin anası, genç kıza "Sen bizi küçük düşürdün, kızım! Senden sadece oğlumla evlenmek isteyip istemediğini söylemeni rica ediyordum" demiş. Kız da "Sen benim oğlunla evlenmemi istiyorsan, ona ölmüş gibi davranmasını söyle ve onu yedi kat kefene sarıp kentte dolaştır ve adamlarına da onu sarayımın bahçesine gömmelerini bildir" diye yanıt vermiş. Şehzadenin anası da "Pekâlâ. Koşullarını oğluma bildirmeye gidiyorum" demiş.

Ve gidip oğluna "Bilmiyorsun, sen! Onunla evlenmek istiyorsan, senden ölü gibi davranmanı, sonra da yedi kat kefene sarılmanı, cenazenin kentte dolaştırıldıktan sonra, adamlarına, seni onun sarayının bahçesine gömmelerini söylemeni istiyor. Ancak o zaman seninle evlenecekmiş" demiş. Şehzade de "Sadece bu kadar mı anne? Öyleyse, yırt giysilerini, yırt ve 'Oğlum öldü!' diye haykır" demiş. Şehzadenin anası giysilerini yırtmış ve acıklı olduğu kadar da keskin bir feryat koparmış "Ah ne felaket! Oğlum öldü!" diyerek.

O zaman tüm saray halkı, bu haykırışı işiterek koşup gelmişler ve şehzadenin yerde uzanmış ölü gibi yatmakta olduğunu, anasının da perişan bir halde baş ucunda oturmakta olduğunu görmüşler. Ölünün bedenini almışlar, yıkamışlar ve yedi kat kefene bürümüşler. Sonra Kuran okuyucular ve şeyhler biraraya gelmişler; ve değerli şallara bürünmüş cenazenin önünde mevkip halinde yürümüşler. Ölüyü kentin her yanında dolaştırdıktan sonra, onun arzularına uyarak genç kızın sarayının bahçesine gömmek için getirmişler. Ve orada bırakmış ve yollarına gitmişler.

Ve artık bahçede kimse kalmadığı bir sırada, daha önce bir keten parçası yüzünden ölmüş olan ve yanakları beyaz güllere ve yaseminlere, kaşları dalları üzerindeki keçi boynuzlarına, boyu havuzun

fiskiyesine benzeyen genç kız, yedi kat kefene bürünmüş şehzadenin yanına inmiş; ve üzerinden birer birer kefenleri soymuş. Yedinci kefeni de kaldırınca, ona "Nasıl! Bu sensin demek! Bak işte kadınlara duyduğun tutku, seni yedi kat kefene büründürmüş!" demiş. Şehzade de şaşkınlık içinde, parmağını ısırmış ve utançtan onu neredeyse koparacakmış. Kız da, ona "Bu kez, zararı yok!" demiş. Ve birbirlerini severek ve birbirlerinden zevk alarak birlikte uzun yıllar yaşamışlar.

Sultan Baybars, bu öyküyü işitince, komutan Celaleddin'e "Vallahi ve tallahi, sanırım ki işittiğim en hayranlık verici öykü budur!" demiş. Bunun üzerine adı Hilaleddin olan onuncu kolluk görevlisi, ilerleyip Sultan Baybars'ın önünde yeri öpmüş ve ona "Benim de bunların hemşiresi sayılabilecek olan bir öyküm var!" demiş. Ve anlatmış:

ONUNCU KOLLUK AMİRİNİN ÖYKÜSÜ

Bir zamanlar Muhammet adlı bir oğlu bulunan bir şah varmış. Bir gün bu oğul babasına "Ben evlenmek istiyorum" demiş. Babası da "Pekâlâ. Yalnız bekle ki, annen gidip haremlerdeki evlilik çağındaki kızları görsün ve senin için istekte bulunsun!" demiş. Ama şahın oğlu, ona "Hayır baba, ben kendi gözlerimle gördükten sonra nişanlanmak istiyorum" demiş. Şah da ona "Pekâlâ" diye yanıt vermiş.

O zaman genç şehzade, pericelik bir hayvana benzeyen atının

üzerine binmiş ve geziye çıkmak üzere oradan ayrılmış. İki günlük bir yolculuk sonunda, bir tarlada oturmuş; genç kızı, onları bağlarken, pırasa biçmekle uğraşan bir adam görmüş. Şehzade, selamlaşmaları izleyerek onun yanına oturmuş ve genç kıza "Bir parça suyun var mı?" diye sormuş. Kız "Var" diye yanıt vermiş. O da "Biraz ver de, içeyim!" demiş. Kız ayağa kalkıp ona bir testi getirmiş. O da bundan içmiş.

Bu genç kız onun hoşuna gitmiş ve babasına "Ey şeyh, şurada gördüğüm kızını evlenmek üzere bana verir misin?" demiş. O da "Biz senin hizmetkârınız" diye yanıt vermiş. Şehzade de ona "Pekâlâ, ey şeyh! Ben düğün için gerekli hazırlıkları yapıp dönünceye kadar sen burada kızınla birlikte kal!" demiş.

Şehzade Muhammet, babasının yanına dönmüş ve ona "Ben pırasa sultanının kızıyla nişanlandım!" demiş. Babası ona "Şimdi pırasaların bir sultanı mı var?" demiş. O da "Evet, ben de kızıyla evlenmek istiyorum!" diye yanıt vermiş. Şah "Pırasalara hükümdar sağlayan Tanrı'ya övgüler olsun, oğlum!" diye haykırmış. Sonra da "Madem ki kız senin hoşuna gitti, hiç değilse, anneni, baba pırasa ile ana pırasayı ve pırasa genç kızı görmek üzere pırasalar ülkesine göndermemizi bekle!" demiş. Şehzade Muhammet de "Pekâlâ" demiş.

Annesi, genç kızın ülkesine gitmiş ve oğlunun kendilerine pırasalar sultanının kızı olduğunu söylediği bu kızın, her bakımdan hoş bir kız ve gerçekten bir şahın oğlunun eşi olmak için yaratılmış biri olduğunu görmüş. Ve ondan son kertede hoşlanmış, onu öperek kendisine "Sevgili kızım, ben seni görmüş olan şehzadenin annesiyim ve seni onunla evermek üzere geldim!" demiş. Genç kız da "Nasıl? Senin oğlun bir şehzade mi?" demiş. Kadın "Evet, oğlum bir şah oğludur; ben de onun annesiyim!" diye yanıt vermiş. Genç kız da "Öyleyse, onunla evlenemem" demiş. Kadın "Ama neden!" diye sormuş. Kız da ona "Ben, ancak mesleği olan biriyle evlenirim!" demiş.

O zaman sultan hanım canı sıkılarak oradan ayrılmış ve kocasına "Pırasalar ülkesinin genç kızı oğlumuzla evlenmek istemiyor!" demiş. Şah "Neden?" diye sormuş. Kadın da "Çünkü kız, ancak mesle-

ği olan biriyle evlenmek istiyor" demiş. Şah "Hakkı var" demiş. Ama şehzade bunu öğrenince, hasta olup yatağa düşmüş.

O zaman şah tüm lonca şeyhlerini çağırtmış ve hepsi yanına gelince, değirmencilerin şeyhi olan ilkine "Sen, ne kadar bir zamanda mesleğini oğluma öğretirsin?" diye sormuş. O da "Hiç değilse iki yılda. Ama daha az zamanda değil!" diye yanıt vermiş. Şah "Çok âlâ. Sen şöyle kenara çekil" demiş. Sonra demirciler şeyhi olan ikincisine dönmüş ve ona "Ne kadar bir zamanda mesleğini oğluma öğretirsin?" demiş. O da "Günü gününe bir yıl gerek bana!" diye yanıt vermiş. Şah ona "Pekâlâ. Sen de şöyle kenara çekil" demiş. Böylece tüm lonca şeyhlerini sorguya çekmiş; kimileri bir yıl, kimileri iki yıl, kimileri de üç, hatta dört yıl bir zaman istemişler. Şah da işi nasıl çözeceğini bilemez bir durumdayken, herkesin ardında bir yerde bulunan ve olduğu yerde sıçrayıp duran ve gözleriyle ve havaya kaldırdığı parmağıyla işaretler yapmakta olan birini görmüş. Ve onu yanına çağırarak kendisine "Niye sıçrayıp duruyorsun?" diye sormuş. O da "Kendimin efendimiz sultan tarafından fark edilmesi için. Çünkü ben fakirim ve lonca şeyhleri buraya gelişlerini babana bildirmediler. Ben dokumacıyım ve mesleğimi, oğluna, bir saatlik bir sürede öğretirim" diye yanıt vermiş.

O zaman şah, tüm öteki şeyhleri yanından uzaklaştırmış, dokumacıyı alıkoymuş ve onun önüne çeşitli renklerden iplikler ve bir tezgâh getirtmiş. Ve ona "Sanatını oğluma öğret" demiş. Dokumacı da ayağa kalkan şehzadeye doğru dönmüş ve ona "Bana bak! Ben sana 'Şöyle yap, böyle yap!' demeyeceğim! Hayır! Ama 'Gözünü aç ve gör! Bak ellerim nasıl gelip gidiyor?' diyeceğim" demiş. Ve kısa bir sürede, şehzade dikkatle onu izlemekte iken dokumacı bir mendil dokumuş. Sonra da öğrencisine "Şimdi yaklaş bakalım ve bunun gibi bir mendil doku!" demiş. Şehzade de tezgâh başına oturmuş, üzerinde babasının sarayını ve sarayın bahçesini gösterir şekilde şahane bir mendil dokumuş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Elli İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

Şehzade de tezgâh başına oturmuş ve babasının sarayını ve sarayın bahçesini gösterir şekilde şahane bir mendil dokumuş.

Adam da iki mendili eline alarak bunları şaha göstermiş ve ona "Bu iki mendilden hangisi benim eserimdir, hangisi senin oğlunun?" demiş. Şah da, tereddüt etmeden, üzerinde sarayın ve bahçenin güzel desenleri bulunan oğlunun dokumasını parmağıyla göstermiş ve "Bu da, öteki de senin eserin!" demiş. Ama dokumacı "Senin şanlı atalarının onuru üzerine yemin ederim ki, ey şah, bu güzel mendil oğlunun eseridir, şu çirkin olanı da benim eserim" diye haykırmış.

O zaman şaşırıp kalmış olan şah, dokumacı şeyhi, tüm lonca şeyhlerinin başına getirmiş ve onu memnun ederek oradan uzaklaştırmış. Bunu izleyerek, karısına "Oğlumuzun eseri olan bu mendili al ve pırasa sultanının kızına göstermeye git ve ona 'Oğlum, meslek bakımından ipek dokumacısıdır!' de!" demiş. Şehzadenin annesi de mendili alıp genç kızın yanına gitmiş ve mendili ona göstermiş ve şahın sözlerini tekrarlamış. Kız mendile hayran olmuş ve "Şimdi senin oğlunla evlenirim" demiş.

Şahın vezirleri de kadıyı bulmuş ve ona evlilik sözleşmesini hazırlatmışlar. Düğün yapılmış. Ve şehzade pırasalar ülkesinin genç kızının içine işlemiş ve ondan hepsinin art yuvarlarında birer pırasa işareti bulunan birçok çocuk sahibi olmuş. Bunların her biri ayrı bir meslek öğrenmiş. Ve hepsi mutlu ve rahat bir ömür sürmüşler. Ama en iyi bilen Tanrı'dır!

Öykü bitince Sultan Baybars "Pırasa sultanının kızının bu öyküsü, güzel öğretisinden dolayı hoşuma gitti. Ama acaba içinizde bana başka şey anlatacak biri daha var mı?" demiş. O zaman adı Selahaddin ve on birinci kolluk amiri olan başka bir komutan, Sultan Baybars'ın önünde yeri öptükten sonra "Ben varım!" ve de öyküm şudur!" demiş:

ON BİRİNCİ KOLLUK AMİRİNİN ÖYKÜSÜ

Bir zamanlar öyle olmuş ki, bir sultanın oğlunun doğduğu gün, sarayın ahırındaki soylu bir kısraktan da bir tay doğmuş. Sultan da "Doğan tay, yeni doğan oğlumun bahtı üzre yazılı doğmuştur. Ve mal olarak kendisinindir" demiş. Böylece çocuk büyüyüp belli bir yaşa erince, annesi ölmüş; aynı gün tayın anası olan kısrak da ölmüş.

Günler geçmiş ve sultan saraydaki esireler arasından seçtiği bir başka kadınla evlenmiş; çocuğu. onun üzerinde daha fazla özen göstermeksizin, sevgiden yoksun bırakarak okula vermişler. Ve annesinin öksüzü okuldan her dönüşünde ahıra girip atını okşar, yiyecek içecek verir ve dertlerini ve yüzüstü bırakılmasını ona anlatırmış.

Öte yandan sultanın evlendiği esirenin lanet olası Yahudi hekim bir âşığı varmış. Ve bunlar, sarayda, bu anasının öksüzünün kesin varlığından ötürü buluşma yeri bakımından çok zorluk çekiyorlarmış ve birbirlerine "Nasıl yapmalı?" diye sorup duruyorlarmış; ve bu konu üzerinde düşünüp genç şehzadeyi ağulamayı kararlaştırmışlar.

Çocuğa gelince, bir gün, okul dönüşü, her zamanki gibi atını görmeye gitmiş; ve onu ağlarken görmüş. Atı okşayarak ona "Seni kim ağlattı, atım?" demiş. At da, ona "Senin yaşamını yitireceğine ağlıyorum" diye yanıt vermiş. Oğlan "Kim benim yaşamımı yitirmemi ister?" diye sormuş. At da, kendisine "Babanın karısı ile şu alçak Yahudi hekim" diye yanıt vermiş. Oğlan "Nasıl yapacaklar bunu?"

diye sorunca da "Bir zencinin derisinden çıkarılan bir ağu hazırladılar sana. Bunu yemeğine koyacaklar. Sen dikkat et de onu yeme!" demiş.

Bunu öğrenen genç şehzade babasının karısının yanına çıkınca, kadın, yesin diye önüne yemek koymuş. Çocuk bunu yer gibi yapmış, ama sonra punduna getirip oralarda miyavlayıp duran şahın karısının kedisine yutturmuş. Ve sahibi onu engelleyemeden önce kedi, hemencecik ölmüş. Şehzade de, hiçbir şey olmamış gibi, ayağa kalkıp dışarı çıkmış.

Şahın karısı ve Yahudi birbirlerine "Bunu ona kim söyleyebilir?" diye sormuşlar. Ve "Atı dışında kimse söylememiştir!" yanıtını bulmuşlar. O zaman kadın "Pekâlâ" demiş; ve hasta olmuş gibi davranmış. Şah da, sultan hanımı muayene etmesi için kendi hekimleri olan Allah'ın belası Yahudi hekimi çağırtmış. O da, kadını muayene etmiş ve "İyileşmesi *şu* ve *şu* türde soylu bir kısrağın tayının yüreğine bağlıdır" demiş. Şah da "Sarayımda bu koşulları taşıyan bir tek tay vardır. O da annesinin öksüzü oğlumun tayıdır" demiş. Çocuk okuldan gelince babası ona "Teyzen hanım sultan hastadır; ve iyileşmesi için soylu kısrağın oğlu olan senin tayın yüreğini yemesinden başka çare yoktur" demiş. Çocuk da "Bunda bir uygunsuzluk yok. Ama, babacığım, ben daha tayımın üzerine bir kez bile binmedim. İlkin ona binmek isterim; ondan sonra onu boğazlayıp yüreğini alabilirler!" diye yanıt vermiş. Şah da ona "Pekâlâ" demiş. Genç şehzade, tüm sarayın önünde atına binmiş ve meydanda dörtnal koşturmuş. Ve böylece dört nal at sürerken, oradakilerin gözünden kaybolmuş. Atlılar ardından koşmuşlar; ama onu bulamamışlar.

Şehzade böylece babasınınkinden başka bir ülkeye ulaşmış. At da ona yelesinden bir tutam kıl, bir de çakmak taşı vermiş ve "Bana ihtiyacın olursa, bu kıllardan birini yakarsın, hemen yanına gelirim. Şimdi yiyeceğimi sağlamanın yolunu bulmak ve bahtını ararken sıkıntıya sokmamak için seni bırakıp gitmem daha doğru olacak" demiş. Öpüşmüşler ve ayrılmışlar.

Genç şehzade de, o ülkenin sarayının baş bahçıvanını görmeye gitmiş ve ona 'Ben bir yabancıyım, burada. Beni hizmetine almaz mısın?" demiş. O da "Pekâlâ. Zaten bahçeleri sulamak için su dolabını çeviren öküzü yönetmek üzere birine ihtiyacım vardı" demiş. Genç şehzade de su dolabının yanına gitmiş ve bahçıvanın öküzünü yönetmeye başlamış.

Oysa, o gün, şahın kızları bahçede dolaşıyorlarmış ve içlerin-

den en genci, su dolabının öküzünü yöneten şehzadenin farkına varmış. Ve yüreğine sevdanın ateşi düşmüş. Ama ortada hiçbir şey yokmuş gibi davranarak kızkardeşlerine "Kardeşlerim, biz ne zamana kadar kocasız kalacağız? Babamız bizim turşumuzu mu kuracak? Kanımız kuruyacak bizim" demiş. Kızkardeşleri de ona "Doğru söylüyorsun! Ekşime yolundayız ve de kanımız kuruyor!" demişler. Ve biraraya gelip yedisi birden, annelerini bulmuş ve ona "Babamız bizimle sarayında turşu mu kuracak? Kanımız kuruyor, bizim. Artık bize koca bulup can sıkıcı durumdan kurtaramaz mı?" demişler.

Bunun üzerine anneleri şahı bulmaya gitmiş ve onunla bu doğrultuda konuşmuş. Şah da tellal bağırtarak kızlarının evlenmelerini sağlamak için ülkenin tüm gençlerinin sarayın pencerelerinin altından geçmeleri gerektiğini ilan ettirmiş. Tüm delikanlılar sarayın pencerelerinin altından geçmişler. Ve bunlardan birinin sultan kızlarından biri tarafından beğenildiği her seferinde, o kız mendilini delikanlının üzerine fırlatmış ve böylece, içlerinden altısı beğendikleri birer koca seçmiş ve memnunluklarını belirtmişler.

Ama küçük kız hiç kimse üzerine mendil fırlatmamış. Şah bunu öğrenince "Kentte başka kimse kalmadı mı?" diye sormuş. Kendisine "Sadece bahçedeki su dolabını çevirten fakir çocuk var" yanıtını verilmiş. Şah da "Kızım henüz kimseyi seçmediğine göre onun da geçmesi gerek!" demiş. Gidip onu bulmuşlar ve sarayın pencerelerinin altından geçirmişler. Ve işte o zaman genç kızın mendili doğruca onun üzerine düşmüş; ve kızı onunla evermişler. Ama genç kızın babası olan şah, bu yüzden kederlenip hasta olmuş.

Doktorlar toplanmışlar ve ona sıkı besin ve çare olarak bakire bir dişi ayının derisinden yapılma tulum içinden yine dişi bir ayının sütünü içmesini salık vermişler. Şah da "Kolay bir şey bu. Benim, su dolabı bakıcısı olan o alçak yedincisine benzemeyen, hepsi de yiğit altı damadım var. Gidin onlara söyleyin de, bana bu sütü getirsinler!" demiş.

O zaman şahın altı damadı güzel atlarına binmişler ve söz konu-

su olan dişi ayı sütünü aramak üzere yola koyulmuşlar. Küçük kızın kocası olan çocuk da topal bir katıra binmiş, herkes onunla alay ederken o da aynı şekilde yola çıkmış. Tenha bir yere ulaşınca çakmak taşını çakmış ve bir kıl yakmış. Atı hemen ortaya çıkmış ve öpüşmüşler. Çocuk da ona kendinden isteneni bildirmiş.

Böylece, belli bir zaman geçtikten sonra, altı damat, ellerinde bir dişi ayının derisinden yapılma tulum içinde dişi ayı sütü getirerek seferden dönmüşler. Ve kendisine "Bunu amcamız şaha götür!" diyerek sultan hanıma sütü teslim etmişler. Sultan hanım da el çırpmış, hadımağalarını çağırmış ve onlara "Bu sütü, incelesinler diye hekimlere götürün!" demiş. Hekimler de sütü inceleyip "Bu yaşlı bir dişi ayının sütü ve de bir dişi ayının tulumu içinde. Ve şahın sağlığına zarar vermekten başka işe yaramaz" demişler.

İşte tam o sırada hadımağaları yeniden sultan hanımın yanına çıkarak, ona "Bu süt tulumunu bize aşağıda Harut Melek'ten daha güzel bir atlı verdi!" diyerek, kendisine ikinci bir tulum teslim etmişler. Hanım sultan da onlara "Bunu hekimlere götürün de incelesinler!" demiş. Hekimler de tulumu ve içindekini inceleyerek "İşte aradığımız şey bu. Bakire bir ayının tulumuna konmuş taze bir dişi ayının sütü bu!" demişler. Ve içmesi için şaha vermişler; o da bunu içip o saat ve o anda iyileşmiş ve "Bu ilacı kim getirdi?" diye sormuş. Ona "Harut Melek'ten de güzel, tatlı bir delikanlı" diye yanıt vermişler. O da "Benim tarafımdan gidip saltanat yüzüğünü ona götürün ve onu tahtıma oturtun! Sonra yerimden kalkar ve küçük kızımı su dolabı bakıcısı oğlandan ayırtır ve onu, beni ölüm ülkesinden geri çeviren bu delikanlı ile evlendiririm" demiş. Buyruklarını yerine getirmişler.

Sonra şah yataktan kalkmış ve giyinerek taht salonuna inmiş. Tahtta oturmakta olan güzel delikanlının ayaklarına kapanmış, onları öpmüş. Ve onun yanında küçük kızının oturmakta ve gülmekte olduğunu görmüş. Ve ona "Pekâlâ kızım! Görüyorum ki, su dolabı bakıcısı oğlandan ayrılmış ve özgürlükle Harut Melek'ten daha gü-

zel olan bu delikanlıyı seçmişsin!" demiş. Kız da ona "Babacığım, su dolabının bakıcısı oğlan, sana dişi ayının sütünü getiren delikanlı ve şimdi saltanat tahtında oturmakta olan kişi bir tektir ve aynı şahıstan başkası değildir" demiş.

Şah da bu sözleri duyunca şaşakalmış ve şahane delikanlıya dönerek, ona "Kızımın söylediği doğru mu?" diye sormuş. O da "Evet, doğrudur! Ve eğer beni damat olarak görmek istemiyorsan, bunun çözümü güç değildir; çünkü kızın hâlâ bakiredir!" diye yanıt vermiş. Şah da onu öpüp bağrına basmış. Sonra genç kızla olan evliliğinin şenliklerini yapmış. Ve o gece gerdeğe girdiği sırada, delikanlı, genç karısının asla ekşiyip kanının kurumasına imkân vermeyecek şekilde davranmış.

Bunu izleyerek genç hükümdar karısı ve kalabalık bir orduyla birlikte babasının ülkesine dönmüş. Ve babasını ölmüş, dul karısını da, Allah kahredesi Yahudi hekimle birlikte devlet işlerini idare eder halde bulmuş. Bunun üzerine ikisini de yakalatmış ve tutuşturulmuş bir odun yığınının üzerinde kazığa oturtarak yaktırmış. İşte onların sonu böyle olmuş! Hiçbir zaman tükenmeden sonsuza dek yaşayacak Tanrı'ya övgüler olsun!

Sultan Baybars, Komutan Selahaddin'in bu öyküsünü işitince "Böylesi bir başka öyküyü bana anlatacak kimse kalmamış olması ne yazık!" demiş. O zaman, adı Nasreddin olan on ikinci kolluk amiri ilerlemiş ve sultana saygılar sunduktan sonra "Ben henüz konuşmadım, ey zamanın şahı. Ve zaten benden sonra başka kimse konuşmayacak; konuşacak başka kimse de kalmadı" demiş. Baybars da memnun olmuş ve "Öyleyse ne anlatacaksan, anlat bize!" demiş. O zaman, o da demiş ki:

ON İKİNCİ KOLLUK AMİRİNİN ÖYKÜSÜ

Anlatırlar ki, ama Tanrı'nın biliminden öte bilim var mıdır? Bir zamanlar, Tanrı'nın izniyle yeryüzünde hüküm süren bir şah varmış. Ve bu şah kısır bir sultanla evliymiş. Günün birinde, bir Mağribi, onun huzuruna çıkarak kendisine "Sana bir ilaç verir de, karının hamile kalıp istediği gibi bir doğum yapmasını sağlarsam, ilk doğan çocuğunu bana verir misin?" demiş. Şah da, ona "Pekâlâ, onu sana veririm" diye yanıtlamış. O zaman Mağribi şaha biri yeşil öteki kırmızı iki şekerleme vermiş ve ona "Sen yeşilini yiyeceksin, karın kırmızısını. Gerisi Allah'a kalmıştır" demiş. Sonra da çekip gitmiş.

Şah yeşil şekerlemeyi yemiş, kırmızısını da karısına vermiş; o da bunu yemiş. Ve hamile kalıp kutsallık bu ad üzerine olası, Muhammet adını verdikleri bir oğlan doğurmuş. Bilimleri kolayca öğrenecek kadar zeki ve de güzel bir sesle donanmış olan çocuk büyüyüp gelişmeye başlamış. Sonra hanım sultan bir çocuk daha doğurmuş; adını Ali koydukları bu çocuk, sakar ve her konuda beceriksiz olarak büyümeye başlamış. Bunu izleyerek yeniden hamile kalmış ve Mahmut adını verdikleri üçüncü bir oğlan doğurmuş; o da salak ve budala olarak büyümeye başlamış.

Böylece, on yıl sonra Mağribi şahın huzuruna çıkmış ve ona "Oğlumu bana ver" demiş. Şah da "Pekâlâ" demiş. Ve karısının yanına gidip ona "Mağribi büyük oğlumuzu almak üzere geldi" demiş. Kadın "Asla! Ona beceriksiz Ali'yi verelim!" demiş. Şah da "Pekâlâ" demiş. Beceriksiz Ali'yi çağırmışlar, elinden tutup onu Mağribiye vermişler; o da çocuğu alıp çekip gitmiş.

Ve onunla birlikte sıcak bir havada, öğle zamanına ulaşıncaya kadar yol almaya başlamış. Sonra ona "Sen acıkıp susamadın mı?" diye sormuş. Çocuk da "Bu da sorulur mu, Allah aşkına? Yarım gün aç susuz yol alınır da, nasıl acıkılmaz?" diye yanıt vermiş. O zaman Mağribi ona "Hımm?" demiş ve çocuğu elinden tutarak geri götürmüş ve "Bu çocuk benimki değil!" diyerek babasına teslim etmiş. Şah da ona "Senin oğlun hangisi, peki?" diye sormuş. Mağribi de elini uzatmış ve kesinlikle, zeki olan ve güzel bir sesle donanmış bulunan Muhammet'i alıp götürmüş.

Ve onunla yarım gün yol aldıktan sonra, kendisine "Aç mısın?" diye sormuş. Uyanık oğlan da ona "Eğer sen aç ya da susuzsan, ben de aç ve susuzum!" diyerek yanıt vermiş. Mağribi onu öpmüş ve uzak köşelerinden birinde bulunan ülkesine götürmüş ve bir bahçeye sokarak orada yiyecek ve içecek şeyler vermiş. Bunu izleyerek ona bir büyü kitabı vererek "Bu kitabı oku!" demiş. Çocuk da kitabı alıp açmış; ama bir tek sözcüğünü bile çözememiş. Canı sıkılan Mağribi de ona "Nasıl? Sen benim oğlum olasın da, bu kitabı çözemeyesin ha? Ecüc Mecüc adına ve de dönüp duran yıldızların ateşi uğruna, eğer otuz günlük bir süre içinde bu kitabı baştan aşağı ezberleyemezsen, senin sağ kolunu keserim" demiş. Sonra onu bırakıp bahçeden çıkıp gitmiş.

Çocuk da büyü kitabını almış ve onu okumaya çalışmakla yirmi dokuz gün geçirmiş. Ama, bu sürenin sonunda, kitabı okumak için nasıl tutulması doğrultusunda bile bir fikir edinememiş. O zaman kendi kendine "Mahvolmam için bana sadece bir gün kaldığına göre, ben bu büyü kitabına bakarak gözlerimi oyup duracak yerde, iyisi mi, gidip bahçede dolaşayım!" demiş.

Ve bahçenin derinlerindeki sık ağaçlıklı bir yöreye gelmiş ve orada, ağaçlardan birine saçlarından asılmış bir genç kızın karşısına çıktığını görmüş. Çabucak kızı kurtarmış. Kız da onu öpüp kendisine "Ben bu Mağribinin eline düşmüş bir sultan kızıyım. Büyü kitabını ezbere öğrendiğim için beni saçlarımdan astı" demiş. O zaman oğ-

lan da ona "Ben de bir şehzadeyim. Mağribi bana da otuz günde öğreneyim diye büyü kitabını verdi; ve ölmem için sadece bir günüm kaldı" demiş. Genç kız da ona "Sana büyü kitabını öğretirim; ama Mağribi gelince, ona öğrenemediğini söyle!" demiş.

Bunun üzerine, onu yanına oturtmuş, birçok kez öptükten sonra, büyü kitabının içindekilerini öğretmiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Elli Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Bunun üzerine onu yanına oturtarak birçok kez öptükten sonra, büyü kitabının içindekilerini öğretmiş. Sonra da ona "Şimdi senin beni, önceki gibi asman gerek!" demiş. O da kıza itaat etmiş.

Mağribi otuzuncu gün bitince gelip oğlana "Büyü kitabını oku!" demiş. O da "Bir tek sözcüğünü bile sökemediğime göre, onu nasıl okurum?" diye yanıt vermiş. Mağribi de hemen onun sağ kolunu kesmiş ve ona "Otuz günün daha var. Bu sürenin sonunda, büyü kitabını hâlâ öğrenmemişsen, başını uçuracağım" demiş. Sonra da çekip gitmiş.

Çocuk ağaçların altına, sol koluyla kesilmiş kolunu taşıyarak genç kızı bulmaya gitmiş. Ve onu asıldığı yerden yeniden kurtarmış. Kız da ona "İşte Mağribinin kırk yıldır büyü konusundaki bilgisini tamamlamak üzere aradığı halde benim bulduğum bir bitkinin üç yaprağı! Kolunun kesilen iki yerini biraraya getir ve bu yaprakları üzerine sür, iyileşeceksin!" demiş. Çocuk da onun dediğini yapmış. Kolu da eski haline dönmüş. Bu iş bitince genç kız büyü kitabından bir fasıl okuyarak bir başka yaprağı ovuşturmuş. Ve o anda

topraktan iki hecin devesi çıkmış, develer sırtlarına binsinler diye ikisinin önünde diz çökmüşler. Kız da oğlana "Her birimiz ailelerimizin yanına dönelim! Sonra falan ülkede, falan yerdeki babamın sarayına gelerek benimle evlenmek istediğini bildirirsin!" demiş. Ve oğlanı kibarca öpmüş. Ve karşılıklı vaatler vererek her biri kendi yoluna gitmiş.

Muhammet çocuk, devesinin inanılmaz bir hızla yol alması sonucu ailesinin yanına ulaşmış. Ama onlara başından geçenler hakkında hiçbir şey söylememiş. Sadece deveyi baş hadımağasına teslim edip, ona "Götür bunu, hayvan pazarında sat; ama burnuna takılı olan ipi sakla!" demiş. Hadımağası da ipinden tutarak deveyi hayvan pazarına götürmüş. O zaman bir haşhaş satıcı, deveyi satın almak üzere ortaya çıkmış. Birçok tartışmalardan ve pazarlıklardan sonra, genellikle hadımağaları alış veriş işlerinden hiç anlamadıkları için, oldukça düşük bir fiyatla ondan deveyi satın almış. O da işi bitirmek üzere, onu ipiyle birlikte satmış.

Haşhaş satıcısı da deveyi dükkânına götürmüş ve onu her zamanki müşterileri haşhaş yutuculara göstermiş. Ve deveyi sulamak üzere bir çanak su bulmaya gitmiş; ve haşhaş yutucular kahkahadan kırılarak deveyi seyrederken suyu onun önüne koymuş. Deve de iki ayağını çanağın içine uzatmış. O zaman, haşhaş satıcısı "Dur ulan pezevenk!" diyerek onu dövmüş. Bunu duyan deve, öbür iki ayağı üzerinde dinelmiş, başı ilerde olmak üzere, çanaktaki suya dalmış ve ortadan yok olmuş. Bunu gören haşhaş satıcısı, ellerini birbirine vurmuş ve "Ey Müslümanlar, imdadıma gelin! Deve çanaktaki suda boğuldu!" diye haykırmaya başlamış. Ve böyle bağırarak ellerinde kalan ipi göstermiş.

Çarşının her yanından kopup gelen insanlar ona "Sus be adam! Sen deli misin? Deve çanağın içinde nasıl kaybolur?" demişler. Haşhaş satıcısı onlara "Defolup gidin! Sizin burada ne işiniz var? Size, başıyla daldığı çanakta kayboldu diyorum. Ve işte elimde kalan ipi de şurada! İsterseniz, doğru söyleyip söylemediğimi dükkânımda

oturan saygın kişilere sorun!" diye yanıt vermiş. Ama çarşının aklı başında tacirleri ona "Sen ve şu dükkânında oturan kişiler, sözü geçmeyen haşhaş yutucularından başka bir şey değilsiniz!" demişler.

Onlar böyle tartışıp dururlarken, şehzade ile şah kızının kaybolduğunu gören Mağribi, parmağını koparırcasına ısırarak ve "Ecül Mecüc aşkına ve dönüp dolaşan yıldızların ateşi uğruna yemin ederim ki, onların ikisini de, yedi kat yerin altına kaçmış olsalar bile, yakalayacağım!" diyerek ilkin Uyanık'ın yaşadığı kente uğramış ve tam da haşhaş satıcısı ile çarşı halkının aralarında tartıştıkları sırada oraya gelmiş. Ve devenin ipinden ve boğulma yeri ve mezar olarak çanaktan söz edildiğini duymuş; ve haşhaş satıcısının yanına yaklaşarak, ona "Ey zavallı, eğer deveni kaybettinse, sana onun değerini ödemeye hazırım, Allah için! Elinde ondan ne kaldıysa, yani şu ipi bana ver, sana ödediğin bedeli ve fazladan kârın olsun diye yüz dinar vereceğim" demiş. Pazarlık böylece o saat ve o anda kararlaştırılmış. Mağribi de devenin ipini almış ve sevincinden uçarak çekip gitmiş.

Aslında, bu ipte yakalama gücü varmış. Mağribi daha uzaktan bu ipi gösterir göstermez, genç şehzade hemencecik gelip başını ipin ilmiğine sokmuş. Ve hemen hecin devesine dönüşmüş ve Mağribinin önünde ılımış; o da üzerine binmiş.

Mağribi de onu sultanın kızının oturduğu kent doğrultusunda ileri sürmüş. Ve hemencecik kızın babasının sarayını çevreleyen bahçenin duvarları altına ulaşmışlar. Ama, Mağribinin deveyi ıhlatarak üzerinden inmek için ipi oynattığı sırada, Uyanık, ipi dişleriyle yakalamış ve ısırarak tam ortasından koparmış. Bu kesilmeyle ipteki yakalama gücü kaybolmuş; ve Uyanık, Mağribiden kaçmak için büyük bir nara dönüşmüş ve bu şekliyle çiçek açmakta olan bir nar ağacına asılmış.

O sırada Mağribi kızın babası olan sultanın huzuruna çıkmış. Selamlaşmalardan ve övgü sunmalardan sonra, ona "Ey zamanın şahı, senden bir nar talep etmeye geldim. Çünkü amcamın kızı hamile-

dir ve canı şiddetle nar istemektedir. Ve sen, hamile bir kadının arzusu yerine getirilmeyince nasıl bir günah işlenmiş olacağını bilirsin!" demiş. Şah bu talebi duymakla şaşırmış. Ve "Ey Âdem, mevsim nar mevsimi değil ki ve bahçemdeki nar ağaçları sadece dünden beri çiçek açmış bulunuyor" diye yanıt vermiş. O da "Ey zamanın şahı, eğer senin bahçende nar yoksa, kafamı kes benim!" demiş.

O zaman şah, baş bahçıvanını çağırtmış. Ve ona "Benim bahçemde nar olduğu doğru mu, ey bahçıvan?" diye sormuş. Bahçıvan da "Sultanım, şimdiki mevsim, nar mevsimi midir ki?" diye yanıt vermiş. Şah da Mağribiye dönmüş ve ona "Buyur bakalım, kafan uçtu gitti...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dokuz Yüz Elli Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Şah da Mağribiye dönmüş ve ona "Buyur bakalım, kafan uçtu, gitti" demiş. Ama Mağribi "Ey şah, kafamı uçurtmadan önce, bahçıvana emir ver de gidip nar ağaçlarına baksın" diye yanıt vermiş. Şah da "Pekâlâ!" demiş. Ve bahçıvana işaret ederek gidip ağaçlar üzerinde, mevsimi olmadığı halde, nar bulunup bulunmadığına bakmasını istemiş.

Bahçıvan da bahçeye inmiş ve nar ağacının birinde, geçmiş yıllarda bitenlerin hiçbirine benzemeyen irilikte bir nar bulmuş ve onu alıp şaha götürmüş.

Şah da narı almış ve onu görmekle çok şaşırmış. Ve onu kendisi için mi saklamanın, yoksa hamilelik dolayısıyla aşeren karısı için bu adama mı vermesi gerektiğini bilememiş. Ve vezirine "Ey vezirim,

şu gördüğün iri narı ben yemek isterdim. Sen ne dersin?" demiş. Vezir de "Ey şah, eğer nar bulunamasaydı, sen bu Mağribinin kafasını kestirmeyecek miydin?" diye sormuş. O da "Evet, kesinlikle!" demiş. Vezir de "O halde nar onun hakkıdır!" demiş.

O zaman şah, kendi eliyle narı Mağribiye vermiş. Ama, Mağribi daha ona dokunur dokunmaz, nar çatlamış ve tüm taneleri yere saçılmış ve her yana dağılmış. Mağribi de onları, sadece şahın tahtının altındaki bir deliğe kaçmış olan tek bir tane hariç, birer birer toplamaya koyulmuş. Oysa, işte bu tek nar tanesinde Uyanık Muhammet'in yaşamı saklanmış bulunuyormuş. Mağribi de boynunu bu deliğe doğru sarkıtmış ve onu alıp ezmek üzere elini uzatmış. Ama birdenbire nar tanesinin içinden bir hançer çıkmış ve boylu boyunca Mağribinin yüreğine saplanmış. O da, yüreği, uğursuz kanı içinde boğularak anında ölmüş.

O zaman genç Şehzade Muhammet tüm güzelliğiyle görünmüş ve şahın önünde toprağı öpmüş. Genç kız da, tam o anda, içeri girmiş ve babasına "İşte beni saçlarımdan asılı olduğum ağaçtan kurtaran bu gençtir" demiş. Şah da ona "Madem ki seni kurtaran genç budur, onunla evlenmekten başka bir şey yapamazsın!" demiş. Genç kız da "Pekâlâ!" demiş. Ve düğünleri gerektiği gibi kutlanmış. Ve geceler, tüm geceler içinde kutsanmış bir gece olmuş. Ve o zamandan başlayarak, memnun ve rahat, birlikte yaşayıp, kız ve oğlan çocuklarına sahip olmuşlar. Serüven de böyle bitmiş.

Şan ve övgüler Tek, Eşsiz ve Ne Başı Ne Sonu Olanındır.

Sultan Baybars, öyküyü dinlerken heyecanlanmış durmuş; ve bitince memnunluğun son sınırlarına ulaşmış.

Ve kolluk amirlerine duyduğu memnunluğu göstermek için, aylık bin dinar maaş tahsis ederek hepsini saray mabeyincisi yapmış. Ve onları kadeh arkadaşı olarak kabullenmiş; ve ne barış ne de savaş zamanı yanından ayırmış. Yüceler Yücesi'nin rahmeti cümlesinin üzerine olsun!

Sonra Şehrazat, gülmüş ve susmuş. Şah Şehriyar da ona "Ey Şehrazat, şimdi geceler, senin ağzından çıkan öyküleri daha uzun süreyle dinlememe olanak vermeyecek kadar kısa!" demiş. Şehrazat da ona "Evet, ey şah! Ama yine de şayet bana izin verirsen, sanırım ki, bugüne kadar işittiklerini epece geride bırakacak bir öykü daha anlatabilirim!" demiş. Şah Şehriyar da "Kuşkusuz, Şehrazat, hiç kararsızlık göstermeden harika olacağını sandığım bu öyküye başlayabilirsin!" demiş. O zaman Şehrazat da demiş ki:

On Beşinci Cildin Sonu

İçindekiler

Şehzade Elmas'ın Harika Öyküsü 7
Özdeyişler ve Nüktelerin Ustasından
Bazı Latifeler ve Nükteler 74
Kuşların Başkanı Genç Kızın Öyküsü 93
Baybars'ın ve On İki Kolluk Amirinin Öyküsü 151
Birinci Kolluk Amirinin Öyküsü 152
İkinci Kolluk Amirinin Öyküsü 171
Üçüncü Kolluk Amirinin Öyküsü 176
Dördüncü Kolluk Amirinin Öyküsü 187
Beşinci Kolluk Amirinin Öyküsü 194
Altıncı Kolluk Amirinin Öyküsü 206
Yedinci Kolluk Amirinin Öyküsü 220
Sekizinci Kolluk Amirinin Öyküsü 222
Dokuzuncu Kolluk Amirinin Öyküsü 232
Onuncu Kolluk Amirinin Öyküsü 238
On Birinci Kolluk Amirinin Öyküsü 242
On İkinci Kolluk Amirinin Öyküsü 248